

سُور

یان
روونالکسہ کافی

ریگا

محمد فہ تحولہ گولہن

پیٹوہر
یان
رووناکیہ کانی
ریگا

محمد فہمولا گولمن

پنهور
پن
برونایی کانی
ریچا

نویسنی: محمد فہ تحوللا گولمن

ورگترانی: دستہی ورگترانی دہزگای چاپ و پخش کانی عیرفان

چاپی یکدم: نوموز ۲۰۱۸

له بهرینومہ رایہ تیی گشتیی کتیبخانہ گشتیہ کان / ہمرنی کوردستان

ژمارہی چاردنی (۳۲۶) ی سالی (۲۰۱۸) ی پتاروہ

تیراژ: ۳۰۰۰

ہموز مانیکی لہبرگرتنہوہ و بلاوکردنہوہی پارنرراوہ.

Copyright © Irfan Publishing 2017

دیزگای چاپ و پخش کانی عیرفان

www.irfanpublishing.com

+964 (0) 750 713 80 00

۱۱.....	مربار می گمشت بؤ جیهانه کانی نه و دیو.....
۱۶.....	مربار می دیوار.....

بهشی به کهم (حیکمهت)

۲۲.....	مربار می زانست.....
۲۲.....	نامانجی چاو مروانکراوله زانست.....
۲۷.....	زانست ونمزانی.....
۲۹.....	ریزگرتن له بیر ویوچوون.....
۳۰.....	دین.....
۳۴.....	قورتلان.....
۴۱.....	حمز زهتی موحهممه (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ).....
۴۲.....	تسمووف.....
۴۳.....	کلتوور.....
۴۵.....	نلزادی.....
۴۷.....	شارستانیتی.....
۵۰.....	پیشکھوتن.....
۵۲.....	هونهر.....
۵۶.....	ئسمبیات.....
۶۲.....	شیر.....
۶۸.....	ژیان و رۇج.....
۷۱.....	موعبزه و کهرامت.....
۷۳.....	خمون.....
۷۶.....	عشق.....
۸۲.....	ژن.....
۸۷.....	سروش.....
۸۹.....	بمسیرت.....
۹۲.....	هست.....
۹۵.....	بریسکه کانی حیکمهت باخود فه لسهفه به لای منهوه.....
۱۰۱.....	حیکمهت.....
۱۰۸.....	ویژدان له روانگی حیکمهتهوه.....
۱۱۰.....	زانست له روانگی حیکمهتهوه.....
۱۱۲.....	نامووس له زمانی حیکمهتهوه.....

۱۱۵.....	درو له چاوی حکیمه ته وه.
۱۱۷.....	حکیمه ت و فمز یلمت
۱۱۸.....	مدیدباله گوښه نیکای حکیمه ته وه.
۱۱۹.....	خوښه ویستی له روانگه ی حکیمه ته وه.
۱۲۱.....	... وه مروف فریوی خوار د
۱۲۱.....	میژوولا پرمی پند و غیره ته کانه.
۱۲۲.....	نمو شته بچو و کانه ی که شتانی کموره له سمر شانبان هلمه مگرن.
۱۲۳.....	د مریامی کات.
۱۲۳.....	نه فرینه کان.
۱۲۴.....	شوکی روژ ناوا.
۱۲۴.....	به هه شت.

بهشی دووهم (مروف و ره فتاره گانی)

۱۲۶.....	پمرستش.
۱۲۸.....	مروف.
۱۳۰.....	ریز کرتن له مروف.
۱۳۱.....	هاوسه نگیی نیوان دل و جهسته.
۱۳۴.....	لیبور دمی.
۱۳۶.....	خوبه که مزانی.
۱۳۹.....	مروفتنی.
۱۴۲.....	مروفتنی یان جوامیری.
۱۴۵.....	کونا ه و پاکبوونه وه.
۱۴۷.....	نهینی و پاراستنی نهینی.
۱۵۱.....	به لای زمان.
۱۵۴.....	بملین.
۱۵۵.....	نعمکین.
۱۵۶.....	بلش و باشتر.
۱۵۷.....	مامله و هلمسوکه وت.
۱۵۹.....	یه کینیی همسته بهر ز مکان.
۱۶۰.....	نعمت و همستکری به نعمت.
۱۶۱.....	خمخوری و دلسوزی.
۱۶۲.....	تمو حید و خوښ ویستی خوا.

۱۶۳.....	مەشخەلى بەرزەخ
۱۶۴.....	دۇنيای ناوھوم
۱۶۵.....	بېرى چاگمخوۋازى
۱۶۵.....	دۇست و ھاۋرېبەتى
۱۶۸.....	مىرۇفە گرانېمھاكلن
۱۶۹.....	مەنزىرە سەرمایە
۱۶۹.....	قانايىوون
۱۷۰.....	پىكەنېن و گریان
۱۷۱.....	دەربارمى ترس و ئومىد
۱۷۱.....	دوۋرۇز بۇ ھەمموۋان
۱۷۲.....	نەۋەى گریان و پىكەنېن
۱۷۲.....	نەمەنى بەپىت
۱۷۳.....	زبانى راستەقىنە
۱۷۳.....	تەنبايى
۱۷۴.....	بۇنىيادى ھەست
۱۷۴.....	خراپە
۱۷۵.....	ھەندىك لە نەخۇشېبەكانى دل
۱۷۵.....	ھەلپە
۱۷۶.....	لادان
۱۷۷.....	نەزانى
۱۷۸.....	رەۋى راستەقىنەى دۇنيا
۱۷۸.....	رۇخە تاۋانبارەكان
۱۷۹.....	رۇخە مەداللاساكان
	بەشى سېھەم (نەخلاقى كۈمەلایەتى)
۱۸۱.....	مېلەت
۱۸۲.....	گەنج
۱۸۴.....	كەنجىتى
۱۸۵.....	ھاۋسەرگىرى و خىزان
۱۸۸.....	تەلاق
۱۹۰.....	دايك و دايوك
۱۹۲.....	مەندال

۱۹۴.....	ماهمکاني مندال
۱۹۶.....	لمخلاق
۱۹۸.....	فهرزيمت
۲۰۰.....	پهرومردم
۲۰۴.....	ناموزگاري
۲۰۶.....	راويژ
۲۰۸.....	حمق
۲۰۹.....	حق و دادپهرومري
۲۱۰.....	خير و شر
۲۱۱.....	سيستمى کوماري
۲۱۴.....	سياست
۲۲۴.....	مزگهوت و فهرمانهکاني
۲۲۵.....	بازرگاني
۲۲۷.....	دمبارمي زمان
۲۲۸.....	بيري ماکيافيليستي
۲۲۸.....	سمرکهوتنى چاکى و جوانى
بمشی چوارم (پروانگه‌ی بزاوتن)	

۲۳۰.....	مهردى خزميت
۲۳۱.....	پيشکەش به مهردانى ئيرشاد
۲۳۵.....	(آمنت)ى مروقه مەزنەکان
۲۳۶.....	گيانفیداينى خوشهويستي
۲۳۷.....	نامانج و هوکار
۲۴۰.....	راويژ
۲۴۱.....	تعمير
۲۴۵.....	لارامگري
۲۴۶.....	بەرگه‌گرتن نەك زویربوون
۲۵۰.....	داممزاوي و هملگه‌رانهوه
۲۵۲.....	باومردار جاريك دهخلمتت
۲۵۵.....	بزيه‌کهکان
۲۵۷.....	بيري خزميت
۲۵۷.....	نماينده له هه‌موو ناستيگدا

۲۵۸.....	یەكېتىنى نىوان ناوموۋە و دىرموۋە
۲۵۸.....	رۇخى نموۋىسى
۲۵۹.....	ئىرادە بەھىزىمىكان
۲۶۰.....	غەرىبىمىكان
۲۶۰.....	رۇخى مىللەت
۲۶۱.....	بىرى يەكگىرتىن
۲۶۱.....	سىمىتا نەخشە
۲۶۲.....	پىلان
۲۶۲.....	ئىنجام
۲۶۳.....	مەردى خاۋىن دەۋا
۲۶۴.....	ئامراز و ئىنجام
۲۶۴.....	ھۆكەرى ئاھىق
۲۶۴.....	ھەزى خۇشگوزىمىكان و پالدا نەۋە
۲۶۷.....	ھەزى پىلەۋپايە
۲۷۱.....	گوروتىنى لەدەستىراۋ
۲۷۱.....	تېكچوۋى پىتومىكان
۲۷۲.....	زىادەمىۋى و كورترىۋى
۲۷۲.....	نەسەۋۋى دىشتەكىيانە
۲۷۳.....	گېزاۋى خۇپىرسىنى
۲۷۶.....	لە پىكەى نەبەدىمىتدا
۲۸۰.....	دوۋا

دەربارەى گەشت بۆ جىھانەكانى ئەودىو

نەى گەورەترىن مەزنا

كاتىك لەو شت و پروداوانە پادەمىنىن كە نەپەرى گونجان و سازشيان لەنۆواندايە و، تەماشاي ئەو ورنە ھەرە پرشنگذار و ھەرە ھاوسەنگانە دەكەين كە چاوەكان نەبەلق و، سەرەكان تووشى سوورپمان دەكەن و، لە سىنەى ئەو سروشتەدا داتناوہ كە كۆگاي ھونەرەكانى تۆيە و، كردووتە بە ناوئەى ھەزار و يەك رەنگى تەجەللىي جوانىيە نەيتىيەكانى خۆت و سەرنجراكيشتەين و داھىنەرەنەترىن بەرھەمە ھونەرييەكانى خۆت تىدا داناوہ كە لە جوانترىن شەكل و شىروە پىنچاوتنەتەوہ و، لەسەر رینگەكەماندا وەك پىشانگانگايەك خستووتنە پىشچاو و، پاشان ئىمەشت بۆ بىنىنى بانگەيتشتكردووە.. كاتىك لە دەنگى قەلەمەكەتدا و لە رىڭكۆپىنكىي ئەو كەتتەدا كە بەو قەلەمە نووسىوتە تۆ دەمىنىن و تۆ دەبىستەين و ھەست بە تۆ دەكەين و شابالەدەگرين، چاومان دەچىتە سەر كانگاي ھەمرو ئەو ياسا و رىسا و رىڭكۆپىنكىيەى لەو كۆلورۇشانەوہ دەمىرنن كە لەژىر پروناگىي ناوہكانى تۆدا دەكرنەوہ و، گشت ئەو رەنگ و شوانەى كە موشاھەدە دەكرنن و، تىڭراي ئەو دەنگ و نەغمانەى كە

دمیسترین و، پاشان سرجهم نهو کؤرس و سه مقونیایانی که لم دمنگان
پنکدین! نیدی چاوه کانشان به نهیسی نهو جیهانه مه زنانه سر مهست دمن که
سرچاوی هدمو شتیکن...

به ته ماشا کردنی نهو په نهمه جؤراو جؤرانی که له ږدوی چاوی دل و
نیمان کراونه ته و، پرکشیی نه ومان کرد له شپوی دره ختیکدا موشا هدی
ناسنامهی نه ملی نهو ناوکی تویای به هشت به کمین که له دمو وساندایه..
وه خؤمان بؤ گه شتیکی زؤر دور و، زؤر سخت، به لام له هدمان کانتا زؤر
به تام بهرو نهودی و، نهودی نهودیوکان ناماده کرد. له مهشدا به بیان که ی
تؤمان کرد به رابری ږحمان و، له ژیر ږوشنای پرشنگی ناو و سیفته کانی
تؤدا و، به هوی چنه حقیقه تیکی نورینه و که بهرو نه به دیهت در ژدینه و
بالمان گرت و، ږزاینه سر ږنگه کان.

له گه شتیکی مه زن و پیروزی لم جؤر دا که له گوفتار که تدا باسکراوه
و ونای کیشراوه و، نهانته بچو کترین ورده کاریه کانیسی تؤمار کراون و، له
کوتایدا به هوی میعراجی پیروترین به نهمه سرجهم دمرگ کانی به ته و او منی
کراونه ته و. به هوی نه مه شهوه هلی نهو هاته پیش که هدمو پالووانیکی
بوازی مه عریفهت له ږنگی عمرشیه کانی نار دلیمو بهرو نهو جیهانانه
بمزبیتته و، نه گهر سنووری خؤمان به زان دیت و دستمان بؤ قولفی دمرگا
نه نییبه کان بردیت. په نا بؤ لیجورده میت دهمین و داواکارین بیدیت پال نادانی
نهو ږحه کال و کرچانه مان که نه وې و ندرگان نازانیت و، لیمان خوشبیت.
هی نهو به دیه نهمه مه زن و همدجوانه ی که نیت به برون گه باند و،
چیزی رهای همدونت به همدانمان به خشی! نهو تویت که نهو جیهانه
مه زنانهت و هو کتیبیک له برده مساند و الا کرد و نهو تویت نه نییبه کانی

ناویان دہمیت به گونی ویزداناندا دیسان هر تۆیت که ویزدانانت کردوه به که نارنک بؤ دریای پر له شه بؤلی نهنیه لاهوتیه کان! نه گمر تو نیت به دینه هتیا به، نیت به مانده توانی ببین، نه گمر نم گه ردونه سه سور هتیه راندت وهک کتینک له به رده ماندا والانه کردایه و، له پرینگه ی نیراو و ناسینه ره به پر زه کانی خۆتوه بۆت پروو نه کردینایه توه، وهکو گروزی نه فامان که تو ناناسن و ناگمن به قولاییه کانی ناخی خویان، به به رتسانی نم دونیا به مان جیده هتیت، گمر لوتفت نه نواندایه و به گورتی ناست و پله و بالامان باسی خۆت بؤ نه کردینایه و، نهو به که مین ته سدیقه ت له رۆحماندا جینه کردایه توه که زانست و معریفه ت دهکات به زانست و معریفه تی رسته قینه و، به یومندی نیتوان جیهانی دمر وه و ویزدانان دست به رده کات و، هه مو نهو شتانه ورده گرنت و ناراستیمان پندهات که دریاری زاتی نوله هیبت زانیومانه و دبیزانین، له کونوه نم شتانه و تۆمان دهاسی و، به ریگاکه ت سه رسام دهر وین؟!

نیت به نه دی زنجیره له ملی به رده مرگاکه تین و، نهو پرشن گانهش که له ویزداناندا دهره وشینه وه، نووری بوونی تۆن، نیت به هر جیه کمان ههیت، به خشی تۆیه، جارنکی دی نه مه راده گیه نین و، به داننان به ودا که به نه ده گه لیککی و مه ای به رده مرگاکه تین که به نازادی رازینانین، ده مانه ویت عه ده و به یمانان تازمکهینه وه.

نه ی سرتانی دل و نه ی نهو زاته ی که زیرک و فیکرت ناسوده می به رۆحه کان دهبه خشت! له پناو گیانسنی نهو شتانه دا که تو فیرت کردوین و به گونی رۆحماندا چپاندووه به وانه ی که دلپان به ورنه ی دلی نیت مردو و دهره دمرن، گاه چروینه ناو دۆلایی شان و رورداوه کانه وه، گاه گهر اینه وه

بۆ ناو دهروونی خۆمان و، هه‌ولماندا له هه‌موو ئه‌م شتانه‌دا که پرۆدوده‌مان ئه‌م
 په‌نجه‌رانه‌ی که به‌پرۆی بوونی تۆدا ده‌کرتنه‌وه، نه‌و پێنگایانه‌ی بۆ خه‌زوری
 تۆ به‌مژدینه‌وه ده‌ستیشانبکه‌ین. کاتێک وێستمان نه‌و پرۆزی به‌خته‌وه‌یه
 بدمین به‌ گۆنی موحتاجاندا که تیندا زاتی ئه‌وه‌یه‌یه‌ت و به‌ی هه‌یج په‌رده و
 پێنگرتک تۆ ده‌مین، نه‌مانتوانی وابه‌سته‌ی نه‌و ده‌قیقه‌ته‌ هه‌ره‌مه‌زانه‌ بین که
 ده‌رپرینه هه‌ره پاک و ینگه‌رده‌کان وێنه و نه‌خشیان ده‌کێشن. له‌پێتواو باسکردنی
 شتاتێک بۆ هه‌ندێک پرۆخی کال و کێچ که له‌ قاوغدا ماونه‌توه و، دلیان به
 جوانییه پرۆکه‌شه‌کانی ئه‌م دونیایه داوه، دیواره پیرۆزه‌کانی موچه‌پرێمان
 هه‌تیایه له‌رزه و، شایه‌مان به‌ بالای دیاریکراو (مشخص) و ماده‌ده‌دا گوت.
 پێنگه له‌به‌رنه‌وه‌ی نه‌مانتوانی ناشرترین ده‌قیقه‌ته‌کان هاوێی له‌گه‌ڵ پاک‌ی
 و پرۆنیی نه‌ملی خۆیاندا پێشکه‌شکه‌ین، تاوانمان نه‌نجامدا‌یه‌ت و، خه‌مه‌تی
 هه‌وا و ناره‌زوی خۆمان کرد‌یه‌ت...

گه‌ر هه‌له‌مان کرد‌یه‌ت، له‌ پێنگای هاتن به‌ره‌و تۆ و، له‌ کاتی هه‌ولمان
 بۆ پێشان‌دانی پێنگا به‌وانی دیکه کرد‌وه‌مانه، سه‌ره‌رای هه‌موو ناتمه‌راوی و
 که‌موکرتیبه‌کانمان هه‌ر له‌سه‌ره‌پی تۆ بووین، هه‌له‌ هه‌میشه هه‌له‌ و، که‌موکرتیش
 هه‌ردم که‌موکرتیبه. هاوێی له‌گه‌ڵ مووچه‌رکه‌ی ناو دل‌مان و، چه‌ماومی قه‌دی
 پرۆحمان و، زنجیری هه‌ماندا، به‌ هه‌زار و یه‌ک گیان چاره‌می نه‌و به‌رپارمین که
 ده‌ریده‌که‌یت. کاتێک نه‌مه‌ش ده‌لێن ده‌زانین که په‌حمه‌ته یه‌نسرووه‌که‌ت هه‌میشه
 له‌پێش غه‌زبه‌توه‌ بووه، پێنگومان که‌موکرتی و ناتمه‌راوی سه‌بارت به‌و به‌نده‌ته‌ که
 شه‌ه‌ریان به‌ لوتفت کرد‌وه شتیکی جوان و شایسته نییه، به‌لام ته‌کایه پێنگه‌مان
 به‌ ده‌لێن که له‌خۆشجوه‌ن زۆر له‌ تۆ جوان و لێت ده‌تا

به‌لێ، سولتان "سولتان سولتانی و، گه‌داش گه‌دایی لێدێت"

ہمنو کہ نہ گہر لیمان بیہوت، حقیقتی گشتکردن بہرہ جیہانہ گانی
نمودیر لہ تابیہ ترین جینگہی دلخاندہ بہ پارتراروی ہلہ گرین و، دمانہوت
لاہرہ گانی کتبی گہرہ وونہ کت ہلہ پینہ و، ہاروی لہ گہل نیہتی
گشتیکی نوٹدا خومان لہتو موتالای دورودرتز بہارین و، گوئی بڑ نہر
دلہلانہ ہلہ پین کہ باسی تڑ دہکن و، بہ نہغہ گانی تابیہت بہ تڑ
لہوئی خومان بچین، دسا نہر موحتاج و دہرہ دہرانہ پارترہ کہ دیانہوت
بہ "بہڑم تی تڑ بگہن و، بہ لوتفی رسالشت دلشادیان بکہ!..

دەربارەى پېنبوار

مروڤ گەشتيارنكە و، گەردونيش پېشانگايەكى پىنگاوپىنگ و
كتىپكى زمگىن و پىنگىنى وەهابە كە بو مۇتالاكردن خراوتە بەردەستى.
پېنبوار بو نەوى نەم كىتبانە بخوتىتەو و، عىرفانى خۆى پتر بكات و،
بەرو مروڤتى پاستەقىنە بەرزىتەو نىرراوتە نەم دونىايە. نەم گەشتە
پىنگاوپىنگ و بەچىزە تەنھا يەك جار بە نىسبى مروڤ دەيت.. وادەستەكەم
نەم گەشتە تاقانەيە سەبارەت بە كەسانىك كە ھەستەكانيان ھوشيارە و دلىان
بىدارە، سەرووزىادى بەدەستەتئانى باخەكانى نىرەمى بەھەشتە. وەلى نەوانەى
بە چاوى نووقامو و دەژىن، وەك نەوى ھەناسەيەك ژىابىن، چۈن ھاترون ناواش
دەمۇن.

كەسك كە بەقرولى لە ياساكانى سروشت و ژيان پادەمىنيت و
ھەلبانەنگىتت، ھەر لە پىنگى بىرقەدارى گولەكانەو ھەتا گەلەى
لەروى درەختەكان و، لە زمگى ترسىنەرى ھەروەروسكەكانەو تا نەغمەى
ساز و دروستى بالندە و پىچووەكانيان، لە ھەموو شتىكدا جىلەكانى جوانىيەكى
ھەتاھەتايى دەمىنيت و، لە گشت دىنگىكدا ھەست بە تەقدىسگرانى قودرەتتىكى

په دې دېکات و، له پروډاو و یاساګانی وک پروګانی و جوړه و هېږی راکښان و په یوډنې کیمیا و شینازی "دانه بمر" (سوق) و نېداره کرانیاندا، شرنموار و نیشانه ی تهجه لیلیه خوییه کان دهینت.

کاتیک پړوح له ژاوتژاری نهم جیهانه ماددیه و دهغه غه ی که شهوه واکه ی دوورده که یرتموه و به قولاییه کانی جیهانی وه دمتدا پړوده چیت، به دم ته ماشا کردنی تهجه لیلیه سرسورپه ینه واکانی به دیپته نری مه زنه وه له گهردووندا له هوشی خزی ده چیت، سبارت به که سائیک که تا نهم ننندازیه له همته کانپاندا به رسالی نیلامی گه بشتون و، خویان پادستی هله چرون و داچوونی شه پوله کانی وجد و نیستیغرافیتی ناکوتا کردوه، کولان و وطلوله ی قولایی بنکی زمیاکان و، دیمه نی جوانی گۆشه چه په ک و دوورده مته کان و، وستانی به ربقاری لوتکه ی نو چیاپانه ی که پشپرکین له گه گل همرو، کاندا دهکن و، نو سپه ره بزؤکانه ی که نیناران له بناره سموزه کاندا یاری دهکن و، نو باخچه نه فسونواریانه ی که به سر پروی زویدا درتربونه تموه و، نو بونه جزواو جزوانه ی که چواردهوریان مهست دهکن و، نو گولانه ی که له گه گل شه مال یاری دهکن و، نو شومنه انه ی که له سر ته ختی گولان دانیشتون و چاو له دوروبه ریان داده گرن، به لن، همرو ته مانه گهر تیشکدانه وه ی جوانیه ینسوره که ی نو نه بن که جادوو له مرؤف دهکات، دهیت چی بن؟!

زاتران یان نه زاترانی ماهیه تی نو لای ننه چ مانایه کی هیه له کاتیکدا که همرو دنگیک نه غصه په که لای نهووه دبت و، همرو شتیکش ناصیه که لای نهووه پرمونه کراوه ۱۹ دادور و شاعیری نه لمانی "گۆته" دملیت "نیمه هم له پړوحی خواماندا و هم له سروشتا هست به بوونی خوا

دهکین. نیدی نوزانینی ناومرؤکی و ماهیپته کدی چ گرنگیه کی همیه؟
 بهلن. چی دهزانین له سر ماهیپته نولوهیت؟ بیر و بزچورنه سنووردار و
 تسکه گانی نیمه دهرباری خوا چ مانابه کیان همیه؟ نه گهر هاورپی له گهل
 سدان نار و چندهما سیفته تیشا یادی بگه صوره. دیسانیش له حقیقه ته وه
 زور دور دم. مادرم به دیپته نری موزن نهک ته نها له مرؤفدا. به لکو له
 همورو پرودا و نکی گهره و بچوکی جیهاندا و. له سیندی دوله مهند و
 به توانای سروشدا به همورو شیوهیک ته جهللی دهکات. گموانه تایا نمو فیکر
 و بزچورنه کی که له سر ناستی پنومه مرؤیه کان دهرباری نه زاته کامله
 به مستی دهینین دهرانیت وه پیرست و دهره در بیت؟ "به صهش نامازی
 بز نمو موجوده مهجهوله دهکرد که به هوی ناسواره کانیموه خوی دهره خات
 و له زیانی دونیادا زاته کدی نابیرنت.

نیمهش له پیتاو نمو زاته ده که له چاوان پهنهانه و دیممرت له رینگی
 سخته ته کانیموه خوی به نیمه بناسینیت. بیر له ری و ریباری دهکیمه وه.
 دهمانمرت همیشه له ریگای بهرمو نهودا بین و. به کردنموی بهردموامی
 نمو در گیانه کی بهرووی نهودا دهروانن. ریگایه کی ناکوتامان ههلزاردوه.
 خو نه گهر جیهانیش بوستیت. نیمه بینگومان به وتنی سرود و گوزاریه گانی
 تاییت به نمو. دنیا له ولوله پرده کین... جا چون وا نیست. له کاتیکدا
 که نیمه و همورو شتیکی دیش له بهر خاتری ناسین و ناساندنی نمو لیرمین و.
 نه ریگکی دیکه کی له مه مهزتریش پینازانین. نیمه ههرومان سیه ری بودنی
 نهرین و. نهویش گانگا و سهرچاروی همورو شتیکه.

نموه نمو که ناو له ناخی زویریوه ههلده قرلینیت و له به خشنمی و
 سه خاومنه مندلی. خوبوه کانیه کان دمه قینیت. گه مری پروناکی له ملی

خۇر دەكات و ناجى گەرمى دەنتە سەر، خاك بە گولانى پەنگارپەنگ
 نارايشت دەكات و لە يەك كاتدا ھەزار و يەك پۇشاك لەبەرى زوى دەكات.
 ھەورەكان بە چارى دەرياكەن سەيرى "ئەو" دەكەن و، دەرياكەنىش بە زمانى
 ھەورەكان يادى "ئەو" دەكەنەو. ھەر "ئەو" كە ھەناوى خاكى لە ھەزار و يەك
 نازار و ژان پەركەردو و، جەگەرى مەرجانى تىزاوى خوڤن كەردو و، خۇرەكان
 كۆيلەى بەردەرگەى ئەو و، دەرياكانەش بەندى زنجىرلەملى نەون.

نەى بەدەپتەرى مەزنا! تىكراى سولك و سەلتەنتى جىهان لەزىر
 ئالەكى تۇدا سەر بۇ تۇ نەوى دەكەن و، سولتەنەكان لە دەرگەنەى تۇدا
 كۆيلەيتى ھەلدەپزىن! ھەمەو شتىك بەرو تۇ رادەكات و، سوللى "بوون"
 لە تۇ دەكات؛ بەلام تۇ لە خۇتەو ھەيت! بوونەورە كانىيەكان دىنە بوون و
 شكىل و شىرە وەردەگرن و پاشان دەكۆڤتەو و دەرۆن؛ بەلام تۇ لە ھەمەو نەم
 شتەنە پاك و بىنگەردىت! تاكىت. بىنۆتەيت. پىنۆتەيت بە ھىچ نىيە! ھەمەو
 بوونەورەكان ھانا بۆ لای "يەكتايى" تۇ دەيەن. يەكتايى تۇ كەوسەر و بەھەشتى
 نەوانىيە كە لە بىباباندا بەجىمارن. نەم شۆتەنە بە فەرمانى تۇ لە جىگەى
 خۇياندان. گومەزى ناسمان بەھوى تودرەت و نىرادەى تۆو دىنكۆپىكى
 خۇى دەپارزىت. نەگەر ھەمەو نەمانە پشيان بە تۇ نەبەستايە، پەيوەندى
 نىزان نەستىرەكان دەشوا و بەرنەى دانەكانى تەزىيەك بە ھەناوى گەردەوندا
 بەرش و بلاو دەپوون و، كەيش نەبەدەوانى پەنگريان لى بكات.

نىيە ھەمەورەكان بەھوى تۆو بە بەختەورى گەبشەن. بە ناسىنى تۇ
 بەختەورى راستەقەمان ناسى، لە بەختەورىيەك ھەلدەپن كە پشنى بە تۇ
 نەبەستورە و لای تۆو نەبەت و، نەفەرت لە بەختىارىيەكەش دەكەپن كە تۆمان
 بىربەستەو، بەلى، پىنۆستە بەرامبەر بە ھەر شتىك كە باسى تۇ ناكات بىنەنگ

بىيىن ۋە لىنى زورىيىپ، ھەر شەتەنچىلىك تۇرمان يادىدە خاتىرە قىلغۇچى بىكەين.
 ئەي بەدىيەتچى مەزىن ۋە خاۋىنى پەھىمەتلىرىڭىز! نىمە دەپ كۆيىلگەن
 بەردىرگاكت ۋە دەپ بەندەگەلىڭىز! راستىنقى ۋەھا كە نامادىن لەم يىتەيدۇ
 دەست لە دونيا ۋە غەربا ھەلەڭگىز، ھەتتا نەمەز سۈجىدەمەن بۇ كەينى
 تىرى جەڭ لە تۇر نەردۈۋە ۋە بەندەيەتەمەن بۇ كەسى تىر نەردۈۋە. خەمەكانەمەن
 لاي كەسى تىر ھەلەپشەتۈۋە. نەگەر دىرەندەتەمەن، ھەزار ۋە يەك نەۋەمەن
 كەردۈۋە ۋە بۇ لاي دىرەگەكتە گەۋدەتەمەن. خەمە تۇر پىلەي نەمەندى كە
 لە دىرەگەكتە دۈۋرەنەمەن ۋە خۇشەۋىستى خۇت پەربەك ۋە، خەندە بىخە سەر
 رۇخسارى نەۋەندى كە چەندىن سەدەپە رۇۋىيان بىزى بەخۇۋە نەدەۋە.

ئەي نۇمەندە ۋە ناسۈۋە مەتەمباران! ئەي خاۋىنى نامۇ ۋە غەربىيان! ئەي
 چەردى بىنچەركەن! پەردەمەك لەۋۋى بەندە ناچارەكانەدا ۋەلاپەكە بىرەيتەيەن
 مەھەلە ۋە زامەكانىيان تىمارەكە! نىمە رىستەمەن لەرەنگەي ۋەتەنە ۋە شەك ۋە
 شەۋەكانەۋە باسى تۇر بۇ كەسانى دىكەش بىكەين ۋە بەمەش نەۋە جۈرەيەنەمەن
 بۇ بىگۈزەنەۋە كە لە ۋىزەدەمەن ھەستى پەندەكەين... نەگەر بەھۋى نەمەۋە
 نەۋە ھەقىقەتە مەزەنەمەن پىشەنكەردىن كە ئايانزەنەن، داۋاي لىۋەردەن ۋە
 لىخۇشەۋەنەن لىدەكەين.

بائی پاک

حکومت

www.igra.ahlamontada.com

د مریاروی زانست

دوور که وښه له زانسته نه رننې و نه زمونږه کان له ترسې نه وې
له وانه مړوف بهرېو نیلحد بدن، کارنکی مندلانه به و، نه ژمار کړنې
زانسته کانېش وه که نه وې شتاینکی ته و او پنجه وانه ی دین و نیان و هژکاری
نیلحد و کوفر بن، بریارنکی پښینه و نه زانیه.

زانسته کان به نه ندازه ی گهر متبکړنې به خته وهرمان و بهر زکړدنه ومان بز
مړوفتېی راسته قینه به سرودن. به پنجه وانه وه. نه و زانست و ته کنه لوجایه ی
که مړوف دوو چاری کابوس ده کات، جادو و گهرنکی شه ږنگیز و شیتاینکی
رهاییه که سړی ږنگه ی لږ گرتورین.

له بهرام بهر نه ودا که له سهرتای نه م سده به دا هه ندیک مادده به رستی
پرته سکه زانستان کړد به خوا و هه مړو شتېکیان به قوربانې کړد، زانایه کی
هو سده به که له سړ ناستی هه موو جیهان ناسراوه، وتی "زانستی یی دین
لورې و، دینی یی زانستېش شله". بهم و ته به ش به نیانترین شیره توانجی
هو وږنه و شتېبه تر سکه ده گرت که سده به کیان ته نیو ووه، نازانم داخو
ه گهر کور و شله کانی نه م سده به ی بدیا چی دوت ۱۹

بانگه شه کړدن بز نه وې زانسته نه زمونږه کان هیچ شتیک نین

نه زانې و ده مارگيريه و، په مكر د نمرۍ هم موو شتيكيش له درموي نهوان
كونه په رستيه كي بيرته سكانه يه؛ به لام ټنگه بشتن و قبرول كړنې نمرۍ كه
مروځ له ژير پوښايي هر زانياريه كي نرندا، چندهما شتي دېكه ي
نه زانراو دپته پشي، نيشانه ي زيهنكي زانستي و پاستر مويه له بير كړنه ودا.

زانست و ته كنه لوجيا له خزمه تي مروځدايه و، هيچ هوكارنكي جدپش
بو ترسان لني له گورپندا نيبه، مه ترسي له زانستيوون و بنياتناني دونيا
به شيوه كي زانستي نيبه، بهلكو مه ترسي له نه زانې و بيشهووري و
خود زينه وده يه له هه لگرتي بهر پرسيارتي.

نامانجي چاوه پوانكراو له زانست

له بېرته نمرۍ ژيانې راسته قينه ي ناده ميزاد ته نها به هوي زانست و
غير فانه وه به دمستديت، نه وانه ي فزيوون و فزيوون فهاوشده كهن گهر
زيندووش بن هر به مردوو نه ژمارده كړن. چونكه گړنگترين نامانجي
به ديهاتني مروځ بينين و زانين و گهياندي شو شتانه به به كسانې تر
كه فزيان بوه.

بېر كړنه وه و بريارې هر كه سينك به نه ندازې په بېر كړنه و
برياره كي به عقل و لوجي كه وه سه ركه و تروه. عقل و لوجي كيش له گمل
زانست و مه عرفه تعا راسته وانه ده گورپنت، له بېرته مويه كه هر جينگابه

زانست و مدعرفه تی ټینا نیت، عقل له کارکمونو و، لویک فریدم و
بهراره کانش نادوستن.

مرؤفیتی هدرکه ټیک به فیریون و فیرکردن و ږوشنکردنوی کهسانی
دی دیار و دمرده گهرنت، که ټیک که نازانیت و لهه مان کاتیشا بیر له
فیریون ناکاتهوه! بهو شتانهش که فیران دهیت خوی نوتشاکاتهوه و نایت
به نمونه بؤ کهسانی تر، نه گهر بهروالت له مرؤفیش بچنت، که سیتی
ناووی جینگه ی گومانه!

نمو شتانه ی فیران دهین و فیری کهسانی تران ده کهین، پینوسته
بمناراستی هلمالینی نه ټییه کانی ماهیه تی مرؤف و گهردووندا یت.
نمو زانست ی تیشک ناخاته سر نه ټییه کانی ناو مرؤف و، خاله تاریک و
تمنگ و تمکه کانی بوون ږوشن ناکاتهوه، زانست نییه.

نمو پلمو پاییه ی که له ږنگه ی زانست و مدعرفه توه به دمتده ټیرنت،
لور پلمو ږنگانه بهرتر و تمه ندرتره که له ږنگه کانی نروره دمتده کون.
چونکه زانست له دنیا دا خاونه که ی ده کاته دارای فزیه و له خراپه کان
دوری ده خاتمه و، لهو دنیا شدا به نیان و غیر فانه که ی به جورنک به ختمووی
ده کات که له هروو رننا گردنوهیه.

همو دایک و بارکنک پیش نموی میشکی منده کانیان به شانی

ناینویست پربکرت، پنیوسته به زانست و عیرفان تیزیان بکمن. چونکه نمو دلانوی خالین له حه قیقهت و نمو رځوانه‌ی مه‌حرومن له مه‌عریفهت، وه‌کو کټلگه‌به‌کی گونجاو وان بؤ نه‌شونماکردنی هه‌موو جزره بیرۆکمه‌کی خراب. سره‌قا هه‌ر تۆونکیان تیندا بجیترت، له‌ کۆتاییشدا هه‌ر نه‌وه دروژنه ده‌کرت.

مه‌به‌ست و نامانج له‌ فیزیرونی زانست بریتییه له‌وه‌ی که زانیاری بیئت به‌ رابه‌ر و چاوساغی ناده‌میزاد و، شتانی فیزیکراو رینگاکانی گه‌یشتن به‌ که‌مالاته‌ مرویه‌کان پرووناکبه‌نه‌وه. به‌رمه‌بنای نه‌مه، نمو زانستانه‌ی له‌ رځوانا نه‌چه‌سپیون، بارن به‌سه‌ر خاومه‌که‌یانمه‌وه؛ نمو مه‌عریفه‌ته‌ش مروف به‌رو نامانجه‌ بالاکان ناراسته‌ ناکات، حه‌مالیتییه له‌سه‌ر ناستی دل و بیر.

“زانست زانینی زانسته

زانست خو‌ناسینه

که‌ر تو‌ خو‌ت نه‌فاسیت

نه‌مه‌ که‌ی زانینه”

زانستیک که‌ نامانج و مه‌به‌سته‌که‌ی دیاریکراوه، سه‌بارت به‌ خاومه‌که‌ی، هۆکارنکی به‌ره‌که‌تی هه‌تاهه‌تایی و گه‌نجینه‌به‌کی نه‌براهمه. نه‌وانه‌ی خاوضی نه‌م گه‌نجینه‌یه‌ن، به‌درژایی ژیاپیان، ته‌نانه‌ت دواتریش، وه‌کو کانیه‌کی شیرین و سازگار هه‌میشه سه‌ردانده‌کرنز و ده‌به‌ه‌ه‌یه‌ی خیر، گرسانه و به‌ردوزه به‌تاله‌کانیش که‌ نامانجیان دیاری نه‌کراوه و، گوسمان و دودولی له‌ سینه‌کان ده‌مان و، رځه‌کان دودچاری قاریکی ده‌کمن زیلگابه‌کن بؤ کۆبیرونه‌وه‌ی رځه‌ نانرمید و لټله‌کان، یان ته‌له‌یه‌کن بؤ رځه‌کان.

همچنین زانست و هونەر هاورچ له گمل لق و په له جوراوجوره‌کانیان و نمو سودانه‌ش که هه‌یه‌کێک له‌م په‌لانه هه‌لیانگرتوین سوودبه‌خشن بۆ زۆریه‌ی زۆری مرۆقه‌کان، به‌لام چونکه ته‌مه‌نی مرۆف و توانا و هه‌لومه‌جه‌کانی سنووردان، مه‌حاله هه‌موویان فیزییت و سوودیان لێوهریگرت. له‌م ڕوبه‌ره پێوسته هه‌موو تاکێک نمو شتانه فیزییت که پێوستن بۆ خۆی و میللته‌که‌ی و، ته‌مه‌نی خۆی له شتانی پێه‌روده‌دا به‌فیرۆنه‌دات.

له‌به‌رنه‌وه‌ی زانای راسته‌قینه هه‌میشه له‌ژێر ڕۆشنایی راستترین هه‌واله‌کان و، دروستترین گوتاره‌کان و، نه‌زمه‌رونه زانستییه‌کاندا به‌رده‌وامی به هه‌ول و لێکۆڵینه‌وه‌ی خۆی ده‌دات. هه‌میشه دلی ناسوودیه و کاره‌کانیشی ناسان ده‌بن. هه‌ندێک ڕۆحی داماویش که له سه‌رچاوه‌ی راسته‌قینه‌ی زانست یه‌شه‌ن، چونکه به‌به‌رده‌وامی ڕی و ئاواسته ده‌گۆڕن و هه‌رچه‌ند ده‌کهن له خه‌یالی خاڕ ڕزگاریان ناییت. هه‌میشه له‌تێر خولگه‌ی پێه‌راییدا ده‌نالیته‌ن و ده‌نالیته‌وه.

نرخ و به‌های هه‌رکمه‌ستیک به‌ نه‌ندازه‌ی ناوهرۆک و ده‌وله‌مه‌ندیی نمو زانسته‌یه که به‌ده‌ستی هه‌ناوه. نمو که‌سه‌ی زانست ته‌نها له‌پێناو قسه و قسه‌لۆک‌دا به‌کارده‌یه‌یتیت، نرخه‌که‌شی هه‌ر نه‌ومنده‌یه، نه‌وه‌ش که له ناسی شتانه و ڕووداوه‌کاندا ده‌کر تاویزه‌یه‌ک به‌کاری ده‌یه‌یتیت و، به‌بالی عیبران به‌تاریک‌ترین گۆشه‌کانی شرفی ده‌گات و، باوه‌ش به‌ راستیه‌ی نه‌وه‌به‌ شروشت‌دا ده‌گات، نرخ و به‌های نه‌مه‌ندیه...

زانست و نه زانی

نه گهر هېنان و پریز کردن و جوینه وی زانسته کان و داپشتمو میان له شپو بی
کتیدا لمو پرووه به سو دینت که شتانی زانراوی نیستا جازنکی دی
موتالاده کرتنه، لمو پروانگه یوه که پوڅی نیلهام و هیلنجان نیفلیج ده کم،
ده کرت بوترنټ که هزار و یهک زبانی همیه.

زانست رابه رنکی گرنگی هیدایه ته.. به تایهت نه گدر پال به
وه حیه وه بدات و له ووه خوراک وهر بگرت.. لم پرووه نه و ده گات به
رهمه تگه لیک که سنوره کانی زوی و ناسمان تیده په ریتیت و به هایه کی
جیاواز وهرده گرت.

له نیتادا که سی داهینه و دوزروه پناگات، به لکو که سانی
چارلنکه و لاسایکه ووه هلدکه رن. پنیوستان به پوڅنکی یاخی وهایه
که به شپو میه کی گوزمی گوزانکاری له همورو شتیکا بکات. همورو
شیک ده گوزیت. کتیب و قوتابخانه و درگا و ره طه و همورو شتیک.. وه
دستپنکردن به ره خنه به ردی بناغه یه.

نه زانی خراپترین هادری و زانیش وه فادارترین دۄسته.

کاتیک عیلم له گدل عیلم په کده گرت، ده گات به قو لیه کی
سرسووپ چینه.

نه زان کاتیک توو د دیت ده کورته هاتوهارا، به لام عاقل نه خشی نه و
شانه دادریت که پیوسته بکرتن.

فه زیله، له سر سڼای عیلم و عیلم و پرستش د دوستیت.

نه گهر زانست نه بویت به سرچاوه کی کردار، مه حکومی وشکبونه.

پیرستی، ده لالی چارتیژی دوزینه ده زانستیه کانه.

تینگیشتن جیا به و زانین جیا به، تینگیشتن له شتیک باشره له زانینی
هزار شت!

خوت له سر دتنی "نازانم" رابهینه، بوز نهمی هر گیز دوو چاری
شمرمی دتنی "نازانم" نه بیت!

هده دهک چون پشهر گنی جزراو جزر ده کرت، گهر پشهر گنی نه بوونی و
هزاریه کانش بکرا به، بنگومان نه زانی تاجی پادشایی ومده گرت.

پېنگرتن له بېر و بېچوون

په څه گرتن له همدو شتيك و بيانو وگرتن له همدو شتيك همدې
كاولكاريه. نه گهر مړو شتيكي به دل نهيت، پيوسته همدې باشري
بدات. چونكه د وخواندن وړانه و، بنياتنايش ناوهداني لې چيغيت.

پيوسته مړو زياتر له دوژمنايه تي نهيني و پي ژبره ژر
بترين، وهك له توو پمي و توندوتيزي ناشكرا. دستان نه گهر
پرويه پروه و توندوتيزي بن، له پاشه مله هميشه وهك فرشته
پاريزم په فتارده كهن. به لام دوژمنان له نر مونيانيدا ته له دمينه وه
توو پمي و پقيشان له و كاته دا به درده خن كه به وڼه ي جالجالو كه
نچيره كه يان خستوه داووه.

دلېن "فلانه كس هست به شني ناو هموا ده كات" قورياني كسي وهاب!
نمي دمينت چي به وانه بوتريت كه لمز بارانيشدا تم ناب ۱۹ له كور و دانېشته كانا
پز له همدو و تبه كه بگره! تمنانته نمو پير و كانه شيه كسر په كسرو كه له گل
بېچون و بېر كړه نموي تودا ناگونجين، بېر لمو بكمروه كه لموانيه خاونه كي
مېستنيكي ديكې همويته بزيه تا كوتاي نارامگره و گونگره!

۱. كورد، وهكو ناماز، همدې وړواي و دره كي دمليت "فلانه كس كاشي سمي دموښمونه". لېرنا
مطالعاتي نم پنده كورد په لاسي پنده توريكه كه دابيين، به لام له بهر خاوري پراستي په كوردزي
خوان شيفاران وهكو خوي ورمانيكېرا.

شزمرون، ماموستای عقل و پرابه‌ری بیرکردنمویه.

دین

لغو دؤږوموی ناده‌میزاد همه‌ی همتا نیست، مرؤف نارامی و ناسودمی
پراسته‌قینه‌ی له هدرنی گهمرگوری دیندا دیوخته‌وه و تنها له سایه‌ی
دیندا توانیویه‌تی به‌ختمور بیئت. له چنگایه‌کدا که دینی تینا نییه هه‌روه
ناکرت باس له پروشتی به‌رز و فزیه‌ت بکرت، به‌همان جۆر ناوه‌ینانی
به‌ختموری و کامه‌رانیش هه‌تابلیت سه‌خته. چونکه سه‌رچاوه‌ی نه‌خلاق و
فه‌زیه‌ت ویزدانه. تاکه شتیکیش که حوکمی ویزدان ده‌کات، نمو دینیه که
بریتییه له په‌یوه‌ندی به‌خوای گهموره.

دین، به‌پیت و به‌ره‌که‌ترین قوتابخانه‌یه که له‌به‌ر خاتری خو و
په‌شته جوان و باشه‌کان کراوته‌وه. قوتابییه‌کانی نهم خوتندنگا هه‌زن
و بالایه‌ش هه‌موو مرؤفه‌کانن به‌گه‌وره و به‌جروکیانه‌وه. هه‌رکه‌نیک
خوی وابسته‌ی نهم خوتندگایه بکات، زوو بان دره‌نگ، به‌نارامی
و ناسودمی و ناسایش و دلنایی ده‌گات، به‌لام نه‌وانه‌ی که له
ده‌مویه ده‌میننه‌وه، به‌تییه‌په‌یونی کات هه‌موو شتیکیان، ته‌نانه‌ت خود و
ناوه‌رؤکی خوشیان ده‌دۆپ‌نن.

دین، تنکرای نو پرمسیه خویانمه که مرزفکان هارپی له گمل
نیرادی نازادی خویاندا بهرمو خیرهکان ناراسته دهکات. همهیشه دهگونجیت له
دمتور و یاساکانی دیندا پتشموتنی ماددی و مدعنوی مرؤف و، نو
پناغانی که سرجهم به ختموریه دونیایی و دواپژییهکانی ناماده کمن
بلزرتنه وه.

دین، بریتییه له ناویشانی ناسینی خوا و یه کتاییه کهی و، گه یشتن
به پاکزیی رۆح به ههنگاونان له پیگاکیدا و، پیکختنی په بومندییهکان
له گمل کهسانی تردا به شتوبهک که نو پرزاهمندیی له سرت و
بناواستی فرمانی نو بیت و، تنانته ههستگردنه به په بومندی و
خۆشهوستییهکی قوول بهرامهر به هه موو بوون له بهر خاتری نو و
له پیناوی نه ودا.

نموانی دین قبولناکمن، به تپه پینی کات دمیته کمن به نیرتیرکردن
بهرامهر به چه مکه بالاکانی وهک ناموس و نیشتمان و میللهت و
هاوشوبه کانیان.

هه موو جزیرهکانی بپهروشتی چلپاوینکی وهاییه که له سهرچاوی
ینینیموه هه لاسه لیت، هه موو جزیره نازوه و ناشوونیکش برشین له زهلقومه
ناشرینهکانی دۆلی ینینی.

هەندێك لەمۆ بێباوەراوەی كە ژیاپیان بوو دژایەتیکردنی دین تەرخانکردوو،
هیچ نەیت نەدەبوو تا نیتا هەندێك لە سوود و میوه و بەروبوومەکانی
یەنێنیمان پێشانبەن؟

دین و زانستی راستەقینە وەك دوو پرووی یەك حەقیقەت وەهان. دین،
مرۆف بە رینگا باشەكاندا دەگیرێت و بە نەجامگەلیكی وای دەگەپەنێت
كە بەخەمبوری دەگەن. ئەو زانستەش كە نامانج و مەبەستی دیاریكراوە،
بەوتنەى مەشخەلێك، لەم رینگایانەدا و لە بواری خۆیدا بەردەمی مرۆف
پرووناكەكاتمەو.

تێكڕای گۆلە جوانەكان لە باخچەى دیندا پینگەبشتوون. ئەو دەستوور و
یاساكانی و، ئەوەش پێغەمبەران و ئەولیا و ئەصفیاكان كە میوهی قەشەنگ
و دروشاوی ئەو باخچەین.!! ئەگەر بێباوەراپان چاوە لە ناستی ئەم میوانەشدا
بنووێتین، هێشتا ناتوانن لەنێو لاپەرەى پەرپەرەكان و سینهى مرۆفەكاندا
بیانەر ئەو.

پێغەمبەران لەناو مرۆفەكاندا وەكو چیا وەهان. هەر وەك چۆن شاخەكان
ماگی نارامی و سەلامەتین بەوێی كە زەوی جێگیر دەكەن و هەوا پاكێزدەكەنەو،
پێغەمبەرانیش لەناو مرۆفایەتیدا هەمان رۆژ دەبینن. لەبەر ئەم هۆكارە كە
ناوبەناو هەردووکیان پێكەو باسكراون. بەلێ، لە نوح و جودی و، موسا و
طوود و، موحەممەد و حیرا، هەریەكەیان هێمایەكێ كە پەردە لەسەر ئەم نەبێتی
و تەلیسە لادەدەن.

دین، له سر بیرى ساغ و، ژیرى تندرست و زانت راگیروه. له پروانگیمه هیچ په کټک له بامته کانی په خنمیان ناراسته ناکړت. نهوانه ی که نایانموت بیناسن، یان سېسته مى بیرکردنه ویان شتواوه، یان ټینگېشتیان بړ زانت هدلمه، یاخود داومى ژیریان که مرگورته.

دین، سرچاومیه کی به پیتی وهایه که دستوره کانی شارستانیتى راسته قینه له خوزه گرت. له سایه نودا ناده میراد له سر ناستى دویای دل و هسته کانی بهرزد میتوره و، سرى ده گات به جیهانه کانی نودویر فزیک و، ده گات به ناسویه ک که تنیدا به کامى دلى خوی له کانیاړى سره کی سرجهم خیر و جرانی و فزېله تکان ده خواتمه.

نه گهر که ټیک به شون فزېله تدا و نلېور، پنیسه له دیندا بړى بگمړت. نومى که یتدین خاومى فزېله تیت و دینداری راسته قینه ش یتدین تیت له فزېله ت، په کټکه لمو پرووداوانه ی که به ده گمن ده پیرت.

له سایه دیندا مروف پى به مانای مروفتى دبات و له زندووانى دى جیاده میتوره. له دیدى یتدیندا مروف له گمل ناژولانى تردا جیوازیسه کی نیه.

دین، رینگای خوابه و، یتدینش رینگای شمېتانه. له بهر نم هوکاره،

دۇا يەتتى نىوان دىن و يىدىنى ھەروەك لە سەردەمى ھەزرىتى ئادەمەو ھەتا
ئىشتا بەردەوام بوو، بەھەمان شىرە ھەتا قىيامەتتىش بەردەوام دەيتت.

قورنان

قورنان، كۆي نەو ياسا خواىى و نەو كاملىتىن پەيامانەيە كە بە
نەندازەي نىرخ و بەھاي مرۇف، لە بەرزىتىن بەرزايەكانەو دابەزىو و
لە ناسۆى مرۇقابەتيدا ھەلھاتوو، و، پەچاوى دىل و دۇخ و ەدقل و
جەستەي كەردوو.

نەو قورنانەي كە لە مرۇدا نىزىكەي مىليارتك شوتىكەوتورى ھەبە، ھادىرى
لە گەل دەستورە خوايە نەبەدى و نەگۆرەكانيدا، تاكە كىتىنىكى يىرتنە و
ناوازەي وھايە كە نىزىكتىن و پروناكتىن پىنگاي گەيشتن بە بەختەمورى
ھەمەو مرۇقابەتەي نىشانەدات.

قورنان، سەرجارەي پروناكىي شىكۆدارتىن و نورانىتىن كۆمەلەبەكە
كە تا ئىشتا ھوكى قەدەمى گۆي زەوى كەردوو، كۆمەلەبەك كە مىلۇنان
زانا و، ھەزاران فەيلەسوف و بىرمەندى لەناودايە، لەم پەرانگەبەو ھىچ
سەلمەنتىك ناگانەو بە فەرماتەروايى نەو.

لەو پۇزەمى قورنان نازلىبوو، پروبەرووى چەندىن رەختە و بەرمەلتى

بروشده، به لام له هموو نو دادگایانه‌دا که بۆ نم مبهسته دامه‌زاون.
 قورنان پروانه‌ی بیتاوانی و مرگرتوه و، سرجه‌م ینکدادانه‌کانیش به
 سرکه‌وتنی نو کۆتاییهاتوون.

قورنان نوورنکی بلوریه له دلاندا و، کانیاونکی ئیشکه‌خشی وهایه که
 رۆحه‌کان پۆشنده‌کاته و، سهرتا پای پشانگای حه‌قیقه‌ت‌کانه. تنها نو
 رۆحه باوم‌دارانه دهرانن پرووی راسته‌قینه‌ی بناسن و لئی ئینگهن که له
 گرێکدا ههست به گشت جوانیه‌کانی گهردوون و، له دلۆینکدا ته‌ماشای
 تۆفانه‌کان ده‌کهن.

قورنان خاومنی شتوازنکی وهایه که کاتیک پروانیژده‌کانی عه‌رب و
 عه‌جم نایه‌ته‌کانی هه‌ریان بیهست سوجدیان برد و، نوو نهدیه حه‌قیقه‌تناسانه‌ش
 که هه‌تیان به جوانیی ناومرۆکه‌کی کرد و لئی تینگه‌یشتن، به‌ته‌ده‌به‌وه
 له‌به‌ردم نوو "سولتانی و ته‌یه‌دا سهریان دانه‌واند و چه‌مینه‌وه.

موسلمانان تنها له‌پینگه‌ی ته‌سفیکردنی قورنان و باوم‌هه‌تان پنی له‌ناو
 خۆیاندا گه‌بشتروون به‌یه‌کیتی و یه‌ک‌پیزی و، له‌نیه‌تاشدا تنها به‌هۆی
 ته‌سفیکردنی نوو و باوم‌هه‌تان به‌نو به‌یه‌کیتی ده‌گهن. نه‌وانه‌ی ته‌سفیکی
 قورنان ناگهن هه‌روه‌ک به‌موسلمان نه‌ژمارناکرن، به‌هه‌مان جۆر مه‌حاله
 یه‌کیتی و یه‌ک‌پزیه‌کی چینگهر له‌ناو خۆیاندا به‌ده‌ستیه‌ستن.

کاتیک دورنت "نیمان بابیتیکی ویزدانییه"، مهبست لومیه که "یا به ویزدان ته‌سبکی خوا و پنه‌مبیر و قورنان بکمن نلک تمنها به زمان". هم‌مور جزره‌کانی پموتش که وابسته‌ی ندم تیگمیشتنن، دمرکه‌وتیه‌کی پیوست و حتمی ندم ته‌سبیه به‌هیز و پنه‌ویه.

له سدره‌میکدا که مرؤفایه‌تی له‌نیز وه‌حش‌تی نه‌زانی و و کوفردا دملایمه، قورنان وک توغایتیکی پروناکی دمرکه‌وت و به یهک هه‌ل‌هت جیهانه‌کانی نوعی نور کرد.. ندم نالو‌گۆز و گۆزبانکاریه هه‌ره مه‌زنه که میرو ناتوانیت نمونه‌یه‌کی هاوشیومیمان پیشانبدات، تنها جارنک پرویداره و نمیش قورنان هیتاویه‌ته‌دی. میرووش وه‌کر گه‌واهیدر سه‌روزیاده!

نومه قورنانه که له دووتونی هه‌ستیارترین هاوسه‌نگیدا مرؤف فیزی مانا و ماهیه‌تی مرؤف و، حق و، حیکمت و، زات و سیف‌ت و ناوه‌کانی خوای گم‌ره ده‌کات.. وه نه‌سته‌مه لهم بواره‌دا هاوشانی نه‌و کتینیکی دووه‌م نیشاندیرن. نه‌گه‌ر سه‌یری حیکمه‌تی نه‌صفیا و فه‌لسه‌فه‌ی فه‌یله‌سوفه هه‌قه‌رسته‌کان بکبت، تۆش له‌مه تپنده‌گیت!

نافه کتینیک که فرمان به دادپه‌رومیری و نازادی راسته‌قینه و خیر و ناموس و فه‌زیله‌ت و به‌زمیه‌هاته‌وه ته‌نانه‌ت به ناژه‌لایشدا ده‌کات و، به‌ناشکرا شتم و شیرک و ناحه‌قی و نه‌زانی و به‌رتیل و سوو و درۆ و شایه‌تی درۆ قه‌ده‌غه‌ده‌کات قورنانه.

نمو کتېبهش که مافی همزار و ستمليکراوان دپارنوت و، پادشا و
کزیله و، سرکرده و، سرباز و، داواکار و داوالیکراو لمر ههمان کورسی
دادمېشتیت و دادگایان دهکات، دیسان تنها تورنانه.

نشانفانی تورنانه دهکو سرچاره ی نه فسانه و خورافات، جگه له همدنیک
ورته ی بې بنه ما که له عمرجه نمرانه گانی چواره سده له ممویشموه
بۇ ییدینه گانی نه مړو به میرات مارتموه، هېچی دی نییه. حکمت و
فلسفه ی راسته قینه گالته به ومها تنگه یشتنیک دهکات...

نورانی که قسه به تورنانه و نمو شتانه دطین که نمو هیناوری می. ندمو
نه گمر به شیرمه کی کاتیش بیت شتیک دمریاری رینا و نارامی و ناسایر و
سه لامعنی نادمیراد بلین؟ راستیه کی کاتیک شارتانیمته ناموگان به تورنانه
پمرشان و دریمدم و، دلانی مه حروم له تیشکی نمو لمینو نارهمه نی و پزاره و
قمیراندا دخالینن. تنگمېشتن لم باخیبون و سره ختیه شتیکي زور سهخته...

رېنگوینکترین زیان بۇ مړو فایمی نمو زیانیه که تیندا نه یسی نورنانه
هلممریت. به هورنیک زور بمناسی دتوانین بلین همدنیک لمو هوانیپانه ی
شارستانتی که نیستا له همدرو لاپه کی دویادا به شایسموه چه پله یان بۇ
لینددرتته همدرومی نمو شتانه که تورنانه چمنین سده له معرفش خلکی
بۇ لایان هانداده. کموانه تاران و که موکوونی می کتیه... ۱۹۰

نموانه‌ی که لای نیمه له دیر زه‌مانه‌وه دژایمی قورشان ده‌کمن و
شتانی ناراستی ده‌خنه پال و غوڅه‌ریک‌کردنیان پیسه‌وه کردوه به پیشی
سره‌کیی خویان به‌گشتی نمو نه‌زانانه بوون که تنانده نه‌یان‌زانیه که
نازانن. به‌داخه‌وه نم داماوانه نه لیکولینه‌ویه‌کیان لهو قورنانه کردوه که
دژایمی ده‌کمن و نه شتیکیان له‌باریمه‌وه خوښدووته‌وه. له‌راستیدا له‌نیوان
بانگه‌شی نه‌مان و لافی نمو نه‌زانانده‌ا که پشیمان له زانسته نه‌زموونی
و نه‌رنییه‌کان کردوه جیارازیبه‌کی نه‌رتز بوونی نییه. به‌لام بؤ نه‌وی
خه‌لکی چاویمان به‌پرووی راستیه‌کاندا بگرته‌وه. پیوسته‌کات ماویه‌کی
دیکه‌ش چاو‌پروانی بکرت.

نموی باومر به قورنانه بهینیت، مانای وایه نیحانی به حه‌زرمی
مرحه‌مه‌ده (اَصْلُ الْفَعْلِ رَسَدَ) هیناوه نه‌وش که نیحانی به حه‌زرمی مرحه‌مه‌ده
(اَعْلَى الْفَعْلِ رَسَدَ) هیناوه باومر به بورنی خوی گه‌وره‌ش ده‌کات. نمو که‌سی
باومر به قورنانه‌کات، مانای وایه باومر به پیغه‌مه‌رتی حه‌زرمی
مرحه‌مه‌ده (اَصْلُ الْفَعْلِ عَلَى الْوَصْلِ رَسَدَ) ناکات، نه‌وش باومر به حه‌زرمی
مرحه‌مه‌ده ناکات، به باومر‌دار به خوی گه‌وره نه‌ژمارناکرت. نه‌میه
په‌ه‌نده‌کانی موسلمانیتی راسته‌قینه..!

مروڤ له سایه‌ی قورناندا گه‌بشوره به به‌رزترین پله‌وپایه‌کانی چه‌شی
دو‌ن‌تراوی له‌لایمن خوی گه‌وره‌وه. که‌سینک که شعوری ینگه‌یه‌کی له‌م جزا
ده‌کات، لهو قورنانه‌دا که له‌سره زاریمتی گوی له په‌رومه‌گاری خوی

ده گرت و، له گدلی ددونت و، نه گهر سرنډیش بخوات که له گدلی دواوه،
له سرتنده کېدا به دروژن دانانرت.

مروث له همرتمی پوښنی قورناندا، کاتیک هیشا له دونیادایه، به نار
گوږ و بهرزه خدا تینه په پږت، مه حشر و سیرات دمیښت، له تاو ترسناکي
دوږه خ ته زوو به گیانیدا دیت و بهنیو بناره ناسورده خشه کانی به هشتدا
گهشت ده کات.

نومونه ی مرسلمانانیاں له ټینگه یشتن له قورنان و قولبوونه وه تنیدا
پینه شکرد، له نه نجامدا له پوځی دین و کړوکی نیسلامیش دووریان خسته وه.

پښ وایه له داهاتوویه کی زور نریکدا و هارپړی له گدل نیگای ترخانمن
و سرماسی و به گهره زمانیندا، پروپاره کانی زانست و هونه و ته کنه لوجیا
که بهرو زمرای قورنان ده کشین، کاتیک پړژانه سرچاوه ی به پرمی خویانموه
و نارتمی بوون، زانایان و لیکولهران و هونه رمدنایش جارنکی دی خویان
لغبر شه پوله کانی نهو دریاېدها دمیښنه وه...

پوږگاری داهاتوو هی قورنانه، نه مهش نایت به زور ته ماشا بگرتا!
چونکه قورنان گرفتاری زاتیکي ومهایه که دوتن و نه مړ و سبینی
پنکموه دمیښت و دزمانیتا!

هزرهتی موحه مهده (سَلِّ اللهُ عَلَهِ وَسَلِّم)

مرزقابهتی له سایه ی هزرهتی موحه مهده دا شارستانیتی راسته قینه ی ناسی. له دوای نمو، هه صور نمو هه لانه ی بهم ناراسته یه دا دراون جگه له لاسی بکردنموه و نه نجامدانی هه ندیک گۆرانکاری لهو دستورانه دا که نمو هه تاونی هه جی دیکه نین، له م پروموه وا گونجاوتره نمو به ”داسه زرهنری شارستانیتی راسته قینه“ ناوره دبکرت.

نمو زانه ی پروی به ته مهیل و ته مهیلی نه داوه و. کارکردنی به پهرش نهمارکردوه و، چه بله ی ستایشی بز کارکر و هه ولدر لیداره و، نمودوی نمو چهره ی پیشانی شونکه وتوانی داوه که تیدا ژیاون و، ناسزی بوون به لایه تیکی هاوسه نگه ی له نینو تیکرای مرزقابه تیدا نیشانداون، هه زوسی موحه مهده (سَلِّ اللهُ عَلَهِ أَفْضَلُ صَلَاةٍ وَسَلَامٍ).

هزرهتی موحه مهده (سَلِّ اللهُ عَلَهِ أَفْضَلُ صَلَاةٍ وَسَلَامٍ)، له دهرکه وتنیدا وهک شمشیرنکی پالموان و پهمانیژ له دژی کوفر و وهشت و، پراگه باندنی زابهلی هه قیله له هه سور لایه کدا و، نیشاندانی پینگاکانی برونی راسته قینه به مرزقابهتی، زاتیکه هاروا و ونه ی نییه.

نه گهر که سیک هه ییت له سه روزیدا که نه زانی و کوفر و وهشت

خوښيان نموت، ښگرمان نموه هه زرمټي موجهه مهده (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، نموه
دلانه ي په شونډ هه قيقه تدا عهدالن و تينورې عيرنانن، زوو يان درنگ
به دوايډا ده گه پښ و ديدوز نموه و جاري کي دي له شونډي نموه لانامن.

نمونه زانه ي له چوارچنډي هاوسه نځيپه کي زور وړد و دراسادا ته بليفي
مرؤفابيه تي کردوه که هه موو هه لک له پتناو پاراستي دين و ناموس و
نيتمان و ميله تدا جهاده و، جهاديش پلپه کي نځگار بهرزي به ندايه تيه.
هه زرمټي موجهه مهده (عَلَيْهِ أَفْضَلُ سَلَامٍ).

نمونه که سي بڼ په کم جار بانگه وازي نازادي راسته قينه ي به گړني
مرؤفابيه تدا دا و، له وړدانه کاني گهياند که مرؤفه کان له پروي ماف
و دادپهرومړيموه په کسانن و، له نه خلاق و فزيلهت و ته قراډا به دواي
بهرزي و مه زښتيدا گه پرا و، هاوارکردني حه قيقه تي له بهرام بهر سته مکار
و بيري سته مکارانه وه به په رستش هه ژمارده کرد، هه زرمټي موجهه مهده
(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بوو.

نمونه که سي په رده ي سره فنه ابون و مردني دراند و، گوري وهک هولي
چاومرواني کراوه به پروي به خته وومي هه ميه تدا نيشاندا و، نه وانه ي له
هه موو جيهه کدا به دواي به خته ووريدا و نلېون گهيانن به چه شه ي خضر و،
جامي نيکسيري جاويداني دانه دست، هه زرمټي موجهه مهده (عَلَيْهِ أَفْضَلُ سَلَامٍ)

تەسەووف

فەلسەفە و ھېكمەت ناسۆى بىر كۈندە ئۆي مەرۇف فراواندە كەن، لە
ناسىنى شان و پروداۋە كاندا يارمەنى دەدىن، ھەرچى تەسەووفشە، لە
پەھەندىكى سەروو نىدراكدا، بەركەوتنى نىوان مەرۇف و بەدىھىنەرى شان و
پروداۋە كان دەستە بەردەكات و، دىكات بە دۆست و ھاۋدەمى خۋاى گەرە.

تەسەووف، ۋەكۈ لای نەھلى تەرىقەتیش دەپىرنىت، بىرىتپە لە
پروناگېرونەمى پۈخى مەرۇف لەپىنگەى زىكۈ و فىكۈ و، ۋەرگرتى
فەيز لە كەمالاتە خۋايپە يىسنورە كان. سەرەتاكى بەۋە دەستىدەكات كە
مىتىى مەرۇف دەكرىت بە يەكەيەكى پىوانە و بەھۇيەۋە ھەندىك ھىل و
سنورى گۈزىمى و ۋەھمى بۇ ناكۋتاىى دادمىرنىت؛ كۋتاىپە كەشى بىرىتپە
لە دەمىشتىن لە مىتىى و نەيتىپە كانى مىتىى و، قىۋولكردىنى نەۋ راسىپەى
كە ھەمىرو شىك لە نەۋەۋىيە.

تەسەووف، بىرىتپە لە پىنگاى لىكۋلىنەۋە لەۋ راسىتىى نولۋىيەتەى كە
فەلسەفە دەستى پىنى ناگات بەھۇى دەستى دل و قاچى دل و چارى
دلەۋە، لەم پىپەدا كە عەقل بە خۇى و سەرى قۋتىن و پىنى خاۋبەۋ،
تەختى زەۋى دەكرىت، دل ۋەك ھەلۋىەك لە شەقەى بال دەدات و، لەپىنگەى
پىنورە قەدرشاسە كانى خۇيەۋە ھەلەمەدات نەۋ مەۋجودە مەجھولە بىناىت.

پاشان نوو غیرفانہی بېدوستی هیناوه لمړینګی وتنی (ما عرفناك حق معرفتك) یوه راډه ګمبیه نیت.

تسرووف پړوسی نیسلامه. ناکرتت بېی نوو بیر له نیسلام بکرتتووه. همرچی تدریقه ته ګانیښه نه مه پان سېسته ساتیزه کړدووه.

کلتور

کلتور، سرچاومه کی ګرنگی وهمايه که هر میلله تیک له پتشکه وتی و بهرزیوونه وی تاییه تیی خزیدا زوو زوو سهری لېنددات. له نیوان تهنروستی و راسترویی ژیا نی میلله و پاکژیی سرچاوه ګانی کلتوردا هه میښه پمپوندیه کی نریک و توندوتوّل بوونی هه بووه.

کلتور، بریتیه له کوی هندیک لهو بناغانه ی که له زمان و پهره وروده و داپونمریت و هونمری کومه لګه یه که یهوه سرچاوه ی ګرتووه و. پاشان به دوریارمبونموه ی بېردوام وه ک شتوازی ژیا نی نهو کومه لګا یه ی لېنها تووه. چارداختن له ناستی نه م بناغانه دا کوزریه و. هه ولدانیښ یو دورخستنه وی کومه لګا لېیان، کومه لګا بېی رینګا و شتواز و ناراسته دهیلتتووه و. سهرام و سرګردانی ده کات.

کلتور، له نه نجامی بېریه ککه وتی ګم تا زوری میلله تان له ګمل

په کتروا، تا نه دندازمېک بهوتنه ی شارستانیتی، ده کرت له کۆمهلگمېره، بز
دانبه کی تر بگوازړته وه. به لام نه گهر له م گواستنه ومېدا پالترگه کانی
رؤحی میلی به باشی کارنه کمن و، پالاوتن و تنه له ی پیزرس
نه نجامه وړت، له نه نجامدا قه برانی کلتور و شارستانی شتیکی حنی
د میت.

کلتوری راسته قینه به کولانی به ردوام له هنجلی دینی راسته قینه و،
نه خلای بی به و، فزیهت و زانسته هه رسکراوه کاند پینه گات و کاملینت.
له که شیکدا که یلینی و بیرموشی و نه زانی بالادسته، نه ده کرت تینا
باس له برونی کلتوری راسته قینه بکرت، نه نه و که سانهش که له م که شدا
پنه گمن هلی نه میان همه سوود له م سرچاومه ورمیگرن.

نمو کۆمهلگایانه ی گوايه له گهل کلتور و شارستانیتی میلله تانی تردا
ده چنه که ژاوه ی هاوسه رگریه وه و، له هه مان کاتدا هه ولدېدن به ردوامی به
بوون و مانه وه ی خویان بدن و وکړ نه و دره ختانه وان که میوه ی دره ختانی
دی له لق و په لیانه وه تالاوه هه م کۆمیدین و هه م فریوه وون.

کلتور، له سروشتی میللهت و کۆمهلگادا له دایکدیت و گه شده کات. گول
و مېوه کانی درخت چی بن بز دره خته که، کلتوریش هه مان شته بز کۆملاک،
نمو نعمتوانی نیان توانیوه کلتوری خویان کاملېکمن یان له دصتبانداره له
دره ختانه ده چنه که نیان توانیوه مېره بگرن یان میوه کانیان ورمیون. نه گور نه مړوش
نمیت ینگومان سېدی دهر رنموره و وکړ پارچه نه ختمیه کی مردو به کاره خیرت

كلتور" له ژباني هممو ميللتيكدا پيښه كې زور گرنگي هميه. كلتور"يك كه نارتمې راپردوي ميللتيك بوو و بدتوندې به ډاځي ډاځيږه به ستراو، ډيځاگاني ژيان و بهرزيوونموي نمو ميللته ده كاتموره و ډوشني ده كاتموره، به پيښه وانهوه، هممو ډوژنيك كيشاني زيكاك هادوي له گمل بير و تيگه يشتن و بژووني جياوازا، نمو ميللته كرمول ده كات و ته خني زموي ده كات.

نازادي

نازادي، بريښه لموي ډوځ جگه له همت و بيرمهرز و بالاگان هيچ كوت و بمنيكي ديكه قبولنه كات و، جگه له خير و فزيلت ديلي هيچ دستور و ياسايه كي ديكه نه يټ.

كساني ومها هن سهرپاي به سترانه ويان به كوت و زنجير، هميشه له ناساني نازادي ويزدانپاندا دفرن و بژ سانيكش همت به ديلي و مهكومي ناكمن، وطني كساني ومهاش هن سهرپاي ژيانپان لمبو ناز و نيممتمې سهرنجر اگيش و پرشكوي كوشك و تهلاره كاندا، له قولايي خوياندا همت به نازادي راسته قيه ناكمن و ناپيچزن.

نمونه نازادي به سهره ستيي ډمها تپده گمن، بزانه يان نه زانن.

نازادی ناژولانه و نازادی مروییانه ټینکلاو ده‌کمن. نه‌مه له حالټیکدا،
 نه‌و سدره‌ستیبه‌ی که د‌مروونه به‌ره‌لاکان به‌مه‌به‌ستی هینانه‌دی داخو‌زیبه
 تاریکه‌کانی لاشه و جیسمانیته پهنای بؤ د‌مهن. به‌تواوتی درو‌شینکی
 ناژولانه‌یه، به‌لام نه‌و نازادیبه‌ی که به‌هه‌لگرتنی به‌ره‌سته‌کانی به‌رده‌م د‌و‌ج
 زمینه بؤ بالگرتنی ویزدان سازده‌کات، درو‌شینکی ته‌واوتی مروییانه‌یه.

نازادی، ده‌کرفت به‌م جوړه‌ش لیکل‌رت‌م‌وه: بریتیه له نازادبوونی ه‌زری
 مرو‌ف له س‌رجه‌م نه‌و کو‌ت و به‌ندانه‌ی که پ‌ئ له پ‌شکه‌رتنی ماددی و
 مه‌عنوی ده‌گرن.

نازادی به‌ مرو‌ف ده‌لیت ”ده‌توانیت ه‌ر شټیک ده‌تو‌رت بیکه‌یت،
 به‌مه‌رجنک په‌چاوی حق بکه‌یت و زیان به‌که‌سانی دی نه‌گه‌به‌نیت.“

نازادی جوان و قبرولک‌راو، نه‌و نازادیبه‌به که خا‌ونی شارستانیت‌شه.
 نه‌ویش نه‌و نازادیبه‌به که به‌زن‌جیری نه‌ل‌عاسی د‌بن و په‌وشت و، قای‌شی
 زږېښی بیرک‌ردنه‌وه‌ی نه‌ندروسته‌ره به‌ستراوته‌وه.

نه‌و نازادیبه‌ی که ه‌ستی نایینی و بیري دینی ناناسیت و، گ‌رنگی به
 نه‌خلاق نادات و، نایت به‌شه‌تلگابه‌ک بؤ ف‌زلیله‌ت و خ‌سله‌ته چاکه‌کان، له
 نه‌خو‌شیه‌کی وه‌ک گ‌ه‌ری و گ‌رلی ده‌چیت که ه‌مه‌وو میلله‌تیک پ‌فی لین‌می
 و لټی راده‌کات. نه‌و ک‌ز مه‌لگابانه‌ی نه‌م نه‌خو‌شیه‌یان تو‌وش‌عیت، ه‌درو‌ه‌ک

زوو یان درمگ تمندروستی و سهلامتی خویان لهدمتدمن، بههمان جور به تنهپرینی کات چواردموره کهشیان دمدزپینن.

شارستانی

شارستانی، دمله‌مندی و نه‌زاکتی پوالمتی و دابینکردنی چیزه جه‌سته‌یه‌کان و سووپانه‌وه و نو‌قبوونی لاشه له‌نیو هه‌رمییدا نییه. به‌لگو شارستانی بریتیه له دمله‌مندی دَل و، نه‌زاکتی رُوح و، قولی بیر و بوجوون و، داننان به مافی ژبانی کسانى دى و نبو‌لکردنیان.

شارستانی راسته‌قینه هه‌میشه له‌وه‌رنامه‌دا دمرکه‌وتروه که ئیندا زانت و نه‌خلاق پینکوه و هاوشانی یه‌کتر پینش‌پویان کردوه. له‌م پرووه، شارستانی رُژناوا که هه‌مرو شتیکی تمنا له پروانگهی زانسته هه‌له‌نگاندوه. هه‌میشه به نیفلیجی ماوتموه شارستانییه‌کانی رُژه‌لاتیش که دمرگایان به پروی زانسته‌کاندا داخت و له‌ناو خویاندا خویان زیندانی کرد. له ئینتادا نه‌گمر به‌شینیه‌کی هه‌نده‌کیش بیت، له‌ناو وه‌حشەت و نامو‌ییدان. شارستانی داها‌ترو، له شمتلگای زانت و هه‌نهری رُژناوا و باوم و فله‌فه‌ی نه‌خلاقى رُژه‌لاتنا سمرزدمیت و نه‌شوما ده‌کات.

شارستانییه‌ک پال به نه‌خلاق و نه‌زیله‌تموه نه‌وات و، له هه‌وزه‌کانی عه‌قل و ریزدان پاراواناکرت، پینگایه‌کی کاتی و راگوزمری وه‌هابه که

خزمت به همدنیک دوله معند و هموسی همدنیک له همواپرستان دهکات.
 بهدپه ختی و سرگردانی بؤ نهوانه ی به تیشکه ههلبوره و کوزاوه کانی
 فریوده خوئا

نایت وایزانت گه شارستانی بریتیه له پیشکوهنی زور لهواری
 زانسته سروشتیه کان و هونره جؤراوجؤره کاند و، بوون به خاوسنی گهشتی
 و شهمندهفر و فرۆکه و نامراره مۆدېرنه کانی دی و، ژیان لهناو شاری
 گموره و شهقامی فراوان و بینای بهرزدا. دانانی نه شانه ی که له دمستی
 کهسانی باومردار و خاومر راسترمیدا نهنا نامراری شارستانی، به خودی
 شارستانی! جگه له خهله تان چیر نییه.

پنرسته لهویدا بهدوای شارستانی تاکه کاندای بگه پرین که ناوک و نۆوی
 شته جوان و باشه کانی ناو ناخ و نامرۆکی مرۆف به گه شهکردنی بهردوام
 فیرمێنکی دووه میان لی پیکیت. نهوانه ی جلویهرگ و چیرۆمرگرن
 له ههمو جؤره کانی لهزته جهسته ییه کان به شارستان ههمارده که،
 همدنیکان کۆمه لیک ییشه ش له داومس زیری و، همدنیک دیکه شیان
 کۆمه لیک چارمشی وهان که بوون به ژیر داخوازیه یینسوروه کانی ژیان
 جهسته ییه.

هیچ گومانیک لهویدا نییه که میلله ته وه خشی و دمه ته کییه کان خوتنخور
 و ستمکار و تالانکار. نه ونده ههیه چونکه حالی نه مان لای ههمو
 که سیک ناشکرا و زانراوه، نه وه شتیکی زانراوه نه وهش ههقیقه ته که بؤ

کسانې تر زړور زيانبه‌خښ نښن. نه‌ي دميت چي بورتړت دمرباري نمو
مده‌نيه ددښته‌کيانه‌ي که به چه‌که مؤذيرنه‌کان پرچه‌ک بوون و هدميشه
به‌دراي هه‌لي خوښخوږيدا ده‌گمړن۱۹

شارستانيتي، نه‌گمر برينيت له‌گوزارښتکړدن له‌بووني ميله‌تک
له‌لاين خوږمرو، نه‌وا پيرسته که‌رسته‌ي نه‌م وتاره پرشکويه، زانست و
نه‌خلاق و به‌رهمه ته‌کنه‌لوجييه‌کاني نمو ميله‌ته‌يت. چونکه په‌روبرودي
کوښه‌لايه‌ني و هوندر و سنعته جوړاو جوړه‌کان شکل و شيريدک به
شارستانيتي دمه‌خښه به‌لام نه‌خلاق. به‌رته‌ي زمانتيکي پړوان و پاراو،
گوزارښتي ليندکات و رايده‌گه‌يننت.

پيشكهوتن

گه شه کردن و پيشكهوتنی ميللتنك وابستهی پيرو مرد ميوونی تاكه گانی
نمو ميللتهیه له بواره گانی فيكر و همتا. نمو ميللته تانهی رۆشنبوونه دهی
بیر و دونیای ناووه له تاكه گانیدا گه شهی نه کردیت، ناتوانرئت چاروینی
پيشكهوتنیشیان لښكرت.

له بهرزبوونه دهی ميللته تاندا، گه یشتنی تاكه گانی كۆمه لگا به به كیتی
ناصانج و مه بهست مه رجیكى سه ره كیبه. له كۆمه لگه یه كدا كه یه كيك بلیت
سی و به كيك بلیت رهش، نه گهر گاه به رو راست و گاه به رو چه پیش
هه لنووتین هه یت، هه رگیز بهرزبوونه و پيشكهوتن تو مارنا كرت.

نمو نهوانهی پيرو مرد مبه کی هاو بهشیان نه دیوه. به گزیهی نمو كلتوره
جیاوازانیهی كه ویرانگرتروه، هه میسه بۆ گروپ و چینی جیاواز دا به شوون
و به كریان وهك دۆژمن دیوه. چاروینكردنی پيشكهوتن له وها كۆمه لگابهك
كه له ناو خزیدا لښكه له وشاوه، نه گهر مه حالیش نه یت، هینده سه خته كه
نزیکه له نه ته مه وه.

هه موو پيشكهوتنك سه رما له سه ر ناستی بیر و وناكرن (تصویر)
ده ده كموته پاشان وا له كۆمه لانیهی خه لك ده كرت كه باوهری پيشكهوتن

دواتریش به هېممه و هرلی نو تاکانه دېته دی که دلېان ناوېته دی
په کدی پوه. به پېچموانوه. هه موو ههولېکی پېشکهوتن که له سر ناستی
بیرکړنده و فیزدی زانستی وهرنه گرتیت یان دووچارې به دېه ختی وهرنه پړوان
و گوزارشت لېنه کران بوویت، مه حکومه به مایه پووجی و پېته نجامی.

پاکتر و پروتر و رېنکوپنکتر و باشری هه موو شتېک نو به شه پته تی که
گه شه ی کردوه و پېشکهوتوه. له پروانگه یوه، قایلپوون به بدره می نېستا
گورتېناني هېممه و، تېه راندنی نېستا و هېنانه دی بدره می رېنکوپنکتر
و ناسته رزتریش پېشکهوتنه.

بیسکردن و وشککردنی چیا و دهشت و، گوزپنی باخ و یستانه کان
به زېلدان نزمبوونه و دواکهوتنه؛ خاوندکړنده وې ژینگه نالهماره کان و
گوزپنی زېلدانه کانیش به باخ و باخچه پېشکهوتنه. میلله تانی پېشکهوتو،
نیشیمانیان به دهشت و، چیاکانیان باخ و، پهرستگاگانیشیان دلنیت
کوشکیکی شکوداره. له بهرامبر نهمه دا میلله تانی دواکهوتو، شاره کانیان
وزرانه و، کولانه کانیان زېلدان و، پهرستگاگانیشیان دهلیزی بوندکړدوه.

هه رچمنده ناکرت کارېگه ری خوندواری له سر پېشکهوتن و
به رزبوونه وې میلله تان نینکاری بکرت، به لام چونکه نوه کان به کلتوری
میللی به رو ناپارستمه کی دیاریکراو په رورده نه کراون، نه نجامی چاوه رانکراو
نه هاتروته دی و ناشیه ته دی...

همه‌سره هملیکې پښکه‌وتن به نه‌ندازی گرنګیدانی به سوود وهر گرتنی
 باش له حالی حازر و که‌لک وهر گرتن له نه‌زمرونی نهمه‌کانی و ابردو و نه‌نجاسی
 دمیت. به پینجه‌وانه‌وه، نه‌گهر همه‌سره نمویه‌کی نوی بیر له سوود وهر گرتن
 نه‌کاتمه‌وه له نه‌زمرونی نه‌وانه‌ی پیش خوی و، هدرکه‌سه و به دینه‌کنا
 پروات، نه‌گهر له نه‌نجاسی نه‌م هملسوکوت و خوره مندا لانمبه‌دا همه‌میشه
 له‌ناو خوشیاندا مقوم‌مقویان بیت، هینتا به‌قده‌ر دمنکه جویه‌کیش ناتوانن
 ری بهرن.

هونه‌ر

هونه‌ر، رږحی پښکه‌وتن و گرنګرتنی نه‌و ریڼګایانه‌یه که فراوانی به
 هسته‌کان دبه‌خشن. نه‌و توانا و لښاتنه به‌دبه‌ختانه‌ی که هملی به‌کاره‌بنانی
 نه‌م ریڼګایه له‌دمستعدمن، به‌درتړایی نه‌مه‌نیک، چه‌شنی خه‌لکانی نیفلیج،
 همه‌میشه لایه‌کیان به‌مردوویی ده‌میتیته‌وه.

هونه‌ر، وه‌ک کللیکی نه‌فسون‌ناوی وه‌هایه که گه‌نچینه نه‌نییبه‌کان ددوژتسه
 و دمی‌کاتمه‌وه، له پش‌تی نه‌و دهر‌گیانه‌دا که به‌هوی شمویه ده‌کرشمه‌وه، فیکره‌کان
 جلی رنه ده‌پوشن و خدیاله‌کانیش وه‌ک بلنیت به‌رجه‌سته دمن.

نه‌گهر هملویه‌کی بیرکرده‌ره‌ی وه‌ها هه‌ینت که له قوولایی و ناکوئایی

دوریاگاندا و له بهرزی و شینیتی ناسمانه گاندا گشت به مړوف بکات، نوره هونره، ناده میزاد له سایه ی هونردا چاروکه به پروی زوی و ناسمانه گاندا هملمدات و، به کومه لیک همدکردنی ومها ده گات که له سروو کات و شرنه من.

به کیک له گرنګترین نمو هزکارانه ی که هارپړئ له گمل پاراستی هستی مړییدا، همیښه بهرترینی نامانجه کان نشانی نمو همدانه ددات و، پوځه همدیاره کانی له م قولی بؤ نمو په همدند ناراسته ده کات، هونره، نه گهر هونر نمبرایه، له جیهانی دستنوردان و داهیتانی مړوفدا، هیچ به کیک له م جوانیانه ی ئیستامان نه ددی. وه پوځه ناګرین و هونرمه نده کانیښ هارپړئ له گمل سرچم نه خښه و پلان و وټنا و ته سه ووره کانیان له زیر خاکدا ده پروکانه وه...

به که مین تابلویه ک که نه خشی قولاییه کانی مړوف نیشاندات هونره، بلن، له سایه ی هونرداپه که قولترینی هست و بیره کان و، بهریاره هره راست و دروسته کان و، قولترین نارمزه ووه کان، وه ک نمو ی له سر کاسیتیک تزارکراین تزارده کړن و، وه ک بلیت جاویدانی و نه مری به دسمنه ینن.

مده گره مهر له سایه ی هارپړیه تی نیران هونر و نیحاندا نه برو که نه م دنیا شکزدار، به خوی و په رستګا بالګروره کانی و، مناره کانی که بهرنی پهنجه ی شایه تمان جیهانه کانی نه ویدو نیشاندده و، نه خشی بهرزی نیرچاوانی مهرمه ده کان و، هونری جزواو جزری خوشنویسپه کان

و، زاخاودانه جوان و پزازهوکان و، نه خشه هه لکۆ لراوه زمردنه بووه کان و، نهو
نیگارانهی که هیندی بالی په پوله جوان و همره که بیان به په پیاصلک
داده نرین، حالتی گالهریه کی هینده جوانی و مرگرت که چاو له تهماشا کردنی
تیرنایت.

زانستی راسته قینه هاوړی له گمل هونه روا خوی نیشاندات. که پیک
هیچ شتکی هونری نه هیتایته میدان، ناتوانرت بوئرت که دارای
شتانکی زور دوزانیت.

زیندوینه تی ترانا و لپهاتنه کانی مرؤف په پوهندیه کی نژیکی به پوخی
هونه ریه وه هیه. مرؤفکی بین هونه و دور له هونه، نه گهر مردوش
نمیت. به زیندو نه ژمارنا گرت.

هه مو نه هه له هونه ریه اندی که لای پوچه هونه ریه تده کان به هاپان
نیبه و پوچ پیدانا گهن. سه رنه که وتیان له وهه سه چاوهی گرتوه که ناتوان
پوچ و شکل له یه کتر جیا بکه نه وه.

هیچ گومانیک له ودا نیبه که قبول کران و گرنگی پندان و بهر زرخاندنی
هه بهر بهر هه مینکی هونری. له خودی خوی زیاتر، پرووی لهو هونه و
کارامه بییه که له پوچیدا هه لیگرتوه.

نەو، ھونەرە کە ناسن لە زێر و مەیش لە پرۆژێ بەنرختر دەکات. بەلێ،
لەسایە ھونەردا بێنرخترین کانتراکان، لە زێر و زیو و ئەلماس زیاتر نرخ
پەیدا دەکەن.

تەنگرای نەو ھونەرە جوانانە ی کە لەسەر ھێلی بیرکردنەوەی خۆمان،
ھەروەک دیاریی نەمری پۆخە ھونەرمەندە پیرۆزەکان بۆ مرۆڤایەتی، بەھەمان
جۆر ھەر لەو کاتژمێرانەو کە کاتمان پێچا دەگەیەن ھەتا نەو چاویلکانە ی
کە لە کاتی لاوازیاندا ھێز و فەر بە چاومان دەبەخشن؛ لەو ییتەل و
تەلەفوتانەو کە ھەودا دوورەکان نزیکدەکەنەو ھەتا نەو تەلەفزیۆنانە ی کە
دەنگ و پەنگەکانی ھەر چوار لای دنیا پادەکێشن و لەو ژوورەدا دەیدەنەو
کە تێیدا دانیشووی؛ ھەر لەو نۆتۆمبیل و شەمەندەفەر و فڕۆکانەو کە لە
جێبەکەو بۆ جێبەکە ی دەمانبەن ھەتا کەشتیە ناسمانیەکان و گەشت نەو
نامراز و نامیزانە ی تر کە بە ھۆکاری ناسرودھمی و خۆشگوزەرانیی مرۆڤ
دادەنێن. ھەموویان بەرھەمی نەو پۆخە ناسک و ھەستیارانە کە بەرھەمی
ھونەردا کراوەن.

تەنگرای نەو پۆخانە ی بە ھەروە ھونەردا داخراون، بوون و نەبوونیان
ھاوتای بەکە؛ بێشێن لە ھەندێک کەسانی وەشک و بێرنگی و ھا کە سەروەیان
بۆ خۆیان و خێزان و نەتەمەیان نییە و، بگەر زیانبەخشیشتن.

نەدمىيات

نەدمىيات، زمانىكى گۆيى پىنكەتەي رۇح و، دۇنيى فېكر و ژيانى
غېرفانى ھەر مىللەتتە. نەم ئاكانەي لە ھەمان پىنكەتەي رۇحى و
سىستەمى فېكرى و ژيانى غېرفانىدا ھاۋەش نىن، ئەگەر سەر بەھەمان
مىللەتەش بن، مەھالە لە يەكتىرى تېگەن.

وتە، بەكىنە لە گىرگىرتىنى ئەر ھۆكارانەي كە بىر و ھىز لە دەماغىنە
بۇ يەكتىكى تر و لە رۇچىنە بۇ رۇچىكى دىكە دەگوزتەمە. ئەر نەربايى
فېكرى كە دەتوانن نەم نامىرازە بەسەر كەرتەسى بەكاربەشتن، لە مارەمەكى
زۆر كورتدا چەندىن نامىنە دەپىننەمە بۇ نونەرايە تېكرەنى نەم بىر و
ھىزانەي كە لە پۇجەكاندا ھەرتەكەيان دانائە و، خۇيان و فېكرەكانىان
بە جاۋىدانى دەگەن. نەوانەش كە نەم توانايەيان نىيە، ھاۋرەي لە گەل نەم
ژانە فېكرىانەدا كە بەدرىزايى ژيانىان چەشتەوانە، يىتەمەي شونەوارەك
لەدۋاي خۇيان جىبەتلىن دەسپىنەمە و دەۋرۈن.

ھەر جۈرەك لە جۈرەكانى نەدمىيات، بە خۇي و جۈرەۋجۈرى نەم
كەرمەتەمەي بەكارى دەپىنەت و، نامىچ و مەبەستەكەي و، تايەتمەندىيەكانى
لە كانى جىبەجىكرەندا، زمانىكى سەرەخۇي باسكردن و پروۋىكرەنەمە و
زارىكى تايەتە بىم جۈرە. ئەگەر ھەموان شىكىش لەم زمانە تېگەن

تەنھا نەو شاعیران و ئەدیبانان کە دەتوانن بەشێرمەکی ڕاستەقینە نەو زمانە بەکارهێستن و قەسە پێشکەن.

هەروەک چۆن زێرمگەران لە زێر و زیو تێدەگەن، تەنھا زێرمگەرانى وشەش لە گەرمەری وشە سەردەردەکەن، گۆلێکی کەرتوو لەسەر زووی، ناژۆل دەبەخاتە دەمی و دەبەخوات، پێشەزان قاچی پێدا دەیت، بەلام مەرفەکان بۆنی پێو دەگەن و لە بەخە و سنگیانی دەدەن.

هەرز و چەمکە بەرز و بالاگان، دەیت بە شێوازیکی بەرزى وەها پیشکەش بکەرن کە بچنە ناو زەینەکانەو، جۆشوخروش لە دلاندا بێداریکەنەو، و، لە رۆحەکانیشدا قبوڵبکەرن، نەگینا لەوانەبە هەندێک لە رۆالەتەرستان تەماشای عەبای شێر و ڕپاوی سەرشارنی مانا بکەن، بەمەشدا بێبار لەسەر بێنرخیی گەرمەردەکی ناوی بەدەن.

نەگەر ئەدمیات نەبوابە، نە هیکمەت نەو پێگە شکۆداری خۆی وەردەگرت، نە فەلسەفە دەیتوانی بەم ڕۆژگاری نەمەرف بگات، نە وتاریتیش دەیتوانی نەو شتە بێهەشتیت کە لێی چاوەڕواندەگرت، نەو شتە هەبە هەردەک لە هیکمەت و فەلسەفە و وتاریتیش دەولەمەندیی بوار و کایەکانی خۆیان لەشێوی سەرماپەیکە نەبەر اویدا هەڵمشتووشتە بەردەم ئەدمیات و، نەمریان پێشەخشیو.

نه‌دیبان و شاعیران له‌دونیای ناووه و دهره‌وه (دهره‌وه و ناسزادا له‌نیه‌زمنیکه‌دچهن که‌گوزارشت له‌و‌شانه‌ده‌که‌ن که‌دیهین و هه‌ستی پیندکه‌ن. مرۆفه‌کان به‌هۆی نه‌مانه‌وه‌په‌ی به‌مانا و چیه‌تی نه‌و‌دنگانه‌دیهن که‌له‌م‌کۆرسه‌قه‌رباله‌وه‌به‌رزده‌نه‌وه‌؛ ده‌نا نه‌و‌که‌سانه‌ی ییتاگان له‌و‌بلایانه‌ی که‌هاوهری له‌گه‌ل هه‌سته‌کاندا دین و‌پروچیان ده‌نه‌ن، نه‌له‌نه‌ی و نه‌له‌داد و‌هاوهرش که‌له‌نه‌وه‌به‌رزده‌نه‌وه‌نه‌سته‌مه‌تینگه‌ن.

هموو لقيڻكى هونەر و همموو بدرهه مينكي هونەري، به مەرجك
سەرچاوه كه يان پاك و ږوون يينت لهو ږووهه كه گوزارشت له جواني هەرنه
جوراو جزو و گوت و ميوه ي نەر هەرنه هه مه جزوانه ده كن، جوان و
خوشه ويست و قه شه نگر.

نهمیاتی و کمره په کینک له جوړه کانی دیکه ی هونەر، هاورې له گمل حال و چوښتی و پهمنده کانی وک همت و، ناوړته بوون له گمل شان و، نامانج و، بهرزیوونه بهر کاتدا، به همیشی و نهمی دهگات، لمرنوه، زور گرنگه هونرمندیش همو و نهو شانه ټیبه پښت که دبیرون و همتیان پنده کړت و، دلی یو نو شنه بایانه نامادبکات که له جیهانه کانی نهمو یوه هلدکمن.

له بابتنی دهرېښی نامانچ و مېهه کاندۍ. پښته هر وټه کې
سرواډار و هر په حشانتکې که به کار د حېږن، وده کو ده د ښکې پارتو داسې
بېلگه ودرې پير و هر وټه نابت جنگای ندم بگرېموه و خوشی یې لږ

بېكمن. نهم سدهده نه گمر له زهبرجه دیش بیت، به نمننازی شاردنوی
ناوړوك و مېهست و نامانچ، کاریگه ری و هیزی وریاکردنوی ههسته کان
له دستهدات و، مه حاله و تمیه کی له م جوړهش ته منفرېت بیت.

زمان له پال نه ودها که نامرزی گوزار شتکردنه له بیر و بوجون و
تېگېشتن، پمیرمنډیه کی توندوتولی به بابته گانی وهك هونمر و جوانی و
نهمه بشوه همیه و، پندهچیت وشه ی "تهدمیات" یش دمرخه ری نهم لایه نی
نمر بیت.

ماکی سده کی له نه دمیاند ما نایه. له م روانگه یوه پتړسته شتانی و تراو
کورت، به لام پر و زهنگین بن. هه رجه نده هندیك کس و ستوریانه له پړنگی
زاراوه گانی وهك چواندن و په گه زده وزی و تیلنیشان و هاوشتیه کانیانوه که
به شیک بوون له بابته ی رومانیتزی و خوشخوانی لای خه لکانی پشین،
نهم بابته پرونبکه نه وه؛ به لام به برای من پتړسته له و پڑخانه دا که به
همیه جان خرؤشاون و، لهو خه یاله فراوانانه دا که دهزانن چون هموو بوون
پینچمنوه و له دلپاندا جی بکه نه وه و، لهو دهماغه باومردار و خاون توانای
پنکھتسان (الزکب) نه دا که سهرکه و توو بوون له موتالا کردنی دنیا و عوقبا و هر
دو وروی جیوازی یهك حه قیقه ت، به دوا ی قورلترین و مانابه خشرینی
وته کاندیا بگه پړین.

همروك چون شارتانیتی و کلتوری جزا و جزر له سهرزویدا همن
بوونی چهنمین نه دمیاتی جزا و جزریش شتیکى سروشتیه، نه ومنده همیه
نهمیات، هاروی له گمل نه دمی ناو رڅی و، خوشوینتی جوانی و،

خفت و نه‌غمی تابیه‌ت به کتیبی سروشت، سره‌رای نه‌وی چمن‌نیل‌پروی
همه‌جوری همه، به‌لام دیسانیش گشت (کل) یکی تاقانیه و ینگومار
گشت‌گیر و جیهانیه.

همه‌رو راستیه‌ک، سره‌تا له پژوی مروژدا له‌شتری کاکلیه‌کا
درده‌گمروت؛ پاشان همه‌تی پنده‌گرفت؛ پاشان به‌هزی وشه و قه‌لم و چه‌گوش
به‌رحه‌سته‌ده‌گرفت و، همه‌لده‌دورت خال به خال و خفت به خفت له سیمای
به‌رحه‌مینکی هون‌ریدا، یان له به‌رحه‌مینکی هون‌ریدا گوزارشتی لئ بگرتنه.
گمیشتی به‌رحه‌مینکی له‌م جوره‌ش به‌ر په‌نده‌کانی سه‌روو کات و شونز،
بهنه‌لوتی وابسته‌ی باوهر و پله‌ی عشقی ناو نه‌و باوهریه.

له‌وانیه‌هه‌ندیک جار له‌نیوان خه‌ل‌کانی هه‌مان شونیشدا جیاوازی و
پنکادانی نه‌ده‌ی پرویدات. نهم جیاوازییه‌ی که په‌یومندی به‌پودکاری
ده‌ه‌کییموه‌هه‌یه، له‌ه‌زکاره‌کانی وه‌ک جیاوازیی پروانگه له‌ته‌ماشاکردنی
شان و پروداوه‌کان و، قبول‌کردن یان نه‌کردنی باوهر و به‌هاکانی دیکه‌وه
سهرچاوه‌گرت. هه‌روه‌ک چون سه‌بارت به‌وه‌ی که له‌سهر لوتکه‌ی چیاپه‌که،
نه‌غمی تابیه‌ت به‌نه‌وانی له‌بنکی دۆله‌که‌دان وه‌ک گرمه‌گرمی یشانا
دپته به‌ر گویی، به‌هه‌مان جۆر نه‌وانی نار دۆله‌که‌ش له‌وانیه‌هه‌یه وشه‌ی
نه‌وانی سهر لوتکه‌که به‌له‌فته‌ق نه‌زماریکه‌ن.

به‌رحه‌مینکی هون‌رعی باش په‌یومندی به‌کاملی نهم ماگانه‌وه‌هه‌یه
که هتیارمانده‌هه‌مان، کاملی نه‌مانیش پاهندی کاملی تالاکاکی

نمر جوزنانمن که پتکیان دهمین. له جینه کدا کاکله و ناوړوک ساغ نهیت
هستی پاک نایت، له شونتیکیدا که هستی پاک نهیت، مهاله بهرهمی
پشکوناسا و گوفتاری بلیسه داری ومها یتنه گورېی که بز هه میسه
بهزیندوی بیتنموه.

نمدییش بهرنه ی هه مورو هونه رمنه دینکی تر، له ړمگ و شکل و
خهت و شپوی گهردووندا بهدوای شتاتکی تابهت به خویدا ده گهرت.
نمر ږوړی که نهو شتانه ددهوژتته وه که عمودالیانه و دمتوانیت گوزارشتیان
لنیکات، قهله مه که ی خوی دمشکیتیت و، فلچه که ی فریندهات و، له منږ
سمرسامی و سرسورپماندا له هوش خوی دهچت، له بهر نه م هویه پینوسته
لناو نهو که سانه دا بهدوای هونه رمنه ده هره مهزته کاندای بگهړین که بهندی
خوان و، ږوشنیرن و، هارېی له گهل شعور و ویرداندا دژین.

شیر

شیر، جگه له گوزارشت لیکرانی شاعیرانه‌ی نو جوانی و هاونا مه‌نگییه‌ی که له پړوحی گه‌ردووندا شاراویمه و، نو خه‌نده و سه‌رنج‌اکنشی و دل‌پنیه‌ی که به پړوخاری بوونموه دمرده‌گهرت، چیدی نیه. له‌نیو نهم پړوحه بلندانه‌دا که‌سانی وایان تینایه که دل‌یان بووه به هو‌قمیه‌ک و، نه‌فه‌سه‌کانی (روح القدس) یش بووه به مره‌که‌بیان.

شیر، نو تها‌توها‌وار‌تیه که له پښگای په‌ییردن به جیهانه‌کانی نو‌دیوردا دمیس‌ترت، بان ناله‌ی نو هو‌لانه‌یه که له‌م پیناره‌دا ده‌درن. دمنگ و نه‌غه‌کانی ناو شیر، به‌گوزری حالته‌ی پړوح و قولی ناخ له ده‌می و‌ترانیدا، وه‌کو ناو‌نک، گاه‌ه‌ارو‌پئ له‌گه‌ل گر‌مه‌گرم و ه‌از‌ه‌از و، گاه‌یش ورده‌ورده و ن‌رم ن‌رم پ‌نده‌کات. له‌م پ‌وانگه‌یه‌وه، دمنگ و وته‌کانی ناو شیر، ته‌نها له‌م حالته‌ پړوحیه‌دا به‌ته‌واوم‌تی د‌مرکیان پ‌نده‌کرت که و‌تراون.

شیر، به‌گوزری نو باوم‌پ و کلتور و شینو‌زی بیر‌کردنه‌ومیه له‌دای‌که‌مین و شیره‌ومرده‌گرت که کار‌یگری له‌سه‌ر ب‌ز‌چوون و تینگه‌بشتن و هه‌س‌کردنی شاعیر داد‌مین. نو‌م‌نده‌ه‌یه نو تا‌که سه‌ر‌چار‌میه‌ی که قولی پ‌نده‌خ‌شت و د‌میگه‌مینت به‌ناست‌نکی سه‌روو ن‌ید‌راک، ته‌نها ن‌یله‌امه. له‌سینه‌ک‌ا که به‌ن‌یله‌ام خ‌رو‌ش‌ایت، گه‌ردیله‌ د‌میت به‌خ‌ور و، دل‌ز‌پ‌یش به‌د‌ریا.

له شيعردا، دژولی عهقل و هزر چەندەش گەمۆره یت، دیسانیش دل و
 دەروونی مرۆف لەبەش هەموو شتیکی دیبەره لایەنتیکی قوولی نەو یێکەهێنن.
 وه به گوتهی "فوزولی"، "وتەم، میری لیوای لەشکری شاعیرانە". نەو
 بیرانەی کە لە دەروندا سەوزدەبن، نەگەر بەهۆی خەیاڵشموه پال بگرن
 دەفرن و پال بە دەرگاگانی جاویدانییموه دەنن.

شیر، مەشخەلێکە نێستا ڕووناکدەکاتەرە و، بلاجەتۆرنکە نوور بەسەر
 داهاوودا دەپرژینیت و، بەستەبەکی عەشق و هەمەجانی وهایه کە
 سەرچاوهکە ی لە جیهانەکانی نەو دیووه هەلەقۆلێت. لە هەرنەمی شیر
 راستەقینەدا چاوه‌کان بە ڕووناکی دەگن. دورەکان نزیکدەبنه‌وه و ڕۆحه‌کان
 به‌ عەزم و شەوقێکی نەکوژاوه دەگن.

شیرەکانیش بەرنه‌ی دوعا و پارانه‌وه‌کان، هەلبەز و دابه‌زی دونه‌ی
 ناوه‌ی مرۆف و، حاله‌ته‌کانی وه‌ک شوق و حوزن ده‌هێننه‌ سەر زمان و،
 به‌نمنازی چەڕبونه‌وی تاکیش له‌سەر حەقیقه‌ته‌ به‌رزه‌کان، شینوی هەناسه‌ی
 لاهوتی وهرده‌گرن. له‌ راستیدا هەموو موناخاتێک شیرە و، هەموو شیرنکیش
 موناخانه. نەمونه‌ هەیه شیر پێرسته‌ بزانیت چۆن به‌رو نەبه‌دییه‌ت له
 شەه‌ی بالبات.

شیرێک کە لە پیری نەمریدا سەوزیروه و، بەهۆی بالی دل و هێری

ڊڙجيشهه له ناسانه ڪاڻي پير ڪردنموي پاڪ و ڊروندا دمستي به پمرواز ڪردوهه،
هاوشترمي زانسته ڪان گرنگيهه ڪي زور به پير ڪردنموي نه زمونگه رايانه
نادات. نهو، تمنا وهڪو نامر از ٺڪ خوي له گهل شتاني ديار ڪراو (منخص)
سرفالده ڪات. نامانجي سرهه ڪي نهو برتبيبه له دوزينموي شتاني
پهتي (مجرد) و ڊاو ڪردنيان،

نه گهر هدمو نهو شتاني ناو شيمر ٺڪ كه هه شيان پنده ڪرت و بيريان
لن ده ڪرتهوه، بتوانرت ته سهووري ڪرئن و، ته سهووره ڪانيش بهين خلته بهناو
بيژنگي داومري زيريدا بتوانن تتيبهرن، پاشانيش نه ماکه نه نيتنيانهي كه
له دونيائي ناوموي شاعيردا ههريه ڪميان له شتوي سرويه ڪدا دهه ڪه وتون،
گهر ههتا نهو ڪاتهي كه له ريڱهي وشه و رستهوه هه ناسهيه ڪ دهن بون
و زيندوويه تي خويان پارزن، ماناي وايه نهو شيعره ڪانديده بؤ مانموي
بهردوام و، تازمي و زيندمي هه ميشمهي. نه گينا نهو شتاني كه به ناوي
شيعروه ديهه بهنه گوڙي، له گهل نه لقهيه ڪي مس كه نقيمي زبهه رجهدی
لهه ر پنت و، له گهل پارچه نه لاسي ٺڪ كه گهر دنه بنده ڪي خه لووز پنت،
هيجي جياوازيه ڪي ناپنت.

شعر، چونكه گهراني بهدواي "مهوجودي مهجهول" دا وهڪو نامانج بؤ
خوي هه لڙاردوهه، دمنگيني فرمهه ندي وهمايه كه لهه ر ناستي بير و
هه رازناميزه و، نهو ريڱايانهش كه ديهه ڪرته بهه تاريخ و نه نگهسته چاو و،
له زور پويشوهه ڊولهي هه رنمي داخراو و نالوڙي وهمايه كه به زهه مت
مروڙ دهنوت پنت لني تيبگات. لهه ر نه م هؤ ڪارميه كه له هه موڙ وش

و پرستمه کی شیمری راسته قیندها همت به موشامده و هستکردنی
گشتیارنکی فرمه ستیاز ده کرت که له کوشکیکی رازنامیز و نه فسوناوردا
هموو بیستنهک و بینینیک رایده چله کتن.

شیر، داچله کینی دل و، همیه جانی روح و، فرمیکه، فرمیکش
لمراندیا برتیه لهو شیره پاک و پروانه ی که له وشه گان یاخی برون.

شیر، واته کومه لیک گولی په ژموردمه بوی شاعیران و، واته نمو
بونه ی که نهم گولانه به چوارد مورساندا بلاری ده کمه وه، نه گهر خاکیان پاک
و، ناریان پروون و، توخه که شیان دیار یت، نیدی کهس له رهنګ و بونی
نهم گولانه تیرناخوات.

ژماره ی نمو شاعیرانه ی به یی تنگمیشن دملین و، له بهرام به رشدا
نموانه ی که نالین و تیده گهن، هر گیز کم نین. له بهرام به لاف و گه زافی
نموانه ی په که مدا، روانین و بیري دهمته ی دوو هم، یتنموی پیوست به وشه
و پرسته بکات، دمتوانن زور شت بؤ مروف بابکهن.

تمبیکردنی شیر تمها له وته ی سرواداردا، بؤچوونیکي هلمیه.
چمنین په خسانی ومها هن که روح که مهنه کیش ده گهن و، ناوړوک و
شیرازی دهر پریان سرسامی دهر ورتن و، همریه که بیان په یکرنکی بالای
شیرین.

شیریش بهرنه‌ی هدره‌کێک له لاله‌کانی دیکه‌ی هونه‌ر، نه‌گه‌ر له روانگه‌ی نه‌نجامه‌وه دمه‌له‌ملانی نه‌به‌دیه‌ت نه‌یت، نه‌زۆک و خامۆشه. هه‌ریه‌ک له پزۆحی نه‌سان که مه‌فتونی جوانیه هه‌میشه‌یه‌کانه و، دلی مرۆف که نارم‌زوی ناکۆقایی ده‌گات و، وێژدانی مرۆف که جگه له نه‌به‌د و نه‌به‌دیه‌ت به هه‌چی تر ناسوده‌نایه‌ت، هه‌میشه ده‌چیتن به گۆنی هونه‌رمه‌ندا بۆ نه‌ودی خۆی به که‌شکردنی جیهانه‌کانی نه‌ودیوه‌وه سه‌رقال بکات. هونه‌رمه‌ندێک که هه‌ست به‌م ناله و تاسه‌یه نه‌گات که له دل و پزوح و وێژدانه‌وه به‌رم‌زدبمه‌وه، به‌دریژایی ته‌مه‌ن هه‌ولی لاسایه‌کردنه‌وه‌ی دیوی دهره‌وی شان ده‌وات و، بۆ ته‌نها جارنکه‌ش له بیهینی دیوی نه‌و دیوی نه‌م په‌رده په‌نگاو په‌نگه ناتوانه‌ت سه‌رکه‌وتور بیه‌ت.

گه‌ر له شیردا شیره نه‌کرت به فیدای مانا و، ماناش نه‌کرت به قوریانی شیره. به‌پنجمه‌رانه‌وه هه‌ردوکیان وه‌کو په‌یومندی نه‌وان جه‌سته و پزوح مامه‌له‌یان له گه‌ل بکرت. مانای رایه نه‌و شیره ده‌گات به هه‌رم‌زویه‌کی وه‌ها که هه‌مه‌و که‌هێک خۆشی بو‌ت و به شتیکی سه‌روشتی بیهینیت، وه سه‌باره‌ت به شیرنه‌کی له‌م جۆره‌ش، ناتوانه‌ت خه‌یالی پاله‌نه‌رنکی باشتر و تازه‌تر بکرت.

شیر دهرنه‌کی دهره‌کیشی هه‌یه که تیندا زیاته‌ر وشه و په‌سته و په‌وانه و نه‌دا و لایه‌نه‌کانی هاوشویه‌مان بالاده‌ستن. هه‌رچی دیوی ناوه‌مه‌شینه، له‌مه‌یانه‌دا پزوح بۆ گه‌زاره‌شته‌کردن له‌و به‌یر و هه‌زانه‌ی که له جیهانی ناوه‌مه‌دا هه‌روشی کردوه، به‌دوای په‌سته‌گه‌لنکه‌دا ده‌گه‌رته‌ت که چه‌شنی سه‌مای گولانه

و بالی پدپوله کان ناسک و قدشنگ بن و، گاه عمودالی وشه گه لیک دمیت
که بهرنه ی پزسک له همر جینهک بنیشیتوه ناگری تینمیدات و، گاه
وتلی دوی زاراهه گه لیک دمیت ناله ی هاویشوی ناله ی نه ی بهنیته مهیدان.
پاشان دماندوژیتوه و هدریه که یان له شوننی گونجاوی خویندا داهمیت،
دتراین نه مهش به "به موسیقاوونی شیر" ناوهدیکه یین.

چونکه نپینی و نامازدهکان به کینکن له سمرچاوه سهره کیه کانی شیر،
تیاپاندا همدت به فراوانی و دهوردانیکي زیاتر دهگرت. به لام نم دهوردانهش
دبان له ناو حمده می شیردایه و به شووراکانی نهو دهوردراوه، شیر، تمنامت
کاتنکیش که له باومشی یادومریه کاندایه مهنندی جوزاوجور ورده گرت و بهر
همرنی دمنگارپنگی ماناکان دهکشیت و فراوان دمیت، هیشتا همر خویه تی.

له شیردا توتیک بالادسته که له نهنجامی به کگرتن و تیکه لجویی
نیوان بیر و همدتا هاتوته گزپئی. به لام بهرنه ی شانه ی زیرمیشکه برژین
له جهسته ی هرؤفدا، دوو لایه نی گرنگی وهک نیهت و پروانگه همن که
له پستی بیر و همدته کانه وه حوکم دهکن و له همدوو خالیکدا کاریگری
خویان دهرده خمن. نه مانه له همدوو بهیت و نیو بهیتیکدا وهکو دمنگ
دهروشینوه و، لهو جینهاندا که فیکر قاجی دهخزنت دهستی دهگرن
و، دهکو چرایه کی نه فووناری له بهردهم همدتا، همدیه پرووناکي به
دینگاکاندا دهبرژینن.

شیر، همدانه کانی نهو کومه لگایه به که تیندا سوزیوه، کومه لگا به

خۆی و هممو ږق و قین و نه فرمت و همیه جان و نازار و ژان و نومینه و
 ناتومبندیه کیموه.. شاعیریش گاه بزرگی هموا و سییه کانی کۆمه لگایه و،
 گاهیش خودی زمان و لبریمتی. له م ږوو، هممو شیعرتک نه گمر هادری
 له گمل تابیه تمه ندییه کانی نهو کۆمه لگایه دا مامه له دی له گمل بکرت و
 تاوتری بکرت که تییدا له دایک بږوه و کمرسته کی پڼکی تڼاوه، چمن دین شتی
 جؤواو جؤر دهوائتت ږوون بگانه وه. به لام نه گمر له هه لسه نگانندیدا ږه چاوی
 نهو کۆمه لگایه نه کرت که دایکایه تی کردوه، ټیگه یشتن لئی کارنکی زؤر
 زده مته.

ژيان و پوځ

زبان نپتیه کی خوابیه؛ ماهیه ته که شی تنها نموانه دیزان که ناشنای نپتیه خوابیه گانن.

附 錄

ژبانی پها، ژبانیکی جهته ییه. گهرمی و زیندووه تی ناو جهته بهته واومتی شتیکی فیتیه و، له نهجامی گزپانی خوراکی وهرگیراو بۆ خوین و وزه دپته بهرهم.

نامانجی ژيانی لاشه برتيه له جوړه و زیندووي تي و به جينيانی
همديک نه رکي جهستیی، ژيانیکی له م جوړهش له نيوان مړوف و نازلما
هاربه و له م پرووه جياوازيه کيان له نيواندا نيه. به لام ژيانی راسته قبي

مرزفانه ژياننکه که له هه مان کاتدا هه ريدک له شعور و ټينگښتن و
کراميون بهر وړی جيهانه گانی غمبېشدا ده گرتښه و، ژيانی راسته فېنش
هه نه مېه.

ژيان به مانای پړوح نابېت، نه و، ژياننکی جهسته يه. هه رچی پړوح،
ښتلم و پارچه پارچه نابيت.. بوونه وهرنکی نه رمونيان و، "ياسا يه کی
نه مری"ی خاوه شعوره و، له جهمه ره ماده يه کان جياوازه.

پړوح، له گمل ژياندا په يرمندی به جهسته ده کات و به جيا بوونه موی ژيان
نمړش جيا ده مېته وه. ژيان له ناو ده چیت و ده کور ټته وه؛ به لام پړوح بؤ هه مېشه
به ژيانننی خوی گه وره دوی.

سهر جاوی ژيان فېترته و په هه نده کانی شی سروشن. به لام پړوح
نه فېنکی خوابه و، خاوهی پېناینکی وه پایه که له سهر و فېترت و
سروشته مېه. ژيان دارای کۆتاييه و مردن ديگر ته وه؛ وطنی پړوح نه مېدی
و نه مړه.

پړوح، له سهر و ميکانيزمی مېشکو، خودی نه و بوونه مېه که
هسته کات و ده پېتنت و داو ده کات و ده خوازنت. په مېروندیشی له گمل
لاشدا، بریبه له دراوښيه يه کی گانی و چارنو وېنکی هاوېش.

پوچ، برونه ورنکی نهمری وهایه که همدروک مردن کاری لیتاکات
و بدناسانی به سمر چالی گوردا تینه پیریت، به همدان شیره ییتمودی
به ریسه گانی وهک به روزه و مدهشوریش بهری لینگرن، دهروات و به
نهمه دیته تی به هشت و دوزوخ ده گات.

پوچ، گاه له شیره مرؤفدا و، گاه وهکو هه لینیکی ناسک و، گاهیش
چه شنی جموه ورنکی دی له ناوتنه میالییه کاندایان له خمون و خولیاکاندا
پهنگه داتموه و، به ورنه ی فرشته کان له گهل خیر و به رگه نه کان، یان وهکو
شعبته کان له گهل شپ و ناتهارویه کاندایه کانگیره.

ژیانی راسته قینه ژیانیکه که تیتدا ژیانی پوچانی و جه سنی
هاوشانی به کترن، ژیانیکه لهم جزره له همدان کاتدا تئورنکه که
گوله گه نی ژیانی راسته قینه مرؤف لهم دونیابه دا ده گرت و،
له و دونیاشدا ژیانیکه به هشتیانه ی وهایه که لق و پهل دمرده کات و
نه شو نما ده کات.

شعور و پاکی، دمرنجامی ژیانی دل.

لای نمر که سانی ژیانیکه ناجددییانه دهرین، ژیانی دل بوونی نییه..
نه وانه گریانه کانیشیان درویدکی جیاوازتره.

له مو ساتموی هاتوینه ته دنیا ژبانی راسته قینه ی نښه پتجراوه له
ژبانی نازلمپانه وه. وه کو نه مانه تیک له پیناو که شفرودن و گه شه پتاندیا
لامان دانراوه. هه تا شو کاته ش که په یو هنسی نیوان جهسته و روح کژتایدیت
له نه ستزماندا ده مینیته وه.

مروغ له پروی ژبانی نازلمپه وه له گډل نازلان تیکه له. له پروی
ژبانی روحنیشه وه هارپنی فرشته کانه. نه وانه ی بتوان به یاشی توانا و
لنهایت و دینامیکه گانی ناو خویان به کار بهینن به تنیم پروی کات سیفته
فرشته یه کان ومرده گرن. نه وانه ش که توانا و لنهایت کانیان کوړده کمنوه.
نه ناهت خراب به کاریان دهینن و دیکن به نامرازنک بو پروخانن و
کاولکاری. به حتمی زوو یان درمنگ دادمه زنه ناستی خوار نازلان و.
نه ناهت ناستی شهیتانیش.

موعجیزه و کهرامه ت

که سیک باورموی به موعجیزه نه یت، مانای وایه په ی به معزنی خوی
گه وړه و قودرته گدی نه بردووه. نهو که سی دملیت "موعجیزه ناتوانیت
مانگ له بتکات". له راستیدا دملیت "خوا ناتوانیت مانگ له بتکات".
نهو که سی که دملیت "مردووان زیندوو نابنه وه". بانگه سی نهو دهکات که
گویه خوی گه وړه ناتوانیت نهو کاره نه نجامبدات.

کهرامت شتيکي دمراسای وهايه که له ويليډا ددرده کمونت و، پشيرياني
له موعجيزي پټه مېمر و پټه مېمر ايه تيه که ي ده کات.

کهرامت، دياريه کي خوايي وهايه که له سر دمستي نهو دوشانه ي
خوا ددرده کمون که لافي پټه مېمر ايه تي لېنادهن. وه تهنه نهو که سانه دضوان
لني ټينگن که له مرؤف ټينه گمن.

ريلايهت، مه قامي خوښويستني خوا و خوښويستراڼه له لايمن خواوه.
خواي گموره نم بنده راستگزياندي بهر دمرگاکي، همدروک دگونجيت
بمر لوتف و نيساناندي که به خميالېشدا نايه سرفرازيان بکات و لئاو
خملکنا دمریان بغات، به همدان جوړش دکررت هاوشينوي مرواري شاروي
ناو سده فکان، همتا ونستگي کزايي له خزيان و له که ساني دېکه شيان
بشارتمره...

نم قامته بالايانه ي که کراون به دروي بهر و ترانا و لېنهاني وهادا
که زور له سروو هست و نېدراک و ټينگيشتني که ساني ناسايېدون، له
رويه که موخه نوښتمرايمتي سېبيري حقيقي پټه مېمر ايه تي ده کمون، دوروي
نم نيوانهش به گوريزي نه مېده.

ولې، به ساناي "خارون حکمت" دېت. حکمت چمنده له فله سه فله بهر تره
ولېش نمرنده له فله سه سرف گمورهره، لمانعت به جوړنک که بهر وره ناکرڼ...

خەون

خەون، بىرىيە لە بىيىنى ھەندىك پرووداى ۋايرىو و داھاتو وەكو خۇيان
يان ھاوپى لە گەل ھەندىك ھىئا و ناھازدا لە ۋىگەى نەم پەنجەرانەم
كە بەسەر جىھانى ھەقىقەتدا كراوم. بە ئىندازەى دوررەكتەمەى زىھنى
مىرۇف لە فشارە جۇراو جۇرەكان و بىرپارە لە پىشپەكان، ھەمىرو خەونىك وەكو
پرووناكىيەك كە لە جىھانەكانى غەيبەمە دىت، دىتوانىت تارىكىيەكانى بەردەم
مىرۇف ۋەشەبكاتەمە و ۋىنى نىشانىدات.

لەبەرئەمەى لە خەوندا پىنوست بە چار و ماددە و پرووناكى ناكات و،
شتانى بىناروش بەھۆى بەسەرەت و ئىدراكى ۋەھەمە ھەستىان پىندەكرىت،
زۇرجار شتانى ۋا جوان و فراوان بۇ مىرۇف باسەكەن كە لە ۋەشەكرەمە
دورە، زۇرجار زانىارىى فراوان دەبارەى دورتنى و نەمىرۇ و سەبىنى
بەجۇرىك كە لە چەند كىتىنىكا جىگەى نەيتەمە، لە ۋىگەى خەونىكەمە
دەدرىت.

پىنچىت كەس نەپىت كە خەم نەپىنىت، لەم پروومە دىتوانىن بە مىرەھەمەى
سەشنى ۋەج نازەدى بىكىن. بەھۆى نەم مىرەھەدىمە مىرۇف دىچىت
دەمەمەى سەمەدى جىسمانىيەتى خۇى و، لە ۋەھەندىكى تەوار جىاوازدا
دەمەى و، لەوانەمە پەى بە چەندىن نەيتى قەدەرىش ببات...

نمو خورنانهی که وهك خویان هاترونه ته دی نمرند زورن که نه گهر
هه مورو که سبک تهنه نمو خورنانهی توماریکردایه که لینگدانوه کیدان هاتووه
دی، چمنین بهرگ کتیبی پرده کرده.

چهندها خومنی وهما هه ن که به گورهی توانا و لینهانی دله پاک و
خاوتنه کان، له جیهانه کانی غه بیهوه بؤ ناسوی موشاهدهی مروف دین
و. دل لهو خورنانه دا گهشت و سیرانی خوی دهکات و، دهگات به حورزی
کوسه ری نمو باخچانهی که هه ریه کیدان وهك باخی گول وان و. هه نا
تیربون لئی دهواته وه و، لهو ده لاقه نه نییانه وه که به پرووی نه به دیه تدا
کراوم، به تماشاکردنی تابلو گه لیک که گوریه کان نه بیستون و، چاوه کان
نه یاندیتون و، روجه کانش له ریناکردیان دمه وسان، له هوش خویان
دهچن...

له سایهی خومنه کاندایه که ههست به دوو خاسیه تی وهك دل و به سیرتمان
دهکین و، له زندانی سی ره هه ندیی جههت پرگارمان دمیت، له راستیدا
لای دوحانکی بهرز که له گهل حقیقه تدا ناوتنه بون، بؤ موشاهده کردنی
جیهانه کانی نهودیو پیرست به خورنه کان ناکات، نهوان هه مورو دم و سانبک
نمئی و نیزه پیکمه دمین و، له گهل جوانیه کانی نه به دیه تدا به ههست
و خوماری دوزین. نهوضه هه به نهم دهرگایه بؤ هه مورو که سبک کراوه نیچه
نهوانهش که بزیان کراوه موه، تهنه دواي همول و کوشیکی جدی و
نهزمونی سهختی دوحی بویان مسزگه ربوه.

نمواندی که زبهنی مروغان ره‌کر زبلدانی شته پس و بزگنه‌کان دیوه
یان له دونیای ته‌ماوی هه‌سته ناژملیه‌کانی‌اندا لینگدانمیان بز نم بابه‌ته
کردوه. خه‌ونه‌کانیان که بریتین له جینگایه‌ک بز هزار و یه‌ک شته و سرودی
نیلهامه‌کان وه‌ک که‌ونه‌قالی لرخه‌لرخی نه‌ستی ناناگا دیتوه و هدر به‌م جورمش
پیشانی که‌سانی تریان داوه. وه‌لن نه‌و داهینه‌رانه‌ی که یه‌که‌مین نیلهامیان
له خه‌ونه‌وه وهرگرتوه و هه‌زاران دۆستی خواش، هه‌میشه به‌ردوام‌دین له
مه‌تباریون به‌رام‌به‌ر به‌م هه‌رنمه به‌پیت و به‌ره‌که‌ته‌ی جیهانی میال.

نه‌و مه‌زنترین رۆحه‌ی که جیهانی نوقی پورناکی کردوه
اَعْلَىٰ اَصْلَ الصَّالَةِ وَكَاتِلِيهِ، ته‌نانه‌ت کاتیکیش که له‌و دهریانه‌ی مه‌عریفه‌ندا
گه‌شتی ده‌کرد که به‌هوی چارۆکه‌ی خه‌ونه‌کانه‌وه به‌روریاندا کرابوروه.
جارویار بز نم یه‌که‌م پله‌ پیروژه ده‌گه‌پایه‌وه و. چه‌ندین جار ناماژدی به‌م
شه‌نگه‌به‌ که بریتییه له به‌شیک له چل و نه‌ومنده به‌شی پیغه‌مبه‌رتی کردوه.

عشق

عشق، په کيکه له رازناميز ترينې نمو لوفغانه ی که له لایډن په حممتی
 یسنووری خواوه به ناده میزاد به خشاروه. عشق، وهکو ناولک و تۆو، له هه موو
 تانگیندا بوونی هه به، به نندازه ی گونجاوی هه لومره جه کان نمو ناولک و
 تۆوه، به وننه ی دره خته کان لق و پهل دهاونت، وهکو گولان شکوفه دهکات،
 چه شنی میوه کانیش به کۆکړد نموه ی سه رتا و کۆتایی، زنجیره ی پنگه یشتن
 کامله کات.

عشق، وهکو هه شتیک، له ده لاقه کانی وهک چاو و دل و گوڼوه دېر ژته
 نار جبهانه کانی نارووی ناده میزاد، هه تا کاتی به په کگه یشتیش، وهکو
 به نندارتک پر دمیت و، وهکو هه رمی به فر هه تا بیت زور دمیت و چه شنی
 بلنسه بهک هه موو بوونی مرؤف ده گرتوه. کاتیکیش به به په کگه یشتن
 کۆتایی پنهات، هه موو شتیک ږور له نیشته وه دهکات، ناگر ده کۆریتوه،
 به نندار خالی دمیتوه، هه رمی به فریش دتورننه وه و نامینیت...

عشق که له کاتی له دایکې مونه وهکو مانا و ناوړوځ و تۆوړیک لایښکی
 گرنگی هه موو ږوځیک پیکه یښت، نهو دمه تۆن و ږمگی راسته فینه ی
 دمه کمرت که ده گۆریت بۆ عشقی راسته فینه، کاتیکیش گۆرا ښه دیه
 به دمه یښت و، له بهر دمرگای رسالدا ده گۆریت به چتر و له زینکی پتی.

● ● ●

• • •

• • •

عشق چونکه مرؤفی به تعوارتی سوتاندوره و کردوبیتی به

خوله مېش، نیدی له مودوا ته ناگره کانی دنیا و نه ناگره کانی عوقبا
 نایسوتین و ناشتوان پیسوتین. چونکه بهر مه بنای نه وی که ناکرت
 دور له لاهه تی و دور ترس و، دور نیشیاق و دور ژان له یه کاتدا له
 مروفتیکا جیان بیته و، نه وانه ی که به در ژایی ژیانان سینه یان به وودی
 بلنه کانی ناگری عه شقا کرد و و نه و و له دنیای ناوومیاندا له گهل
 ناگره دوزه خیه کانداهسته ریخه پروونه ته و، بز دوه دم جار هه مان نازار
 و هه مان ژانان تروشنایه ته و...

عشق که برونی خود له بیرى مرؤف دبهاته و له گهل برونی
 یاردا ناوخته ده کات، بریتیه له ناویشانی خواستی مه عشق له لایم
 دلمه دور له هه موو جزره کین و بق و لیلیه و، تانه و هی له ویست و
 نارموزو کانیدا. پینوا به مراد له مرؤفتیش هه نه مه به.

له مه شرمی عه شقا روانی چاری عاشق بز شانی دیکه ی جگه له
 یار حرامه و، نه نجامدانی نم هه رامهش به مانای مهرگی عشق دپت،
 ژبانی عشق، به نه ندازه ی نم به رد و ادمیت که خامه کدی هه رچیبه که
 چواره وریدا هستینه کات، به ناو و نیشانی یار و، په سنی جوانی نه و
 داستانی که مالی نه و بزانت نه گینا ده کوژپته و و ده مریت...

عاشق ناتوانیت له هیچ بابته کدا بیر له دژایه تیگردنی مه عشقه کدی
 بکانه و، به نایبهت هه رگیز نایموت شانی تر پشی دلداره کدی بکونه و و
 دوو چاری له بیر کرانی بکن. بگره هه و ته یه ک باسی نه و نه کات به پووج و

پيسود نژمارده کات! هر کارنکيش په يوندي به نمرود نهيت، به يڼو فاي
و نانکونري دوزانیت به رامېر به نمر.

عشق، برينيه له حالتې په يوندي دل و، مېلي نيراده و، پاکزبوندي
هسته کان له نه غيار و، جگه له خون و خولاي م عشق هسته کړني
له تېفه کاني مړوف به هيچ شتي کي دي، نيدې له همدو په قاترکي
عاشقا مانا و واتايه ک دويارمي خوشه رست ددروشيته و؛ دلي هاروي
له گدل نيشياقي نردا لينده دات، زماني همېشه چې ي يادي نوي
لي همدومرت، چاره کانيشي همېشه له گدل خيالي نردا ده کړنره و
داده خرين...

عاشق، له بای هملکردو و، نمدی باران و، هازې دويار و، شنه دارستان
و، گزنگي سې و، شوي تاريکدا هردم هست به بوني خوشه رسته کي
دهکات و زیندودميته و؛ به بيني دروشانه وي جوانيپه کاني نمر له
چواردويردا ده جوشيت؛ له همدو سروپه کدا هست به نه ده کاني تايبت
به نمر دهکات و دلخوش دميته و، چارويارش به هست کړني به گلپه کاني
نمر دمالينيت...

نمر عاشقانه کي به ناسوي نيشانه کاني تايبت به م عشقدا چاروان
همېلېناوه، هاروي له گدل خوني سوري سر ليو و، تواني گم گرتوي
سينياندا، خويان لمار بازنده کي ناگرندا دمينمه و، نيدې هه زناگم
همرگيز نمر دوزخه به چيتره به چيبلن.

نومارکردنی عشق به خۇشمیستی شهوانی خراپه کاران ههلهیه و
 نیشانهی نهزانین و نهناسینی عشقی راسته قینهیه. له راستیدا هه ندیک
 جاریش عشقی مهجازی گوزپاره بۆ عشقی راسته قینه، بهلام نهمه
 همرگیز به مانای نهمه نایدت که عشقی مهجازی له خویدا خاوضی
 نرخ و بههاله؛ بهلکو به پهنجه وانهوه، نامازه به که مرگورتی و ستورداری و
 فانیبرونی نهمه دهکات.

عاشقانی راسته قینه بههۆی نهمه تایی عشقی که لییان هاتروه،
 دونیای ناویمیان ههمیشه وهک بورکانتیک له نرکه و ناله و دووکهلدایه. له
 دیدی نهمه وندا که ههست بههمه دهکهن، نالهی نهوان وهک تۆپهلی ناگرینی
 فریادرای بورکانهکان وههاله؛ بهر ههر کونیهک بهکهن دیسووتیتن و لهناوی
 دهمهن و ناگری تیدا بهرپادهکهن.

گوزارشتکردن له عشق بههۆی وشه و وتروه زۆر زهحمهته و تنهناته
 نهسته میشه. له بهر نهمه هۆیهیه که زۆریهی نهو شتانهی که دهرباری عشق
 وتراو، جگه له پهننگدانهوه و شوتنه واره گانی نهو له جیهانی دهرمه ودا ههچی
 دی نهن، چونکه عشق "حال" و نهو زمانهش که دهتوانیت گوزارشی
 لهنکات لهنا خودی عاشقه.

عاشق سه رههستیکی وههاله که خۇشمیستی خوای کردووه به مه زهمی

کاتبك همدرد مدرنت نه‌وه‌كان به‌هزی زانست و عیرفان و کلتوری نم
 دوزگاروه زیندوبیگرته‌وه، نه‌گه‌ر به‌نه‌ندازه‌یه‌کی که‌میش‌بیت، پزیکینک له
 عشق له دل‌بان نه‌هاوت‌ژرت، همدردم به‌که‌موکورتی و ناتواوی ده‌مینمه‌وه
 و، همرگیز ناتوانن جیمانییه‌تی خزان ټیپه‌رینن.

ث

ژن، سه‌بارت به پهرورده و فیرکردنی مندالان و، پینگوپنکی و نارامی و ناسودمی خیزان، یه‌که‌م مامزستای قوتابخانه‌ی مرؤفتیه. لهو باومره‌داین له‌م وژزگاردا که خه‌لکی به‌دوای همدنیک پله و پینگه‌دا ده‌گه‌پژن بز پشاه‌کردنی ژن، جازنکی دی بیرخسته‌وه‌ی نهم پینگه ناوازیه‌ی که دمستی قودرت به ژنی به‌خشیه، پئی له همدنیک گه‌پانی فزولی ده‌گرتت.

مالئک ژنکی به‌ناموس و خاوه‌ن پهرورده‌ی باشی تیدا بیت که به‌یومندیه‌کی به‌تینی به هیلانه‌که‌یه‌وه هیه، گۆشه‌یه‌که له گۆشه‌کانی به‌هشت و، نه‌و دنگانه‌ش که تیدا دمیسترن، له‌گه‌ل نه‌فسی حوری و غیلان و هاژی که‌وسه‌ردا هیچ جیاوازیه‌کیان نییه.

مرؤف کاتیک ژنیک دمیئت که له‌زیز باری جوانی براله‌تیدا پلیش‌اوتموه، به‌خوی دلیت "داخو هه‌مان گرنگیش به‌ناموس و پاکیزمی و فه‌زیلت دعات که به‌جوانی ناوه‌کیی نافرت هه‌ژمارده‌کرن؟"

نه‌و شته‌ی که ژن له فرشته‌کانیش به‌رزتر و مه‌زتر ده‌کات و دیکات به‌نه‌لسابنکی بیرنه، قوولی ناخ و پاکیزمی و یقاریه‌تی.

ژنيك كه قه لسهړ پاكيزميه كهي بگړنت پارميه كي قهلبه و. نه گهر
نيو يقارش يټ بوړكه لويه كي گالته پيگراوه. له كه شوه وايه كدا كه نه م
جوړه كسانه ي تېدان، مه حاله باس له خيژانكي ته ندروست و ندرميه كي
ته ندروست بگړنت.

ژنيك كه لسهړ ناستي جيهاني ناوړه ي چاري به پړوي فزيلته
كرايتموه، له ماله كه بډا له سورميه يه كي كريستالي ده چټ. له گډل هره
جوړلانه وميه كيدا، هه موږ لايه كي ماله كه به پرمگه كاني دهرسيكتموه.
هه رچي نو به دې ختېشه كه جلوه رگي ژني له بهر دايه و به لام له دوني ي
پړوي خويده ته تسليمي بيره تاريك و پشه كان بوړه، سرچاو ميه كي دوو كمل
و ژمگي ومه يه به هر جينه ك بگات پسي ده كات.

ناكه كتيبيك كه هه ميشه ژن بيخوښتېتموه و له دستي نه كهرته خوار.
كتيبي پهر و مرده ي كومه لايه تيه؛ هه رچنده ناتوانرنت برترنت كه هه نا نيستا
بمنواومني و به كاملې نوو سراوتمه وه.

پيشينان دميانوت "دهرزي دمستي ژن وركو شمشري دمستي جهنگاوږ
وايه." راستيه كهي من هيچ زيار دېرمويه ك له م قه يه دا نابېنم.

نو هه سهر دم و ږوژگارانه ي كه تياياندا ژن كهرمته ي چټ و. بابته ي
ډاډاډن و. كالاي پيكلام بوړه هه رگيز كم نه بوړن. به لام سوپاس بو خوا،

هموو نم سوردوم و دوزگار تاريكانه برون به سمرخايهك يو زيندويونومه
و نوتيونومه و دوزينتموي ناخ و ناومرؤكي خوي.

پيشيان به كوپيان دوت "مه خدم" و به كجيشيان دوت كهريسه، نم
وشميه كه واتاي گلينه ي چاريش دهگهينيت، گوزارشت له شتيكي زور
بمخ دهكات كه بمندهازمي بمخخييه كه ي پتويسته و، به قهدير پتويسته كه شي
ناسك و نيانه.

دلمين "دامينت له تپوتوز پياريزه"، ته گهر نه مه رايت، دميت چمند
گرنگي و بايهخ به پاراستني زن بدرت كه گلينه ي چاوه ۱۹

زني خاوم فزيهت ههروهك جواني و نارايسته كه ي ناموس و
پاكيزميه كه به تي، نو لايه نهش كه پتويسته له هموو شتيكي تري بهرز
بمخينييت و به سمرساميه وه پيشوازي لينكرت، بهرورده ي كومه لايه تي و
راستگزيه تي بهرامبه به هاوسه ده كه ي.

زني باش نو ژنميه كه حيكمت له سمر زاريه تي و، وردی و ناسكي
و نياني له دوحدايه و، له په فتاره كانيشيدا دپيز و حورمهت بهرامبه به
هموو كه سبك دهينرت، به جورنك، نو روانينه ناشايانه ي كه ههست بم
لايه نه پيرؤزي نو دهكمن، دهوازن هيلنجي ناره كي خويان كه له سروشي
مزيومه سمرچاوهي گرتوه، له سايه ي نهواندا بهگورن به عيبرمت و تيرامان.

ژنیک که له‌سەر ئاستی ژبانی جه‌سته گه‌شه‌ی کردیت، به‌لام نیتوانییت
په‌وه به تۆوه‌کانی دل و پۆشی بدات و شکۆه‌پان پین بکات، نه‌گهر
ماوه‌یکی دیاریکراو له‌و گولانه‌ش به‌جیت که له یه‌خه دهرین، به‌هه‌می
سیس و زه‌رد هه‌له‌گهریت و، به‌ک له دوا‌ی به‌ک په‌وه‌کانی هه‌له‌مورین و
ده‌گهرته ژیرپین. نای نه‌مه‌ش چاره‌نووسیکی چهند خه‌مناکه بۆ نه‌وانه‌ی که
په‌نگای نه‌به‌دیه‌تیان نه‌دیوه‌وه!

ژن، هه‌تا نه‌و کاته‌ی فریوده‌درت و ده‌خرته ناو زۆنگاوه‌کانه‌وه
گه‌وه‌هرنکی به‌رز و به‌ریژه، هیشتا هیرای نه‌وه‌مان له‌ده‌سته‌داوه که له‌لایه‌ن
نه‌وه به‌خه‌موره‌کانی داها‌تووه‌وه که چاویان به‌ پرو‌ی زانست و عیرفان و
هه‌قیقه‌ت‌نا هه‌له‌پتاوه‌ نرخ و به‌های به‌رز و به‌ریژی خۆی پیندریت و وه‌ک
گه‌ینه‌ی چاوه‌مامه‌له‌ی له‌گه‌ڵ بکرت.

ژنی نینه، پته‌وترین به‌ردی بناغی شه‌وه‌فی میلی و نه‌جیب‌شانه،
به‌شی نه‌و له بنیاتانی پاره‌دوری دوورودریژ و شکۆدارماندا، هه‌چی له
به‌شی نه‌ر موجه‌ایدانه‌مان که‌مه‌تر نییه که له‌گه‌ڵ دوژمندا ده‌سته‌به‌خه
جه‌نگان.

نۆربه‌ی نه‌وانه‌ی پانگه‌شه‌ی صاف و نازادی ژنان ده‌کهن، جگه‌ له
خه‌راشاننی هه‌زه جه‌سته‌یه‌کانی و خه‌نجه‌ردان له پۆشی، هه‌چی تر ناکهن.

زۇڭكە كە لە ۋەجىدا بە كاملى گېشتىنىڭ لەسايى نەم ۋەلە چاكانەدا
كە بىنى گېمانىئون و لەدوای خۇي جىنى مىشترون ھەمىشە ھىلانەكەي
بۇنى بھوردانىكى لېدېت و، ناسودىي و خۇشەختى بە دلان دىمەخىنىت.
زۇڭكەيەكى ناخىرىقى لەم جۇرەي كە نەم جۇرە بۇن و بەرامانەي تىنبايە،
باخچىبەكى تەراۋىقى بەھەشتە و لەسەروو ھەمىو جۇرە پىتاسە و ۋەفنىكەمىيە.

زۇڭكە كە دلې بە نوورى نىمان و، سەرىشى بە زانست و پەرووردى
كۆمەلايەتى ۋەشنىكرىتەۋە، ۋەك ئەۋەي ھەمىو ۋەزۇڭكە سەرلەنۇي مالىەكەي
بىنايتىتەۋە، رەھەندى نۇتى جوانىي بۇ زىاددەكات، ھەرچى نەم ھەرزە و
نەفامانەيشە كە خۇيان ناناسن، مالى و ھىلانە بىنايتەراۋەكانىش خاپوردەكەن و،
ۋەك گۆۋرېكى تەنگ و تارىان لىتەكەن.

زۇڭ ھەروەك قايمى خواردن و، پارچە كانزايەكى بىنرخ نىيە، جىنگەكەشى
چىنشىخانە و شونىنى ھەلگىرتنى پارچە كانزاكان نىيە، ئەو، مروارىيەكى نايابە
و، بىن ھىچ گومانىك پىۋىستە لە سەدەفى تايبەت بە مروارىدا پارىزىرت.

زۇڭ لە بابەتى ناسكى و نەرمونىانى و ھەستىارىدا خاۋىنى پىنگەبەكى
ناۋازىيە، نەم، ھارۋى لەگەل نەم تايبەتەندىيانەيدا، تەنھا لە ھالەتى
مانەمىدا لە چوارچىۋەي سىروشت و فىترەتى تايبەت بە خۇيدا دىتوانىت سەۋە
بە خىزانەكەي و كۆمەلگاكەي بىگەيەنىت.

همو نمر پښتیارانې که هڅا ټیټا فېمینېسته‌کان له پښار وافرېدا
خټوریاڼه گزې، نافرمت سووک و که‌میاڅ ده‌کمن و، قبه و ډق و
ناشرې ده‌کمن و، سروشت و فېترمتی دشرننن. نهمه له‌حالیکدا که ژن
له زنجیرې بوندا نه‌لقه‌یه‌کې زور گرنگه و، گرنگترین لایمنې نمریش
رېزگرښتې له سنوور و چوارچنوی فېترمت و سروشتی خوی.

سروشت

سروشت، به‌گشتی به‌مانای ټیگرای بون و تایبه‌نمندیه‌کانې و نمر
خه‌سله‌تانه‌ی دیت که له به‌دیهاټنیدا همن. له مروښدا به‌واتای خور و
ږوشت و میزاج و که‌سایه‌تی دیت. سروشت، هه‌لوسته له‌سر همر شپږه و
شکلنکی بکرت، بریښه له نه‌خښک که به‌رهمې ده‌ستی قودرمتی ږه‌ایه
و، له ده‌ستی توانست و هیزی به‌دیته‌ردا یاسایه و، کټنکی وهايه که
سربرودې حکمه‌ته‌کانې نمر ده‌لېته‌وه. سروشتیش به‌ونه‌ی ماده، یته‌ست
و یتشعوره. له‌م ږووه نمر، هم به‌زمانی همو نمر بونمورانې که
ږوانه له سینیدا به‌دیده‌ښترن و، هم به‌زمانی همو نمر به‌دیهاټروانه‌ش
که دروست‌بوونان پښرتی به‌شعور و ښراده و ښراک و پلاتی زانستی
همبه، همداری و یتوانایی و دست‌وسایی خوی راډه‌گه‌ښت. واته نمر
هرهمدم هاوار بڼ زانستنکی گشتگیر و، توانستنکی شکومنه و ښراډه‌ک
ده‌کات له پښتې خویوه که زیریه‌کان سرسام ده‌کات.

مادم سروشت بریتیه له خهله ته گانی ماده و نمو تاییمه مندیهانی که له به دیهاتیدا همن، کهواته ناگرتت بوونی له پیش بوونی نمو ماددمیره بیت که قهرزایه تی، کهواته گمپاندنموی بوونه و مران و پروداوه کان بز سر نمو و هولدان بز شیکردن و میان له رنگی نمووه، جگه له خهله تان و خهله تانمن هپچی تر نییه.

نهمر ته فانه ت نهوانه ش که که مترین سمرقالبیان به زانسته سروشتیه کانمیره همیه، زورباش دزمان که سروشت هیزنکی کهر و کورزه و ناتوانیت هپج شتیک به دیهیتیت، مادم راستی نه همیه، کهواته هولدان بز دانانی نمو له جیگی هیزی به دیهیتنه ردا، دهیت جگه له کۆنه په رستی کوفر شتیک دیکه نیت.

نشانانی سروشت به شیرمه ک که جیاواز بیت له بوونی راسته قینه ی خوی و ناساندنی به نمو، کان وک نهوی که هیزنکی داهیتنر و به دیهیتنر بیت له کاتیکنا که زور به بوونی ماهیه تی سروشت دزمانرت — دژابه تیکردنی زانسته گانه و، به بیه تیکردن داهیتنر به رامهر بهو شتانه ی که لهم پشانگا سروسر هیتنر و ناوازیه ی دنیادا نایشکراون و، له راستیدا همره گمیان بریتن له بهر هه مینکی هونه ری ناوازه.

نه گهر سروشت خردی بوون و بوونه و مران بیت، نازانم داخو نهوانه ی

دملین "سروشت به دېهنتاره" ناگاداری نومون که بهم قسمیهان لمر استیدا
 دملین "پرون خوی خوی به دېهنتاره" ۱۹ خو نه گمر مبه شیشیان له
 سروشت خو و سیفت و تایه تمندی و یاسا و پښا و شتانی لم
 جزه یت، ناپا پښوستانکات پرونی بکه نه وه چون سروشت شتان و
 پروداوه گانی به دېهنتاره له کاتیکدا که سروشت کتلیکه و یشکه په که بو
 نه وان ۱۹

به سیرت

به سیرت بریتیه له بناغمیه که بو زانین و ناسین و هلسنگانن و
 هستیکردن و بینین به هوی زانست و نه زموون و نووړی فیراسه توره و به
 ټنگیشتن و په بیردینکی تهوار و کامل دموترت، بهم مانایه، مروفي خاوع
 به سیرت نه گمر له همدان کاند کراوش یت به پروی جیهانه گانی نمودیودا،
 نبی نمو پالموانینکی براری حقیقه تی وهابه که عزمی پرون به مروفي
 کاملی کردوه و، پالوانینکی کایه معنوییه ته.

عقل، سرچاومه کی گرنگی زانسته به سیرتیش کانگایه کی جدی
 عیرفانه، که سیک عقلی همدیت و به سیرتی نه یت، نه گمر زور شت برانیت
 و له زور شتیش ټینگات، زه حه ته بهو شتانه کی که دیرانیت به جینگایه که
 بگات، بگره نه سته میسه.

نه گهر به سیرت بریتی بیت له پمیردن به شتیک وهك خوی بان نریك له
خوی، نمو له وانیمه هموو زیر و خامن عه قلیك به خامن به سیرت دانه نریت.

له عه قلیكدا كه خامنی به سیرت نه بیت زرو زرو گومان و دوودلی و
ناجیگیری درده كه ریت له پمرا بهردا ژینگه ی خامن به سیرت همیشه
تیندا گهر موگورپی و نریمی و دامه زراوی و سلامه تی تیندا بالادسته.

عه قل و فیکر، کوتا ناستی پمیردن و تیگه بشتی ده ماغه، هه رچی
به سیرمیشه، به کم پله ی نیدراکی رۆحه. لوتکه ی به سیرمیش هیکمه ته
كه تورنانی پیروز به نایه تی "کمی هیکمه تی پینه خشرایت، ینگومان
خیزوینرکی زوری پنداره"، نامازه بۆ نهم هه قیقه ته ده کات.

نموانه ی ته نها به چاو ته ماشای بوون ده کهن به نه ندازی توانای
بینین و دهرمدانی چاو لنی تینه گهن. و لنی نموانه ی كه شان به هوی
به سیرمه وه شیتل ده کهن به ورنه ی گهرانی ههنگ به هر گولاندا و
کوژدنه و دی ههنگوین لیبان له هه موو شتیکدا مانا گه لی شکر و شه ریت
ناسا هه لده گوزن.

چاو، شکل و شیوه و سیما و به ژن و بالای نمو که سانه ده بیت كه
ته ماشایان ده کات. به سیرت، له سه روو نه مانه شه وه، هه ست به شانی وهك
نه خلاق و نه زیلت و پله و نرخی رۆحیش ده کات.

چاوه‌کان لایه‌نی دهره‌کی و ماددی شان و پروداوه‌کان دمیڼا به‌لام
به‌سیرت دیوی ناووه و ناوهرۆک و سوود و ئامانج و هیکمه‌تی شانیش
دمیڼت و دمانناسیت و تییان ده‌گات.

به‌سیرت، هه‌روه‌ک به‌مانای عه‌قل نایه‌ت، واتای بیرکردنه‌وه‌ش
ناگه‌یه‌میڼت. هه‌روه‌ک بیرکردنه‌وه و تیرامان خودی عه‌قل و به‌رهمه‌گانی
عه‌قل تینه‌په‌رمیڼت، به‌سیرتیش به‌هره و مه‌له‌که‌یه‌کی خوایه و زۆر له‌پیش
بیرکردنه‌وه‌یه.

نم‌شته‌ی مرۆف له‌نازۆل جیا‌ده‌کاته‌وه، شعور و به‌سیرت و، پاشان
مه‌زه‌ریه‌تی نیلهام و هیکمه‌ته. ئه‌وانه‌ی له‌م تابه‌ته‌ندیه‌یه‌ نه‌شن،
شکل و شیوه‌یان هه‌رچۆنێک بیت. مانای وایه‌ نه‌یانتوانیوه‌ بگه‌ن به‌و دوا‌ین
خاله‌ی که‌ پینۆسته‌ پنی بگه‌ن.

ههست

ههست، برتیه له پمبیردن بهو شانهی که دهکهرنه چوارچنیری
ههستکردنی مرژمهوه له پنی بههوی ههستهوه ناوهکی و دهرهکیه گانیوه.
لهم پروانگهیموه نهو کهسهی له یهک کاتدا ههست به شتیک پان چهنده شتیک
بکات پنی دهرتنت "ههستیار".

عهقل ههستکردنی مینشکه و، ویزدانیش ههستکردنی رۆحه. نه گهر
یه که میان به "زانین" پیناهه بکهینه وا گونجاوه دووهه میان به "ههست"
نازدهه بکهینه. له بهر نهه ههزکاره، نهوانهی عهقلیان له کارکهوترو و ویزدانیان
مردووه، ههرگیز نه ههست به برون دهکمن و، نه زانیاریشیان سهبارت بهو
رودارانه ههیه که له ناویدا ده گرزهرن.

ههست، له پروانگهی هیکمهتهوه نهو ویزدانهیه که میکانیزمی نیدراکی
راسته و خوی رۆحه، لهم پروووه، مرۆفی پنههست پنیوژدانه و، مرۆفی
پنیوژدانیش پنههسته.

ههست، به مانایهکی نابیههتیر، برتیه له ههستکردنیک ناوهکی به
چاک و جوان و، خراپ و ناشرین و، رینگهیهکی لهم جهرهش دهوانت
چهمنین نابیههتیمنیی مرۆیی به دهریخات. بۆ نهرونه "گاتیک دوژمه کهمان

به دېل ده گړين، دهېكوژين يان لني خړشمين؟ كاتيك به كيك ناموسان له كه دارده كات، نينهش ناموسی له كه دارده كمين يان مرغانه هلسوكوت ده كمين؟“ نينه له ړنگه ی نمو هه ستموه كه له سرحوه باسان كړد، لمنپوان نم دوو لابه نندا لابه كيان هه لدمېزيرين.

هست، به هؤی هيكه ستموه دشوانرت پهرورد هېكرت و گه شه ی پيښرت، به لام فدلسه فدی ماده په رستی دهېكوژين ستموه و كړيږي ده كاتموه. لم پرووه نواندی هه سرحو بابه تيك بؤ عه قل ده گيږ نه ده، هه رگيز ناتوان دنيای ړؤشني هه سته كان بناسن.

هستی راست، داخوازی هستياريه کی بين ږق و قين و بين فرتوفله. هستياريه کی تواومتی و راسته قينهش له هستيکی تواومتی و راسته قينه ده دايك كمينت.

سرحدم سرحموتنه كانی كسانی پينهست و بينوړدان سرحموتنی ناژمپن و برين له زنجيريه ك له سوکی و رسوای. هاروونی جيسانيهت و پت بهراندنی نه فسانيه تيش، به شكاني پهر و بالی ږوح و. نيغليج برونی ميكانيزمی وړدان كوتای پيدبت.

نواندی له وړدانپاندا هست به نازار و ژانی نمو به لا و موسيجه تانه ده كمن كه به سرح دين و نيشتمان و ميللمندا هانود، كؤسه لېك ډرامی

بلندی ومهان که لهر ناسی دونهای هسته گانیان بینارونه نموه و. له پیتناو
نم بهما بالایانه دا که دلیان پیتان داوه، بهریمری خوشحالیموه سل له
به ختکردنی ژیانان ناکه نموه. هرچی نموانه شه که بیهستن، نه مگر زوریش
بلین دویاردی نیداکاری. هیشا توانای نومیان نییه بهر و کترینی نهو شتانه
چیه چیکه که دملین.

همبوننی خسلته کانی وه که مخوری بز که سانی تر و، ژیان له پیتناواندا
و. هستکردن به چیر و نازاره گانیان له مرؤفا که همره که بیان به هابه کی
سره خون، له بهریمری هستی رځانیی نهو که سهوه سهر چاوده گرت.
لوانه شدا که به ترواوتی لهم هستانه بیهستن، نه که ترواوی نم خسلته تانه.
بدلکو ناتوانرنت تاکه دانیه کیشیان نشان بدرنت. هرچی نهو شتانه میسه که
به ناری قهزلهت و جوامیریهوه له که سانی لهم جزرده دمرده کهون، تنها
له ورته ررتی وتنه وهی بهسته یکه دهچیت که که سانی تر شیمر و ناوازیان
بز داناوه.

بهرزبونه وه و پیشکومتنی هر نه ترومبه که وابسته یه کیتی هست
و قولی هستیاری تاکه کانیه تی، تنها نهو که سانی له دونهای
هسته گانیاندا قولبونه نموه، نامادمن بهی چاوتروکاندن له پیتناو بهر و
باومپاندا همور شتکی خویان به ختیکه، کاتیکیش که بینچاره مانوه، بان
شیت دمن بان نه خوشده کهون و دهرن.

بهرزترین پلهی هست نهو تای ترومپیه که له کانی دستدرژیکردنه

سەر بەها دینی و میللییه کاندای مەرۆف دەگرتەوه و، وەکو مەلاریا پوچە
هەستیارەکان دەتەنیت و رایان دەوشتیت. دەتوانین ناوی پەرۆشی تیش لەمە
بنین.

پەرۆشی، بریتییه لە نازار و ژان و گەفوگولی پوچەک لە دەمی
زێراژووری بونی بەها بەرز و بالاکان و، دیارترین خەڵەتە بۆ جیاکردنەوی
مەرۆفی راستەقینە لەر بوونەبروانی که بە شینو و پوالت لە مەرۆف دەچن.
هەر لە بەرزترین پوچی سەر لوتکەرە (عَلَيْهِ أَفْضَلُ صَلَوةٍ وَسَلَامٍ) هەتا خاوەن
ژان و نازارەکانی نەمەرۆ، تینکرای دەماغە ژانگرتووەکان که هەریەکیان
بەرنەمی بوخوردانیک دەسووتن. بەهۆی ئەم تاپەوه که لیان هاتوو، گاه
لە چیاکاندا و، گاه لە نەشکەوتەکاندا و، گاه لە گۆرەکاندا هەستارن و
دانیشتون و، گەراون و بیریان کردووتەوه و، نالاندوویانە و پشتیان شکاو
و قەدیان چەمبوتەوه. وە بەرای من نەوانی که لە میژرودا شکۆمەنفترین
سەردەمەکانیان بنیاتناوه، ئەم قارەمانانەیی پواری هەت و پەرۆشین.

بریسکەکانی جیگەت یاخود فەلسەفە بە لای منەوه

دزایەتیکردنی زۆرینە هەلەیه. ئەمە لە کاتێکدا راستە که زۆرینە لەسەر
حق بن. بەپنجەوانەرە نەگەر زۆرینە لەسەر حق نەبن. م.ن.ک.م.ن. لە گەلیان
و دزایەتینەکردنیان هەلەیه. هەروەک کەسێک که پێنجەوانی پرای کۆمەڵێک
نەتازیار و درباری نەخۆشییەک دەجووڵێتەرە بە هەلە دانانرت، بەهەمان جۆر

ومرنه گرتنی را و بوجوونی پزشکان له بابمتی نمنازه و بیناسازیدا کارنکی
ممله نییه.

لاوازی و دستوسانی و تمنهای سانای بیتوتزی و بیتوانایی نییه.
نمونا چمنبین کهسی خاوم هیز و توانا و بههره همن چونکه بمباشی
ناراسته گران و بهکارنه هیتران، له دؤخی لاوازی و دستوسانیدان.

نمونهی پروناکییان له خویانعموه، ههروهک هیچ تاریکیهک ناتوانیت
پروناکییه که بیان بکورتیتسه، هیچ پروناکییهکی دیکهش ناتوانیت بهسهریانا
زال بیت و بیاننه زینیت. سهراومیهکی پروناکیی لعم جوړه بهدریژی
تهمنی سروشستی خوی، سهراوی هه موو شتیک ده گرت و چواردووری
خوی پڑشنده کاتهوه.

عفل، سهارت به کهسانیک که خویان به نیمان نارازننمهوه، نامرازنکی
شووم و یزاراکهوه.

ههروهک نمو کهسی تنها دبینیت و لاساییده کاتهوه، هیندی نمو که
سهراکوتو نایت که دزانیت و کاره کانیسی دمرنجامی زانین، بههمان جوړ
نمو کهسهش که دزانیت و کاره کانی دمرنجامی زانین هیندی نمو که
سهراکوتو نایت که له ویزدانیدا ههسته کات و کاره کانیسی بهرهمی ویزدانن.

نەك تەنھا ښارمې، بېلكو هورېك له نېمېوني زانست و ښير و هونېرش
هېزارين. له م ږوړو نمر دوله مېندانې كه ښېشن له زانست و ښير و هونېر
به جوړتلك له جوړهكان به هېزار دادمړن.

هېندېك چار چارېله كه دېروازې مرشاهده و نامرازه بې ښېنې چار،
چارېش هېموو كاتېك بې عقل و، عقل بې به سېرېت و، به سېرېت بې وېژدان
و، وېژدانش بې ږوځ.

نمر كه مې له شېتخانه دا حالې له هېموو كه سېنكي تر شايانې به زميه
كېسې عاقله. نه گېر شېتېش بېته نار نېمېوه، شايانې به زميه. هېموان
شېتن، تېنھا جوړې شېتېبه كه جياوازه.

مرؤفايمې دره ختيكه و نېمېوه كانش لږ و پېلې نمر دره ختن... ږوړدوهكان
كه له ږمېمېاي به هېژ دېچن، به نېمېدازې هېژ و تونديان لږ و پېلهكان دېچن
بېه كېنا. ښېگومان زيانه كېشې هېر بې دره خته كه دېت. ښېچېت ماناي ونې
"هېر كه سېك هېر چېبه ك پكات لمر استېدا به خوړې ده كات"، هېر نېمېه ښته.

شېوان، وهكو كړه مېلېك مېدانې كراوم وان بې پېنگېشتن و گېشه كړدې
مرؤف و، ناماده مېروني به ختموېس نادمېزاد. هېر و بهرهمه مېزنهكان
هېر دم لمېنو نمر مندالېدانه نارېكه دا پېنگېشتون و، پېشكېش به خرمېشې
مرؤفايمې كراون.

• • •

همیشه نمواندی که بز گهشتی نمودیر ناسمانه‌کان بانگه‌ت گراونه
لواندها هله‌نیراون که گزنگی بهمانیان که وتورونه ری.

• • •

گمده، ندر خوراكانه دمړزته دمروه كه هدرس نه‌بروين و ينسود بڼا پاشان تف له نيوجاويان ده‌كات. كات و ميژدوش همدان شت بهرام‌بهر به كه‌سانې ينسود ده‌كات.

☛ ☛ ☛

زنگ درونی ناسته و، قورقوشم هی نه لاس و، همرزیش هی رۆح.
نهرۆش نهیت ینگومان بهی، دهرزنبیت و لهناوی دهبات.

همو زموږ دك زېږ و، همو دوشاويېك پروناكي و، همو شتيكي
به خوريش ناو نيه...

● ● ●

ھەممۇ لافاۋەت، بەرھەممى كۆمەلنىڭ دۆلەتى وردى ۋەھايە كە گىرنگى
بە برونېن ئادىرئەت، لە ئەنجامدا دەگات بە ئاستىك كە ھېچ شتىك ئاتوانىت
لەبەردەمىدا خۇي رابگىرئەت، بونىيادى كۆمەلگەكەنىش ھەمىشە بە پەروى ئەم
جۇرە لافاۋەتدا كراۋەن، جارى ۋەھايە ئەم لافاۋەت ئەرۋەش لە گەل خۇيان
دەمەن كە دىيەنەرئەت خۇيان بىكەن بە "ئەندەۋ".

• • •

باسکردنی زانست و حقیقت یز نه زان و نه دم و گان نه گهر به نه ندازی

خدیجیون له گهڼ شتاندنا سخت و زه‌مه‌تیش یت، باله‌وانانی نیرشاد
پنوسته به‌وپه‌ری خو‌ش‌حالییوه ندم نه‌رکه پاپه‌رتن.

ترساکترین به‌لا نه‌و جو‌ریه که به‌ خه‌ندوه به‌رو پر‌وی مر‌وف دیت.

له‌بر‌نهمی هه‌مرو که‌تیک ناتوانیت له‌هه‌مان ناستا له‌ حه‌قیقه‌
رو‌نه‌کان تینبگات، نه‌وا واز له‌ پر‌نگای په‌تی (نجرید) هینراوه و، په‌نی
به‌رجه‌ته‌کردن (تشخیص) و نمونه‌ هینانه‌وه (نمیل) گیراوه‌ته‌به‌ر.

هه‌میشه‌ سکالا له‌ ده‌ست کات و شو‌رن ده‌کرت. که‌چی له‌راستیدا
تاوانباری سه‌ره‌کی نه‌زانییه. زه‌مانه و فه‌له‌ک بیتاوانن! به‌لام مر‌وف زور
په‌له و زور نه‌زانه.

نیشمان باخچه‌یه نه‌ک دارستان. بۆ پر‌نکخستن و وازاندن‌وهی پیوسته
نهماسی به‌ردار و گول و گولزار به‌تیررت.

که‌تیک باخچه‌که‌ی بۆ هیرشی مگ‌زو‌گیای زیانه‌خش به‌جینب‌ل‌یت
و، پاشان سکالابکات و بل‌یت "ناخ فه‌له‌ک!"، نازام داخو ده‌بیت چی
بیت‌ورت؟!

جه‌ندما پر‌نگای جوانی ره‌ما هه‌من که‌ به‌ناو گول و جیمن و لاله‌زاردا

تیند پمړن، به لامل نوموړيان له بياباني بکړزموه دمردمچیت، چمتو لها تولومړنی
سه ختیش هنن که دمچنموه سر نوم لایه ی پردی سیرات که پروی له
به ده شته.

پټلچنت په کټلک له مه زنتین حیکه ته کان نوم قسه په یت که دلیت
”مروځ، لمریز زمانی غویدا شار او ختموه.“ به پای من له مهش گمروتر
نوم و قسه په که دلیت ”نه گمر دؤست دمویت خوا به سه؛ نه گمر هارپښت
دمویت فورنان.“

خملکی، دمړک و شتی دمړکینکراو دهناسن، به لامل بکهری کاری دمړکینکراو
ناناسن، نوم شتی که ده زانیت و دهناسیت پوچه، عقل و چاو نامرزن،
نوم دهناسیت پوچه.

جورله، نه گمر له نهنجاسی پالنه، عدلی و سروشتیه کان یتنه گورپی
نازطیبه؛ گمر بهرهمی پالنه، نیرادی و ویردانیه کانیش یت، نومکات
پوچی و مرویبه.

عدم، هیچینگی ترساکه، هیچیتیش بیابانینگی بینسور و سامانگی
وهایه که تمنانت په لا گمردیله شی یتدا نادؤررتوه نامازه بؤ بوون بکات،

له یتسدا به دینداران ده گوترنت ”ده مارگیر“. ده مارگیری برنیبه له

پیداگری لمر ناحق و سودجویی کوزانه لمری. بهلام دامه زراوی
لمر حق فزیده و دم پهفتاره‌ی نیمانداریش هرگز ده‌مارگیری
نییه.

فدله فیه‌ک که پشت به واریداتی نیلاهی نه‌بستیت، شکست و نسکری
بیرگردنمویه.

فدله فیه‌ی راسته‌قینه، نازار و ژانیکه لمر ناستی بیر و روح و،
تنها و تنها له نه‌جامی ناگادارکرانموی مروف له‌لاین خوی گموره
و نا‌راسته‌کرانی به‌رو حی‌کمه‌ت دیته مه‌یدان.

حی‌کمه‌ت

مه‌شخه‌لنکی خویی وها همه که رینگای عه‌قل پو‌شنده‌کاتمه و
ناسوی نوی به پرودا ده‌کاتمه و، له پو‌شناییه‌کمه‌دا به کاتر می‌رنک ده‌توانرنت
موردایه‌کی وها به‌رنت که تنها به سالتک نه‌بده‌کرنه: نموش فیکره.

کاری فیکر گمرانه به‌دوای راستیدا، له ناقبگی فیکردا که توانا
و به‌ره به‌خساره خوییه‌کان ره‌کر که‌رمته به‌کارده‌نترن، زورنک له
راشپیه‌کان، دیان له‌بر خاتری خودی راستی، چمندها جاری به‌ک
له‌دوای به‌ک ده‌گورن و، نه‌صالمی فیکریش هر نه‌مه‌به.

فیکر واته بیرکردنمه. بیرکردنمه، له بری نهوخی بریتی یت له باوم کردن
بمو شتانهی به خیال و عقلدا دین بهی میچ جوره داومیهک و،
به فیرودانی ته من یت له هملدان بژ دوزینهوی که موکورتی که سانی
تر و په خه گرتن لیان، برتیه له همل و کوشنکی خاوم فزیهت که
تاده میزاد به حقیقت ده گهیه یت و، هیزی خوی له لوجیک و حیکمت و
وارداته خوایه کانهوه و مرده گرت.

فیکر، له پرویه کهوه، برتیه له ناسکیبون و نورانیبون عهقل.
نمبونی فیکر به مانای نمبونی عهقل نایه. له بهرامبر نهوهدا که عهقل
له پروناکیدا هه موو شتیک و مرده گرت و هه لیان دهه نگیئت، فیکر زیاتر
هه زده کات له تاریکیدا نهو شتانه موتالابکات که پیروسته موتالابکرزن.
بعلی، فیکر و روح له تاریکیدا زیاتر کارده کن...

حیکمت یان فهلسه فیهی نیسلامی، هه ردهم له بناری نهو جوره
فیکرانهدا نهو نضای کردوه. له هه کات و شونیکدا بیرکردنمهوی دروست
فرمانهوا بوویت حیکمتی دروستیش هه بووه. لهو کات و جیهه شدا که
بیرکردنمهوی که موکورت و ناتهواو بالادهست بوون، فهلسه فیهی ناتهواو و
فریودمر دمرکهوتروه.

نه گمر فهلسه فیهی هه ردهای هه موو که موکورتی و ناتهواویه کانی ناوی

حیكمتی لیئرنیت، فدیله سرفیش که به مانای عاشقی حیكمت دیت،
دقوانریت به حکیم ناوزده بکرنیت.

به کینک له سرچاوه گرنگانهی پرووناکی که بیرى مرؤف له یلی
و، دلشی له ناموسی و وه حشمت ده پارتنیت و، پڑحی پاکژده گاته ره،
و، مه شخه لیکى وها ده داته ده سنی ویزدانی که به هر جینک بگات
پڑشنى ده گاته وه و، به هویده له پرووناکیدا ده توانیت نووسراوی سر
پرخساری بوون و بورنه وهران بخوئیتته ره، حیكمت یان فله سه فیه
نیلامیه.

زانسته کان له بازنه ی عه قلدا ده سرپنمه وه حیكمت له که شه وای
پڑحیاتدا گه شه ده کات. به لآم مه عنوریهت زور له ویدی بازندی عه قل و
پڑحه وه، له هرنمی پڑحانییه تدا له دایکیمیت و گه وره ده بیت.

نامانجی حیكمت پروونا که کردنه وى نم پینگایانیه که به خوا و پڑح
ده گمن، نم پروونا که کردنه ویه. هه ندینک چار له هونه ره وه بڑ خاوضی هونم و،
هه ندینک چاریش له خاوضی هونه ره منمه وه بڑ هونم ده بیت. هه ردوو دینگاکه ش
به نمنازهی ساغی و دروستی نییهت و روانگی نم که سیه که مه شخه لی
حیكمتی به دمنمه و گرتوه، ده توان مرؤف به خیر و جوانیه په هاگان
بگیمین.

زانا (حالم) نمو کسه نییه که دزمانیت، بملکرو که سینگه له ویزدانیدا ههست
بمو شتانه دهکات که دمیانهزانیته، مهودای نیوان زانا و نهزان چهند یتت، هی
نیوان زانا له لایهک و ههکیم و فعیله سرفیش له لایهکی دیکموه نهمونهیه.

زانا، پهبومندی له گهژ جیهانی ببنراو و تنها پردی مولکی شان
دههستیت، وطن ههکیم ههردهم سهرفالی جیهانه گانی غهیب و نهودیر
دهیت...

زانا، نهو شته جوانانهی که دمیانبینیت و شایه تحالیان دهیت،
نه گهر له ویزدانیدا له شتیهی چیرینکی له دونتیدا ههستیان پشتهکات،
لهوانهیه شتانی جوان به ناشرین نهژماربکات. بهلام ههکیم له بهرنهوی
بهرمه بنای نهودیری پهردهی شان مامه له یان له گهژدا دهکات، نهوا
چالاکیه فیکریه گانی ههروهک بلنیت له نیر نه شوهی په رسته بکدا
نه نجامه دات.

ههروو شتینکی خوشه رستراو مدرج نییه بهر بهایی خراپ و ناشرین
یتت، مندا لان ههز له خورندهوه و بیرگردنهوه و دهرزی و دهرمان ناگهن...
بهلام بو پاریکردن له گهژ مار و ناگر دهریقینهوه... دهکرت له هه مان
نم چوارچنبه شدا جیاوازی نیوان عه قلی زانست و عه قلی هیکمت
موتالابکرت.

فەلسەفەچىيەكانى لاي خۇمان زۇرتريشان نومانن كه كه مەرتين پەيۋىنديان به فەلسەفەمۇ ھەمىيە. ئىمۇ شەي كه زۇرىدىان دىكەن تەنھا وەرگېزائىكى نېرە و ناچلە.. غۇزگە بيانتوانىيا ئىمۇش بىمباشى بېكەن!

جېكېت، لە ڤىنگەي تەسدىق و شايمىتى ڤۇمۇرە ھەلەمەنگىترت نەك بە عەقل. بەلى، تەنھا جېكېت دىتوانىت لە جېكېت تېيگات، عەقل يان دوۋىنى جېكەتە، يان دۇستىكى سارد و دوور.

ئەمۇي كه زۇرجار عەقل جېكەتى بەدل نىيە، ھى ئەمۇيە كه دىركى ناكات، بايەتەكانى جېكەت ھىندە ورد و سەرور عەقلىن، عەقلىك كه بەھۇي ئېلھاممۇ بەلى نەگرتىت، زۇر زەھمەتە، بىگرە نەتەمىشە يىنى بىگات.

نەگەر عەقل سېنەي چاۋ يىت، جېكەت ڤەشەنەكمەيتى. عەقل لە نووردا و دووھەمىشيان لە تارىكىدا لەدايىكەمىت...

عەقل بىرىيە لە دەستلىدان لە تارىكىدا، بەلام جېكەت ڤوانىنە بە چاۋ عەقل نانىشانى ڤوانىنە بۇ بوون لە ڤىنگەي چاۋىلكەۋە، بەلام جېكەت بىرىيە لە سەيرگەردنى بەھۇي دوورىين و تەلەسكۇبەۋە.

عەقل ناتوانىت سىنورەكانى ماددە بېزىنىت.. تەنھا جېكەت و فەلسەفەي ڤاستەقىنە دىتوانن نەردىيرى ماددە بىيىن و ھەسنى يىيىكەن.

جنى داخه خه لکى لمبرى بيستنى زايه لى به گوم و فريونه دمري چيکمه ت.
دهچن گرى بؤ دهوئل و زورنا ده گرن...

دوو مدخهل همن که ريگا تاريک و پيچاوپيچه کانى ژيان پروناکبه کهنه:
يه کيان عه قلى دروست و ساغ و نهوى دييان چيکمه ت...

زانسته گان پروناکبه عه قلن؛ هه رچى چيکمه تيشه، نهو هه درمروسگانن
که له ناسانى روضحا دمرده کهن.

تنگه لکردنى نه لسه فى ماده گه رى و چيکمه ت به به کتر. نيشانى
نمابينى هه درو کيانه. به داخه وه، نهو شتهش که نيستا له هه صوو جيهه کنا
دميسترنت، چه نه بازيى نهم جوژه نه زانانه به!

نهر هه کيمى هه رته کدى له گهل چيکمه تدا هه لشيراو، له سه دربارى
زيندان پان ژورو به چوکه کيدا نه ماشاى گه ردوون دهکات و، دهگان
به پتنگه لى وها دور و دستلته دراو که گه شتيرانى دنيا گه پيش
نميانتوانيوه به له سه دى نه وهى نه وان بيشن...

به فيله سووف دهوترنت گه ردووناسى؛ نهو که سهى حه قيه تناس و
عارف باهه نه نيست، به فيله سووفى راسته قيه دانانرنت.

هه‌موو وتیه‌که، به‌گۆزێری پله‌ی عێرفان و کلتوروی خاوه‌که‌ی، له
 ڕۆحه‌وه هه‌ڵه‌قوڵێت. ئه‌مه‌ش ته‌نها نه‌و که‌سانه‌ لێی تێده‌گه‌ن که‌ ناسۆیان
 له‌و ناسه‌دايه. تێده‌گه‌شتن له‌ وته‌ و ده‌قیقه‌ته‌ ورد و ناسکه‌کان یاخود
 یه‌نیان وه‌ک شانی یه‌ترخ، له‌ نه‌زانی و ڕه‌قوئه‌قیی ڕۆحه‌وه‌ نییه‌، به‌لکه‌
 هۆکاره‌که‌ی یه‌شه‌رویه‌تی له‌ عێرفان.

مێله‌نان زوو زوو له‌ژێر پۆستالی هێزی یی هیکه‌تله‌ ئالاندوویه‌انه.
 له‌راستا کاتێک هێزی یه‌حیکه‌ت هیکه‌تی یه‌هێز ده‌شێلێت، ته‌نها یه‌ک شت
 هیه‌ که‌ به‌راستی ده‌په‌یشتمه‌وه‌ و ده‌گری؛ نه‌ریش ده‌قیقه‌ته‌...

قه‌دری زێر لای زێرنگه‌ره‌ و، هێ زانا لای زانایان و، هێ ناده‌میزادیش
 لای نه‌و مروه‌ کامه‌لانه‌ی که‌ بۆ ناستی مرو‌فایه‌تی به‌رزبوونه‌مه‌وه‌.
 گه‌وه‌ر له‌ بازا‌ری ناسه‌نگه‌راندا خه‌ریبه‌، زانا له‌ناو نه‌زاناندا، مرو‌ف له‌ناو
 ڕۆحه‌ ئازۆه‌یه‌کاندا، هه‌کیمیش له‌ دونه‌یه‌که‌دا که‌ تێیدا داوه‌ری و وێژدان
 به‌شگرتنه‌راون.

ویژدان له پوانگهی حکمه ته وه

ویژدان، که ناریشانی هستکردنی مرؤفه به خوی و به برونی خوی، میکانیزمکی پړوچه که ده خوازنت و، هسته کات و، ټیندگات و، همیشه به دوری نه به دیبه تدا کراویه.

نیراده و زېمن و دل که نامرازه کانی هستکردنی پړوحن، له مهمان کاتدا گرنگترین بناغه کانی ویژدانشن، لیره مرؤف به که مالاتی مرؤیی و، لمونش ناده میزاد به به ختموهری همیشه یی و بینینی خوی گوره ده گمبندن.

ویژدان نارتمیه کی ینگورد و دره خسانی رهایه که خوی گموره نیشاندات و، له بورن به ترجمانی ذاتی نولو هیبه تدا و ټنه و هارتای نیه. نمونه هیه پیرسته پړوچکی دمست بکه ورت که لښه وه برونی دمریخات و، گونیه کی چنگ بکه ورت که دمنگی خوی پښگه یه نیت!

له مرنموی ویژدان، هست و مرشاعده و نبدراکی پړوچه، نوا همیشه سرور شونه و، کراویه به پړوی جیهانه کانی غمبیدا و، پتوره کانی پتورن و، پاکیزمی و بیتاوانیه که شی و دکر بیتاوانیی فرشته کان نه ژمار کراوه.

موفتيه كان زورن و، زوريه ي زوريشيان به نندازي ټيگه بشتيان سر له
كړمليك سرچاوي دياريكراو دمدن و، فتوا دمرده كمن. ويزدان، موفتيه كي
چاوتيږي ومهايه كه له كاتي فتواداندا حهقيقت له بهرچاوده گرت و، له
فتواكانيشيدا كهس ناخه له ټينيت و ناحهقي له كهس ناكات.

ويزداني گشتي، كه به ماناي هست و دمرك و ټيگه بشتني زورنه
وټ و (سواد الاعظم) پشي پندوترت، زور به كه مي فريوده خوات. به تايهت
نه گمر زانياري و كمرسته و مرگيراهه كاني له همدان كانگاي نيلهاموه
سرچاويان گرتيت...

كاتيك ويزداني گشتي له حوكمي دادوهرنكي فريونه خور و فريونه دمر
دايت، همدان تنها نه ويان بؤ ده ميټتوه كه به برياره كاني پازين و بيكن
به دادوهری خويان، نه مدش نه وه ده گيه نيټ كه له همدنك بابندا كوتا
برياردمر نه وه.

نمركي پيروز، نهو كاربه كه خوي گوره فرماني پندكات و، ويزدانه
ساغه كاني وهك پنده مبه رانيش جبهه جني ده كمن. شتيكي له جورهش هدرگيز
ناكرت قبول نه كرت، خوا، حاكسي ومهايه و، ويزدانيش پاسترين ناوټشي
نمونه، نه گمر جارويار شته كاني ناوي ليليش بين، زوريه ي جار به پاستي و
دروشي شان نيشانمدات.

پنکریتکی پرهفتار و ههلسوکهوتەکانی کەیتە، لە پەنکریتکی پۆح و
فیکریهوه سەرچاوه، گەرت، لەدوونییهتی ناو پەفتاره کانیشی، لە کراوهیرونی
وێژدانییهتی بە دودی جیهانی نهودهیه...

زانست له پوانگهی حیکمهت‌هوه

خوێندن و خوێندنهوه و مۆتالاکردن و گەڕان به‌دوای مه‌عریفه‌دا، خۆراکه
هه‌ره‌ گرنه‌گه‌کانی پۆحن، یه‌شه‌بوون له‌مانه‌، مه‌خرومه‌بوونکی جەدیدی وه‌هایه
که‌ قه‌مه‌روکردنه‌وه‌ی مه‌حاله‌.

له‌ کاتێکدا یه‌نگانه‌کان کونج و قوژبەنی نیشتمان‌که‌مان ده‌پشکنن، له
گه‌نجینه‌کانی زانست و هونه‌ر و کلتووری نینه‌ سووده‌وه‌ده‌گرن، نه‌گه‌ر نینه‌
له‌ سەرچاوه‌کانی زانست و کلتووری تابه‌ت به‌ پاره‌دووی خۆمان نه‌کۆلینه‌وه
و نه‌یه‌خوێنینه‌وه‌ و نه‌توانین بیه‌خوێنینه‌وه‌، پێرسه‌ دابه‌شێن و بۆ حالی خۆمان
بگه‌ڕێن.

بێتیاژی و بێباکیمان وه‌کو میلله‌ت به‌رامبه‌ر به‌و هه‌مه‌وه‌ به‌ره‌مه‌ زانسی و
نعمیه‌ی که‌ باپه‌رانی شکره‌مندان وه‌کو میرات بۆیان به‌جێهێشتوین و دونه‌یای
نهمه‌ر به‌ شەرق و باسه‌وه‌ به‌دووباندا وێله‌، پاستیه‌یه‌که‌ی تێگه‌یشتن لێی نه‌ته‌مه‌...

نهمه‌وه‌ی که‌ به‌هزی هه‌ندێک زانیارییه‌وه‌ که‌ به‌ته‌واوته‌ی نایانزان، بان

دیانتان به لایم نمیتوانیوه ههسیان بکن، بیر و زیهنی نموهکان لیل دهکن.
تمها زیانبهخش نین، به لکو به ناپاکیش نه ژمار دهکرن.

ژان و چله کیشی، بینگه رددترین سه چاره ی نیلها من.

بوون و شکومه ندیی میلله تنک له گهل قولیی کلتور و هونیری نهر
میلله ته راهسته وانه ده گزیت. میلله تنک که له هه چوار لای دوبادا
به ره مه زانستی و هونه ریه کانی پتشیچاو ده خرین، به نه ندازی به ره مه کانی
دلیت "منیش هم".

نرخ و شهره له ناو مرؤفه کاندا، پابه ندی زانست و معریفه ته. تعنانت
که سبکی نرم و بیترخیش هه میسه ده توانیت دوله مه ند بیت، به لایم هه رگیز
نایت به که سبکی شهره فمه ند.

زانباریه کانی که سبک هه چه نه زور و زه نه ندش بن. هیشتا نایت
بیه رینگ له به ردهم خوتنه ده و فیزیوونی زیاتردا. زانایانی راسته قینه،
لهال نمونه ده که هه میسه سه رقالی لیکۆلینه وه بوون، زیاتر له ناو نمونه ده
دوکموتون که زانباریه کانی نیتایان به که موکورت زانیوه.

کاتیک حق دست به قه دهکات، نه زانی تورده دینت، ده مارگیری کبیج
دهکمرتیه کمولی، به لایم زانست، گوئی هه لده خات و دمیست.

دات نیه گهر به ههمو نه زانیک بو تریت زانیاری پتیه. نه زانی
راسته قینه، نهو که سمیه که له ههست کردن به حقیقت پیه شه. کسینکی
لهم جوړه نه گهر زوریش بزایت هشتا هه نه زانه.

ژبان، بینین و بیستن و خواردن و خواردنه وه نییه، به لکو ههست کردن و
نه زمونځ کردنه. زانا سوو ده خشه و نه زان زیانه خشه؛ به لام نه وی که کم
ده زانیت زور له وه زیانه خشته که هیچ نازانیت، نهوانی که به ترواحی
ده زانن و نهوانش که هیچ نازانن نه گهر به ده گمن فریوش بخون که س
فریونادن؛ به لام نهوانی که کم ده زانن، فریودرنکی زور باشن.

نهو شت و بابته زانستیپانهی که ده گونجیت بو ترته وه و
پروون بکرنه وه، به شتانی پروون و، نهوانش که ناتوانترین بو ترته وه
و پروون بکرنه وه، تا نه اندازیه که به شتانی ته ماری و هه رسته کراو
نه زمار ده کرنن، له بهر نه م هویه، کاتیک باس له نینه گیشنی گنج
و لاهو کان له قوتابخانه گاندا ده کرت، پیوسته که مینکش له بهر حالی
ماموستا کان هه لرنسته بکرت.

ههنا نهو کاتهی قوتابخانه کان له بهر دمستی ماموستا راسته قینه کان
وهو پهرستگایان لپه کرت، چاره پیکردنی خالیوونه وی به نندیاخانه کان
شتیکی پنهو دهیه.

کاتک مرؤف نییه تی کردنی کارتک دهیئت، دهیت سمرنا هملبات
نمر شانه بهباشی فزیت که په یوئدیان بهو کاره دیاریکراوه همه.
کاتیکش باورپی ته او متی هتا بهوی دهوانیت نهو کاره نهجام بدات، نایت
له دستبه کار یونیدا که مته رخمی بنویت.

پنوسته هه موو که سیک کار و پیشی خوی زور بهباشی بزانت و، تا
چند ده گونجیت له بواری پسوپی خویدا بیتیتهوه. چونکه هه موو که سیک
ناتوانیت له دهموی چوارچتوی پسوپی خوی سرگموتوو بیت. هه ریویه
پنوسته پزیشک وهک پزیشک و، نه نندازاریش وهک نه نندازار بیتیتهوه.. ماموستا
نایت پزیشکی بکات و، پزیشکیش نایت له بواری یاسادا زور له خوی بکات.

ناموس له زمانی حیکه ته وه

ناموس، هه ریونکی پیروزی وهایه که له پاکیزمی و ده فا و راستگوییوه
به ره همدیت. به جزرتک، له بنیاتانی هه بینایه گدا به کارهاتیت، له مزین و
گموتنی بیناکه نه بیسراوه. یان زور به ده گمن رویداوه.

ناموس به مزترین لایمن و گرتنگترین سیفه تی پالموان و نمبر ده کانه. هه مزترین
و نزمترین لایمنی دلیره کانیس، بیناکی و بینهرواییانه له بابتی ناموسدا...

شهره فمه ندرترین و به نرخترین لایمنی هر خانمیک، بنگه رد بوئیتهی لهر
ناتی پاکیزهی و ناموس، نهواندی که له بابتهی پاراستنی ناموس و
پاکیزهی خیزانیاندا ههستیار نین، پروون و ناشکرایه که له بواری پاراستنی
ناموس و شهره فی میللیشدا ههستیار نابن.

ناموس شتیگه و شهره فیش شتیگی تر، لهوانیه سهرووت بیت به
بناغهی شهره، به لام به خشمی ناموس نییه، ههرچی هه ژارشه، ههر گیز
سیغه تیکی وهه نییه که بتوانیت تیکی بدات.

ناموس، به رینگه وتنی هه مور میلله تان و سوئند خواردن له سهری،
پیرۆزه و له نیو ماکه کانی فزله تدا به کینگه له گرانبه هاترین مرواریه کان،
نهواندی به های ناموس نازانن، شهره و فزله تیشیان ساخته و درۆیه.

ناموس، نه لمانیکی بیژنهیه و پیوسته له به نرخترین و پارێزراوترین
جینگادا هه لیگیرنت، بهم جزره، نهومندی تر نرخه کی زیاد ده کات.

نهواندی که به نه ندازدی شهره و ناموسی خویان، به راصهر به شهره
و ناموسی کهسانی تر ههستیار نین، هیچ شتیکیان پیناسپیرنت و، له هیچ
بابه تینگه متسانه بیان پیناکرنت...

ههروک چون شه شه مه گریزه ههزی به درونایی نایهت، بینه گان دین

و. نوزانه‌کان زانست و، بېنرموشته‌کان یاسا پرموشتیه‌کان و، نومونه‌ش که ناموس ناناسن، ناموسیان ناوښت و همدی پټناکښ.

درو له چاوی هیکه‌ته‌وه

درو، وتمیه‌کی کاغرانیه. لیره، به‌وی که زوو یان درمگ له‌بهرچاری ویزدانی گشتیدا ناشکرادمیت، مروف دووچاری بېنرخي ده‌کات و، لومړنیاش مه‌حکوم به دوزخ.

درو، ماسناوچییه؛ به‌لام حقیقت جدی و بېنروایه؛ درو فشم‌ل و پروچه، و‌لې راستی شکومند و بموقاره.

ولایتک درو و نیل و دزی و بوختانی تیدا بلاوبوویته‌وه ورنایه؛ خه‌لکه‌کی هه‌زارن و، سربازه‌کانیشی داگیرکار...

درو، هر شکل و شپویه‌ک پېژښت، هیچ کات ناتوانیت خوی له ویزدانی گشتی بشارته‌وه؛ به‌تاییه‌تیش له روانی پې له فیراسمنی نموانی که به نوردی خوا دمروانن، هرگز ا

همرکاتک درو پواجی هبیت و، گزوپان و مبدانه‌کان دمگی نمویان تیدا بزرنگېته‌وه، مانای وایه زمانی راستی پرمواضه‌وه.

ویردانی گشتی له دهریایه دمجیت؛ نه گهر دروگان خویان هدا
نارم استه گشتی بخزنین، دیسانیش دهریا کویانده گاتموه و له که نارداهه لیان
دهریت.

نه گهر به کتک هدیته که هه میسه تف له روخاری درو و یلینی و
ریاکاری بکات و سروکایه تیایان پی بکات؛ نه وه ویردانه.

درو و خۆد مرخسته کان خامی زاوه زاون، به لام حهقیقهت و سهرپاستی
یینگن. هه وره بره که کان پیش هه وره گرمه به شون و نامانجی خویان
ده گهن.

حېكمەت و فەزىلەت

فەزىلەت، لەناو خەلكدا لەسەر دۆشەك يان لەسەر خاك داوېشىت، بەلام غرور لە كورسىيە كەشخە و پاراۋەكانىشدا جىي نايتمەو. نەگەر غرور گومەزنكى ھەلگەراۋە و شىۋەى بىرىك بنوتىت، دەتوانرت فەزىلەت بەو ناسمانە بچوتىرت كە وا دەردەكەرت لەسەر ناسۆ نىشتىتەو.

نەزانى، مەزۇف بەرور غرور و، حېكمەتىش بەرور فەزىلەتى دەيات. غرور، نەوى زۇلى نەزانىيە، فەزىلەت، مەدالى پەسەنى حېكمەتە. غرور، لايمەنگرى خۆسەپاندن و ستەمە، فەزىلەت ھى نازادى و يەكسانى...

غرور، ھەمىشە لە تەنھايىدا دەگەرت و بەدواى ھاوونەى خۇيدا وتلە؛ بەلام فەزىلەت ھاوونى لەگەل ناسوودمى و نارامى و دۆزىنەوى ھاوونەدا، ھەمىشە لەناو خەلكدايە.

دەوتىرت "چاكە بە زۆر ناكىرت"، راستە! گەورمىش بە زۆر نايىت. نەم دوانە ھەردووكيان رىزدانى گشتى ديارىيان دەكات.

ھەندىك ھەن لايان واپە نەوانەى خۇيان بەدلە گەشپىن. و، نەوانەش كە خۇيان بەدل نىيە تەشپىن. نەمانە، ستايشى دەستەى يەكەم دەكەن

و باوشيان بۆ ده كهنمه، به لّام وهك بَلّيت دمهتەى دووهەم شاربه دود دىكن
له راستيدا نموانەى كه پىوسته شاربه دودىكرتن نەم "خۆيىن" خۆپەرستانەم

گەشپىن، هەموو شتەك بە باش و، رەشپىنىش هەموو شتەك بە خراب
دمىنىت. نەم دووانە هەردوو گيان زيانبەخشن. بىنىنى باش وهك باش و، خراب
وهك خراب "حەقىقەتبىنى" يە.

مىدىا له گۆشه نىگای حىكمەتەوه

مىدىا، زمانى گۆزىاى هەستە گانى نەتەوه و، رابەرى چين و توژە گانى
كۆمەلگا و، بلازكە رەوى بير و هزريانە. نەو، لەژىر چەپۆكى دسەلە
سەمكار و خۆسەپنە كاندا هەمىشە يان دىل بووه يان ماستا وچى.

هەموو نووسەرەك پىرستە له گوفتار و رەفتارە كانيدا خاومى نەدەب و،
له زمان و قەلەمە كەشيدا داراى پاكي و يىگەردى يىت. دما له پىناو سوودى
و هەيدا، رەنگە بىت بە هۆكارى چەندىن زيانى حەتمى...

نەو مىللەتەنەى كه نووسەر و دانەر و دۆژنامە نووسە گانى
بەنا راستەى بيرى مىللى و هەستى مىللىدا نەتوانن نەو شتەنە

بىنوسىن كە دىيانەۋىت، چەندەھا پەردە لە "دىلىتىي پابل" دەھىتە سەر
شانز و وىناي دەگەن.

بەھۇي نەۋىيى مېتېدا دامەزراۋىدەكە بە پروي ھەسەر جۇرە بىر و
بۇچوۋىنىكى دروست و نادروستدا كراۋىيە، دىتت بەگىزەي مېللەت و پۇمى
مېللەت پىنكىبىرەت.

پىرىستە پۇژنامە و تەلە فزىۋەنگەن بەتۋەندى خۇيان لە خىزمەتەردى ھەوا
و ئارمىزوى تاكەكان پىارەن و، تەنھا و تەنھا پىشەرونىكىردى خەلگى ۋەك
نامانچ بۇ خۇيان ھەلپىزىن.

چەندىن كەللەسەرى ۋەھا لە گۇپىستانەكاندا ھەن كە لەگەل خۇياندا
چەندەھا كىتېي نەنرۋىسراۋىان بىردۋە كە شەم و خۇسەپاندەن و سانزور
نەپانەشتۋە بىنۋىسرىن.

خۇشەۋىستى لە پۋانگەي چىگەتەۋە

خۇشەۋىستى ۋانە مەيلىكىردى جۋانىيە ماددى و مەنەۋىيەكان.
خۇشەۋىستى بەرامبەر بە شتانى ماددى ھەستى و جەستەيە و، بەرامبەر

۱. مەنىيە لە فۇتاعى بەلىگىراي و كۇچى زۇرەملىسى بەمەدەيەكان بەرەو پابل ھاش پوۋخاى شانتىيى
بەھۋا لىسەر دەسقى پابلەيەكان. نەم فۇتاعە سالى (۵۸۷) ى پىش رابىن دەسقى پىگىرد و سالى (۵۴۸)
ى پىش رابىن بە ۋاگىرەكران پابل لەلايەن خارەسەكەمە كۇتاجات.

به شتانی مه عنومیش دږوخی و ویردانیه. له م دوانگیمه وه، خوشوستی
جوانیه دواله تیه کان، له بهرنمویه جوانیه کان همیشمی نین، له دوونوی
خوایاندا هیرانیان هه لگرتوه. هه دچی خوشوستی شته مه عنومیه کانه،
همیشه و خالیه له هیران.

وندی "گهر له دینکا خوشهوستی راسته قینه هینت، دژمنایه تی
دینت به شتیکی مه جازی؛ نه گهر دژمنایه تی راسته قینه هینت،
خوشهوستی شتیکی مه جازیه"، کللیکی نه فسونای و مهایی که زورتک
له گرفته کان چارمه دکات.

به دستپختانی نمو شانهی نومیده کرن، هاوړی له گهل نومیدا، مردنی
عشقیه. هه ربه له نومید و عشق باله کانی دږوچه عموداله کانت و، له
دهمی گهراندا همیشه هاوړم و هاوړیان دمن.

پزیشکه کان، له دینگی نیشانه کانه وه کاریگرمی نه خوشیه کان دمانس؛
به لام نه خوشه کان هستی پنده کمن و دهیچیزن. بهرنه تی نه مه، نه نه عاشقان
له عشق و، مه جزویه کان له جهزه و، عارفان له چیزه دږوچاییه کان ینده گمن؛
زانستی حالش هر نه مه په!

... وه مرؤف فریوی خوارد

نه گهر من سیناریویه کم بنوسیبایه، به کم وشم " ... وه مرؤف فریوی
خوارد" دهجوړ.

میژوو لاپهړی پهنه و عیبره ته کانه

چا وپنکړدنی دوو باره وروڼه وهی پروداوه میژوویه کان وهن خودی خویان
شتی کی هله یه. هه مورو پروداونک، نه گهر چی له گهل دمه خورشکه کانی شیدا
لمی د کچوونی همدیت، له کات و شرتی کی سنوورداردا پروده دات. له م پرووه
له میژووه پهنه و مرده گیریت نه ک وانه.

له نیو نمو شانهدا که خوریان به سردا هلدیت و ناوادمیت، شتی کیان تیدا
نییه که به تازمی بښیته وه.

ناکه که پیل و تاکه نه ده و بهی دمتناکه ویت که بڑ هه میسه له لرتکه کاند
مایته وه.

پنرسته مرؤف له پال لاهمه جوان و خوش و نمرمرنیانه کانی میژوودا

لاپمړه سامناک و ترسناکه کانیښی بخوتنیتوره، همتا ناگاداریونوموی پیرسن ویریگرت، نه گینا لموانیبه هه میسه له بیرکردنموه کانیډا وهک مندالیک بېنییسور.

نډو شته بچووکانه ی که

شتانی گه وره له سهر شانیان هه لډمگرن

دمکه شقارتمیدک دمتوانیت دارستانیکي زمبه لاج که بنیانتانی هتیدی
دونیاپهک کانی دومت، له چرکه ساتیکدا بکاته خوله میش...

جاری وا هه یه شتیکی بچووکي به نندازه ی دمکه نؤکینک پیارنکی
گه وره ی دیوناسا ته ختی زوی دهکات.

دره ختی گه وره له ناوکیکی بچووک و، مړو فی وړلډگیراو له زسندومرنکی
زور گچکدی تمها بهوردیین بېنراوو، خور له گه ردیله کان و، دوریاکانیش
له دلۆپه کانه وه پیدادېن، چهندها ناوک و هؤکاری بچووک و، چهندها
نمنجاسی سرسورپه نته ری دپکه ش..!

دەريارى كات

كاتىك خواردن و خواردنەوهكان دەخەينە دەسمانەوه و لەگەڵ جەستەماندا
تەنگەليان دەكەين، چيژ و سوود و مردەگريش. كاتيش ھەر واھ: كاتىك چركە
و خولەك و كاژيژ و پوژ و ھەفتەكانى دەكەين بە مولك و مالى خۆمان،
ھەست بە چيژەكانى دەكەين و ھەژناكەين تەمپيەن. ژيان، بىنەندازى
ھەستكردن بە چيژەكەى و چەشتى نەشوەكەى و، بەلەندانى شانى جوان و
باش سەبارەت بە نەمەژ و داھاترومان، نىعمەتەتەكى نەبراو و بەچيژە. بەلام
كاتىك خالى بوو لە ھەست و شعور و تاگايى، لەگەڵ كۆلەكى سەرشاندا
ھىچ جياوازيەكى نەبە...

كات، بریتىيە لە شىواى درتەبۆنەوى ناكۆتاي كۆمەلەك لوولەچ كە
بە چەقەكەو بەستراون، نە بازنەيە و نە ھەلەكى راستە، بەلكە بەرزى و
نەشەش تەدايە، جودى كاتى راستەقە، تابلۆ نووسين و كۆژاندەنەوبە
(الروح المحرو والانات).

نەفرینەكان

ھەروەك چۆن لە جەستەى مەروفا چەمەند خال و پەنتەك ھەم كە داراي گەرنەگين
بۆ ژيانى تادەمەيزاد، بەھەمان جۆر لە لاشەى مەللەتەشدا بابەتەگەلەكى زۆر

گرنګی وهک باومې و شعور دی میژووی و کلتوری میللی و نامانجی بالای
میللی بوونبان همیه. همدروک نه گهر تاک زمبرنک بهر یه کینک لوم پسته گرنګاندی
زیانی بکمونته دکمرنت و دپرووختیت، بهمه مان جوړ گهر میلله تانیش به کتله
لوم لایمته گرنګاندیان زامدار بیت، به حتمی دادېر مین. همدار نه فرین لواندی
پاریان به باومې و میژووی میلله ت کردا همدار نه فرمت له دوزمنانی داپرورد!
همدار نه فرین لواندی کلتوری میللی و نامانجی بالای میللیان و زان
دکمن! همدار نه فرین لوم به دبیین و پېشیناندهی که داهاتو و پېش و تاریک دعبین
و رهش پشانې ددمن!

شوکي پژواوا

شورشی پېشه سازی نو دوداومیه که یه کم شوکی له جیهانی نیسلاویا
هیناوته میدان. همدروک چون پشيله مشک شوک دکات و پاشان به دلی
خوی یاری پندکات، پژواواش لوم پژوموه جیهانی نیسلاوی تووشی شوک
کرده و یاری پندکات.

به هشت

به هشت، نه شرنتی بهر زبونونه و نه چنگای نژادونه ویه، نه وی،
همرنی قبول برونه به له چتره کاند،
و شم نالاملگری له شکر شاعرانه.

بائیگی دوولام

موقوف

رہائش گاہ

www.igrahahmontada.com

پهرستش

پهرستش، ناویشانی گوزارشت‌کردنی ته‌راوضی و کاملی سبغی
پهرستراوی خوی گه‌وره و، به‌ندایه‌تی و پهرستباری مرؤفه، وه بریتییه له
پرنیکه‌ختنی هه‌لسوکه‌وته‌گانی به‌ندبه‌کی راسته‌قینه به‌رامبه‌ر به پهرستراونکی
راسته‌قینه، له چوارچینوی په‌یومندی نیتوان به‌دیته‌نهر و به‌دیته‌نراودا.

پهرستش، بریتییه له سرباس‌گوزاری به‌نده له هه‌مبه‌ر نیعمه‌ته‌گانی
وه‌ك بوون و زبان و شعور و نیدراك و نیمان، نه‌نجامه‌دانی پهرستش،
نه‌گه‌ر كورنیه‌کی ره‌ه‌اش نه‌ییت، هیچ گومانیه‌کی تیتا نییه كه سه‌لمیه‌کی
نیریزانه‌به.

پهرستش، بریتییه له پرنیکای وصال و نادابی وصال، له‌یتناو گه‌یشتن
به به‌ختموهری دنیا و عوقبا كه نامانجی نیمان، له‌لایه‌ن نه‌و زانه‌وه كه
فرمانی باوه‌ه‌یتانی ینكردووین، كردوویه‌تیه‌ره و خستوویه‌ته به‌رده‌مه‌مان،
نهمانه‌ی ناتوانن نه‌م پرنیکایه به‌وزنه‌وه و نه‌م نادابه به‌ده‌ستیه‌یتن، مه‌حاله به
خوا به‌گمن.

پهرستش، بریتییه له كورتترین و سه‌لامه‌ترین پرنیکای گه‌یشتن به (حن
البین‌ای نه‌م راستیه هه‌ره مه‌زنه‌ی كه به‌شیره‌یه‌کی نه‌زه‌ری ده‌زاره‌ت. له

همه منزلیکی نم وینه‌دا که شعور به باله‌کانی دِیز و خه‌شیت باله‌گرت
و به‌دای "یه‌قین" دا ده‌گه‌ریت، مرؤف به وسمه‌تیکي جیاواز ده‌گات.

به‌شیک له‌و رۆحانه‌ی که به‌رووی راستیدا داخراون و به‌ناری حه‌قیقه‌تموه
ته‌مه‌نیان له‌ چیرۆکی بابته نه‌زه‌یه‌کاندا به‌نیرۆده‌دن، نه‌گه‌ر به‌درژایی
زیانیان له‌ هه‌رنه‌ی گۆیاترین زمانه‌کان و نه‌فسروناوسترین گوزارشت و
به‌یانه‌کانیشدا بژین، هه‌شتا ناتوان هه‌نده‌ی دهریه‌ک دینگا به‌رن.

به‌رستش! سه‌رچاوه‌یکی خاوه‌ن به‌ره‌که‌تی ره‌بایه‌ که هه‌یز و پێز به‌ مه‌یلی
باشی و راستی و جوانی له‌ مرؤفا دمه‌خه‌شیت و، نیکه‌یرنکی سه‌هرناه‌یزی
وه‌بایه‌ که مه‌یله‌ خراپه‌کانی نه‌فس ده‌گوزریت به‌ چاکه‌ و به‌رو جیهانی
فرشته‌کان ناراسته‌ی ده‌گات. نه‌و رۆحه‌ی هه‌مرو دژۆنیک چهند جارنیک
هاوێی له‌گه‌ژ زیکر و فیکردا سه‌ر له‌م کانگایه‌ ده‌دات، جووته‌ سه‌ر به‌نی
هه‌ون به‌ "مرؤفی کامل" و، تا نه‌ندازه‌کیش به‌رامبه‌ر به‌ فیل و ته‌له‌که‌کانی
نه‌فس سه‌یزی به‌ستوه‌ و جووته‌ سه‌نگه‌روه‌...

به‌رستش! له‌ سه‌ر دینگای گه‌ڕان به‌دای چۆنتی هه‌ون به‌ نه‌هلی به‌هه‌شت،
به‌رتیه‌ له‌ په‌رۆه‌ی گه‌شه‌په‌دانی توانا و له‌هاته‌ نه‌هتیه‌ فرشته‌یه‌کانی ناو
هه‌وه‌ی مرؤف و، گۆتەرۆلکردن و دینگه‌ستی توانا و له‌هاته‌ جه‌نمی و
نازله‌یه‌کانی، هه‌روه‌ک له‌ دره‌نی و نه‌مه‌رۆشا که‌سانیکي زۆر هه‌هه‌ون که
به‌هه‌وی په‌رسته‌موه‌ نه‌واو به‌شی فرشته‌کانیان داوته‌وه‌، ژماره‌ی نه‌وانه‌ش

که م نین که بههزی دووریانمونه له پمستش بهرو نزمترینی نزمیهکان بهریوننمونه.

چاکترین جوری پمستش ناسین و خوشوینی خوا و، بهسودبونو به مروفهکانی تر، لوتکی ندم لوتکهپهش، هاورپی له گمل چاوساخی ویزدانګدا که همیشه قیلنماکی راستی نیشاندات، بریتیه له پمچاگردنی رمزاننمی خوی گهوره له هه موو کارنګدا و، جوشان و خروشان لههه مېر زایه لهی (فانشنیم کفا أمزث) و گه ږان به شونن نهو راستیه راسته قینه دا که نامانجی بالایه بې هه باومردارنک.

مروف

مروف بوونومورنګه به ههسته بهرزهکان پرچک کراوه و، توانا و لېهانتی فزېلمتی پینه خشراوه و، هفترونی هه تاهه تایی و نه به دیپه ته. ثمانهت له ږوخی خراپترین و نزمترین مروفیشدا هه رننیکي په لکه زرنپنه ناسا هیه که له بیرزکی نه به دیپهت و، عهشقی جوانی و، ههستی فزېلمت پنکهاتوره بهریونمونه و گمبشتنیشی به نه مری، وابهسته ی گه شه پیدانی ندم توانا و لېهاتنانه ی نار ماهیه تیه تی.

پنرسته لمو ږوخی مروفدا که تامه زرو و عاشقی نه به دیپه ته به دواي مروفیشی مروفدا بگمړنن، نهک لمو جهته نازلمپیدا که فانییه، لم

پرووه، لهو کاتانه دا که لایه نی پړوخی فراهوش ده کرت و، تنها له پوانگه ی لاشه یوه هلمسه نگیرت، هرگیز به تیر یون نه گه بشوره و نه شوانراوه ناسوده و تیر بکرت.

به ختمو مرتین مرؤف نهو که سیه که وړدانی همیشه به عشق و نامه زړویی جیهانه کانی نمودیر سرمه سته. نهوانی که له زندانی سوردار و تسک و خنکینه ری جه سته دا ته منیان به سرده بدن، نه گهر له کوشکیدا بژین، هر به به ندرکراو هه ژمارده کرتن.

یه که مین نه رکی هه موو مرؤفک برتیه له خؤد دزینوه و خؤناسین و، پاشان به یارمه تیی هاووته ی نهو ماهیه ته ی که له م سایه دا پړوشبوو ته و، پروکردنیه تی له پرومرد گاری خوی. نهو به ده بختانه ی که ماهیه تی خویان نانس و شارمزی نین و، ناتوانن پمومندی له گهل به دیهنه ری مهزنا سازیکن، وه کو نهو هه مالانه دویز که نازانن له سر پشیان چ گهنجینه ک ده گوازنوه و، بیتامانج تپه پهن و کؤچده کن و دهرؤن.

مرؤف له خودی خویدا پرونومورنکی کوله واره، به لام نموش هه فیه ته که له سایه ی پشته ستی به توانستی ره های پرومرد گاریه و، خاوسی دمه لاتیکي نه پراومه. به لن، له بر پالدا نوموه تی بهو توانسته ره پایوه که دمیت به پروبار له کاتیکدا که خوی دلویکه و، دمیت به خور له کاتیکدا گمرد په یه و، دمیت به پادشا له کاتیکدا که گمدهایکی بینمه لانه.

مرؤف، بدمندهزی په کانگیروون و ناوخته بوونی له گڼل کتبی بولند،
دوداوه کاند، له دونیای دلیدا بریسکه کانی حیکمت به ددرده کمون. له سایی
نه مه دا نهو، ناوړوکی خوی دناست؛ به مه عرفه تی خوایی ده گات، پاشان
دهرات و به خوای گموره واصل دیت. نه ونده هیه دیت نه سیر و
سلوکه ی که دهوازرت له سمر ناستی بیر و هرز نه نجام بورت، پنی له
پنباوړی و نکولیکاری هه لنه نویتت.

مرؤفه راسته مینه کان، چالاکیه هاربه شه کانیان له گڼل ناژه لانی تردا.
بمنراستی بهردوامیدان به نهو و وچه ی مرؤف و. هاروی له گڼل هستی نروک
و بهر سیریتیدا و، له چوارچیتوی پیناویتیدا پاده پیرتن. هرچی نهوانه شه که
بعنی پنوم شون چیت و نارمزوه جستمیه کانیان ده کمون. معودای نیران خویان و
بونمورانی دی بهووک ده کمونه و ستوری مرؤفتی خویان دهمزتن.

پزگرتن له مرؤف

ناژل کاتیک دهرت، له بیرده کرت و گزړه کشی ون دیت. به لام
مرؤف وها نیه... نهو میلله تانه ی که پازرگاری له یاده وری و گزړی
باوبا پیرانیان ناگمن، نازانم داخل ناگاداری نهو هن که نموانیان بو ریزی
ناژه لان دابه زانموره ۱۹ له راستیدا پزگرتن له مردوان. وهک سلاصتی و
گدرمتیه ک وایه که به زینمورانی داهاتو دجه خشرت.

هاوسه نگیی نیوان دل و جهسته

ژیانی راسته قینه، نمو ژیا نه به که له سر ناستی دل به سر دهریت. نمو مروفه ی که له سر ناستی دل برونی هه به، به بینینی رابردوو و داهاتوو وک دوو پرووی په ک شت، دهیت به برونه وهرنکی سهروو کات، رزجنگی له م جوړه نه به نازاره کانی رابردوو داغدار دهیت، نه به ترس و نیگه رانییه کانی نایندهش. ههرچی نهوانمیشه که له دلپاندا خویان نه دوزیومه، به هزی زیانه خام و کال و کرچه که یانه، هه میشه له به دینی و رهشینیان. له دیدی کهسانی له م جوړه دا رابردوو گورستانکی ترسناک و. داهاتووش بیرنکی بیننه! بمرن هه نازاره و بهیننه وه هه نازاره...

په بومندی مروف به رابردووه کی دووردریز و داهاتووه کی نه براموه. تنه نا وابسته ی تیگه بشتیه تی له په کانی ژیا نی دل و روح، نمو روجه به ختموهرانه ی که له م ناسته دا دژین و دمرکی ده کمن، رابردوو له شیوی تهخت و خیرمی باپیران و، داهاتووش له شیوی رینگایه کی دووردریز دا دهین که نوسه ری به به هشت ده گات و، به دم خوارده وه ی بهردوام لهو کهوسه ری که له ریزدانپاندا هه لپانقولاندوو، له م خانی دوییه دمرژن و کۆچه کمن. ههرچی نمو چاره شانه میشه که دمرکی ژیا نیکی له م جوړه نا کمن، ژیا نیان له مردنیان خراپتر و، مردنیشبان تاریکیه له ناو تاریکیا و له دوزه خ خراپتر.

کردار و دپهفتاره کانی مرؤف و ژبانی ناووی، یارممتی به کتر ددور،
به کتری دینکده خن و، به کدی کامل ده کمن. دتوانین نهمهش به "بازنبدی"
داغراوی چاکه کاری "ناوژد بکهین. به گوزری نهمه، ههروهک کرده کانی دپه
عزم و پنداگری و دامه زراوی و بهردوامی، له جیهانی ناووی مرؤفیدا
دینگه دهنه و دویای ناووی نورانی ده کمن، به ههمان جور دوشنبوونوی
ویردانیش، عزم و نیرادی مرؤف دهاژون و، ناسوی بهررتی نشاندهن.

نمو به ختمووانی که دپهفتاره کانیان له ژیر فرمائی دپوهیاندایه.
همیشه بهرمو دهمانهندی به دیهتته و مرؤقایهتی و فزیلهت همنگار
دمتن، قیلهنمای نهوان همیشه ناماژه به ههمان میحراب دهکات، گنجی
جوولانه وشیان همیشه ههمان ناراسته نشاندهات. نه گهر جارویار همندیک
له مرزیش رویدات، هاوپی له گهل په شیمانییه کی قوول و ناله یه کی به کولدا،
نمو گوناهاهی که دلایانی ته نیره له دپوهیاندایه دتوتننه و له دپویش
بهردوام دمن.

نمو دپه پیروزانهی که هاوپی له گهل نهوپی ههستیاریا سه رجعم
له سراسراییه کان ههتا دهگات به بهچوکتترین ورده کاریان جیه جیده کمن، له بال
نمودا که دویای دمرمویان به دینا و یاسا و دینکزیکی و عشقی نروک
و له سراسراییه پاراوتموه. له سراسر ناستی جیهانی ناووهشیان همیشه وهک
بوخوردانیک دمسوین و، دپهژانه چهند جارنک له شقهی بال ددمن و، به
بهزمی فرشته کان ده گمن.

تینگه‌بشتنیک که به‌درژایی چه‌نبدین سده له‌گه‌ل بیرۆکی نمبه‌دیمه‌دا
کولاره و همرتی عه‌شقی هه‌تاهه‌تایی له‌ دلماندا داناره، به‌تیمه‌پرونی کات
جی خۆی بۆ شکلجیتی بیرۆح و بۆچوونکی مبستیکه‌ (Mystic)ی وه‌ها
جیه‌بشت که خاویونه‌وه و ته‌مه‌لشی له‌گه‌ل خۆیدا هینا. نیدی له‌م پرۆمه
نم بیرۆکه‌ شوومانه نیله‌هامه‌کانی خۆیان که له‌شیوه‌ی برسکه‌ی گوله‌ستیزدان
به‌ هاوتای شه‌پۆله‌ نوورانییه‌کانی وه‌حی زانی و، رینگای پروناکی نیمه‌پان
دووچارای تم و غوبار کرد و، ناسانی مرۆفی نیمه‌پان تاریک کرد.

له‌دوای هه‌موره‌ نه‌مانه، به‌پرای نیمه، ده‌کرت چوارچینه‌ی پالمانی
بواری حه‌قیقه‌ت به‌م شتویه‌ بکشرته‌. نمو، له‌سه‌ر ناسی جیه‌مانیه‌ت
خاوه‌ی جه‌سته‌یه‌کی پۆلایینی وه‌هایه که ده‌توانیت به‌رگه‌ی هه‌موره‌ به‌لا و
گرفتیک بگرت، له‌ روانگه‌ی بیر و هزرشه‌وه خاوه‌ی مینکینکی پینکه‌نتری
وه‌هایه که تینگه‌بشتن و بۆچوونی پرۆزگاری خۆی له‌گه‌ل فعه‌ماشه‌کانی
خواومندا تینکه‌ل و ئاوته‌ ده‌کات و، به‌دینه‌ی کیمیاگه‌رنکی کارامه، له
هه‌موره‌ ساتنیکا به‌ سه‌نتیزنیک و پینکه‌ننیک نوێ ده‌گات، له‌سه‌ر ناسی
مه‌له‌که‌ی رۆحی و توانا و به‌هره‌کانی دلشی، رۆحینکی وه‌هایه به‌ کولانی
له‌ هه‌مان نمو مه‌نجه‌لانه‌دا که به‌درژایی سه‌ره‌مه‌کان شکل و شێره‌پان به
ممولانا و پونس نه‌مه‌ره‌کان به‌خشیه‌وه، کامله‌بوره له‌ کۆتایشدا دلینکی کاملی
وه‌هایه که بارمپی به‌ فله‌سه‌فه‌ی "بوون به‌ مرۆفیک له‌ناو مرۆفه‌کاندا" کرده‌وه
و، لیداکارینکی وه‌هایه که له‌پینتاو به‌ختموری که‌سانی تردا هه‌ز و چیرۆکه‌کانی
خۆی له‌بیرچرومه‌وه.

ليبورده يی

سينت بکموه بۆ هممووان چهنه دهنوانيت، با وهک زمرياکان وايتا! هاورى
له گهل نيمان و باومردا بجوشن و مرقوت خوشبوت؛ با دليکى مه خزون
نه مينسته وه که دهستى بارمه تيت بۆ درتژ نه کرديت!

چه پله بۆ چاکه ی چاکه خوازان لينده؛ بهرامبر به دلانى باومردار خارضى
جواميرى به؛ له گهل بيناومرانش هينده نهرم رهفتار بکه که کين و نه فرميان
بوتسته وه؛ وه تو به هه ناسه کانت هه ميشه مه سيع به!

کاتيك له سه ر پنگاور پنگترين پنگايت و، به يارمه تى سه رنجر اگشترى
گرفتار و به يانه کان نالوگور له گهل ناسمانه کانتا ده که يت، همرگيز له بادت
نه چيت که له دواى زابورى مه زن توبت! له بيرت نه چيت و، بير له حالى نه
که سانه بکرموه که هيچ په کک له تايبه ته نديانه يان نيه و، به نيناف به!

به چاکه وهلامى خراپه کان بدوه؛ گرى به هه لوکوته نه ساز و
نه شياره کان مه ده؛ هه رکسه و به رهفتاره کانی که سابه تى خوى دهرده خات.
تو رنگاي لى بوردى هه ليزره و، بهرامبر به وانه ی که ناداب و بهرمو
نازان، عاليه مناب به!

•••

خۆشویستی خۆشەویستی و دۆژمناوەتیکردنی دۆژمناوەتی، دیارترین
 نیشانی دلێکە کە بە باوەڕ خڕۆشاییت. ھەموونی رِق و قین بەرامبەر بە
 ھەمووان، یان بریتیە لە دۆڕاندنی دَل بە شەیتان، یاخود نیشانی شەتیە.
 تۆ مرؤف خۆشبویت و! ھەیرانی مرؤفایەتی بێ!

دەخیل نەکەیت بۆ یەک جاریش نەفست بکەیت بە داوەر؛ چونکە بەرای
 ئەو ھەموو کەسێکی دیکە جگە لە تۆ تاوانبارە و ھەموو تاکێک بەدەختە.
 ئەمەش لە گەشتاری ئەو کەسەدا کە راستگۆترینە (صَلَّاهُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ)، بە
 مانای لەناوچوونی خاموێ نەم بۆچوونە دیت. تۆ، ھەتا دەتوانیت بەرامبەر
 بە نەفست رەق بە و، بەرامبەر بە کەسانی دیش لە نەرم نەرمتر بە!

ناگاداری ئەو رەفتار و ھەلسوکەوتانە بە کەوات لێدەکەن کەسانی دیت
 خۆشبویت و لەبەرچاوت خۆشەویستیان دەکات! لەبیرت نەچیت ھەمان ئەو
 شانە دەکرت بێن بە ھۆکاری خۆشویسترانی تۆیش. ھەمیشە مرؤفانە
 ھەلسوکەوت بکە و خاموێ بەزمی بە!

پێوستە مامەلە ی خرای گەورە لەگەڵ خۆتدا بکەیت بە پێوڕ و
 بەگەورەیی ئەو رەفتار لەگەڵ خەلکیدا بکەیت. ئەو دەمە، کاتێک لەناو
 خەلکیدا بە ھادەمی "ئەو" بەدەست دەھێنیت و، لە وەحشی ھەردوو
 تەنیا بە پزگارت دەیت...

بموینگه‌یهی که له دلتا بۆ نموت تهرخانکردوو، ده‌توانیت پینگه‌ی خۆن
لای خوا پیتوت، پینگه و پایه‌شت له‌ناو خه‌لکدا، ده‌توانیت به‌هه‌لسوکه‌رنه‌کانت
له‌گه‌لیاندا، پیتوت و هه‌لیسه‌نگینیت. بۆ چرکه‌به‌ک له‌خوا پیتاگا مه‌بار
”مرۆڤێک به‌له‌ناو مرۆڤه‌کاندا“

نه‌گهر به‌ته‌واوتی ئه‌و بۆچوونه‌ له‌ پوختدا چه‌سپیتت که مرۆڤانی
باوه‌ردار ده‌توانن خراپه‌ت به‌رامه‌به‌ر بکه‌ن و زیانته‌ پینگه‌یه‌ن، بزانن که نه‌مه‌ له
نه‌بوونی داوهری ژیری و، که‌می عه‌قل و، زه‌بوونی له‌به‌رامه‌به‌ر نه‌فس و،
ژێردسته‌یی پوخته‌وه‌ سه‌رچاوه‌ی گه‌رتوه‌! وه‌ خه‌را سه‌ر له‌ پهمانییه‌کی وه‌ها
به‌هه‌ که‌ فووی ژیا‌ن به‌ دلتا به‌کاته‌وه‌ و چاره‌ت ته‌ر به‌کات!

به‌کورتی، بۆ نه‌وه‌ی خۆشه‌ویستی و پێزی خۆت له‌ناو مرۆڤه‌کاندا
پارێزیت، له‌به‌ر خاتری خوا شتان و که‌سه‌کانت خۆشه‌بخت و، له‌به‌ر خاتری
خوا پخت لێیان پیت! وه‌ که‌به‌کی وا به‌هه‌ هه‌میشه‌ دلی به‌ پروی خوا
که‌راوه‌ پیت!

خۆبه‌که‌مرانی

نه‌وانی پوویان له‌سه‌ر زه‌ریه‌، هه‌م لای خوا و هه‌م لای خه‌لکی
به‌ پله‌وه‌یه‌ی نه‌ه‌راوه‌ ده‌گه‌ن. نه‌وانه‌ش که‌ به‌په‌نجه‌وه‌یه‌ی نه‌مه‌وه‌ لوویان
به‌رزه‌ و که‌شوفش ده‌کهن و به‌سوکی ته‌ماشای هه‌سه‌ر که‌سه‌که‌ن ده‌کهن.

همېشه له لايښ خه لکوه ټيزيان لينکراومهوه و، لای خواش دووچارۍ
مزا کرون.

نومۍ که مرؤف خوی به دل ټيت و خوی به گوره بزانت، بدلگه به
له سر که می عقل و کالو کرچی روح، که سیک که زیر ټيت و ډومی کامل
بوریت، هر شتیکی باش له خویدا شک ببات، دیگه پرېستوه بز به دیه نمری
موزن و، هاورې له گهل ههستی مته تاریدا همېشه له بهرام بریدا
دچه مېتوه دیت.

خوبه که مزانی، له هم بهر قه دمری به دیه پنه و، سوکایه تی و نازاردانی
خه لکوه، ناسودمی به دلی مرؤف دبه خشت، به لې، نو که سی که
هر له سهرتاوه سنووری خوی دوزانت و، باله کانی خوبه که مزانی له
زوی ده خشت، له بهرام بهر هه موو جزره سوکایه تیه کی گریمانکراومه که
دوگونجیت له خه لکپوه سهرچاوه بگریت، باشرین ډنوشونی گرتووته بهر
و له قه لایه کی پارزراوداپه.

خوبه که مزانی، نیشانه ی کاملی و فزیله تی ناک و، کیر و خوبه گوموزانیش
نیشانه ی نرمی و که می مرؤف، کاملترین که کان، نوانن که زورترین
کانه کانپان له نار خه لکدا به سهر دبه و هاوره مییان ده کن، که موکوو ترین
که که کانیش نو به دناو و به دبه ختانه که خوبه گوموزانپان ناپلټ ټیکلی
خه لک بین و له گهلپان هستن و دانېشن.

نمو که سانی که له کۆمه لگی خۆیاندا به هار پرتیان نازانرت، به عوی
سيفهتی جوانی خۆبه که مزانییهوه، زوو یان درمگ بهرزه دهنهوه و شمره
به دست دهین. نهوانهش که گرنی دهرونی لوتبه رزیان ههیه، له نهجامی
لهیه که خسانی بهرد هواسیان له گهه کۆمه لگادا، به تیه پوونی کات وه
شینکی نامز و ییگانه یان لیدیت.

نیشانهی بهرزبونهوی مرۆف بز مرۆفتیی راسته قینه خۆبه که مزانیه
و، نیشانهی خۆبه که مزانیه نه گۆرانی مرۆفه له دواي به دهسته نانی نو
شانهی که لای کۆمه لگا به نرخن، وهك پله و پایه و سهرووت و زانست. نمو
که سانی له ههیه کیک لهم بابته تانهدا، له بیر کردنهوه و پهفتاره کاندای دورچاری
گۆران بیست، نه خۆبه که مزانی دهسته وتوه و نه مرۆفتیی راسته قینهش.

خۆبه که مزانی، وهك کلبلی زۆریهی پهوشته جوانه گانی دیکهش وایه. نمو
که سانی به دستی بهینیت، دهوانیت پهوشته و خوه جوانه گانی تریش چنگ
بغات. نمو که سانی که نه پهوشتهی به دهسته نه خستوه، زۆریهی جار بیهشه
له پهوشته جوانه گانی دیکهش. پیغه مبهه نادهم کاتیک ههله خزا و کهوت،
به عوی خۆبه که مزانییهوه سهوله نوئ هه موو نهو شانهی به دهسته تابهوه که
تاپهت به جیهانه گانی غهیب، له دستی دابوون، شهیتانیش که له هه مان
ههله زیدا بهرزبونهوه، بوو به قوربانی کچه و غروره کهی.

له ته که و خانه قاگاندا، هه میسه نهوانه بهرزبونهوه و پهروازیان کردوه

که سريان له سر زهوی بوه. له مدرسه و قوتاخانه کانشدا. هميشه
خوبه که مزانه کان زانیورانه چون سود ویرگرڼ و پاشان بؤ کومه لگا کانیان
به سود بن. هریک له وانهش که لووتبهرز برون و په چاری نادانی ته که و
خانه قایان نه کړدوه و، نو چارمېشاندهش که غروریان نه پېشتوره له واندی
هیچ ماموستایه کدا له سر نه ژنؤ دابنیشن، همو و کات و سرده میل
دؤړاندوړیانه و له ناوچرون.

له بهرنه وی کیبر و مدزنی له سیفته کانی ذاتی نولو هیبت نه، نواندی
که خویان به گه وړه زانیوه و لووتبه رزییان نواندوه. هميشه ناوی قهار تی
نو په خدی گرتون و له ناوی بردون. نه وانهش که سنوری خویان زانیوه و
خاکی بون، بهر و خزوری نو بهر زیرونه توه.

مړوفیتی

پنرسته مړوف له سرجه م هلسوکه و نه باش و خراپه کانیای بهرامیر به
خملک، نه فسی خزی بکات به پټور و همو و شتیکی پی پینوت، هرچی به بؤ
خزی پنی خزه بؤ کهسانی دیکهش پنی خوش ییت و. هرگیز نایت لمبای
بچیت نو هلسوکه و مامه لمبی که نه فسی پنی خوش نییه، کهسانی
تریش خزی لیناکمن و پټیان خوش نییه. بهم جوره، هم له هلسوکه و نه
و هم له پټیاندن و نازاردانی کهسانی دیش دزگاری دیت.

کاتیک خه لکی چاکه مان له گه ل ده که ن، دل مان نهرم دیت و له ناخمانا
بهرامبر به خارمه که ی دیت و خوشه وستی دوروزنت. له مهره دهوانبر
رنگیه ک بدوزنه وه بؤ نهری که سانی دیش نیتیه یان خوشبونت. "مرؤف
کویله ی خیر و چاکیه". چاکه و خیریش، باشتین قه لغانه بؤ خۇپاراسن
لهوانه ی که له شهریان دوترین.

که مالی مرؤف، بهرما دهرده که ویت که تمنانت بهرامبر بهو که سانش
که خراپه یان بهرامبر کردوه له حقه رستی لانه دات و، چند له دمی
دیت بهرامبریان چاکه کار ییت. به لی، مرؤف دیت تمنانت بهرامبر بهو
که سانش که زیانیان ینگه یاندوه، له جوامیزی و هه لسه که ویتی مرؤفانه خوی
نمبوزنت. چونکه، خراپه کردن هه لسه که ویتی نازه لانه یه؛ وه لامدانه ی
خراپه ش به خراپه، ناتماوی و که موکورتیه کی جدیبه له مرؤفدا؛ هه رچی
وه لامدانه ی خراپه یه به چاکه، به رزی و مه زنی و جوامیزیه.

سوودگه باندن به که سانی دیکه سنووی نییه. تاکیکی هیمه تهرز،
دهوانت هه تا ناسی به خشیی روح، دلوز و خه مخوری که سانی تریت.
نهرمه هه به نژمارگرانی نه جوامیزی به ریزی قه زیله ت بؤ نه که سه،
واپهستی مه مییه ت و حه بییه ت و نییه تپاکی و، دوربوونیته له
دهمارگری نهرمه و هوزوه.

مرؤفتی و جوامیزی که سیک بهو میهر دیت که له دوت و

خوشمویسته کانیوه نریک بیت و، پاشان نهم نریکبونهش بهردوام و هه میسهی
بیت. دوریوون لهوان و پاشان ده مکرترین له جوامیزی، بانگه شیه کی یینه مایه،
بهستنهوی چاکه کاریه کانیشان به چاکه کانی نهوانهوه که بهرامبه رمان
دیمکن، باخود بهچراندنی جارنا جاری چاکه کانسان بهرامبه ریان و سزادانیان،
نشانه ی کالو کرچی رۆح و نه گیشتی مرؤفه به حقیقت.

به کیک له گهورترین نمو چاکانه ی که مرؤف دهرانیته بهرامبه به
کهسانی تر بیگات نهویه که چار له که مکررتی و هه لسه کوته نه شیاره کانیان
پوشتت. گهران بهدوای که مکررتی خه لکدا یته دمییه و، باسکردنیان
به راست و چهپدا شایانی لیخوشبون نییه، هه رچی داندهی کرداره
خرابه کانیشانه به نیوچاوانیاندا، وهک گورزیک وایه وهشترایت لهو زنجیری
برایه تییهی که خه لکی پینکوه دبهستنهوه. نهسته مه نمو نیگزیانه ی که
گورزیک لهی جۆریان بهرکموئوه، جارنکی دی به کبگرنهوه و به کیتی و
به کمریزی دروستبکه نا

نهوانه ی گهورترین چاکه کانی خۆپان بهرامبه به خه لک وهک شتانی
نییه ها دهمین و، بهجورکترین چاکه ی کهسانی دیش به گهوره دهران و بهرز
دیانترخستن، بهرو نه خلاقی خرابی بهرزبونه نهوه و، مرؤفگی لیک کاسلی
وهان که له ریژدانیهاندا به هزوری نمو گیشتون، کهسانی لهی شیمیه، نه
چاکه کانیان به روهی خه لکدا دهمهوه و منهقاریان دهکمن نه له بهرامبه
نادادی و خرابه ی خه لکبشوه سکالا دهرمه رن.

مروفتتی یان جوامیری

نمو مامه له ی تۆ چاومریت خه لکی له گه لنت بکهن، هه مان نهو مامه لیب
که خه لکی له تۆ چاومریتی ده کهن.

چوون به دم یارمه تیدانی کهسانی تروو، دوانگوترین بانگهشتنامه به بۆ
کۆمه کی خواپی.

نه گمر نه نها به زمرده خه نه یه کیش ییت. ناییت دلخوشکردنی براکت
فهراموش بکه ییت!

خۆشویستی خه لک و دهرختی خوشه ویستی بۆیان، نیوه ی عه قله.

پینگه ی تۆ لمانو خه لکید، به نه ندازه ی پینگه ی نه وانه لای تۆ.

نهرانه ی که هه میسه له چواردوریان تورد و دین و هاوار ده کهن،
به پینجه وانه ی نارمزوی خویانه ووه، دۆسته کانیا ن ده تۆرینن و، دۆرسته کانیشیان
خۆشحال ده کهن.

نور که سدی سر به هم موو شونیکدا ده کات، هر گیز له نژمدت پرزگاری
نایست...

لمبیرت نه چیت هه مان نوو شتانه ی تو رازی و دلخوش ده کمن، خه لکیش
رازی و دلخوش ده کمن!

مرؤفی ژیر نوو که سدی که هیزی چواردموره کشی به قازانجی خوی
به کار به یست... بیه قتل و نه زانه کان، نک هر ناتوانن نم وزمه به کار به یستن،
به لکو به نزمه کردن و سر زشت کردنی که سانی چواردموریان، نوو هیزه له
دزی خویان به گم پرده خن.

دراوسیه تی له گمل دراوسیدا ده کړنت...

چارنکیش هه ولې به چاکه کردن نوو که سانه نرم بگیت که له شمریان
دفرسیت!

له کاتیکدا لېخو شېوو به که توانای نوله سندنه و سزادانت هه یست، هه نا
لېپورده کت مانا و به هاپه کی هه یست.

هر گیز لمبیرت نه چیت چمنین برای ومات من که له باوهشی دایکتدا
دانمنیشتون!

که سانی دمارگیر سږگه له‌واندی که یی هیچ شهرت و مهرچل
گوږنرایملن، چواره‌وری خویان دوشکستن و دپوژن.

پازیکردنی هه‌سوان به هه‌سور پال‌هوانیک ناکړت.

ږنگای چاکه له‌گهل کران به چاکه‌کردندا تیده‌په‌پرت...

ږق و قین، مروف کریر و کمږ و دل‌ږق ده‌کات.

نمو کاره چاک و خراپانه‌ی که به‌رام‌بهر که‌سانی دی دیانکه‌یین، تودی
نمو شانمن که سبه‌یین پوویه‌پرووی خومان دجه‌نمه.

له‌نارینه‌ی ږوحدا، خراپه‌کانیش به‌وینه‌ی چاکه ږیز ږیزن.

مروفی نمونه‌یی، به‌پنجه‌وانه‌ی سوود و به‌ږومندیه‌کانی خوی، ده‌گړت
و خمل‌کانی تریش ږووناک ده‌کاته‌موه...

نمگه‌ زمانی ورتر و دمستی کورت له‌ ماره‌کان جوان بیت، سهارت به
مروف به به‌مارپوون نم‌مارده‌کړت.

به های لبخوشبون راسته وانه له گمل توانا و هیزی سزادان و توله سه ندموه
 ده گزوت.

گونه و پاکبونده

نه گهر گونه شنوان و تیکچوونی فیتروت یت، توره و په شبانبش
 سرله نوی گه پانه و به بۆ فیتروت.

گونه هیک که ژمگی له دل نیشتوه، وه کو فایرۆستیک وایه به سهر جهسته دا
 زالبوینت، زوو یان درمگ جیکه وتی خوی دهرده خات.

بیرنه کردنمه له مردن، له ژمگ گرتنی دله وه سه چاوه ده گرت؛ ترسی
 مردنیش له که می یه قینه وه...

گرمانی خراپ، بان نه خوشبیه کی عه قلییه یان چلکی دله، رنگای
 دزگاریبون له مانهش بریتییه له ههستکردنی مروف به گونه هکانی خوی.

تئمها ده توانین به قهرمرو کردنمه یی پشتگرنه خسته کانهان لهو چالانه
 دزگاریبین که به هوئی پشتگرنه خسته تئیان کموتوین.

نه گمر مالت له شووښه يه، ته نانت بهرد له کولاندی خدکيش مگره!

نور که سې سرقالی عهیب و عاری خدکه، به درژایي ژيانی خورکي
ته بامدانی عهیب و عاره...

دلین "نه سوار همیه تا نیستا نه گلابیت و نه نه پيش همیه تا نیستا
نه کموتیت". گرنګ نومیه دواي که وتن راست بیته و نه بیته و نه خوت.

بیروکه ی "بديانی دمی که م"، په کيکی تره له ناویشانه کانی یتیرادی.

گمورترین گوناوه کان له نه مامگهی شه هوت دا نه شونما ده کن...
زالبون به سمر شه هوتدا مه زترین زالبون و ده لاتنداریه.

بنياکي و بیهروایي به راهبر به گوناوه کان. گمورترین گوناوه.

درخت نه گمر و شک نه پرویت، هست به بهار ده کات...

کاتنک دمییت خوای گموره سزات نادان له سنووی خوت دیره چزا
بیر لهوه بکمره که مؤلمت دودات و، بلمرزه!

بمانداری راسته قینه نهو که سه په که همیشه له په میروندی بهرد و امدایه
له گهل خوادا. گوناوه گانیش نهو بلنسه زیان به خشانمن که نهم په میروندی به
دهرتین.

نهینی و پاراستنی نهینی

نهینی. وهك سهراوهی هیزنگی مدزن و سوپایه کی نه بهرد وایه که
دوچارۍ شکست ناید.

نهینی ناموسه نهو که دهی بیارژنت سیدی می خوی بیت یان
که سانی دی - ناموسی خوی پاراستوه. نهو که دهش که نهینی ناشکرا
دهکات. ناموس و شهرفی خوی ده خاته مهترسییه وه.

همدیک کار همن نهینی تیایاندا وهك خدری زنده وایه هتا به نهینی
بیتیموه کومه کی زیاتر له گهل خوی دهیتیت.

پنځگیش هیکم تنکه. بهلام ده که ده گانی نهم بواره زور که من. یا خود همر

نیز.

نور كهسې مړوف نهټې له لا ددركټنټ، پټوسته هينده نه مين وين
كه نامووسيشي پي سپړرت و، له پاراستنيدو به نه نډاوي جديديني
به رامبر به نامووسي خوي، هدياري بنونيت. نه مانه ناسپړرت به
كه پك كه نه مين نهيت، نهټيش ناسپړرت به كه پك كه ناموس نه مين.

نور كهسې زماني زنداني ده كات، له و ږنگاري دميت كه بيت به
ديلي قه كاني خوي.

پاراستني نهټې و ږنځرتن له نهټي كساني تر، به هر به كي مړوب
كه به تمواووني وابسته نيراده و نيدراكه. هر وړك چاوپري ناكړت كساني
يټيراده نهټي پارنن، به هه مان جوړ نه وانهش هينده ساوړلگه كه دوك به
سرمجامي گرفتار و كرداره كانيان ناكه، نه ستمه پازيارن بين.

نور مړوف پاش نه وي چنه جارنك نهټييه كاني له لايمن كساني
ديكمه ناشكراكران، ديسان نهټي لاي هه مان نور كه سانه بدركټنټ، نيشانه
نومچه كه تواناي دبركي نيه و له بابته هه لېږاره دي هاورني نهټيپارنډا
لاوازه. كه پك كه به وزي باورم وړه دلي دامه زواوه و چاوي كراومته، نايټ
له ژيانيدا نومنه به له پټيرت و فريو پټيرت

مړوف، لهو چينگايانه دا كه پټوستن ډوډوكره نموه بدات. نور شانه ډوډو
بكاته و كه دكمره سرشاني، به لام پټوسته خويشي له و به ووريرگرت

ی به خورایی سروقایی دلی هه لبداتمه و نه نییه کانی ناشکرا بکات. نایت
هه رگیز نموه له یاد بکرت نهوانه ی له هه سوو جینگایه کدا و به بهر چاوی
هه سووانمه نه نییه کانی خویان ناشکراده کمن. دژژیک دبت که هه خویان و
هه کز مه لگا گه یان به روو مردنیک حه تمی راینجه ده کمن.

پنرسته مروغ نهو به پری دورره به روزی بکات له هه لم شتی نه نییه کانی
به ملاولادا. به تاییهت نه گهر شتاییکی بیخیز و ناشرین و له نه نجامیشدا یسرود
بن... چونکه نهه حالته، زورجار ده کرت بیت به هه کاری رووداو گه لیک
نا به جی و ناخوشی و هه که دوستان شهرمه زار و دژژمان خوشحال ده کمن.

سینه کان، له شتیه ی سندووقدا و بۆ پاراستنی نه نیی به دیه تراون. عه قل
قوفله که به تیی و، نیراده ش کلبله که ی. هه نا نهو کاته ی که کیشه له کلبل
و قوفله دا نه نیی، مه حاله کهس له گه وه ره کانی ناو نهو سندووقه خه به ردار
بیت...

نهو که به ی نه نیی خه لکت لا باس ده کات. ده گونجیت نه نیی تۆش بۆ
خه لکی بیات. له بهر نهو نایت به هه ی شیزمه که دینگا به رت کهسانی ترمی
له م جزه ناگاداری بهر و کترین و یتر خترین کارویار و حالته کانمان بن.

دلی که سی گه مژه له سهری زمانجایه، به لام دلی که سی ژیر له
بهر زترین بودی سینه یایه.

پنورسته خوزه دووریکرین له نهیتی گوزپنهوه له گهل کهسانی گمزدا..
چونکه کهسانی لهم جوړه له پال خراپه ی مه به ستداردا، ده کرت همدنیک جار
به نییته چی چاکه کردن خراپه مان به رامبر بکن.

نهیتی هیه په یومندی به تاکه وه هیه! نهیش هیه په یومندی به خیزان
و، تمنانهت په یومندی به هموو کومه لگا و نه توهوه هیه... کاتیک نهیتی
تابیهت به تاک ناشکرا دمیت، شهره فی تاک و، کاتیک هی خیزان ناشکرا دمیت
شهره فی خیزان و، کاتیکش هی کومه لگا ناشکرا دمیت شهره فی کومه لگا
له که دار دمیت. چونکه نهیتییه کان هتا له سیندها بیتنهوه سبارت به
خاومه کیان وهک هیز وان، به لام که دست خدکی تر کوترن، وهکو چه کیکی
وهای لیدیت که ده کرت له دزی خاومه کی به کار بهیترنرت. له بهر نه صبه
که بایرانسان وتویانه "نهیتییه کهت دیلی تویه. ناشکرات کرد، تو دیلی
نویت."

چندین کاری به نرخی وها که پنورسته تیایاندا پاراستی نهیتی وهک
هر ضعیفی سره کی ره چاو بکرت، به لام له بهر نهومی نمایندگانی نه بیان توانیوه
ره چاری بکن، کاره که ههنگاونیک پیش نه که وتوهوه، نه نانهت همدنیک جار
سبارت به بکمر و ههلسو وراه کانی نهو کاره سترسی جدی هاتوهفته پیش.
به ناییهت نه گهر نم کاره لهو بابه ته ناسکانه بیت که په یومندی به زبان و
ماندومی میلله توه هیه!

دوله تيك نه پتييه كانی خوی لای دوژمنانی باسكردیت، سربایه ك جوړله
 ستراتیژییه كانی له لای هیزه كانی بهرامبهر زانواښ، پیاوړنکی براری كار و
 براوتنیش دمستی لای کینر کینکاره كانی ناشكرا بیت، مهاله نهو دهره
 بکدوته سر پتی خوی و، نهو سربایه سرکهوتوو بیت یان نهو کهه له
 کاره کانیدا سرکهوتن به دهستپهیت.

به لای زمان

سه كړدنی زور، نه خوشیبه كه هینا بز كه موکورتی عه قلی و رڼی
 دهكات. قسې قبولكړاو، نهو جوړیبه كه به كورتین رینگا و، بهی
 نهوی زمینی بهرامبهره كهی بشیرتیت، شتيك له بهرامبهره كهی حالی بكات.
 باسكردنی شتيك بز كهسی دوتراو پتویتی به قسې دورودرژ نییه؛
 تمنانه زورچار قسې دورودرژ هندیك زیانی له گمل خویدا دهیتیت.
 چونكه قسې زور له دژبه کی خالی نییه، دژبه کی له هینانه مهیدانی
 بریاری دیکه ی جوړاوجور له مینکی كهسی بهرامبهردا، شتيکی لم
 جرمش سهاروت به دوتراو، له رانه یه زیانی له قازانجی زورتر بیت.

مردفی ژیر، نهو كه سیه كه له بری خوی، رینگای سه كړدن بؤ نهو
 كه سانه دهره غیبتیت كه وته كانیان هم بؤ خوی و هم بؤ كهسانی دیکهش
 سرودبه خشن. له راستیدا سه كړدنی خهلكانی دی له جزوری كهسانكدا كه

عه قلیان به زانت و هونه ره گهر دودنییه کان و، دلشیان به بهره خوایه کان
کامله و ینگه یشتوه، پیریزیه و، یندنگجونی نمو پوچه کامله
سبارت به کومه لگا جۆرنک له مه هرو و مبرونه.

قسی کم و گونگرانی زور نیشانهی فزیلهت و کاملی و، نازویی
نموش که مرؤف بیهوت همهشه بلت و خه لکی گونی بز بگرن نه گهر
همیشه به نیشانهی شتیش دانه زنت، هیچ گومانیک له ودا نیه ی
ناهاره نگییه کی ره ها و یشهر میه.

پنوسته هدر قسیده که ده کرت بدنا راستی چارمه کردنی کیشمه ک
و وه لامدانهوی پر سبارتک یت. کاتیکش که سدری قسه کرتوه، پیریه
دوده پهریزی بکرت له یزار کردنی پر سبارکار و گونگران.

یندنگجونی مرؤف له جیه کدا که پنوسته یندنگ یت و، قسه کردنی
له شرنیکدا که پنوست یت، شتکی ناسایی و سروشتیه. به لام نموده
همه پنوسته همیشه له کاتی قسه کردندا نمو که سانه پیشخیزن که وندکانیان
به سو دقره، نه مهش پیش له هدر شتکی دی په یومدی به نه دهموه هه به و،
واپسته ی دمر کردنه به فزیلهتی یندنگی. با پیرانمان چهند خوش و تووانه:
"قسه کردن زیر یت، یندنگی زهره".

مرؤف، له بری قسه کردنی زور، به قسی به سو د له جینگه و دینگه ی

خویدا، نرخ و بهای خوی به رزده گانه وه. به پنجه مانوه نمو که سه ی له هه مورو
جیه کدا هه ر قسه ده کات، به تایبعت نه گهر نمو بابه تانه ی ده بانیت په یو مندیان
به چه مکه بالاکانه وه هه بیت و پیرسیان به پسرپی هه بیت، هه ده کورته
چمنین هه له وه و، هه نرخ و پینگه ی خوی نرم ده گانه وه. وته ی "که سی
فرملنی هه له ی زوره" وتمه کی زور به نرخ و به جیه.

مرؤف به گوفتاره گانی خوی دهرده خات و به کرداره گانیسی مه زنیی
رؤحی نشان ده دات، نمو فرملنیانه ی که سه ری قسه به که سی تر نادن وه
نموی پیرست بیت هه مورو قسه ی که نموان بیکن، به تپه پیریونی کات نه فرت
و سوکایه تی له دۆسته گانی خویانه وه ده بین، نم حالتهش، وا ده کات
خه لکی گوی له و ته جوانانه شیان نه گرن که جارویار له وتیاندا سه مکه وتوو
دمن و، له نه نجایشدا خه لکی به چای سوک بۆ نمو هه قیفته مه زانه
ده واتی تهنها له به رنموی که فرملنیه ک وتونی. دیاره نه مهش یتنه ده ی و
پیریزی به به راسبه به و هه قیفته به رزانه.

سه کردنی که میش به رتنه ی خواردنی که م و نووستنی که م، له کۆنه وه
دروشی که م کامله کان بروه، له بابته ی گه شه مندنی به هره و توانا
رؤحیه کاندایه که م ناموزگاری بۆ مرؤف نه ویه که ناگاداری زمانی یت
و، خوی له قسه ی بینج و "تاپویت" به ارتزت، چونکه نه رانه ی له حق و
ناحق و له هه مورو جیه کدا ده مهان ده کمنه وه و شتی هه له ق و مه له ق دملین،
نمو زمانه مهان که له مینشکیان و دلیان گهره رته، هه میشه ده یته هزکاری
دورانه یان، هه م نیره و هه م له و درنیاش.

به تابهت حالی نهوانه ی شتاتیک دملین که خویان نایکه ن، هم تاله و هم
مه ترسبار. همدیو به یهه مبری خواصَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ پاراتنی
زمان و نیوان لاقانی به یه کیک له گرنه گترین هؤکاره کانی فرین بهرو بههشت
نه زمار کردوه.

هتا مروف له نه خوشیه کانی وه فرملیتی و، عاشقبون به گرفتاری
خود و، موله تنه دان به سه کردنی کهسانی دی به دوریت، له به دیهته و
به دیهته راوه کانه و نریکه و لایان خوشه ورسته. به پیچه وانهوه، نه لای خوا و نه
لای خه لکیش نهو شته ی دست ناکه ویت که چاوهرنی دهکات.

به لَین

یه ک جار به جیهته نانی به لَین له هزار جار به لَیندان باشته.

مانهوه له سر پیمان، داخوازی و پنداوستی مروفتنی و زانینی بهها
مرویه کانه.

زهی فسل هیچی لن بهرهم نایهت و، کسی فسلش خیزی بؤ
کس نایهت.

ههستیاری له جیهه جیکردنی به لێندا له نیحانموه و، په شیحانبووینهوه له
به لێن و په میحانیش له نیفاقموه سه رچاوه ده گرت.

به شیک له خه لکی، به درێژایی ژبانیاں هه ولدین پنداویستییه گانی نمو
په میحانامیه به ننه دی که وێژدانیاں واژوی نه سه ر کردووه، به لام هه ندینکی
تر یناگا له به لێننامه وێژدانیه ده ژین، جا له م خاله دایه نیحاندار و دوو پرو
جیا ده نه وه.

مه لێ فلانه که سه په میحانی دا و نه به نیا به جی! به لکو بیر له و په میحانانه
بکموه که شکاندووتن و په شیحانبووینه ته وه! مه لێ وه ک مرۆف ره فتاری نه کرد
و که سه ر کۆنه مه که! به لکو نمو هه ل و ده رفه ته له کێچخوانه به ننه وه یادت
که ده ترانی تیا یاندا مرۆفانه مامه له بکه یه!

ته مکیڤ

نه گه ر به رو ناسانه گانی سه ر زت بکه نه وه، له بیرت نه چیت، سه ر زوی
سه لامه تره. نمو که سه ی له فرۆکه بکه مرته خواروه، پارچه پارچه ده میت،
به لام نه روی قاچی له سه ر زوی پیت وه ک خۆی ده مینیتموه.

نایه ت هه ر گه یز ده سه به ردارێ نیسا ل بیهن، چونکه هه ز و بیهری

ساغی لڼو په‌یدا ده‌یت. به‌پنجه‌وانه‌ره زامگه‌لنکی وا دروست دهن کی
سارېږوونپان زه‌سه‌ته و، شنگه‌لنکی وا ږووده‌دن که چاکېرونه‌پان
نه‌سه‌ته. نه‌گه‌ر دواتر به‌شپوه‌کی دروست و گونجاریش هلسرکه‌رن
بکه‌یت، نه‌ده‌توانیت برینه‌کان تیمار بکه‌یت و نه‌شکاویده‌کانت یې
چاکه‌کړنه‌وه.

باش و باستر

ژيان نېعه‌تېکی خوايیه؛ نېعه‌تېکی له‌وېش گه‌وره‌تر زیاتېکی دور له
قمرزدریسه.

به‌ختمومترین مرؤف نه‌وانه‌ن که گونا‌هه‌کانپان ته‌مه‌نکورترین؛ له‌وانېش
به‌ختیارتر نه‌وانه‌ن که هه‌میشه داخراون به‌ږوی گونا‌هه‌کاندا.

خلک ه‌میه کات به‌قازانجی خوی داد‌ماشیت؛ خلک‌یش ه‌میه به‌درترایی
ته‌ممتلا کات دایاند‌ماشیت...

لنار پهریا گموره‌ترین دود که مه‌پنه‌تپیه‌کانی پهرتی چمنه‌هینه
ده‌کات. خم و خه‌ف‌تی پیرییه...

روید و دیو و نموی تاریکی شتبیکی باشه! لموش باشت له بری جوتندان به
تاریکی، برتیبه له هه لگیه ساندنی مه شخه لیک نه گهرچی به چروکیش ینت.

خیزنکی کهم و بهردوام، له خیزنکی زوری ناویمناو بهر که تدارتیه.

ههنگارنک بهر و پاراستنی ته ندرستی، له سه ههنگاری سه پرنگای
چار سه کردن باشتیه.

تاقه گوانیکی زیندوو، له مهرنکی مردوو خیزداتر و به پیتیه.

عیززت و شهرف له موحه سه دیوونی موسلمان هویه..

چۆله کهیه کی ناو مئت، له کۆترنکی سه لق باشتیه.

مامه له و هه لسه کهوت

دینداری له مامه له دا دهره که رنت.

نیساندار به جۆرنک کاره گانی راهه بهر نیت رهک نهوی به سه بهستی ورد بهنی
و پشکنین بهر نه پشجاری خوی گموره.

باران له ناسانی همواریدا و، کردار و پهفتاره جوانه کانش لمر دلاندا
دمیخته موه که وابسته ی خوی گهورن.

همه ورو شتیک دمتوانرت کۆنترۆل بکرت، به لām خوو زه حه ته...

شیرخواردنی کسی پیر عه یه به، برینه ویشی له شیر زه حه ته،
نورمبوونی نهو کهسی که هیچ تووږه نایت زۆر جیاوازه...

همه وروک سینه وی داری خوار دینک نییه، نهو کهسی نهیتوانیبت
هاوسنگی دلی به باشی پتکبخات، هه لۆکه وته کانی دینک و راست نابن.

نه گهر خه لکی به گوزمی هه لۆکه وته کانت جینه کیان بۆ تو بریاردایت،
همنا حالمنی خۆت نه گۆږیت، چاو پیکردنی مامه له یه کی دیکه لپان
کارنکی ینهرودیه.

هیچ شتیک هیندمی له شاغی و بنومی شیرینتر و، به قه دهر موحتاجیوون
به کهسانی تر نالت و، بارته قای دینداری له کانی که هه لۆمه رجەکان
ناله بار و نه خوازوان سه فخر نییه.

همه‌یه که گوشتاری بین کردار و، فیقهی بین ورمع و، زانستیک که به
ویلاپت و زوهد نه‌گات و، دوستایه‌تی دورر له وه‌فا و، ژبانی دورر له
له‌شاغی و نیومی، همه‌یه که خه‌له‌تان و فریوخواردینکن.

خه‌له‌متخانه‌کان هیزی نیراده زیاد ده‌کهن. تاک له‌وندای خوی ده‌دۆزسته‌ره. له
خه‌له‌متخانه‌دا گۆشه‌گیری بناغه‌یه. نه‌مه‌ش پیوستی به (باطن)یکی باش و،
(ظاهر)یکی ناناسایی هه‌یه. به‌لام تاکی کامل له‌ناو کۆمه‌لگادا گه‌شه‌ده‌کات.
فیزیوونی ته‌واوشتی په‌بوهندییه مروویه‌کان ته‌نها له‌ناو کۆمه‌لگادا دیته‌دی...

وه‌کر عاشقان هاویری له‌گه‌ل خۆشه‌وستیدا تینکل به‌یه‌ک بین، به‌لام له
کار و مامه‌له‌کاتتанда نامۆی و بینگانه‌یی بکه‌ن به‌بناغه!

واز له‌باسکردنی خۆت به‌هینه؛ با ره‌فتاره‌کانت سی تۆ بکه‌ن!

یه‌کیتییه هه‌سته به‌رزمان

نهمانه‌ی به‌ناشکرا دۆزمنایه‌تی ناموروس و شعروف ده‌کهن سووک و په‌سوان،
نهمانه‌ش به‌نه‌پنی دهبکه‌ن، کۆمه‌لێک نادانی وه‌هان که خویان ناناس و شعرم
له‌خوایش ناکهن، له‌راستیدا نهمانه‌ی هه‌لگری هه‌ستی ناموروس و شعروف
نهم، هه‌تیان بۆ نه‌توه و نه‌شیتانیش نییه.

نیعمهت و ههستکردن به نیعمهت

خوای گهواره چه ندین نیعمهتی له ژمارنه هاتروی به بهنده گانی به خشیرو،
گهواره ترینی نهم نیعمه تانهش بریتیه له شعوری ههستکردن به نیعمهته گان.

له شاغی نیعمهتیکه به سهه شانی له شاغانه وه به لام تهنها نه خوشان
قهه دری دمهزانن...

گهواره ترین نیعمهتی خوا بز مرقوف نیعمهتی نیسانه. شوکری نهم نیعمهت
مه زنهش سههینچینه کردنی نهو و یاخینه برونه لئی.

شوکرانه بژیری نیعمهته گان به شینویه که له جویری خویان بینه، نیشانهی
قهه درانی و نهخشانییه.

زورچار نهزان و نه قامه گان به خهتومر و خوشگوزمهزان و، نه ربایی هیکه ته پیش
له مودی ماددیه مه به دهه ختن. نه مهش دهه ده خات که نیعمهته گانی دنیا
به گهوهزی نه رخ و بههای مرقه گان دانا به زن.

زانینی بههای شتان گه رنگه نه که نه رخیان.

نېحان و لوتفه کانی خوی گه‌وره به‌گورزی مه‌زنی خویه‌تی، هرچی
داواکردنی سوباسگوزارشه، به‌قه‌دور قه‌د و بالای نه‌وانمیه که نیمه‌تی
بمهره‌دا پزاندوون.

نیمه‌تیک مرؤف له خوی گه‌وره دوور بخاته‌وه، گه‌ورترین موسیبه‌ته.

خه‌مخوری و دلسوزی

هیمه‌تی هه‌موو که‌سێک به‌ئەندازە‌ی نرخ و به‌هایه‌تی، نوو که‌سی نه‌نها
بیر له‌ خۆی ده‌کاته‌وه، یان هیچ مرؤف نییه، یاخود بوونه‌وهرنکی ناته‌واوه.
نوو ڕینگایه‌ی به‌رمو مرؤفیتی ڕاسته‌قینه‌ دهروات، به‌وه‌دا تیه‌ر ده‌بیت که
لەتار بیرک‌دنه‌وه له‌ که‌سانی دی - نه‌گه‌ر پیرسی کرد- مرؤف خۆشی
لمیریکات.

پیرسته مرؤف له‌ به‌رامبه‌ر عه‌یبه‌کانی خۆیه‌وه داواکاری گشتی یت و،
له‌ هه‌له‌نگاندنی عه‌یب و که‌موکردنی خه‌لکیشدا پارێزهریان یت.

مرؤفی کامل و دوستی ڕاسته‌قینه‌ نه‌و که‌سه‌یه که‌ تمنانه‌ت له‌ هاتنه‌ دهره‌وه
له‌ دۆزه‌خ و جه‌نمه‌ ژیرووه‌ی به‌هه‌شتیشدا یت دڵیت "فه‌رمو پیش بکه‌وه!"

مرۇڧى راستە قىنە، ھەلۈمەرچە كان ھەرچۇنىڭ بىن، نەم كەسىپە كاتنىڭ
شېر دەۋىشتە سەنلەكەي خۇيەۋە، سەتلى خەلگى تر لەبىر ناكات.

تۇ تۇ بوشىتە و بېرۇ، نىدى كى دەيدوررتەۋە با بىلدوررتەۋە!

تەۋھىد و خۇشويستنى خوا

كاتنىڭ يەككىڭ دلى يەككىكى تر دەخوئىتەۋە و نەم شتە دەلىت كە بە دلىبا
تېدەپەرت، يېنىستە لەبرى قەيىژ تەماشاي نەم خواپە بىكرىت كە نەم
قەسەبى ھىتارە سەر زمانى ر، دىنىت بىرتىرت ”خوا ھىتايە قە“. نەم جۇرە
بىر كەرنەۋە ھەم ھەلەلى تىدا نىيە و ھەم لە مەترسى دوورە.

نەم كەسەبى داۋاكارىيە كانى لە خوا داۋادەكات، ھەرگىز مەخرومىنايت.

نەم كەسەبى پىشت بە خوا دەبەتتە ھەمبىشە زىندوۋە، نەگەر بىشەرت.
بەھزى نەم پىرومىنىيەرە كە لەگەل خۋادا ھەيەتى. بە زىندوۋ نەزماردەكرىت.

جوانترىن جۇرى خۇشويستنى خوا نەم جۇرەبانە كە لەلەپەك بە
خۇشويستنى خوا و لەلەپەكەش بە ترسان لە خوا دەۋرەدارە.

نموی که خوی گه وره مؤلتهی داوره و هه لومهرجی ره خساندوه بتوانین
نومان خوشبخت، پایه یه کی چهند گه وره یه

له بینگه هه زار و یه که نه زمونده سه لاهه هه رکاتیک و ترایت "نم
مژکارانه ده مانگه یه نن به نه نجام"، هیندهی نه بر دوه نم مژکارانه وردوخاش
برون، نم شتهی ده که مویه سرشانمان نهویه که له بتو پشت به خوا به ستنا
هتا نم پیری توانامان کاریکه یه.

نم که سهی بریاری له ناوچوونی بز دهرکرایت، نه گهر توش لئی
نیزکه مینه وه، که وهرزی خوی هات یی هیچ گومانیک قودرت یه خه
ده گرت.

ده شخه لئی به رزه

شه و نویتز وک مه شخه لیک رایه له دهستی مروفا به رامهر به تاریکی
به رزه، له به نه پمندا هه ریه گیک له پینج کاته کائی نویتز لایه نیک له لایه نه
تاریکه کائی مروف دوشن ده که نه وه و، پروناکی ناماتهی پارچه
دیاریکراوه کائی کات ده که نه، نه گهر نویتز نه بیت ناده سیزاد ناتوانیت له سه
هیزموی دین به روات و دامه زارو بیت، یه به به رمان (عَلَّوْا فَلَکُمْ وَتَلَّوْا
نه گهر نه بیتوانییت به شه شه و نویتز بکات، له دژدا قه زای ده که نه وه.

پنځریت بهم کاره‌ی، رستیتتی فیرمان بکات له ژیانماندا جی بؤ
بؤشای نه‌هیلینه‌وه...

دونیای ناوموه

هر بیر و بؤچورنیک که بچته پړوحمانه‌وه و پړه‌گ دابکوتیت، زور بان
درمگ میوه‌ی خوی دمه‌خشیت، نه‌م میویه، ده‌کرت "توبای به‌دهشت"
بان "زقمومی دۆزه‌خ" بیت... که‌سینک میشکی چاکه و جوانی و لیوردمی
و لیخزشورونی تیدا بیت، هه‌میشه دلّی له باخچه‌کانی به‌دهشت ده‌چیت،
که‌سینکی له‌م جۆره هه‌ر‌گیز له‌ناکاو ناییت به‌که‌سینکی وا که دزی و جه‌ردمی
بکات و، زینا بکات و پیاو بکوژیت و، هدی بخواته‌وه و ماده‌دی هۆشبر
به‌کاره‌پیتیت و، هه‌موو که‌سینک به‌ سووک ته‌ماشای بکات و پړه‌خنه له هه‌موو
شتنک به‌گرتیت، هه‌موو نه‌م هه‌لسوکه‌وته نه‌خوازوانه، پتوستان به‌ فیکر و
نه‌خشه‌ی خراپ و له‌پیشنه‌هیه.

نور کرداران‌ه‌ی که‌ساننک دیانکمن که‌میشکیان له‌بیری خراپ و یسوره
پړه، به‌مواوه‌ی بریتین له‌پرمگدانه‌وه‌ی دونیای ناومویان، له‌به‌ر نه‌م هۆیه،
هه‌موو تاکنیک هتا له‌سەر ناستی دونیای ناوموی به‌پنکوپنکی و دامه‌زراوی
و راستره‌ی نه‌گات، له‌سەر ناستی دهره‌وی هه‌ر‌گیز جوان ناییت و جوان
دهرناکه‌مونت، نه‌گه‌ر جوانیش بیت و جوانیش دهره‌که‌مونت، بؤ مایه‌که‌ی درێژ
ناتوانیت به‌ر شیریوه به‌پنیته‌وه ناییت.

بيري چاڪه خوازي

په ڪيٽڪ لهر پنگا همر، گرنگانهي ڪه مروڻ به نه ٽڪرڻي دلي ڪه ساني
 دي ده گه بهنن، بريتيه له چاوڻ ٽڪرڻي همل و دمرهت بڙ چاڪه ڪرڻ
 له گه لڳان و، همر ڪه دمره تيش همل ڪوت نه نجامداني چاڪه به بهين ڪات
 به نيرڙوان، خوزگه دهمانتي دلسان به بهردوامي لهر بيري چاڪه و
 چاڪه خوازي نورميش بڪهين!

دوست و هاوريته تي

نهو ڪه سي پڙ له دوست و هاوريته ڪاٺي ده گرت و چاڪه بان له پرودا
 دمرنيت، له بهرام بهر دوزمنه ڪاٺيه ده چمندها بهر گريڪاري وهه به دهمتيه نيت
 ڪه بشتگيري لينده ڪن.

پنرستي مروڻ به هاوريه راستگوز، له پندارسته به گرنگه ڪاٺي
 ديڪه ڪه متر و له دواتر نييه، نهو ڪه سي لهر ناستي دوست و
 خوزمسته ڪاٺي له نارامي و ناسرودميدين، له زور بابتي ديڪه شدا له
 نارامي و سه لامه پدا به.

مرؤفې زېر نوو کهسه به همر که په يړمندی له گمل چواردهره کېدا
تېنکچرو، خيزا دلېان به دست دهيتتموه و، ناشيان ده کاته وه و دوستايمني
خوې له گه لپاندا نوې ده کاته وه. له مېش ژيرتر نوو کهسه به که هسپاري
دهويتت و، همرگيز له گمل دوسته کانيدا کښه و گرفتې بؤ دروست نايښت.

هروړهك چؤن دوژمنې نهيتې همن، دوستې نهيتېش همن. دوستې نهيتې.
باسکردنې خوې به ماستاوچيتې دادميتت. که واته هروړهك چؤن همول بؤ
ناسينې دوژمن دهريت، پيوسته به ههمان جوړ گهړان به دواي دوستيښا
فهرامؤش نه كړنت. چونكه نوو دوستانه ي که به يې گهړان ده دوزرنه وه.
له وانه به به نندازه ي پيوست جتي متمان نه يې.

به رده رامبورنې په يړمندی و خؤشه ويستې نيوان هاوړپيان، وابهستې
نوو بواردان و له يه كتر تېنگه پشته يه كه له ړنگاي مه شروع و كاري
مه عقولدا له ناستي يه كتر دا دمينرښن. نه واندې كه له سر ناستي بير و
ړه فته ده كانيان به رامبر به يه كتر فيداكار نه يې. دوستايه تپيه كانيشيان كورت
و كاتي دميتت.

ړاستگړي كه يېك له ههمبر دوسته كانيدا به نندازه ي هه سكرده يتي به
خؤشې و ناخؤشيان له ويزدانيدا وهك نه وې هي خوې يې. كه يېك كه به
گرياني دوسته كاني نه گري و، له گمل پېنك يېناندې يته كه نيتت. به دوستي
وه فادار نه زمار ناكړنت.

دوستاپه تي و براهه تي راسته قينه، به ويدا دموه کمونټ که که که ته ناهت
 له کاتانه شدا که برا و هاوړي کاني له وړوي دونيايموه بار و حاليان باش
 نيه بهردوامي به په يوه ندييه کاني بدات، که سينک له پوزگاري ناخوش و
 نارحمدا و له کاتي مه ترسيدا لاي هاوړي کاني نه ييت، هيچ په يوه ندييه کي
 به د ژبا به تيموه نيه.

دوستي راسته قينه، شو که سيمه د ژسته کي له جينه دا د پارترت که
 نه گمري که وتني هيه و دمي يارمه تي بؤ درتر دکات؛ نه که سينک که له
 همور کارنکيدا سري بؤ بله قينيت...

نومانې زرو زو له گهل چوار دموه که ياندا ده که ونه کيشه کيش و
 مللاني دوستيشان کم دميته، که سينک ييه ونټ د ژسته کاني هم زور بن و
 هم و فادار، پيرسته به حه تي خوي له مشومري ناپيرست له گهلاندا
 بهارترت.

گهر تو خوت به سربه رزي به نيسته وه، خه لکيش به سربه رزي دهزان!

دوستاپه تي پيش له هر شت کاري دله، نومانې وادزانن که به ربا
 و خه له تاندن به دميته، هميشه فرويان خواره ووه، نه گهر له چوار دموه
 که ساني له شجريمه دا، سن چوار ساويلکه که به پياهلان و ماستاوچي

خەلقئارا بۇ مەۋجەكى كاتتىش كۆيىنەۋە، ھەرگىز نەگەرى دۆستايەتتەكى
پاستەقنە ۋە دوۋرودىر ئۆزىگە كۆرۈنەنە.

مەۋجە گرانىيە ھاڭاڭ

لەناۋ خەلىڭدا ھەروەك كەسەتلىك ھەن كە زۆر ھەرزەن ۋە دەكرت بە
ئوخشىتىش زۆر ھەرزەن بىرەر ئىش، كەسەنلى گرانىيە ۋە ھاڭلىق ھەن كە بە دۇنيادە
زىن ۋە ئەلماس ئاڭلىق. ئەۋەتەنە ھەن كە بەرز دەكەندە ۋە سەركەتتەن
يىنەتتە، لەم جۆرى دوۋەتتە. مەۋجە گرانىيە ھاڭاڭ، بەرەتتە ھەروە
پەر لە باران، ھەمىشە لە ئامانچى بالا ۋە ئەزىلەت پەر. بە ھەر شۇنچى
تەييار، يىنەتتەن يان نا، بە سەۋزى لەدۋاى خۇيانەۋە جىنى دەپتەن...

غومەر مەختار بە نىتالىيە كەڭلىك ۋە "مەن دەرمە؛ بەلام بەنەبەدى
دەپتەنمەۋە. ۋەلىن نىۋە بە مەردن لەناۋ دەچەن." مەسلمان ئۇيانى زۆر بە گران
دەپتەنمەۋە؛ ئۇيانى قانلى دەپتەنمەۋە، ئۇيانى ھەمىشە ۋە مەدەگەرت. نە
شەش كە نىۋە بە ئۇيانەۋە بەستەۋەتتە ۋە ئاۋى لەشەغى لىتەرەۋە، لە گوللىك
دەپتەن كە جۈنەيەكى چەند پۇۋە ھەيە. پەپە گول تا نە كەنە
زىنەۋە لەشەغە زۆر سەنچەكەتتە، بەلام كە جىس ۋە وشك بوۋ ھەچ
ئوخشىتىش نامەتتە.

مهرزترین سهرمایه

نه خلاق و ویردان و پهرومرده و پریر و نهرمونبانی دراوگه‌لینک که له هه‌موو ولایتیک ده‌خون و، له گه‌وه‌رنک ده‌چن که کیشه و گرفته نابوو‌یه‌کانی بازار کار له نرخیان ناکهن. نه‌و که‌سه‌ی نه‌م شانه‌ی به‌دمسته‌نایت له بازارگانیکی ناودار و بر‌واینکراو ده‌چیت که نه‌گه‌ر سهرمایه‌ی دیکه‌شی نه‌یت. له هه‌موو چیه‌کدا ده‌وانیت کرین و فرۆشتن بکات.

فانییوون

تره‌تیه‌کانی دل، چرپه‌ی به‌سته‌ی نه‌ر مردنن که له گه‌ل له‌دایکیبووندا ده‌ستی ینکردوه.

زۆریه‌ی خه‌لکی دیزانن که قیامه‌ت نزیکبوو‌توه. به‌لام نازانم داخو چهند کس‌ه‌ست به‌وه‌ ده‌کمن که هه‌ر پرۆژه و پارچه‌یه‌ک له پارچه‌کانی به‌ریا ده‌یت؟!

لوان نه‌گه‌ر بیان‌زانیایه‌ دوای به‌سه‌رچوونی گه‌نجیتی و جوانیبان چهند ئه‌ن‌نوخ و به‌ها ده‌بن. پنده‌چوو به‌بن وچان به‌دوای دینگاکانی گه‌نجیتی و جهرانی هه‌مه‌شه‌یدا وئلبوونایه...

چهنین شت همن که مرؤف به گرنگیان دوزانیت و نرخ و بهمایان پندوات،
بهلام له‌گه‌ل خویدا دهرن و له‌ناوده‌چن؛ ولتن نمو بیر و کاره سوودبه‌خشانه‌ی
که دهمانخه‌نه روو، له‌دوای گوڤریش ده‌میننه‌وه و بز هه‌تاهه‌تایه دهرین...

پینکه‌نین و گریان

گریان بریتیه له هه‌ولی ناسوودمه‌وونی پو‌حه هه‌تیاره‌کان و. هه‌لمه‌تی
کوژاندنمه‌ی ناگری ویزدان به ناوی فرمیکه‌کان. نه‌ومده هه‌به زۆریه‌ی
خه‌لک له‌و جیه‌دا که پیرسته بگرین پنده‌کهن و. له‌و جیه‌شدا که پیرسته
پینکه‌ن ده‌گرین...

کاتیک پو‌ح گری گرت و ویزدانیش سووتا، نیدی نه‌وکات مرؤفیش
ده‌گری. نا له‌م ساه‌دا فرمیکه‌کان دین به‌هانا‌ی مرؤفه‌وه و ناگری پو‌ح
ده‌کوژیننه‌وه. به‌پرای من په‌یرمندی نیوان "چه‌شم" و "چه‌شمه‌ش" هه‌ر له‌مه‌وه
دبت...

دېناره یی ترس و نومېد

ترسان له خه لکې مرؤف نیغلیج دهکات، چاوپړنکردنی سوود و قازانجیش
لیان، زورجار دمېته هوکاري خه یالشان و نانومېدی. ناکه چارمه ری
نەترسان له هېچ که سیکیش بریتیه له ترسان لهو به دېهنه ری که مرؤف
پیرسته لئی بترسیت. چارمه ری خه یالشان و نانومیدیش بریتیه له
پشېهستن و متعانه بوون به زاتیک که همیشه به هیزه و هردم توانای
هتانه دیی به لینه گانی هیه.

دوو پوژ بو هه مووان

باوېرمان وایه هه موو که سیک دوو جوړ پوژ ی هیه: یه کینکیان
تایهت به خوی و نهوی تریان تایهت به نهوگانی داهاتوو. نه گم
نېه نه مرؤ له سر ناستی یه کینکیان بگرین و بنالینین، به پشېهستن
به کومه کی خوی خاوهن پرهمه تی دها، لهو باره داین که لهوی
تریاندا پنده گه نین.

نەوی گریان و پیکه نین

دۆجیک بەتێهەربوونی تەمەن لە گەل بیری بەندایەتیدا ئارستە نەبووت،
لە ناسۆیه گندا که دەبوو قازانج بکات، دووچاری بەدبەختیی دۆپان دەیت،
نە گەر ئەو بیتوانیایە دەرک بەمە بکات، بۆ ئەو شتانه دە گریا که نەمرۆ پێیان
پێشکەشێت و لە پەشیمانیدا ئەدی دەچەمییه...

تەمەنی بە پیت

تەمەندەرێزەکان ئەوانە نین که زۆر دەژین؛ بەلکە ئەوانەن که هەرچۆنێک
بوو، مێو و بەرەمبکی زۆریان لە ژیاڵاندا بەدەستپێناو. بە گۆزێ نەم
پێو، هەروەک دەکرێت کەسانێکی تەمەنکۆرتی وها هەبن که سەد سالی
ژیاڵن، بە هەمان جۆر دەگونجێت کەسانێکی هەبن که بە پازدە سالی، هادی
لە گەل پیت و بەرەمبکیدا که تەنها بە هەزاران سالی بەدەستدێت، سەریان نا
کەشکەشان بەرزبوییتەو.

ژیانی راسته قینه

ژیان بریتیه له ناویشانی چرۆکردن و نه شونای سهردهمی مندالی و، گهرتین و رۆحی ههولدان و تیکۆشانی تانی گهنجیتی و، ههولدان بۆ زینوو مانموه له پیناو شادبوونهوه به دۆستان و خۆشه وستان له پۆزگاری پیرتا، به داخموه نهوانی له پهنجهرهی کوفرهوه ته ماشایان کرد، گاه وهك کۆمبایهك و گاه وهك تراژیدیایهك بینیان و، نه مهش بیرى شمو و شرکری له ناده میزادا کوشت!

ته نیایی

ههستی ته نیایی، دهردی پینهرمانی نمو زهبرون و دهره ده رانهیه که دلیان به گهریزی نه بهد قورمیش نه کردوه و ههرتی بیرى هه می شه میان له پزحیان نه داره. پینده چیت کهانی له م جزوه ههتا نمو کاتهش که ههسته کانیان به نیسان بال ده گرت و پزحیان دهری راسته قینهی بوون ده بینت، نه ده توان له که شه موای ته ماوی به دینی و رهشینی پزگاریان دهیت و، نه له گه گه تیکرای بووندا نارهته بهن و دۆستابهتی و هاوهریهتی له گه گه هه سو شه نکدا پینکه بهتن.

بونيادی هست

بونيادی هسته کاني مړوږ پاستهوانه له گڼل جوړی ژيان و، نازار و ژان و ږمجي کيتراو ده گوزږيت. دونيای هستی نه واندی هميشه له دمروې ژيان ماونه موه و، دورون له بيرکردنوه و چله کيشان، بدوندي توانا و لپهاتنه کاني ديکه يان، همرگيز گهشه ناکات و، کسانى له م جزره هيچ کاتک له گڼل وجوددا ناروته نابن.

خراپه

نموانی بهردوام خبریکی خراپه کردن، نه گهر کمیش ږنگه يان لی نه گرت، ږوژنک دیت که ینگو مان دجن به ژیر باری خراپه کانی خویانه وه. بهلی، سهرمنجامی خراپه کاریبه بهودوامه کان، زوو یان درمنگ له ناروچونه.

شته عمرمزی و ږورگه شه کان نه گهر وه شتانی بهردوامیش دمريکمون هر کاتین، کاتک نه ممدی سروشتیبیان کۆتایی هات، نه وانیش وه هر شتیکی تر دممن. نه ممدیه همدیک جار به ها مړیبه کانیشمان له گڼل خویان دممن.

هه نډیک له نه خوشییه کانی دل

د بنداری راسته قینه، نهو که سهیه که له هه مان کاتدا خاوضی بهر زترین
نه خلاق و پر شته، له پر شته کانیډا ږیا و، له هه لسو که وته کانیډا خه له تانډن
و، له دلیدا ږق و دووړوویسی برونیان نییه. ږیا و خزه مرختن مرؤف له خوا
و، خه له تانډنیش هم له خوا و هم له خه لکی دوورده خاته وه... ږق له گهل
نه فریت و، دووړوویسی له گهل له عننهت باس ده کړن و یاد ده کړنه وه.

هه لپه

هه لپه، ته له به که شیر ده کات به مشک ده هر که مس جارنگ تینکه وت نیدی
له دمتی رزگاری نایت.

هه لپه د ږونکی وهایه پستی به هیزترین پاله وانه کانیس ده دات له زوی.

که سیک به خیل نه میت، به نیه ږوونی کات د میت به که سیک که خه لکی
به خیلی پیچمن.

نیریسی لای نیرمه وړان و، هه لپه لای هه لپه کاران، دوو دوزهی د دنیا یین.

نه‌رفت له میژوو ده‌گرت و، شته قه‌به و ناشینه‌گانی نه‌مرف هیتنه ستایش
 ده‌گرتن، ده‌رتن به ناساندا و، سووکایه‌تی به نه‌دهب ده‌گرت و، چه‌پله بۆ
 ینهمری لیدهرت و، داوئناکی و پاکیزهی وه‌ک خیر نیشاندهرت و،
 ینهمری به شتیکی سروشتی دادهرت و، له‌کاتینکا که رابه‌سته‌بوون به
 میلله‌ت و رابردووه‌ه به ناشیرترین شیواز سووکایه‌تی‌یان ینده‌گرت، ینره‌گی و
 ینره‌گان ده‌رتن به ناساندا!

تیکه‌لایوون و هه‌ستان و دانیشتی به‌ردهمام له‌گه‌ل ره‌گه‌زی به‌رام‌بردا
 و نارم‌زووی هاوده‌می به‌ردهمام له‌گه‌لیاندا، یان نیشانه‌ی خالی لاوازی
 مرزفه، یان نامازمه بۆ تیکچوونی سروشت، یاخود هه‌نابه بۆ هه‌لگرتی
 تاییه‌ته‌ندییه‌گانی نه‌و ره‌گه‌زه.

نه‌زانی

نه‌زانی وه‌ک په‌چمه‌ه‌ک وایه به‌سهر د‌ووی شتانه‌وه، نه‌و به‌ده‌خشان‌ه‌ی
 نه‌یان‌ترانیوه نه‌م په‌چمه‌ه‌ به‌رتن، هه‌رگیز ناتوانن ده‌نیان به‌ مانا به‌روژه‌گانی
 ناو گه‌رده‌وون به‌گات، گه‌ورترین نه‌زانی نه‌ناسینی خ‌وای گه‌ورمه‌ه، به‌تایه‌ت
 نه‌گه‌ر نه‌مه له‌گه‌ل خ‌وهره‌تی‌یا په‌ک به‌گرت، نیدی وه‌ک حاله‌تیکی شتی
 وه‌های لیدیت که چاره‌م‌ری نه‌ه.

پووی راسته قینه‌ی دونیا

همدینک کس دونیا به که مینک پاره و که مینک له شماغی دادمنین. نه گمر
 نه م بۆچورنه سه بارهت به که سانبک که هه موو شتیک بۆ ماده ده گنهره
 و. دونیا بهو شانهوه دهبهستهوه که دهیزانن و دهبینن راستیش بینه. له
 دیدی نهوانده که چاریان به پرووی مه عنا و حه قیقه تدا گراوه وه جگه له
 فریرخواردن هیچی تر نییه.

نهوانی نه مرف هه ولده من دونیا تیکبمن. بهرورد بهوانی دیانه ونه
 پینکینه کیبه کی پاریزن، وا دهرده که ونهت هه م زۆرتی بن و هه م خاوهی
 کاریگری زیاتریش بن. نه گهر هیزنکی مه عه وهی وهها نه بینه که کار له
 هاوه نگی هیزیکات. له حالی حازردا زه حه ته به توانرته بوترنهت که چاکی
 و جوانی له داهاتوه کی نزیکدا مه ودایه کی گه وه دهرن.

پۆحه تاوانبارمکان

مرف زارچار له چاریکه کی دلی خۆیه ته ماشای کهسانی دیکه
 دهگات به عه ی نه م و غریبار و دور که لیشه که لهرده هه یه. هه موو شتیک
 و هه موو که سیک به لیلی دهبیننه. نهو به یاریانه ی که له م حالته ده دیاندهت،
 به ته واهتی تاریک و بینه زمیانه من. راستیه که ی خۆیه رستیک که دوو چاری

حالتىكى لىم شىۋىمە بوۋە، ۋادەزائىت ھەمىر شىۋىكى چۈلۈدەرى لىناۋچوۋە؛
كىچى لىراستىدا نەم شىۋى لىناۋچوۋە خۇدى خۇبەتى.

پۇخە مىندالئاساكان

يىزىستە ستايش و لوتف و پروتىكىردنى گەۋرەكان بۇ ئىمە بە داخۋازى
پىداۋىستى و ھەزارى خۇمان و نىشانەى گەۋرەمى ئەۋان بزانين. پاشان
نەدەب و پىزى خۇمان بە ھۆكارى بەردەۋاسىيان بزانين و خۇمان لى يىباكى
و يىمرواى پىپارزىن. ھەتا نەكەرىنە داۋى شەتەحاتەۋە و شىۋەى مىندالئىكى
ھارۋاج ۋەرنەگىزىن. ۋەيل بۇ نەم پۇخە سەرگەردانە مىندالئاساكانەى كە
بەخراپى كەلك لى لوتف و چاكە و پروتىكىردنەكان ۋەردەگىرن!

بِالنَّاسِ سَدِّحًا

نَاسِكًا

كَمَا لَكَ

www.igrahilamontada.com

مىللەت

ئەمۇ تاكانى بەجدى بېرىپ بارغان داۋە بېن بە ستونىكى باش بۇ
مىللەتە كەپان، ئەگەر لەم بېر و بۇچوۋنە ياندا راستگۈزۈپ بىن، بەرۈمۈندىيەكانى
خۇيان لەبىر دەچىتمەۋ بەلام بېچوۋگىتىن بابەتى تايىت بە مىللەتە كەپان بۇ
ساتىكىش لەبىر ئاگەن.

پىشكەمۈتۈۋىتىن مىللەت ئەمۇ مىللەتتەيە كە ھەمۇ كارۋارەكانى لە
چۈرۈچىۋەي بەگگىرتن و بەگپىزىدا ھەلەمەنگىنپىت و تورسايى بە راي
زۈرىنە دەت. يىگىرمان دەرگىرتنى ھەمان پەرۈمۈدە لە بابەتە گىرنگەكانى
ۈك دېن و زمان و مىزۈۋى ھارەش لەلايەن تاكەكانى مىللەتەۋ شىنكى
زۈر گىرنگە.

ئەمۇ شەي كە زۈرۈرتىن چىزى لىمىيىن، پىرستە ئەمۇ رەخانىە بىن كە
لەلايەن كەسەنكەۋە ئاراستەمان دەگىزىن كە خۇشاندەۋن و لە خۇشەۋىتىيان
دەلبابىن. ئەگەر ۋا ئەكەپىن، ھەرۈك بەھۈي ھەندىك لە كەمۈگۈرتىيەكانسانەۋە
دۇستانكى زۈر لەدەست دەپىن، بەھەمان جۈر دەرەنتى راستگۈردەۋى
زۈرۈك لە ھەلە و كەمۈگۈرتىيەكانىشان بۇ ھەراھەم ئابىت.

بەگىكى دېگە لەر بابەتە ھەرە گىرنگەكانى كە ۈك مىللەت گىرنتارى

لاوازیمان ده کات، ساویلکه ییمانه بهرامبر بهو فیل بازانه ی که خویان رله
دوست دموده خمن. نه مه له کاتینکا دمیت مرؤف به هم موو به لیتیک نه خه لیتین
و پروا به هم موو پرتیشاندوړک نه کات.

نه گمر نیل و خه له تاندن له ناو تاکه گانی میلله تینکا به هونه و ژیرتی
نومار بکرت، مانای وایه نو میلله ته دوو چاری دمردیکی بیتدیرمان بروه.
نو شتانه ش که روکو نیشانه ی باشی و چاکی له م بونیاد و جهسته پدا
دمینرین، واک نه وه وایه ناواسی نه ندامه گانی نه خوشتیکی تووشو به
شتره نجه به گه شه کردن و قهله و برون دابرنن.

نه گمر له نیران گشت تاکه گانی میلله تینکا په یومندیه کی واک په یومندی
خیزانی بوونی هدیته، له سایه ی نهم په یومندیه دا قدور و چارمنوس ریگای
نو میلله ته بهرو ناسوی لوتکه کان تهخت ده کات. نو میلله تانه ش که
تاکه گانی په کترین خوشاوت و له دزی په کترین و همت به سه لاهتی و
مخانه ناکمن له بهرامبر په کتروه، هه و واک به میلله تینکی راسته قینه دانانرنن.
داهانو به کی گه شیشیان نییه.

گه نچ

گمنچ، نه ماسی هیژ و توانا و زیره کیه. هه نا په روموده بکرت و بهرو
چاکه کاری ناراسته بکرت، هه رلیکه به بهر سه ختیه کاند سوده گه رت و.

همانیت بیت به هیزنکی وها که پرووناکی به دل و پرنکوپنکی به جیهان
بیدخشت.

کرمه لگا قاپنکی کریستالیه و گهنجه کانی نارشی شله یه کن تیندا،
نبوه و رمنگی نهر و مرده گرن و له رینگهی نموده دبرده کمون. نازانم داخو
نهر کاره دمت و دمه لاتدارانه ی که همیشه گهنجان به مرو گرنزایدلی و
ملکه چی بانگ ده کن. بز جارنکیش نه ماشای خویان ده کن؟!

هوا و نارمزوه کان له شتی شیرین و فزله ته کانیش له چیشتی ترش و
سوز دهجن. نه گهر گهنج سه ربه ست بکرت له هله لیزاردنی به کینک له مانه.
داخو پیرست ده کات بلین کامیان هله دیزرت و کامیان وازله معینیت؟!
نمه له حالیکدا که ناچارین گهنجان وه دؤستی فزله ت و درؤنی
پیرموشی پهر و مرده بکمین.

همتا نهو کانه ی پهر و مرده به هانا یهوه دهرات. گهنج لهر زینگه به ی
تیندا دئری پهر وانه ی چوار دوری هوا و نارمزور و چیزه کانه و. شبتیکه
دور له زانت و به سیرت و لوزیک دهر و پتموه. پهر و مرده کی باش که
گهنج له گمل رابر دوری خویدا ناوخته ده کات و بز نایینه نامادی ده کات.
دهیانکات به عوسه ده کانی ناینده.

پهر و مرده و نزمی و نموده ی مهلمه تیک پهر و منیان به روح و شعوری

نمونه گمنجه کانی و، نهو پمرومرد و فیزکردنمونه همدیه که ورمیدگرن. نمرو
میلله تانهی گمنجه کانی بهباشی پمرومرد کراون همدیشه کاندیدن بژ یشکموتن
و سرکموتن. لهبرامبهردا دواکموتنی نهو میلله تانهی که لاره کانی خوی
پشگونخستروه شتیکی همدیه.

نموانهی دماندوت سهارمت به داهاتوی میلله تنک یشبینی و
یشگویی بکمن نه گمر نه ماشای پمرومردی لاره کانی نهو میلله نه بکمن له
بریاره کانیاندا له سدا سدا دمیکن.

گه نچیتی

دمرپینی شه فقهت و نمرمونیانی لهبرامبهردا نهوه لاره کانددا. همدنگاونکی
مانابه خشه لهسر پینگای همداندنمردی ولات و میلله ته که مان. نمرمند همدیه
نم همدنی بهزمی و میهرمانیه نه گمر پرووی له زیانی دل و پوچیان
یتت بهسوده و. بهلام به پنجه وانمونه نه گمر پرووی له جهته و لاشمیان
یتت. زیانبه خشه و دمانکات به برونه و مری جهتهی و تماندت لموانیمه له
شیرازمش دمریان بکات.

همر میلله تنک گرنگی به لارانی خوی دایت یشکموتروه. نموانمش که
له شه پوله کانی همرا و نارمزوی لارتمیدا به جیان هیشتون زور به قومرسی
باهی نم پشگونخستنمیان داوه. نه گمر نه ممر ناپاکی چرارد و مرمانی

ننیوه و نموه کان پوژ به پوژ زیاتر له سنور درده چن، نه مه به تمواوسی
 دونه جاسی پشتگرنختنی نیمیه، بملی، کاتیک سهومان له ناو هموره کاند
 دهات و دهچوو، ههستان بهو مارانه نه کرد که بهنیر قاچاند ههتا ناو
 زوری نووستنه کاندان دزمان کردبوو و، به دهستی خومان دۆخی نامه مواری
 نه مرزمان نامه کرد...

هاوسه رگیری و خیزان

هاوسه رگیری بو ههز و چیر نییه، به لکو نامانج لینی پینکهنانی خیزان و،
 مانه وه و بهردوامیی نهته وه، پرگارکردنی بیر و ههستی تاك له بهریلاوی و
 رینکختنی نارمزوو جهسته یه گانیه تی. ههز و چیره کان له م پرووه وه هه
 لایمیککی تری سروشتی مرووف بریتین له پالنه رنک و کرینه کی یشینه.

پنوسته نموانه ی به نیازی هاوسه رگیرین، له بری گرنگیدان به بهژن و بالا
 و، سهرووت و سامان و جوانیی دمه کی، له م بابه ته هه ره جدیه دا به گرنه
 پیمره گانی وهك جوانیی رۆح و، جیهان بینیی نه خلایق و ناموس و، فهزلهت
 و، به زسی که سایه تی بریاریدن.

نمو که سانه کی وردبینیی پنیستیان نه کرده وه له هاوسه رگیردا یان
 دمه رتیان به ره کارنك به هه له که وتروه، به داخموه کاتیک گار دبه سه
 جیهاونه وه، نه بی پیمره هه ره ژیرانه کانیس هیچ سهوینکیان نایت. بملی.

نامانج بریتی نییه له دزگاروون به کههترین زیان لمو ناگرهی که مالر
تدیوه. به لکو گرنگترین کار نومبه که هیچ شتیک نه برتموه ناو مالوره که
گرمانی ناگر کموتنه وهی لیده کرت.

نایت کچ به کههنبک بدین که نایناسین و. کچانتیکش نه خوازین که
نایاناسین. نیکاحنیک که له سر شانی نادپاری لم جوړه دامه زراوه. بان
به سرمجامینکی وهک ته لاق کوتاییدیت که خوی گه وړه پنی ناخوشه. بان
سه بارهت به لایه نه کان وهک نه شکه نهجی لیدیت.

خیزانگه لیکي وها پیروز هدن که هر له یه کم نیازوه و ده چاری دهمه مندی
خوایان کردوه و له سر لوجیک و داویری زیری زیانان دامه زراوه به دروایی
تسه نیک پولی قوتابخانه ده گنیرن و بهر شاگردانهش که پنیان ده گه بهن
مانوه و بهر دوا می بهر میلله ته دبه خشن که پتوی په یومندیدارن.

نور هوسرگیری و کوبوونه وانهی که به باشی بیران لینه کراوتهموه. به
هوسری چاو به فرمینکی سرگهردانی کوچه و کوتلانه کان و. هه تیو گه لیک
که له "خانهی بیسره رشتان" فریندورن و چهند کارمات و درندیهک
کوتایان پیدیت که جگه ری تاکه کانی خیزان کون کون ده کم.

نه گهر سودی هوسرگیری بژ تاک بهک پیت. بژ شومعت و نه تموه هه زاره.
لم درومره تهر کردنی هوسرگیری چه شنی هوسرگیری ناته منروست.

کچان سرگه مردان و کوربان پهریشان دهکات و وهکو نه خوشی کولیرا ناور
خون له جهسته میله تدا ناهیلنت.

نمو خیزانه می که همر له سهو متاوه له سر بنچینه می بهیتر دامه زراوه و شه مالی
بهخته وهری مادی و معنه می تیدا دهشنت، پتموترین بهردی بناغهی بوون
و مانه می میله ته و قوتا بخانه می کی پیروژه بز پیگه یاندنی نمو می چاکه کار
و سوو به خش. نمو میله تانه می که ماله کانیا ن هینده می قوتا بخانه کانیا ن فیز
و بهر که تی تیدایه و خورندنگا کانیشیا ن به قهدهر ماله کانیا ن گهرم و نهرمه،
گهرمترین بزورتنه می چاکسازیا ن نه نجامداوه و ناسرود می و بهخته وهری
نهره کانی داها ترویا ن مسو گه و کردوه.

نهموه له به که می پتکه پتهری خیزان پتکه دیت. له م دوووه ماله کان باش بن
نهموه باشه و. ماله کان خراپ بن نهموش خراپه. خوزگه نهموه می چاکه می
گه لیا ن دهرت پیش له همر شتکی تر ههولیا ن بز چاکساز می خیزانه کان
بدایه!..

به گورزی مرؤفه کانی ناوی به "مال" دهرت "مال". همر مالیک
دانیشتر وانه که می دیز له به ها مرؤیه کان بگرن. به بهخته وهر نهموه کرده کرن.
به لن، دهرتوین بلین که ناهمه زاده به پارسه می ماله که می دهرتوین زیانکی
مرؤفانه بز، خانوش به گورزی مرؤفه کانی ناوی دهرت به "مال".

مال نمتومیه کی بچوکه و نتمومش خیزانیکي مهزنه. نمو کمدی که به
دینکریکی و بهین که موکورتی خیزانیکي بچوکه یان گهوری به پرتومردوه، ر
تاکه کانی خیزانی بو مرؤفایه تیی راسته قینه بهرزگردوه نموه، نه گمر هملکری
که مینک زورتر بدات، دهوانیت له دامه زراوه گهورتر و بهرزتره کانیشتا
سمرکه وتوو بیت.

نارینکریکی و ینسرویه رمی ناو خیزان دمیهدری و پهرنشانی رومی
دانیشتوانی نمو ماله و، شتواری و پیسربوخلی و نارینکریکی مال و دوکان
و کولانه کانی شارنکیش پلهی ههستکردنی فرمانبه رانی شاروانییه کهی
دمرده خات.

تهلاق

تهلاق بریتیه له خودارینیی تاک له به لیتنامه و تمیدی نیکاح، نه گمر
به ده گمن وهک شتیکی ناسوودمه خشیش دمرکه ورت، زوری جار ناسوودی
و ینمرایی له گمل خوی دهیتیت.

جیاپوونمو، له دیدگای دیندا، بیژراوترینی مریاحه کانه. نمونده ههیه
قهدهغه کردنیشی ناسروشتیه.

چاوتروقانن له ناست نمو ناچارییانه دا که داخوازی ته لافن، له نه ناسینی

ماهیتمی مرؤف و تاییه تمه ندیه کانیموه سمرچاودا هگرت. چاومرینکردنی
گونجان له نیوان هه مورو ژن و میردینکدا که هاوسمرگیری ده کمن نیشاندی
سارلیکمه کی وهایه که وا ده زانیت هه مودان وه یک خاوضی هه مان
سروشت و مزاج و ینکها ته و که سایه تین.

هه مورو ته لاقنکی بیهرو بهر سه بارهت به ته لاقدر په شیانییه و بۆ
ته لاقدراریش ناهه قیه و، بۆ تاکه کانی خیزانیش سمرچاودی نانارامی و
ناناسودمیه کی وهایه که هه ندیک جار به درتژیای ته مهن وه ک برینکی تازه
نازار و زانه کی به رد هوام دمیت...

هه گهر ته لاق نه شته رگه ری بیت بۆ نه ندامینکی نه خوش، بنیاتنانی
هاوسمرگیری له سه ر بناغهی عه قلی و لوجیکی، خۆباراستنی هه ستارانیه
به رامه به نه خوشیه کان. له به رته وه، ینش نه وی خیزان به ته لاق و، به ر
له وی به قه دهغه کردنی ته لاق ویزدان و نرا نیکرین، ینسته له هاوسمرگیریدا
گرنگیه کی زۆر به گونجان به درت و هه رگیر شلگیری له وه هه لومهرجانه دا
نهنوترت که نه م گونجانه له دا هاتودا ینکمه تین.

به شینکی دونبا به درتژیای جهنمین سه دهی دورودرتژ به قه دهغه کردنی
ته لاق بان به ستموهی به جهنمه ها مه رجی سه خت و ده گهنمه، هه ولی
دا به زۆر که سانبک ینکمه به یلته وه که به ر له ژبانکی هاویه ش ناگهنمه.
به شینکی ده کهی دونباش وه که شه کینک له نافرینی روانی که کهی رستی

بیهینبمور و گهی رستی دهری بکات. یه کتیک له مانه سزادانی پیاه و، نهری دیکهشیان نه ژمارنه کوردنی نافرته له ریزی مرؤف.

دایک و باوک

دایک و باوک دوو بورنه دهری پیروزی وهان که مرؤف له پینش هدمو که سیکي ترمه ریزیان بگرت. نو که سهی له ریزگرتیاندا که موکورتی بنوشت. مانای وایه پروم پرووی خوا بووخته وه. نو که سهی نهوان نازار بدات. زو یان درمگ نازار ددرت.

مرؤف، لهو رۆژوهی که هینشتا زیندمورنکی گچکه به، ههردم وهکو بارتک له سر شانی دایک و باوکیه تی. لهم پروموه نه دهکرت قولی میهربانی دایک و باوک بهرامبر به رۆله کانیان پیورت و، نه سووری نو نارهه تی و نازارهش که له پیناویان دهیکشن دیاری دهکرت. ههرویه ریزگرتیان هم قهوزنکی مرؤفایه تییه و هم نهرکی نه ستویه.

نهوانی نرخی دایک و باوکیان دهزانن و به هوکاری گهیشتن به دههستی خرای گهمه یان دادمین. هم له دنیا و هم لهو دنیا له ریزی ههه به ختمومره کانی. نهوانهش که بونی نهوان به بارگرانی دهزانن و ییزاریان له بهرامبردا دهرمیرن، کۆمه لیک به دههختی وهان که جهفا و نالینکی زوریان له رینگادیه.

مرزف به نندازی پیزی بهرامبر به دایک و باوکی. پیزداره بهرامبر به به پیتنه که ی. نمدی ریز لهوان نه گرت، بهرامبر به خواش پیزنه. له پوزگار نامو به ی نیتادا نه که تنها نهوانی بهرامبر به خوا پیزنه، به لکو نهوانش که بانگه شه ی خوشه و بستنی خوا ده کن به بهرامبر می پیزی بهرامبر به دایک و باوکیان دهنن.

پوسته مندال نه پیری ریز و گوزرایلی له بهرامبر دایک و باوکیه به برنیت. له بهرامبر دا نهوانش پیرسته به نندازی گرنگیدانیان به لابه نه هستیه که ی. گرنگی به زیانی دل و دوحشی بدن و، هدرچی زوه تملیمی به رورده و فیرکردنی کارامه ترین هکیمه کانیان بکن. نمو دایک و باوکی دل و روحی منداله کیان له بیر ده چیت چمند نه زانن و، نمو مندالش که دیت به قوریانی نه زانییه کی لهم جوره چمند به ده خته!

نمو مندالی مافی دایک و باوکی به چار ناگات و سرنچییان ده گات "جانهریزنه له شیره ی مرزفا" و، نمو دایک و باوکانش که پیتنه له همرلی گهرفتیکردنی ژبانی معنوی منداله کانیان کومه لیک ستمکاری پیتزمین. به قاییت نمو دایک و باوکانی که ههوله من منداله کانیان نیلج بکن. له دوی نمدی که ریزگی بهر و بال و فرنیان دوزیمهوه!

خیزان به که ی سهره کی کومه لگابه. ناگه کانی ناو خیزان چمند ریز له

نمرک و مافي په کتر بگرنه کومه لگاش نومونده پتمو و تمندروست دميت.
نه گپنا گهران له نيتو کومه لگه دا به دواي نمر ډېر و ميه ربانيه له خيزانا
ونېوره له نار کومه لگادا کارنکي يته ودهيه!

منډال

نارک و تږو بږ بهردوامي جوړ و نه وې دره خته کان چمند گرنه.
منډالېش خاوضي هه مان گرنه گپه له بهردوامي نه وې و ږه گزي مرؤفا.
نمر ميله تانهي که منډاله کانيان فراموشه کمن مه حکرومن به ليکبه لوشان
و نه وانه ش که ږادستي پنگانه و کلتوري پنگانه يان ده کمن مه حکرومن به
له دمدتاني خود و ناوړو کي خو يان.

منډالاني نه مړې دواي سي بږ چل سال دېن بهر گه نجانې که چالاکترين
و پرې بهر مېرني چيني کومه لگان. نه وانهي که منډال به بهر وک و پتړخ
ته ماشاده کمن پتړسته بير له وړه بکه نه وې که چ کوله که په کي گرنه گي ژباني
ميله تيان فراموشه کدووه و دميت مووچر که به گياناندا ييت.

نمر خراپيهي که له نه وې کاني نه مړې دا دميرت و. نه و نه بودي توانا
و لېهاتن و شاپسته يي که له هه نديک له بهر نومېراند دېميرت و. نه و
نه هه مېتپانهي که بهر نه مړه که ماندا دېت. بهر پرسيار تپيه کي له نمځي
دمه لاتداران و په وړه وده کاراني سي سال له مېرندايه. هر چه کارمات

پاخذ چاکه کاریه کانی بازده سال دواى نیتاش، له گگردنی نموانه دایه که
پهرووده و فیزگردنی نموده کانی نه مرف دهمین بهر نو.

همر نتموه بهک بهیروئت داهاتروی خوی مسوگمر بکات، پنیسته به شیک
نور سهرامیهی که به راست و چهپدا به فیروى دعات، وهکو و بهر هیتانیک
بیخانه خزمهتی پهرووده گردنی مندالانی نه مرف که گموره پیاوانی سه پنین.
نه گمر زوری زوری نهو شتانهی که له یواره کانی تردا سرف ده کرن
به فیروش بجن، همر گیز نهو شتانهی که به ناراستی بهرز گردنوهی نموه کان
بؤ مرف غایه تی راسته قینه سرفکارون، به خزوایی نارون و چه شنی کانی ورنکی
همه میسی بهردوامه مین.

نور زهروون و، خراپه کار و، گیزه شیرین و، تیریزست و، سرخوش و،
تلیاکیشانهی نه مرف که به پلهی تیزچاوانی کومه لگا دادنرین، ههمان نور
مندالانهی دونننن که که مته رخه میمان له پهرووده گردنیاندا نوانموره، نازانم
داخو بیرمان لموه گردو و مته که بهی له نه نجاسی که مته رخه مییه کانی
نه مرف ساندا چ جوړه نموه بهک شقام و کوچه کانسان پر ده کمن؟

نور میله تانه بالادست دهمین به سهر قه دهری داهاترودا که مامه لوی جدی
له گمل دامه زراوی هوسر گیریدا ده کمن و دزمان چوون نموده کانیان بهرزیکه نموره
بؤ ناستی بهرزی مرف غایه تی، نهک نموانهی که خامی زانست و، نه کنیک و
نه که لوجیان. نور نتموانهش که به جدی له هوسر گیری و مندالو ریان

نەپوانیو و بە فەلسەفەیی پەرورمەدی خۆیان نەوکانیان گۆش نەکردوو، نەگەر
نەمڕۆش نەیت ینگومان سەبی، مەحکوومەن پەوی لەزیز چنگ و دەان
تیرەکانی زەمانەدا وردوخاش بێن.

ماڵەکانی منداڵ

نادەمیزاد، لە گەڵ ھاوڕینی ژیاڵیدا بەدیھنراو. نەو کاتەیی بەتەنھا
دەمیتتەو ھێندە کەمە کە لە حەرمی نەبووایە. ئەمەیی کە ھەر لە سەرھای
بوونیمو لە گەڵ ھاوسەرەکیدە بەدیھنراو، نیشانی دەدات کە ھاوسەرگیری
سەبارەت بە مەرۆف شتیکی فیتریە. گەنگترین ئامانجیش لەم نەرکە
سروشییەدا تەختەووی وەجەتە. بەرمەبنای نەمە، نەو ھاوسەرگیریانەیی
کە ئامانج تیااندا پەرورمە کردنی نەوکان نییە راباردن و سەرکێشیە و، نەو
منداڵانەش کە لە وەھا ھاوسەرگیریە ک دەکەونەو، کۆمەڵێک بەدبەختی وەھا
کە برونەتە قوربانیی ھەستیکی کاتی.

نەوێ مەرۆف تەنھا بە مەرۆفی راستەقینە بەردەوام دەیت. مەرۆفێک کە
بەرمە ناسۆی ژیاڵی دۆل و پۆح بەالی گرتوو،... نەو نەوانەیی کە پەرورمەدیان
نەبێنوو، و، ترانا مەزھیبەکانی خۆیان پێشەخستوو و بەم ھۆیەشەر
نەیانترانیو بەرزبێنوو بۆ مەرۆفایەتی راستەقینە، نەگەرچی لە نەووی
نادەمیش بن، لە راستیدا کۆمەڵێک بەدیھاتوری قەبە و ئاقۆلای وان کە تەنھا
بەروالەت لە مەرۆف دەچن و، نەو دایک و باوکەنەش کە بەخێوکردیان دەگرنە

نست، دمه‌یه‌ک به‌دبه‌ختی وان که له باوه‌شیاندا جانمهر هه‌گوش ده‌که‌ن.

دایکان و باوکان به نه‌ننازی په‌روم‌ده‌کردنی مندا له‌کانیان و به‌خشی فی‌زیلت به‌ه‌سه‌تییان مافی نه‌ویان هه‌یه که به "پۆله‌که‌مان، جگه‌ه‌گوشه‌که‌مان" بانگیان بکه‌ن. بویه هه‌ه‌گیز ناکرت نه‌و دایک و بارکانه‌ی که په‌روم‌ده‌ی مندا لی‌خویان پشت‌گون‌خستوه، هه‌مان بانگه‌شه بکه‌ن. به‌تایه‌ت نه‌گه‌ر ڕینگای خراپ و ناشرینی نشان بدین و له‌ مرۆفایه‌تی دوری به‌خه‌نوه...

مانه‌وه و به‌ردمه‌وامی میله‌تیک به‌نده له‌سه‌ر نه‌وه‌گه‌لێکی باش په‌روم‌ده‌کرا. نه‌وه‌گه‌لێک که بوون و رۆحی میلبی تندا کامله... نه‌گه‌ر نه‌ته‌وه‌کان نه‌وه‌یه‌کی وا نه‌هونه‌ییان پینه‌گه‌یاندیت که داها‌توی خویانیان پێ‌سێرن. مانای وایه نابین‌مان گومان‌اوی و تاریکه، هه‌چ گومان‌یک له‌وه‌دا نییه که له‌ په‌روم‌ده‌کردنی نه‌وه‌یه‌کی باشد نه‌رکی یه‌که‌م ده‌که‌وتنه سه‌ر شانی دایک و باوک.

نه‌گه‌ر دایک و باوک به‌موردی په‌روم‌ده‌ی مندا له‌کانیان بکه‌ن و، به‌یر و هه‌سه‌کانیان به‌ ناراستی قازانجی خویان و کوزه‌لگاکیان به‌خه‌ن کار. نه‌وا بناغه و کۆله‌که‌یه‌کی نوی و پته‌ر پێشکه‌ش به‌ کوزه‌لگا ده‌که‌ن. به‌پێچه‌مانه‌وه، گه‌ر له‌سه‌ر ناستی هه‌سه‌ مرۆیه‌کانیان پشت‌گریان به‌خه‌ن. نه‌وا وه‌ک نه‌وه‌ وایه که دهنده و جه‌ردانه‌موریان له‌ گه‌یانی کوزه‌لگا به‌رداییت.

هه‌وا نه‌و کاته‌ی دوه‌خت خزمه‌تی به‌کرت و ناز‌لێش چاودیزی به‌کرت و

نیسار بگرفتند هم میوه و بهر و بر و میان دینیت و هم بهر و دوا می به پر گزند
خوبان و دمن به لام گهر خرمه تنه کرنن و به خیتونه کرنن، درهخت زهر و ناز و طیش
ینبر هم دینیت. نهی نهو مر و فدی که به هزار و یک توانا و لیها تنه
دوانی دنیا کراوه؟ نابا نایت هیچ نهیت به نه اندازی درهختیک پر و بود
بگرفت؟

نهی ناده میزاد، تو مندا لیت هینار نه دنیا! نه رکی بهر ز کردن و نموشی بز
نمودی ناسانه کان دسان هی تزیه. هر و هک گرنگی به تندر و ستیی لاشی
و دینیت. له بر خاتری خوا به زهیت به زیانی دل و پر و جشیدا بیتوره، نهو
ینچار به پر ز گاریکه و مهینله به هیچ و خورایی به فیر و بچیت!

نه خلاق

بون به زانا شتیک و بون به مر و فیش شتیک دی. کاتیک زانا
به خوی و زانسته کیه و ده چته زیز فرمانی مر و فیتی و، به نه اندازی
نوشته وایه بیکردنی زانسته کی له پرینگه نه خلاق و نه زله توه له حمالی
زانین و زانست پر ز گاری دینیت و ده گات به پایدی مر و فیکی بهر ز
نه گمر پنجه وانهی نه به بیت مانای وایه له گهل دامار نکدا که ته معنی
به فیر و داره حیا و ازیه کی نیبه.

نه گمر بشته له تنین. نه کی کس بخله لیتیت! جگ له مه، هر گیز

لە پاستىگۆيى ر داستىرەوى كە لە گەورەترىن فەزىلەتەكانن لامەدە، نە گەر
مەندىكجار يېن بە ھۆكارى مەھرومبولن ر دۇرپايشا!

لەمۇدا چىدى نەخلاق وەكو سەردەمانى پىشتەر بە تىكرامى فەزىلەتەكان
دانانرنت، بەلكو خەلكى نەم دۇرڭگارە دىيەوت تەنھا لە چوارچىنوى نەزاكەت
ر پەردە و نەتەكىتى كۆمەلەپەتيدا لىنى تىنگات، ھىچ نەيت خۇزگە لە
ھەمىر كەسنىكا نەمەشمان دەدى!

نەخلاق، سەبارەت بە ھەلسوگەرتەكانى مەروۇف كۆمەلىك دەستورى بەرز
لەخۇدە گەرت كە ھەمورىيان لە بەرزى رۇخەدە سەرچارەدەگرن، بەرمەبنای
نەمە دەتوانىن بلىين نەوانەى نایانتوانىرە لە گەل دۇمى خۇياندا نارتەبىن،
زەخمەتە بۇ مارمىەكى دوتۇر نەپىنىمى ياسا نەخلاقىيەكان بکەن.

پىشتەر خەلكى دىمانوت "نەخلاق تەنھا لە كىتەپەكاندا ماومەو،" نىستا
دېلىن "لە كىتەپ كۆنەكاندا ماومەو،" نە گەر واش یت، نەم شتە بەفرخى
كە دەستىرت بەزۇر كۆن بکرت، چەندىن شتى "تازە" ھەن كە شابانى نەمىە
بکرتن بەفیدای.

بەختگردنى بەرژومەندىيە كەسپەكان لەپىناوى بەرژومەندىيە كەسانى
تردا، بەرزى دۇخ و جوامىزىيە، نەوانەى بەين چارمەنگردنى ھىچ جۇرە
بەرژومەندىيەك بەبەردوامى چاكە دەكەن، كاتىك لە كات و شوتىكى

چارم وانه کراودا پروم پروی بیر و کرداره چاکه کانی خویان دهنمو، هارمئ
له گهل سراسمی و سوسوم ماندا، زورده خنه دهارته سر پروی خویان و
چارموبشیان.

فهزلهت

همیشه به دواى شهرت و پله پایه ی نوندا بگه ری بۆ نو و رۆحت کی
ههتا نه بهد بهردوام دهیت! همیشهش له هوشیاری و نامادهباشیدا به یز
پاراستن و نه دۆراندنی نو شهره فانه ی به دهست هیتاون!

نه گهر له کۆمه لگابه کدا گرنگی به گه شه و نه شوناکردنی که سه خراب
و خراپکارییه کان نه درنت و، که سه باش و کرداره جوانه کان وک تاوانبار
مامه لمیان له گهل بکرت و، عاشقانی حه قیقهت و فهزلهت پروم پروی
سوکارپه تی و تازار بکرتنه وه، نانه خلاقی بهناسانی سر به گشت جیه کدا
بکات، سهارت بهوانه ی که له پیناو فهزلهتدا دهوین ژیر خاک باشره له سر
خاک.

فهزلهت بهو دهفتارانه وتراوه که مروفه کان بهرزیان دهرخینن و ناژه لان
ههزیان لپناکمن و، ناوی دهزلهتیش لهو ههلسوکه وتانه تراوه که مروفه کان
سلیمان لپنه کمهنه و لییان دوورده که ونه وه و ناژه لان بهی گهریندان نهنجاسی
دهدن. نه مهش پیناسمیه کی تهواو گونجاره.

خوشمیرستی توند بهرامبهر به چه مکه بالاکانی وک دین و مبلهت
و یشتمان و دولت، کاری دږوچه جوامیر و دلیره کانه. نهران نم راستیه
به رزانه پایه مال ناگمن و ناهیلن که بیش پایه مالیان بکات؛ نه گهر پیوستیشی
کرد نامادن لهو پیناودا به ربه پری خوشحالیموه گیانی خویان به ختبه کن.
نمو به دبه ختانهش که له پوچنکی به رزی لهم شیموه بیته ش. نم کاری
نوان به شیتی ناو دهمن.

فزیلهت، نه گهر له همدنیک حالت و هلمومرجیشدا بیت به هزکاری
همدنیک زیان، دیسان هر فزیلهت. تماشاکردنی به سوکی و په شیمانجونوه
لنی. همیشه ناحه قییه. نمو زیاناندهش که به هوی فزیلهتوه پرو له مروف
ده کن پیوسته دیسان له ږنگی فزیلهت هلبگیرن و له ناویرن.

فزیلهت بریتیه له ږنگی نه دان به ږز و حرمه تنیک که ته واده و مافی
که سه که خویه تی، به لام غرور بریتیه له حالتی دوحی که سیک تمنانه
لهو جیانه شدا که مافی نییه داوای ږز و ستایش دهکات. کاتیک فزیلهت
دهگمرته گوز، غرور په نا بؤ سینه مییتی دبات و به دم نالبنوه گری
دهگرت.

یادکردنوهی پینانسان به خیر هم مافی نه وانه و هم نیشانه
قدرشناسی نیمه. چونکه نه وانه و ده که نمو ږه گانه وان که ږمه نیی

به میللت دمه‌خشن؛ همولدان بۆ وشککردنی نهوان به مانای ترساندن و دورخستنه‌وی میللت دیت له پاردووو شکۆداره‌که‌ی.

نهوانه‌ی کهسانی ناویانگ باش به‌رزده‌رخیتن و یادی به‌خیریان ده‌گن به‌دلنیاپیوه پۆژنک دیت که به‌خیز یاد ده‌کرتنه‌وه. نهوانه‌ش که ده‌مانرت به‌ره‌خه‌گرتن و تانه‌دان له ناویانگی کهسانی دی ناویانگ دریکن ناویانگیکی زۆر خراپ به‌ده‌سته‌هیتن...

خۆناسین به‌سیره‌ته و خۆیینیش کورتیه. نهو کهسه‌ی خۆی ده‌مانیت هم له خوا و هم له خه‌لکه‌وه نزیکه‌میته‌وه؛ وڵی نهو کهسه‌ی خۆی دیمینت، جگه له خۆی له هه‌موو شتیکی تر دورده‌که‌رتنه‌وه.

هه‌له‌نگاندنی هه‌له‌کانی پاردوو و وەرگرتنی سووه لێیان و، تا نه‌ندازه‌که لێخۆشبوون له خه‌لکانی پاردوو و سه‌رقاله‌به‌رون پێیانه‌وه، په‌فتارنکی ژیرانه‌یه. تاوانبارکردنی نابه‌جی پاردوو و دانیشه‌توانه‌که‌شی جۆرنک له گه‌مزه‌یه.

په‌روه‌رده

قسه‌یه‌که له‌ناواماندا باوه دڵیت "منداڵ نازیه، به‌لام په‌رومه‌ نازیزتره." و تمبه‌کی چه‌ند به‌جینه.

يېزىستە دايىك و بارىك لە پەرومىردە كىردى مىندالىدا وەك كەسلىك واپىن كە
پېزىم دەكەن وە لە پەرومىردە زۆر بە باشى پەچاۋى پىنورەكان بېكەن.

مادەم خوار تەمەنى پىنچ سالى كىراۋىتىن قۇناغى نەستە لاشمورى
مىندالە، كەوانە لەم قۇناغەدا يېزىستە ھەمىو ھەملىك بۇ پىشاندىنى نىمىرەنى
باش بە مىندالەكان بىخىرتە گەپ.

داھاتورى ھەمىو كەسلىك راستەوخۇ پەيۋىستە بە كارىگەرسى سەردەمسى
مىندالى و گەنجىتىنى نەو كەسەۋە، نەگەر مىندالان و گەنجەن لە زىنگەيە كەدا
پەرومىردەمىن كە بە ھەست و نەستە بەرزەكان بىخوشىن، نەوا لەمىرەنى ھالىتى
زېھنى و فىكىرىيەۋە زىندەۋ و لە ۋەزىيەت كە پىرەشت و ھەزىلەتەشەۋە پالېۋىراۋىن
بۇ نەۋى بىن بە نىمىرەنى چاۋلىنىكراۋ.

مىرۇف، بە نەندازەنى دوۋىرۋىنى ھەستەكانى لە شتە نەمەكان مىرۇفە، نەمى
كەسانەنى كە دىيان لەۋىزى فشارى ھەستە خراپەكانداپە و نە نەسلىيەتەش چىنگى
لە ۋەزىيان گىيەر كەردەۋە، نەگەر بە ۋەلەتەش لە مىرۇف بېچەن، لە ناۋەزەكاندا
گۆۋاۋىن بە شىنكى تە. ھەمىو كەسلىك نەمى بەشى پەرومىردە ۋەزىيەت كە
پەرومىردەمىن بە جەستەۋە ھەبە، بەلام زىمەرى نەۋانە زۆر كەمىن كە لە پەرومىردە
فىكىر و ھەستەكان تىنەگەن و لە راستەدا نەمەش بىناغەكەيە، نەمە لە ھالىكەدا
پەرومىردەمىن جۈزى پەكەم جەستەنى خاۋىسارلىكەي بەھىز و، جۈزى دوۋىسى
پەرومىردە مىرۇفى خاۋىن ۋەزىيەت كە بەھەمەمەمەمەن.

خزمه تکرودن به چاکسازي ميله تیک به وه دهیت که نه و کانی به کلترو
 په رومرودهي میلی بڼو ناستی مړو فایه تی راسته قینه به رزگرته وه، نه که به
 له ناویردنی خراپه کاره کانی ناوی. هتا توونکی پیروز که له تنیکدلی دین
 و، شعوری میژو و دابونه رسته کان پینکدیت له همر چوار لای نیشتاندا
 نه چیرت، له گهل هله کیشانی همر خراپه کدا چهند دانه په کی نوی له
 جینگایدا دپروین.

نم کتیبانه ی که بڼو خوړندنه وه ده خرنه به رده ستی مندان، نیدی شیر
 بن یان په خشان، پیوسته به جوړتک بن که هیز به بیر و، خوگری به روح و،
 بهرگه ت و پیت به همل و هیوا بیه خشن؛ هتا نومی خاوم نیرادی به هیز
 و فیکری پتمو پینگن...

پیوسته له پرمورده کړدنی منداله کچه کان له و پرووه که دایکانی
 سیمین، وه کو گول مامه له بیان له گهل بکرت و شتوبه کی ناسک و نیان
 و میهرمانانه بکرت به بناغه، به لام له روانگی لایه نگرتنی حق و
 سرخستیموه پیوسته وک پولا واین. نه گینا له پیناو ناسکی و نه زاکه ندا،
 دپانکه بن به کومه لیک داماری دست و پین سی و هه زار.

په رومروده خوی له خویدا جوانیه و له همر که سیکدا هیت شایانی ږولتانه،
 که سی خاوم پرموردهي جوان نه گمر نه زانیش یت خه لکی خوشیانده ورت. نم

میللتانمې که له کلتور و پرموردې میللی ښه‌شن، لمو کهه ښه‌ږو، نه‌زان
و سره‌ریانه ده‌چن که نه له دوستایه‌تییاندا وه‌فا و نه له دوژمنایه‌تییاندا
جدیدیت هم‌په، نه‌وانه‌ی که متحانه به که‌سانی لم جوړه ده‌کمن، هم‌په
نورې نانومیندې ده‌بن و، نه‌وانه‌ش که پش‌تیاڼ پښ به‌ستوون پښ پش و په‌نا
ده‌پنځمه‌وه.

نور ژن و پیاوه پرمورده‌کارانې که پوژنک له پوژان شا‌گردیتې
ماموستایه‌کیان نه‌کردوه و له سه‌رچاومه‌کې به‌هیزوه پرموردیان ورنه‌گرتوه،
وه‌ک نمو کوژانه وان که چرایان بؤ ړینگای که‌سانی تر هه‌لگرتوه. ښه‌رمی
و ښه‌رویی منداډ له لیلی نه‌و کانیاموه سه‌رچاومې گرتوه که پښی گوز
بوه. نارپنکی بیر و همت و جوړه له خیزاندا دوو چمن‌دانه له پوچې منداډا
رم‌گم‌داتمه‌وه. ښ‌گومان له‌رشمه‌وه بؤ کوم‌لگا...

پنورسته له قوتا‌بخانه‌کاندا به‌لایه‌نې که‌ممه به‌نه‌ندازې وانه‌کانې تر
گرنگیش به پرمورده و کلتوری میللی بدرت، بؤ نموي پوچې ساغلم و
که‌سایمتی پتمی وا ښ‌گمن که نېشتان بکمن به گوزمه‌یک له گوزمه‌کانې
به‌هشت. پرمورده جیاوازه له فیزکردن، لموانیه زوړه‌ی خلکې بتوان پښ
به ماموستا، به‌لام زوړ که‌میان ده‌بن به پرمورده‌کار.

کلتور و پرموردې میللی که‌مترین گرنگی پندهرت لم‌په‌وانې
قوتا‌بخانه‌کاندا، له‌کاتیگدا له هم‌موره شتیکی تر پښ‌ستره، نه‌گمر پوژنک

بهریاری کارکردن بهم شیرازه بدین، مانای وایه باشرین همگامان ناره به ناراستمی پیشختنی ولاندا.

شاعیر، به شاعیری له دایکدهینت، نیمرولقه یس هرگیز قوتابخانهی نه دیوه. نه نیشتاين له خوندنگا رایکردوه. چونکه بیرکردنه وی جیاوازیو. نیوتن له ماتماتیکدا دونه چوو، به لام تیزریه که ی له سر ماتماتیک بنیاتناوه. نیمه، هه ولده دین چیشتی ناو مه نجلای خه لک به که وچکی خومان تیکومریدین.

یه کم خوندنگای نهو مندالانه ی که رۆحیان هیندی ناوژنه کان پروو و به مندازه ی کامیزه کان خیران له تو مارکردنی شتانی چوارد مورباندا، له مالی خویانه وه و یه کم پرومورده کاریشیان دایکیانه. ینگمیانندی دایکان وه پرومورده کارنکی باش له بری نه وی له ملاولادا به فیروچن، گرنگترین بناغی بوون و مانه وی میله تیکه.

ناموزگاری

ناموزگاری، کوله کی سه ره کی دینداریه.

نه گهر ناموزگاری بيسود بروایه، هرگیز خرای گه وره ینگه مبه رانی

ناموزگاری هۆکارنکه مرؤف به خیره کان ده گهیه نیت؛ هۆکاری خیره
 به پرتی خیره که پاداشته درتتهوه.

دینت کەسی ناموزگاریکار پینش له هەر کەسینکی دی نوو شتانه له
 خویدا هەبن که دیماننیت، هەتا متحانه به خش و باوه پینکراو بیت. به برای
 من پیرسته له مه‌دا به‌دوای کاریگه‌ری دوتنی و ناکاریگه‌ری نه‌م‌رۆدا
 بگه‌رین.

نەوانەى شۆنێن رابه‌رى كۆنێر كه‌وتوون، نه‌گه‌ر له‌برى هه‌نگاوێنان له‌ جێى
 خۆياندا بوستن، له‌ نامانجه‌ كه‌يان نزیكترن.

کلیلی دلەکان کردار و گوشتاری نەومونیانە.

وتاریژێر نوو کەسەبە کە پینکموه هەموو نامادەبووان دەیینت و کۆتر دلیان
 دەکات.

هەمیشە پروونکردنەوه و باسکردنی شتێك له‌ پینگی کرداروه کاریگه‌رتربووه
 له‌ باسکردنی به‌ گوشتار.

بەنەرمی کەسەکه. هەتا دەرگای دلەکان بکەرتنەوه و وێژدانەکان "فەرمود"

له بڑچورنه گانت بکه نه، په چاری نیخلاص بکه له کاروباره کانتدا، هتا
کاریگریت بهرده وامتیت!

کاتیک همدور و ته گانت به خورایی له هوادا دهیننموره، له روانیه
ناقیکردنوموی لومه کردنی دوتراوه گانت به چاکه کردن له گهلان، شینکی
باش یت...

خیزی گهورمتر له خیر و، شهرپی گهورمترش له شهر همن.. تنها کسانه
ژیر و نموانه ی که کراوه به پروی نیلها مدا دهزانن کی کامیان ههلبرزن.

پاوژ

پاوژ، به کم همرجی راست و دروستی نمو به یارانه یه که دهرده گرنن،
نمو بابه تانه ی به باشی بیران لې ناکرته وه و، نهو به یارانه ی یتش و هر گرتی
را و بڑچورن و په خنه ی که سانی تر دهرده گرنن، زورجار به شکست و دوزان
کوتایان دبت. که سیکي خویه خو که له بیرکردنومدا داخراو یت و پژ له
بیردې چورنی که سانی دی نه گرت، نه گور خاومنی سروشتیکي بالا، تهنانه ت
بلیمیش یت. بهراورد به که سیک که له همدور بیر و کارنکیدا پاوژ ده کانت،
که متر به هلمدا دهچیت.

ژیرترین کهس نمو که سبه که پزرنکی زور له پاوژ ده گرت و زورترین

سود له فیکری کهسانی تر ودرده گرت. نوو د وچه کالو کرچانه ی که له کاره کانیاندا بیر گردنه وی خویان به لاره سروزیا ده و، تمنانهت زور له خه لیکش ده کم و به سریاندا دمیسه پینن، چواردوره که میان همیسه نه فرمت و یزبان لیده که نه وه.

ههروهک به که م هرچی به ده سته پنانی نه نجامی جوان و باش راوړتو، به کیک له هؤکاره گرنگه کانی خوپاراستن له سهرضجای خراب و ژیرکه وتیش، فراموشنه کردنی سوو دهر گرتنه له فیکری بهرزی دؤستان و خوشه ورستان.

پنوسته پتش ده ستانه ههر کاریک راوړتو پنیست نه نجام بدرت و که موکوړی له نه خشه کیشانیدا نه کړت، هتا له نه نجامدا مروف رینی له رینگه هله کانی وک تاوانبار کردنی چواردوره و په خنه گرتن له قدور که به لا و موسیبه ته که دوو چندان ده کم هه لته که ورت، به لئ، نه گهر پتش هه ستان به کاریک به جوانی بیر له دهرضجایه که ی نه گرتنه و راوړتو به کهسانی خاوم نه زمورن نه کړت، خه یالشان و نانومیدی و په شپانی سهرضجایکی هتسی دهن.

چه ندین کار هه که به بیر گردنه وه له پتش و درای دمتیان دراوختی. خاومنه کانیان نه که ههر نه پانتوانیوه ههنگاونک بهرو پشی بهن، به لکر له نه نجامدا بوو به هؤکاری نه سانی متانه و ناوزوانی خاومنه کانیان، به لئ، که شیک ههر شتیک به خه یالیدا هات جینه جینی بکات، به هوی نوو

خپل اشکانانده که له نه نجامی پښتو هله کانه نښان ده کمونت، نه نمانه لمر
شته شدا که له ناستی توانا و وز میدان و دهنایت تیاندا سر کموترو پښتو
زوو یان درونگ دوو چاری ناورمیدی دهیت.

پښتو مرؤف هرگز نهو دمرگایانه نه کانه ده که له داخنیان
دستوسانه. چونکه نهو شهر و دڼو و درنجانیهی لهو ده لاقانه ده دزه ده کنه
ژوومروه که کراونه توه، هم زیان له کسانیهی دی دهن و، هم نابرویهی
خاونه کشی له گمل خویان دهن. چهن دین کسهی را هن که سرمرؤیانه و
بهی پراوژ کردن به را و بزچوونی کسانیهی دی خویان له باووشی همدینک
سودا هارشته توه، به لاهم له نه نجامدا هم له لایه نهو مارانه ده گه زاون که
یناریان کردونه توه و هم سرپراونه توه. خوزگه نه سرپراونه همیشه نهما
خویانی بگرتایه توه!

حق

نهو کسهی حق لایه خوزوستراد و قبول کراوه، نه گهر دواویش یت
به لاهم ناحق ناشین و بیزل کراوه، نه گهر براویش یت...

حق، له خوپدا جوانه و خاونهی حدیش شیرینه. خاونهی حق نه گهر
له لودیش بنشینت هشتا پاک و ینگه رده، به لاهم ناحق نه گهر به میکش
بشوررت هشتا ناپاک و بزگه نه...

گەر ۋىنگ و شىۋىش بىگۇرپىن ناۋىرۇك ناگۇرپىت.. نار و نىشانىش
 بىگۇرپىن زات ناگۇرپىت. نەۋ شىۋىش كە زۇرىيە جار مۇۋەككىنى خەلەتاندوۋە
 گۇرپانى ۋىنگ و شىۋە و نار و نىشان بوۋە.

نەۋ كەسە سىنەم لە لاۋازان بىكات، نەگەر براۋەش يىت ھەر دۇراۋە،
 خاۋىنى ھەق نەگەر دۇراۋىش يىت ھەر براۋىيە.

ھەق و دادپەرۋەرى

دادپەرۋەرى لە بەھىزىتىن سىستەمە مىكانىكىيە كانىش بەھىزىتەر.

نەگەر ھەق شىۋىزىكىش يىت بەۋرور سەرتەۋە، سىل لە دۇرۇز كەرنى ملت
 مەكەرە!

ھەق، كاتىك كەسەنكى دىستەكەۋىت كە لىنى تىلەگەن و بۇ كەسەنكى تىرى
 ۋەۋىندەگەنمەۋە و نۆنەراپەنى دەكەن و خۇشيان دەۋىت، بالدەگەرت.

دادپەرۋەرى سەرمەپەكە لە ھەسە شىۋىتلىك دەخوات.

دادپهرووری، په کینکه له رنگه کانی نریکجوونموه له خوا، به لام شو شنی
مابهی سرسامیه نومیه که زوریه ی خه لکی خویانی لئ به دورده گرن.

شورراکانی نیسلام حق و، دمرگاکدی دادپهرووری و ناووهشی به ختموویه.

نمو که لوانه ی که تیایاندا دادپهرووری بالادهسته له کوشکه کان بهمخترن
و. نمو سدرایانهش که له هاتوهاواری سته مدا خنکاون له ویرانه کان پهرشاسترن.

به میزموونی یه قین سه بارهت به جیهانه کانی نهودیو، به مانای به میزموون
و پتموونی بیرى حق و دادپهروورش دیت.

نمو که سى ململانی له گدل حه قدا بکات، زور یان درمنگ دمشکت.

کاتیک خه لکی پشیلده که پت، همرگیز له بیرت نه چیت که میزنکیش هب
بترانیت پشیلت بکات!

خیر و شهر

نهجامدانی خیر له روانگى دینموه ندرک و، له سزنگى ریژدانیشموه
ده فترنکه شایانی ستایشکردنه. نهجامنده دانی خیر له دیدی دینموه گوناوه

و، له پروانگه‌ی جیکه منوره که می نه خلاق و، له گزشتی ویزدانیشوره
 نیمروایی و همرومیه، له روانیه همدنیک چار خیز یسوره و نه‌نانه‌ت تا
 نه‌ندازه‌گیش زیانه‌خش ییت، به‌لام هرگیز ناییت به شمر. به‌لام شمر
 به‌تعاونی پشیموانی نه‌میه...

سیستمی کۆماری

کۆمار، به مانای نیدارمه‌ک دیت که تیندا خەلک مافی هه‌ل‌باردن و
 راورێزان هه‌یه و، په‌که‌م کتیش که به‌شویه‌کی تهاو و دور له گشت
 که‌موکورتیه‌ک پرونی کردیته‌وه قورانی پرورزه، نیشانانی بستمی
 کۆماری وه‌ک شتیکی پینچه‌وانه‌ی قورنان، نه‌گه‌ر به‌نه‌قه‌ش نه‌ییت،
 شرتهماری نه‌زانییه‌کی خه‌سوخوله، لایه‌نگرتی بستمی کۆماری و
 چارونرفاندن له‌ناست سه‌رچاوه‌که‌شیدا جگه له عینادی و که‌للهره‌قی چیدی
 بیه.

په‌مه‌ر (عَلَيْهِ أَصْلُ صَلَوةٍ وَالسَّلَام)، هه‌روه‌ک نیددیعی پاشایه‌تی نه‌کردوه،
 هه‌لیفه‌ ناوازه و نایابه‌گانیشی نه‌یانیه‌شروه ناویان وه‌ک مه‌لیک و سولتان
 ده‌رجیت، پاشایه‌تی، به‌ دورکه‌وتنه‌وه له روه‌ی نیلام هاته‌ گۆرێ و،
 به‌منه‌زای دورکه‌وتنه‌وه‌که‌ش بوو به‌ هۆکاری ستم و خۆسه‌پاندن.

سینمی کۆماری که پالی به‌ بیرێ نازادی راسته‌قینه و

دادپه و مریموه داوه، له پال نعوهدا که شتواژنکی نیدارسی بهرز و سلامت،
 سیستمیکي هه تابلنیت ناسکه. به تاییهت نه گهر له م پرووه چاودیزی و
 پاریزگاری لینه کرت، به ناسانی نیلهاد و نانارشی له هه ناویدا چه کهر،
 دهکات.

سیستمی کوماری شتواژی نیداروی پوچه بهرز کانه و گونجاوترنیشان
 له گمل شرف و کهرامهتی مرؤفا. به لام سه بارهت بهو پوچه کالوکرجانی
 به کمال نه گمیشتون یان هه ستیان به ریگاکانی که مالانی مریوی
 نه کردوه، سه رابه له بیایاندا و، چه رداخنکی پیس و شری وهایه که بز
 مانوه و نیسته چیرون دمنادات.

سیستمی کوماری، له حوکمی دایک یان پهروموده کاری نازادایه،
 نوره کانی عاشق به نازادی، نمر گوش و گهرمیان دهکات. گۆشیان دهکات
 و گهرمیان دهکات به لام هه رگیز نیدارمیه که نییه بز "نازادی سه رتاسری
 پهها"، به لکو حکومهتی نه زیلهت و نازادی نه خلاقه.

کومار، له ریگای نمر بههایانوه که مرؤف بهرزده که نوره زمینه بز
 بهرزده نوهی مرؤف ناماده دهکات، پاشان له گمل نه خلاقی بهرز و ریزدانی
 هوشباردا به تمنها جیی دهبلنیت، له موده و نیدی هه مور تاکیک له ماله که میا
 و له کار که میا وه کو خاوهن نیراد میه کی نازاد هه میسه بیر له چاکه و نه زیلهت
 دهکاتوه و، دواي پهها بهرزه مریویه کان ده کومت.

روح، هادوئی له گهډل شو نارو زوړی نازادییهی که له هه نارویدایه، نایمونت
هیچ هیزنکی بالادست کوټمړولی بکات. له بهر نهوه، به پمچه کردار ولامی
نو سوورانه دهاتهوه که بڼ بیرگردنهوه و دفتار و گوشتاره کانی ده کشرین.
لهم پرووه نهوانه ی لایه نی سېسته می کوماری ده گرن، کاتیک له لایه ک ماف
و نازادیی فراوان به تاکه کان دجه خشن، پینوسته له هه مان کاتدا بهرو نه خلایک
و فضیلت و بیرگردنهوه و نیرادهش بهرزیان بکمنهوه.

پاراستی هستی نایینی و بیر دینی له پندارستی و داخوازیه کانی
بېسته می کومارین. لهم پرووه، سووگایه تی کردن به خه لکی له سر هست
د بیر دینیان و، دستدرژی کردن بڼ سر مافه کانیان و تاوانبار کردن و
ناوړاندنیان له بېسته میتکی کوماریدا، له راستیا سووگایه تی و دستدرژییه
بڼ سر بېسته مه که خوی.

کومار، پینوستی به که سانبکه که به ته و او منی لنی تیښگن، پینوسته کوم
د پم له مانه کانی شو به ته ندازه ی کومپی بیرموند و هه کیسه کان بهر یقار و،
پیاره گانیش بهرنه ی دادگا هره هه تیاره کان داد بهرور و هه ته رست بیت.

سیاست

سیاست هومری نیداردان و بهرینوردنه بهنازاستی رازیکردنی خه‌لک و خوا، حکومت‌کان، بهمنندازی پاراستنی خه‌لکی خویان له شمر و زیانه‌کان له پهنگی هیز و دسه‌لانه‌کیانه‌وه و، پاراستیان له ستم بهیزی دادپه‌روریه‌کیانه‌وه، له سیاستدا به سرکوتوو دادفرین و به‌لینی داهاتوره‌کی گه‌ش دمدن، نه‌گینا پ‌وشناییان ده‌کوزیتسه و دپ‌روخین و، له دواپانه‌وه کارلبوریه‌ک چینه‌یلن که تیندا جوین و له‌عنه‌تیا ب‌و دهنردرت.

سهارت به نیداری و سیاسییه‌ک نم‌تاییه‌تمندیانه زور گرننگن: ریزگرتن له حق، سرورمی یاسا، شعوری ن‌رک، هه‌ستکردن به لیرسراوتی له کاره سخت و گه‌رانه‌کاندا، به‌هره و شارمزیی له کاره ورده و ناسکه‌کاندا.

حکومت واته دادپه‌روری و ناسایش، له جینگایه‌کدا نم‌شانه نهن یاس له بولنی حکومتیش ناکرت، نه‌گه‌ر حکومت به ناشیک به‌جوتین، نه‌و ناردی دهریدکات ناشی و نارامییه، ناشیک نم‌به‌رحه‌مانه‌ی نه‌یت، نه‌نها نطمنمه و هه‌وا ده‌ماریت.

ن‌وحی که سیللت به حکومتی دسه‌لانداری بلیت "حکومه‌ته‌که‌م" له‌وه گریگتره حکومت به سیللت بلیت "سیلله‌ته‌که‌م". به‌رای من نه‌و

نایبتمه ندیده ی که همیشه خد لکان به دوایدا ده گم پښ هر نه میده.
به پنجه وانوه نه گهر میللت حکومه ته کدی به زموږ په بېنیت که دمنی
له گمرووی گیر کردوه، مانای وایه نو سر و نهو لاشیه له میزه لید کتر
د اېاون.

پنږسته له پښگه ی په فتار و ه لړکوتی دمه لاتاران و دلوزیان
له کار و خزمدت و فرمانبریه کاند همل بؤ به دستپتانی پښی خدک
برامبر به دولت و حکومت بدرت، نهک له پښگه ی زموږ وښگی
فرمانبره کانیوه. هتا نیستا کس له پښگه ی خوښ پاندنی فرمانبره
سته مکاره کان و فرودانی جه ماوړی خد لکوه پایدار و سره رز نه بووه.

نو فرمانبرانه ی که نیداره ی دوله ټنکی چاک و خاوهن فزېلت ده کم.
نه گهر له پښگه ی په نایه تی فیکر و همت و ناوړو کیانوه ه لېږ وړن.
نو دوله ته باش و بهیزه. حکومتیکش که دوو چاری به د به ختی برویت
و، که ساتنکی بېش له نایبتمه ندیپانه بکات به فرمانبره ی خو ی و
کاریان پښکات، حکومتیکه ی باش نیپه و هه رگیز ته مه ندیژ نایت، چونکه
په فتاری خرابی فرمانبره ناهه رسه کان زو بان دومنگ وهک په لید کی
پهش له نیوچاوانی نویش دمیشت و، له بهر چاوی ویزدانی گشتیا پهش
و تاریکی دهکات.

پنږسته فرمانبران له په فتاره کانیاندا په چاری جوارچنوی یاساکان

بکەن، بەلام بەنەندازی نەرمیی وێژدانیشیان نەرمویان بن. بەم شێوە
هەم دەرمان ئاڤرۆی خۆیان و، هەم هێ یاساکان و، هەم هێ دەرمانیش
پارێژن. نایەت ئەوە لەیادبکەرت کە زیری و ڕەقی لەنەندازمەدەر تەقینوی
چاوەڕواننەگراو دەهێنێت بەرەم و، نەرمیی لەنەندازمەدەرش دەیت بە
هۆکاری ئەوەی کۆمەلگا بێت بە شەتەلگی بیر و بۆچوونە چەوت و
زۆلەکان.

یاساکان، لە هەموو شەرتێک و هەموو کاتیگدا بۆ هەمووان یەکانن؛
پێدەکەرانیشی پێیستە هەم نازا بن و هەم دادپەروەر، بۆ ئەوەی کاتیگ
جەماوەری خەڵکی لیان دەرستن و، بەتەرەوتی هەستی نارامی و سەلامەتی
لەدەستەنەن.

نەگەر دەرمانێک لەلایەن کەسانی ڕەواکار و زیرەک و بەهێز و دینامیکەر
نۆتەرەرایەتی بکەرت، بەهێز و دامەزراو و لە نەنجامیش دا بە بەختەور
دادەنێت.

باخەوان نەمامەکانی گۆشەدەکات و بەختیان دەکات؛ لە نەخۆشی و
نافەتەکان دیمانپارێژت، پاشان لە کاتی خۆیدا مێوەکانیان کۆدەگاتەو.
پەڕمۆندی نێوان حکومەت و میلەتیش پێیستە بەم چۆرە بێت.

حکومەتە شکۆدارەکان لە میلەتە شکۆدارەکانمە لەدایکەن، میلەتە

ی‌کۆ‌داره‌کانیش له‌ نهمه‌گه‌لینکی وه‌هاوه‌ دروسته‌بێ که‌ تاکه‌کانی خامنی
پزمی زیندوون و، گرنگی به‌ زانست دهم و، هه‌لومه‌رجی نابورییان له‌باره
و، بیرکردنمه‌ و تینگه‌یشتیان فراوانه‌ و، شه‌پی "مانمه‌ وه‌ک خود" ده‌کمن.

نهمه‌میلله‌تانه‌ی هه‌شتا هه‌ممه‌ تاکه‌کانی به‌ که‌مال نه‌گه‌یشتوون، پێسته
لغار خۆیاندا به‌دوای زاناته‌رین و شاره‌زاته‌رین و به‌هرمه‌ندترینه‌کاندا بگه‌ڕێن
و نهداری میله‌متیان بدرسته‌ ده‌ست. سه‌بارت به‌ میله‌ت، له‌ ته‌سلیم‌کردنی
ده‌سه‌لات به‌ که‌سانیک که‌ له‌ زانست و عیرفان و به‌هره‌ بیه‌شن، ته‌سه‌ووری
به‌لایه‌کی تری هاوشتیه‌ ناکریت.

نهمه‌نی که‌ له‌ عیرفان و پهمه‌نیتی بیه‌شن و له‌ کاروباری ده‌وله‌ت
تێناگن، نه‌گه‌ر به‌هه‌له‌ خرابه‌ سه‌ر ئه‌رك و کارنك، که‌مه‌ترخه‌می ناکمن
له‌وه‌ی هه‌تری حکومه‌ت بۆ خۆیان به‌کاربه‌ێتن و، به‌خراپی که‌لکی لیوهریگرن
و، له‌ هه‌ممه‌ هه‌یه‌کدا به‌دوای به‌رژه‌مندییه‌کانی خۆیان بگه‌ڕێن و به‌وه‌ندی
پادشایه‌کی خۆسه‌پێن به‌رده‌هواسی به‌ هوکمی خۆیان بدن. له‌ ولاته‌نیکا که
که‌سانی له‌م جۆره‌ کاربه‌ده‌ست بێ، جگه‌ له‌ نه‌وه‌ی ته‌مه‌کاران و ئاله‌ی
ته‌مه‌نکاران چیه‌ر نایه‌تریت و، له‌ شوێنیکه‌شدا که‌ نه‌م جۆره‌ ده‌نگ و
سه‌دایانه‌ بیه‌سترێن، چاره‌نووسی عاده‌ و سه‌مه‌ده‌ ده‌رمه‌جامه‌نکی هه‌تی ده‌یت.

حکومه‌ت پێسته‌ هه‌وله‌بات بیرکردنمه‌ و تینگه‌یشتنی میله‌ته‌که‌شی
و نیکبخت، نه‌ک ته‌مه‌ن کار و جووله‌ و هه‌له‌سوکه‌وته‌کانی. گرنه‌گه‌ترین بناغه‌ی

نم ږنکځښتهش بریتیه له یه ګیتی بیړ و، یه ګیتی هست و، یه ګیتی پمروده و ښکړدن. نه گمر نمو ناګانه ی میلله ټنګ پینکمه ټنن، به کلتوری جیاواز و بیړی جیاواز گوڅشکراښ و، دژایه تی یه کتر بګم و، له سدر بیړېدای جیاواز مللانی له گمل یه کتریدا بګم، ږوژنک له ږوژان به حه تی یه کتریش ده ځن.

یه ګیتی بیړ و کلتور سبارت به به ټیږی میللت چمند گرنګه، ټنګچوونی یه ګیتی دینی و یه ګیتی نه خلایش له دارووخان و پارچه پارچه برونیدا به هه مان نه اندازه گرنګه.

هموو شټنک سیاسه تی تایبته به ځوی هدی؛ سیاسه تی نموانهش که زیندووبونموی میللت ناماده ګم بریتیه لموی بیړ له هیچ شټنک و نموانهش چټره شخسیه کانی خوشیان نه کهنمه و، تنها و تنها خوشی و چټره کانی میللت گوروتینیان پیدات و، به نازاره کانی شیوه بتلنمه و بنالینن.

پنویسته له ناو که سانیکدا که میشکیان له نه نجامی بیړکردنموی به ردوامدا ژانه کات و کویله ی حقیقه ټنن، به دوا ی نیداری باش و سیاسه تی چاکدا بګم ږینن، نه که له سدر و ږیسی سی و، پاشقول و فرمودانی همدنک لوی و، کومدنک پلمرپایه ی وها که ږپاکاری و ماستاوچیتی به مرؤفی ده ځښن.

نه گمر هموو مالیک سبارت به دانیشتوانه کی ځړنندنګایه ک بیت بؤ

پہرہ و فیرکردنیان؛ همو خورتندنگایهك سربازگمیهكی بچوکی وها
 یت که گشته به رومی سربازی بدات؛ همو سربازگمیهك پهرلماینتك
 یت بؤ گفتوگوکردن دهربارهی بوون و مانده و ناسایشی میللهت؛ همو
 پهرلماینتكیش له روانگهی نهرک و دمه لانه کانیمره وهر تاقیگمیهكی
 کومه لایهتی کاریکات و، همو نمو بابیه تانهی دینه بهردستی به ناوژی
 رومی میلی و بیرری میلیدا تینمیریان بکات و هه لیان به نگینتیت. مانای
 رایه نمو میللهته خاوهی نمونه ییترین کادیرانی نیداری و سیاسیه.

بیرکردنموی جیواز و موتالای جیواز کاری مرزفه کامله کانه. به لام
 نومدهش ههیه کهس مافی نهموی نییه لیپورده یت بهرامهر بمو تیگه یشتن
 و بؤچوونه جیوازانهی که کومه لگا بؤ چین و توژی جیواز پارچه پارچه
 دهکن. چونکه رینگه دان به دابه شبوون و پارچه پارچه بوون، چارنو قانده
 له ناست له ناوچوونی میلله تدا.

بهرامهر به کهسانیک که هه مان بیر و ههستی میلیبان نییه چمند گهشین
 و گومانباشیش بن، نایت نموه به دوربگرن که دهگونجیت زیاتان ینگمیهن.
 ره هه رگیز نایت رینگه بدرت دست بههر نمو خاله گرنگانه دا بگرن که له
 حوکمی دهماری ژبانی میلله تان؛ چونکه مرؤف دمتوانیت سهارت به مافه
 شه خشییه کانی خوی دووچاری مەترسی بکات و لیپوردهمی بنونیت، به لام
 هه رگیز مافی نهموی نییه میللهت و دولت دووچاری هه مان مەترسی
 بکات.

پیرسته نهوه له بهر چاویگرن ده گونجیت که سائیکی وا همین که وهک نیزه
 بیرناکه نهوه و خاوضی هه مان جیهانیسی نیوه نین، به لام له گه لئان تیکه لار
 و سه میین و به سوودن بۆتان؛ که واته نایت به پهله پروبه پروی نهو بیر و
 بۆچووانه من بینهوه که وهک هی نیوهی نین و، نایت خاوضه کانیان بتورترین.
 تنهات به گه ران به دوا ی پینگا کانی سوود و مرگرتن له موتالا و فیکریان
 هه میسه درگای دیالوگ به کراومی جیهیلرت، نه گینا نه م زویریوانه ی
 که تنه ا له بهرنه وهی وهک نیمه بیرناکه نهوه و دوور که وترونه ته وه یاخود دوور
 خراونه ته وه، کۆمه لی گه و ره گه و ره پیکده هینن و پروبه پروتان دهنه وه و نه خنی
 زهرستان ده که ن. زویریوه کان له میژودا به نه ستم کاری باش و نه رتبیان
 نه جامداوه، به لام ژماره ی نهو دمه لئانه ی پروخاندویانه نیجگار زۆرن.

مرؤف پیرسته بزانت چۆن سوود لهو زانیاری و تینیبیانه و مرگرت
 که په یومندیان به سیسته می خۆی و بیرری خۆی و دونیای خۆیه وهیه،
 نیدی خاوضه که ی هه رکه سینک یت. به تابهت هه رگیز سوود و مرگرتن له خاوان
 نه زمرونه کان فه رامۆشنه کات.

دین، لهو روانگه ی وه که خاوضی خه لئتی کۆکه روه ی خه لکانه،
 دامه زراومه کی گرنگی وهابه که پیرسته هه میسه له بهر چاوی نه وانه دا
 یت که میلهت بهر نو دمه دن و، پیرسته هه رده م په نا بۆ هیزه نه دۆم او ده که ی
 بیرت.

له داینگردنی سه لامه تی و ناسایشی دهرله و میلله تدا ناتوانرت
میتکی دیکه ی دووهم به تهنده زی هتری نایین نیشاندیرت. چونکه
مروک دین له ویزدانه کاندای کارگرترین هیزه به ههمان جور له رینکستن
و کونترولکردنی جووله و ههلسوکوته کانی ناکیشدا بالادهستترین لایینه. له
دووهم پیرسته کاربه دستان ژبانی نایینی کومهلگا به ژبانی میلله ت بزانن
و ههلبه له ویزدانی گشتیدا به زیندووی بیهلنه وه.

به زکردنه وی میلله ت وابسته ی بهرورمه کردنی لاره کاسانه له جوارچینه ی
بیر و باوهری خوماندا، به لام له ههمان کاتدا لهو رۆزگار تیبگن که
تییدا دفرین و، پروو به پروو بونه وی هوشیارانه له دزی ههزاری و نه داری و
پاراستی ههستی بهروا و متعانه ی خه لکی و، به پیرمهردنی پشمازی و
بازدگانی له خولگه ی زانست و بههرمه.

سی ماکی گرنگ همن که میلله تان ده پارتزن، دین و حیکمه ت و چهک،
دوتوانین بهم جوهره تمهیلی حیکمه ت بکهین. په ببردن به زانستی حهقیقه ت و
ناوته برون له گهل ژباندا.

دونیا خاندی ناپیکردنه وه و نه زمورنه و، تییدا هه مو شتیک به موی
نهو مانا و بههابه وه که نه زمورنه کان پنی دبه خشن، پینگه بهک ده گرت.
بهرای من پیرسته له لایک گرنگی بهو شتانه بهرنت که به نه زمورندا
تییه پیر و، له لایه کی دیکه شه وه له نه زمورن و هه له نگانندی نوندا

که متهم می نه کرت، هتا له به ک کاتدا هم باپیران و هم نه وه کانی زانت پارتررن.

له پارترگاره کاتدا میهرمانی و هستیاری و لیرسراوتی و، له سرۆک شاروانیه کاتدا رینکوبینیکی و پاکو خاوتنی و سه لامه تی کووچه و بازار و، له داوهره کانشدا بیرری حه قپارتری و بیلایه نی و بوژی، بناغن.

نه گهر میله تان و دوله تان حه به چاره ی به کتر نه کهن، تا رادیه ک شتیکی سروشتیه. له م دووهو سیاسه تی نیرانیان یان له خولگه ی دۆستایه تبیه کی گهرموگور و یان له تموره ی به رۆمندی دا ده خولته وه. هه ردوکیان ناسین، به مهرجیک لایه نه کان نه زیان بیه خشن و نه زیان وهریگرن. به لام نه گهر نیه که شیش نه خه له تینین پیوسته هه میسه بۆ نه وه ی نه خه له تیرین یندار و چاوکراوه بین؛ نه مهش به کیتیکی دیکه به له لایه نه کانی سیاسه ت.

نه وانیه ی وا ده زانن سیاسه ت ته نها بریتیه له حیزب و پرویاگنده و هه لیزاردن و دمه لات هه له ده کهن. به لکو سیاسه ت بریتیه له تیرامان له مرۆ له گه ل به یانیدا و به یانیش له گه ل دوو به یانیدا و، هونه رنکی به رینوهردنی خاوه ن ناسۆی فراوانی وهابه که تینیدا ره زانه ندیی خوا و خه لک پینکه ره موتا لاده کرن.

هه بردوو، قوتاخانه به کی به له تابلوی په ند و عیبه رت و نه وونه ی

ره‌پايه که له ژيانموه وهرگيراون. نه‌وانه‌ی زۆر باشی قازانج و سووده‌کانی
 نهم قوتابخانه‌یه دمانس و هه‌لیدمه‌نگیتن، دمتوان سهرکه‌وتوانه حوکمی
 داهاتووش بکه‌ن. چونکه نه‌مرو دوتنێ ده‌چیت و، دوتنیش له‌ برۆزی پیش
 خزی.. نمو شته‌ی ده‌گۆزپیت تنه‌ها ره‌نگه‌کانه.

ده‌سه‌لاتی هیز کاتی و پا‌گۆزمه‌ ده‌و شته‌ی ده‌مینتومه‌ ده‌سه‌لاترتیی
 حق و دادپه‌روه‌ریه. نهم شتانه نه‌گه‌ر نه‌مروش نه‌یت، ینگومان له
 داهاتویه‌کی زۆر نزیکدا سهرده‌که‌ون. له‌به‌ر نه‌وه پتیه‌سته خه‌لکی له‌ حق و
 عه‌داله‌تدا به‌دوای گه‌وره‌ترین سیاه‌تدا بگه‌ریزن.

به‌شیکێ زۆری خه‌لکی نهم روژگار به‌ سیاه‌ت به‌ یاری و فیل و
 ته‌له‌که سیاهی‌کانی روژانه و، خه‌له‌تاندن و فریودانی جه‌ماویری خه‌لک و،
 مله‌لانی‌کانی به‌رژموندی و ده‌سه‌لات و، نیشانسانی سه‌رجه‌م نامه‌شروه‌کان
 له‌م پیناوه‌دا ده‌ک شتانی مه‌شروع و پێیدراو، ده‌بینن. هه‌ریزه له‌ پیناو ژبانی
 دل و، راسته‌ویی بیر و، په‌یوهندییان له‌ گه‌ل خوا‌ی گه‌رمدا، دورکه‌وتنه‌وه
 له‌ هه‌ممو جوولانه‌ویه‌کی سیاسی به‌ شیکێ پتیه‌سته ده‌بینن. هه‌یه‌ات!
 نمو سیاه‌ته له‌ کوێ که له‌ گه‌ل حق و دادپه‌روه‌ری په‌کی گه‌رتوه‌ و، نمو
 مه‌هزه‌له‌ی کۆلانه‌کان له‌ کوێ که زۆربه‌ی درۆ و ته‌زویه‌!

مزگوت و فەرمانه‌کانی

مزگوت‌ه‌کان نمو جینگایانانن که تمنانت له سه‌ختترین و ناخوشتترین
 رۆژه‌کانیشدا تیاپاندا بابه‌ته‌کانی په‌یوه‌ندی‌دار به نیمان و قورنان
 مورتالاده‌کرنن.

مزگوت‌ه‌کان، به‌وێنه‌ی قوتابخانه‌یه‌ک که هه‌موو ناسته‌کانی له‌خۆگرته‌وه،
 خانه‌ی عیلم و عیرفانن.

مزگوت‌ه‌کان کۆمه‌لیک پێگه‌ی ناسانی وه‌هان که تیاپاندا له‌پال په‌رستشدا
 زیکر و فیکریش به‌ زیندووترین شیوه‌ نه‌جامده‌درنن.

مزگوت‌ه‌کان، له‌ سه‌رده‌مینکی دیاریکراودا، کۆپی پراوژی پیاوانی
 ده‌وله‌ت بوون.

نه‌جامدانی تمنانت کاره‌ دونیاییه‌کانیش له‌ جینگایه‌کی وه‌ک په‌رستگادا
 که به‌ ڕۆی جیهانی لاهوتدا کراویه، له‌رووه‌ که چه‌ندین قازانج پێشکه‌ش
 به‌ پۆعه‌کان ده‌کهن، له‌سه‌روو و سه‌فکردنه‌وه‌ن.

مزگمونه‌کان له‌و لایه‌نموه که ژبانی نیمانداران پیکه‌خه‌ن وه‌کو فترگه‌به‌کی
ناسانی ره‌ان.

بازرگانی

بازرگانی، برتیه له‌ داواکردنی پوژی له‌ خوابیدی که جله‌وی هه‌موو
شتیکی به‌ده‌مه له‌پینگدی زمانی پاره و شه‌کموه. نه‌م کردار و داواکردنه
پنوسته به‌ده‌متی نه‌نجام‌بدرت، به‌لام نابیت نه‌وه‌ش له‌یادبکرت که هاته‌دی
داواکاریه‌کان تاییه‌تن به‌ نه‌موه.

زانست و ته‌کنه‌لوجیا چه‌نده‌ش پشیکه‌ون، پوولی بازرگانی و
کاریگه‌ریه‌کانی له‌ نایینه‌دا، له‌ نیتاش گه‌ورتر و گرن‌تر دینت. ته‌نانه‌ت
ه‌کومت و ده‌مه‌لاته‌کان له‌سایه‌ی نه‌ودا دمه‌به‌په‌نه مه‌یدان و به‌یارمه‌تی
له‌و به‌ردیوامی به‌ بوونیان ده‌دن.

به‌وته‌ی هه‌موو شتیکی دی، له‌ بازرگانی و سته‌تیشا پوولی زانست و
په‌پووی زور گرن‌گن، به‌لام نابیت نه‌وه‌ش پشگرت‌بخرت که نه‌م دوو پشپه
له‌و به‌نه‌مای شاگردتی دامه‌زاون.

چه‌نده‌ها به‌به‌تی ناو کتیه‌کان هه‌ن هه‌نا به‌ ناو‌زوی به‌هره و کارامیی
وه‌تایه‌کدا تینه‌په‌رن که شاگردی و خه‌لفیه‌تی پشپه‌و، نه‌سته‌مه نه‌نجامی
به‌سه‌ود و چاره‌روان‌کراو به‌خه‌نمه‌وه.

سهارت به بازارگانټك كه له چوارچينوي حرام و حلالدا كړين و
 فروښتن دهكات، همدسو نمو خولهكاندي كه له كار و پشه كيدا بهسري
 دېبات به پمرستش حسابن.

له بهرنه دوی زورمې جار پاكخواوتني و پټكوبنكي يان پيسې و شپږمې
 شرتني كار و بازارگاني، پمگداندهوي حالتې دوحې فروشياري و بازارگان،
 نايټ نمو پاستيپه فراموشبكرټ كه نهم حالت ته كاريگري نمرتي يان
 نمرتي لمر مشترې و كړيار دميټ.

بازرگان و فروشياري فيلباز و نه له كچه بدم كارميان سمرتا دژاېمي
 پرموددگار و ويزداني خويان دهكڼ، پاشان به ناشكرايووني فيله كانيان له ناو
 خلكيشدا، متمانه له دهسته دهن و، لهو جيبه دا دده وړين كه دموو قازانج بكن.

دوحې بازارگاني بريټيه له راستي و دروستي و نه مانه و ټينگېشتن
 له دوزگار و د هفتاري جوان و ناسك بهرامبر به كړيار و مشترې،
 نمو كسې له يه كټك له مانه دا كه مته رخمي هديت دوحې بازارگاني
 زامداركردوه و، له نه نجاميشدا پينگاكاني قازانجكردني خويان به دميټي
 خويان دهگرن.

بازرگانان و سمنه تكاران پټرسته پروخوش و زمانشيرين و خاكي و

پانگور و دامه زراو و همولدر و کولنه دمر بن. نم تایبه تمه نښانه ی که بؤ
همو و خاوم پشه کان دارای گرنګین، سهارمت بهم دور پشه به گرنګترن،
چونکه بازوگانان و سعه تکاران هم له گمل خه لکه زور ټنکه لاون و هم
نم خه سله تانه په یومندیه کی به تینی به قازانچ و زبانی کاره کانیاموه همیه.

نومانی پوژانه کاترمیرنک پش له خه لکی شوینی کاریان ده کمه ووه و
کاترمیرنک دواي کاتی ناسایی دایده خن مانگیان دینت به سی و پتچ
پوژ و سالیان به چوار سه. ینګومان بهو مخرجی له شوینی کاره کانیاندا
وزیفه ی سهره کی به ندایه تی تا چهند دستدات فراموشنه کهن...

دویاروی زمان

زمان، په کینکه له گهورمترینی نو دیاریبانه ی که خوی خاوم پرهحه تی
پینسور پشکه شی مرؤفه کانی کردوه. مرؤف به هوی نه ووه مرؤفیتی
خوی دینته سهر زمان و، بهرو زانسته کان بالده گرنه و، له گمل نه ووه کانی
داهاتوردا دهری... نازانم داخو نه وانه تی ټکی دهن و دیشورتن، ناگاداری
گهورمی نو خیانه ته همن که نه نجاسیان داره؟!

بیری ماکیا فیلیستی^۱

جاران وا دمازرا ږنگای خو ناساندن له ږنگی ناسرینکړدن و تاوانبارکردنی
که سانی تروه ته نه ایا بهت یت به گروینک دووړوی ږوژه لاتهوه. به داخبره
نیستا هینه پهری سندرود که به شینکی زوری نه وانهش که به ناوی حدیره
کارده گمن و له پیناویدا هولدیدن گار و چالاکیه کانیان له سر ماکیا فیلیزم
بنیاتمدن. به دبه ختی بۆ نه وانهی له ږنگی نامه شروع ناحدیره به دواي
هقددا ده گهرین! به دبه ختی بۆ همدو ماکیا فیلیسته کان!

سهرکه وتی چاکي و جوانی

هموتی سهره کی دوتیا چاکي و جوانی و راستی و فزیده ته. دوتیا
زوو یان درنگ دیتوه سر نه مینل و خولگیه و کیش هیزی ږاگرتی
نهمی نییه.

۱. ماکیا فیلیزم: رنجه له تمز مېکې فلسفې و سیاسي که لمر میر و زچوونه کای بکولو ماکیا فیلیز.
نوسر و سیاستوان نیوال نامراره. ماکیا فیلیز له کتبه پناو ماکه که به به ناوی "میر". پای وابه
مؤگه پشن به ناماخ همسو جزره رنار و هوکرنک ږکه پشمراوه و. نومسته دمه لاتار غوی له
همه کافي دامنیت و سهره بخانه لاه.

باتی چورہ

روانکا
بزنس

مهردی خزمهت

مرؤفی خزمهت له پیتناوی نهو به هیانه‌ی دلی پتو په یو مستکردوه نامادیه زور چاونه ترسانه به سر دړک و دال و سهختی و ناروخته‌یدا بگوزمرت و پروات، مرؤفی خزمهت بهرامبه‌ر په روږدگاری مه‌زن هینده پنگه‌یشتو و به‌نده‌وب و ږوشتبه‌رزمیسه که هرکاتیک نامانجه‌کی ده‌پنکیت و سرده‌کومت، خوی ناکاته خامنی سرکه‌وته‌کان به‌لکو هموی ده‌داته پال خامنه راسته‌قینه‌که‌یان، هر دمنگ و سه‌دایه‌ک به ناوی خزمه‌ت‌وه به‌رزیتموه به زیگر و ته‌سیحی ده‌زانت، به چای ږیزوه له هم‌موان ده‌روانت، هینده‌پروای به توانا و قودرته‌ی خوی گوره‌هیه که له کاتی چه‌پله‌لیدان بو سرکه‌وته‌ی تاکه‌کانی‌شدا سرکه‌وته‌کان هر ده‌داته پال په‌روږدگاری و خوی ده‌بارزنت لموی تاکه‌کان بکاته بت له هزری خویدا.

مرؤفی خزمهت هرکاتیک له‌هر شوئیک پتویست بیت کارنک نه‌نجام‌بدرت، نهو په‌که‌م که‌س دمیت که خوی به به‌رپر‌سیار ده‌زانت به‌رامبه‌ری. له‌به‌رامبه‌ر هم‌مو نه‌وانه‌ی که خمی ه‌لگرتی مه‌شخه‌لی حه‌قیان هیه تا به‌ر‌زترین ناست به‌ر‌ږ و به‌و‌ږدانه، مرؤفی نه‌م ږینه‌گر تووشی شک‌تیش بیت و، داسه‌زراوه و پلانه‌کانی‌ش تیک‌شک‌تیزنت و په‌کبون و په‌کیتی پهرت بکرت و هیزی نه‌وی بکرت، هینشا به‌وپه‌ږی به‌روا و نو‌میدوه مامه‌له ده‌کات و پاشانی‌ش که دو‌وباره ږوو به‌نا‌سز به‌رو سرکه‌وته‌ن له شه‌قی پال ده‌داته‌وه، هر چا‌و‌ږوشی و لی‌بورده‌می ده‌کاته پین‌ږموی خوی.

مرؤفی خرمات خامن به سیرت (بینایی دل) و کسبنکی واقعیینه و هر له سهرتاوه نموی په سندرکدووه که نهم رینگابه یهک پارچه هوراز و نښیسه. هدروها هینده باورپنکی پتهو و هیممه تنکی بهرزی هدی که نه گهر چاله کانی دوزه خیش له بهرده میدا بښه له بهر نامادی تپه پرانندیانه و، وهک رنبرارنکی نهمنداری نمو ریتبازی سهری له پشناودا داناره، دهیت هینده وه فادار یت که ته ناهت له جان و جانان بگوزمرت بهی نموی جارنکی دیکهش بیانیه تپتیره به خه یالیدا. بدلن نمو مرؤفینکی رپوح و کسبنکی راستگز و له خوبرودی له شتومیه.

پیشکش به مردانی نیرشاد

پیغمبرمهرمان له ژبانیډا تنهیا یهك جار هه جی كړدوه. بهلام همدود
ژبانی له تبلیغ و نیرشاددا بهسه ریردوه.

• • •

نمونه‌ی کاره‌گانیان تبا و گونجاو نین له گه‌ل نمو چاکه و به‌خشاندا که خوا به‌خشیونی، کانیای خویان کۆتیه‌که‌مه‌وه.

• • •

۵. وەگەرت ھەندىك لە غەربىگە كان بېن بە ھۆكۈمى فەتىھى زۇرتىك لە

...

گوریمی له کاری گوردا و نه خشی گوردا نییه. بیلگور لمره دایه

ناده میزاد چار له پژامه نندی خوی گه وره ببریت و، خوی گه وره ینی
بفرموت "من لیت رازیم".

نه کمیت وه شانندی تۆر به خه یته و مرزی دورینه وه و خه رمانمه، نه گینا
همولی همدوو و مرزه کهت به خورپایی دهروات!

مرجه مرؤفی باره پدار له زه مینه ی کرداردا بیروباوهری خوی بچه پیتیت.
کاتیک نیجان و کردار ههسته کانی که مینک دهخه نه ژیر فشارمه، نیدی له
هه لوه کهوته کانی شیدا دامه زراوی و پاسترپوی به دیارده کهون.

دستریشتی نیمه له زهری خوادا وهک دستریشتی فه مانبهران و
کارگوزاران وایه له زهری میریدا.

نه گهر که مینک گونه هه کانی نازاری بعهن، مانای وایه چاک و خراپ
لمبه کهتر جیاده کاتمه.

دوژمی سه کهوتن خوشگوزوانی و پالده نه وه، سه کهوتنی موسلمانان
تهنها نهو کاته دیشه دی که وهک گومانده ساده و ساگار بژین.

نه گهر هینکه و جوجه لمیه کی زلوت همن، نه خه له تایت هه مرویان له یهک
سه به نه دابینیت!

• • •

بلان و نه‌خشم‌پزى نه‌گمر نه‌توانیت قدم‌مرش بگذریت. له نه‌نجامدا
مرؤف له بمره گرنه قه‌در ده‌پارزیت.

• • •

گومانباشی جیابه له گومانباشی و پشت پشیمه‌سن... دیاریکردنی
نورنی هم‌ره‌ك له‌مانه کاری نمرایی فیراسته.

• • •

نور شته‌ی له ته‌بلیغا گرنه‌گ برتیه له نبیلاص و وەرگیرانی له‌لایمن
خه‌لک‌ره. نایت هیچ که‌ستک هه‌ولبات ته‌بلیغی که‌سانیک بکات که به ناست
لسمروو خۆیموژ. دما نه‌نجامه‌که‌ی به‌پنجه‌مانوه ده‌یت. نایت کور به‌رام‌بەر
باوک و. قوتایی به‌رام‌بەر ماموستا و. شاگرد به‌رام‌بەر به وستا‌که‌ی
فمه‌کی ده‌یت. له‌م روووه قه‌روونه‌کردنی پشه‌مه‌رتسی پشه‌مه‌ری خوا
له‌لایمن نه‌بر تالیبی مامیه‌وه شایمی هه‌لورست و تیرامانه...

• • •

دایک و باوک ناکرێن به‌قوریانی هیچ شتیکی تر. به‌لام نه‌گمر نه‌وان وتیان
"حزمت مه‌که‌!" له‌م قه‌ده‌غه‌به‌دا گورن‌ایه‌لییان ناکرێت. جگه له‌مه، نه‌وانه‌ی
گورن‌ایه‌لیی دایک و باوکیان ده‌که‌ن. پیت و به‌ره‌کات له‌ زیانیاندا ده‌بینه‌وه.

• • •

نه‌هانار له‌ سه‌رزمویدا و نورنم‌ری ناشتی و ناسیشه.

• • •

مرؤف نایت له‌گه‌ل باوکیدا مشتومر بکات، با له‌م هه‌فیش ینت.

سيفتي جه لالی له هدمو که ميکدا به شينومه کی جوژنی يان کرلی بونی
هميه. نووچوون سيفتيکی نبولکراو نييه؛ به لام کاتیک به پرموردی
موجهه مدهی پرمورده ده گرت، بهرامبر به دوژمن له شیری وپاردا و،
بهرامبر به نيحانداریش له شیری خۆبه که مزانیدا خۆی دهنوتیت.

نه گمر لمبر هه ندیک هۆکاری تایبته پتوست بکات هه ندیک کهس نمر
بلاوکره وانه بهخوئنمه که دوژمنایهتی نیلام ده کهن و هیرشی ده کهنه سمر،
هیچ نیت پتوسته ناگیانه و هوشیارانه بهخوئنمه ده.

ده گرنجیت هه لسوکه موی مرۆفانه بهرامبر به کهسانی خراپه کار و
زیانه خشر پینگه له زیانیان یگرنت. پتوسته له بیرمان نه چیت که "نیسان
کزیله ی نیحانه"...

نمرانه ی له زاتی خۆیاندا بچووکن، هه میسه کهسانی بچووک و خاوین
که پیتی نزم له دهرویهری خۆیان کۆده که نه مه. واده زانن بهم شینومه ده توان
که میک ناستی خۆیان بهرزی که نه مه.

شیتان زلرجار نمر که سانه له دین دهره کات که زیانیان له خولگی
نیرشاد و بانگه وازدا به سه رنابه ن. نمرانه ی نمرمان به چاکه و پینگی
له خراپه ناگهن، له بهر که موی دهی مه هروم دین. نهم که سانه هه رگیز
سردی نیلهم به سه ریاندا هه لئاکات، له وانه به بتوانن کتیب بنوسن، به لام

نومسینه کانیان پرمش و تاریکه و پیت و بده کمتی تندا نیبه. وطن لهوانه دا
که سرفالی فرمان به چاکه و پنگرین له خراپه، همیشه شنبای نیلهم
«میسرت، له پرنهوه نیمومنان پترسته بهردوام بخوتینهوه و بیرکمنهوه و
بهردوام همولبدین شتک به کهسانی تریش بگه پهنین، هدا بتوانین له سر
ناستی روح بهزیندوسی بیتینهوه.

پنوسته خه می هه موو مورثید و پرنمونیکارنک له پوژگاردا تمنا
پزاسندی خوا بیت و، هیچ بیر و هستیکی دونایی نه به نامانجی.
پرنمونیکار پنوسته بهم حوزه بیرکاتهوه "نه گمر وژونک پرن له دوزه خیش
هملکوت، پنوسته بهدوای سیمایه کی ناشادا بگه پرنم و لهوشدا باسی حق
و حقیقه تی بؤ بکم." نه مهش پوترتتی بیرکردنهوی نهو بانگه وازکاره
نرونیمیه که لهم سرده مه دا پیرستان پنبه تی.

(آمنت) ی مروفه مه زنه کان

هه ریک له بهر زپاگرتنی مه فکوره ی خزمه ته که مان که برتیه له
خزمه کردنی مروفایه تی له پشاور خوادا، به سر هه موو نارم زویه کی نه فسی و
جهستی و، هملیزاردنی به سر پیداوستی و نارم زوو مروفیه کاند و، نهوی
که نوای ناسینی حقیقه ت، به جورنک دامه زراو بین که ناماده بین سرجه می
خزمستان و نهو شتانهش که دلان پینانهوه به ستراوه بهخت بکه بین و،
نهری که له پشاور نامانجه بالاکه ماندا سنگ دهره پرتین له پروداوه هره

سخت و قورسه کان و، پینگا گانی به ختمومری به پرووی نمودی نورنا بکمینره و، نمودی که یم خورزگار کردن له گشت ههزه ماددی و مهعنومیه کان له به ختمومری کهسانی تر دا واتای ژیانمان بدلوزینهوه و، هارپئی له گمل فلهسه فدی "له خزمه تدا له پتشی پشهوه و له پاداشتا له دواى دواوه".
خومان به دوریگرین له کپشه کپشی دهستختنی پلهویابه و ناویانگ...
بدلی، نه مانه نمو نامانجاندهی برونی نیمه ن که به هیچ شیریه ک ناتوانین دستبه داریان ببین.

نمواندی له بزوتنومه کدا له پشهومن، له روانگهی پینگه که بانده، هر خو و خهله تینکی جوان و باشیان تیدا ییت چند هیندانه لهواندی دواى خویاندا پشگم دادهوه. به ههمان جزر هر حالت و رفته تریکی نابهنی نمرایش دهگونجیت نهواندی دی له خود و ناوموژی خویان دوریختهوه و، بیانکات به چند رۆحینکی هه رزه و چارلپنکه ر.

گیانفیدایانی خوشه وستی

دونبای رۆشن و به ختمومری نایینه نهها نمو قارهماناندهی بوادی خوشمیری بنیاتی دمنز که به عشق و خوشیستن بالیان گرتوه. نمو قارهماناندهی خوشمیری که بزدی خوشمیری له سر لپریان و، دلپان خمرمانی خوشمیرییه و، روانپیان ههسته مرویه گانی لیدمکت و، نیگای مهربانمیز ناراستی هه مورو کهس و هه مورو شتیک دهکن و، له خورانهوه که

همدین و ناوادی و. لهو نه ستیزانمونه که ده گه شبنمونه و ده کوزنمونه هممیشه
په بامی خوشموی و مرده گرن...

تشانمت تو دهموونی نمو گیانفیدایانهی خوشموی که په بومندی نتوان
خوین و چوارد هره که میان له سر خوشموی فورمیش کردوه، لهو پرووه که
نامانج لئی رینگستن و ناموز گاری و نشانندانی رنی راته و. هینایه بوز
جییت و وقار. هممیشه به بنیانتهر و سوو به خش داد مرن.

نامانج و هوکار

له هممو کار و هملیکدا پیوسته سمرتا نامانج و مبهست دیاری
بکرنه هتا مرؤف به هوکاره کانهوه نه به ستریموه. لهو خزمتاندا که له
رنگی میلمندا نه انجام ددرین. نه گهر رؤح ناراسته نه کرنه و نامانجی
شانمدرت. بیر و بوز چورونه کان شپوی گهر داو و مرده گرن و. نه وانهش که
خزمت ده کم وک زهرون و دیلیکیان لیدت.

پیوسته له سر ناستی بیر کردنمونه نامانج و مبهست هممیشه به که مین و
گرگترین چنگا بگرن. نه گینا دوو چاریوون به زوری و پاشان به سراسیمه
نمیت. چمندین هلمتی سرنجر اکنشی وها که به هوی نارودنی نامانج
و هوکاره کانهوه پیبهرهم بوون. نه مانه ههروک به هیچ نه انجامیکی خیردار
نه گمشتون لهوای خوینمونه چمندین کین و نه فرمیشیان به چینه شتوه.

پیرسته له دیدی هه موو که شیکى خاومن هه لمهت و بزاوندا سهرما
 و پیتش له ههر شیکى دى به دیه پیتهرى مه زن و په زامه نندیه کدى بوونی
 هه میت. نه گیتا چه نندین بت دینه شو ناومده و، ناحق خوی له شپوئى
 هه فلدا دهره خات، ههوا و نارمزوو پو شاکى فیکر ده پوژش و، به ناوی غه زاوه
 چه ندها تاوان نه نجام دهرنت...

نهو کارانه دى که له پیتاو په زامه نندى خواى گه وړه ده گرزن، گه ردیله په کبان
 وهک خور و، دلوزیکیان وهک دمريا و، ساتیکیان وهک هه تاهه تاسى به نرخه. مادم
 راستى بهم جوړیه، که واته نه گهر به هوکارنک که نهو لنى پازى نییه هه موو
 دونیاش بکرتت به به ههشت، له هوکى هه چدایه؛ نرخى نییه و باره به سه
 شانى خاومه که به وړه.

نرخى نامراز و هوکاره کان به نه ندازى گه یاندنى مرزف به نامانج و
 دوربوونی نه م گه یاندنیه له که موکورى. له م روووه نهو هوکارانه دى که
 به نامانج ناگن و تهنهت له م پینه دا به به ست دروست ده کن به مه لهورن
 نهو مارکرون. نهو له عه نهش که له دنیا گراوه پروى له م لایه نه پیتى.
 دهنا نه م دونیابه دى که ناوینه که بو هه زار و په ک جیلوه و درهوشانه دى
 ناوه پپروژه کان و له شپوئى پيشانگایه کى شکو داردايه، به جوړنکه پیرسته
 نادمیزاد هه خوشى بویت و هه م له بهرام به ریه و سه سامى دهر پیت.

چه ندها رینگا و نامراز هه م بو پشگیری کردن و سه رختنى هه ق. نه م

ډنگايانه، به نندازى ريزگرتيان له حق و يارمه تيدانيان بؤ گه شه كردنى
بيري حقيقت به منځن. نه گهر ماليك دانستروانه كى ناوى به معرفت
بال بگړن و، په درستيگايه ك هورتى پيروكې نه به ديهت له وانه دا بچنيت كه
له زير گومره كيدا كودمنه و، فونابخانه كيش شابالى نوميد و باوم به
خوتندكاره كاني به خشيت، ماناي وايه نه ركي خويان وه نامراز به چندين
و پيروزن. نه گيسا هه مو نه مانه نه لى شيتانين له بهردم نادميزادا.
كومل و ړنكخواو و سياسته كانش به هه مان شيره!

دامه زرنه رى هه مو دامه زراومېك نيدى بچوك يت يان گه وړه پورسته
زوو نامانجى دروستبون و حيكمتى هه بونى نو دامه زراومېى بيري
خوى بخاتمه و. دما نو دامه زراوه و خوتندنگا و ډنگايانه كى كه نامانج
و معبستيان له بيركروان، به ورتنى مروفيك كه نامانجى به ديهاتنى خوى
له بيركردوه، به ناراسته يه كى پتجه وانه دا و دزى خويان هه لدموړين و
هرگيز به نامانج ناگهن.

فيسبونى فيكر و بينينى حق ته نها له لای خود، نيشانه
هوكا به رستى و نه بونى نامانجه. رق و قين به رامېر به هه لگړانى هه مان
هست و بير نه گهر پتبه شبون نه يت له بيري نامانج و معبست، دميت
هې يت؟ ناخ له دست نه و برونه وړه هه رزيانه كى كه كويله نه فسن و به
عيالى خويان گه ردون به گونډى نه نندازى سه قمتى خويان به پړوده بن!

ډاويژ

ډاويژ برتبه له ډنگابه کي گرنگي به خشيښي سيلمتي يښووي به
عه قتل و بيري سووردار.

هيچ دوله تيك نوموځي ډاويژ دوله مند و هيچ سويابه كيش هتسې
نور به هيز نيه.

تورناني پيروز له مه قامي مه دح و ستايشي هاووله بهرزه كانا
ده نوموځي "كاروباري نار نوان به ډاويژه". به مهش له بيري هه موو سيفته
جوان و باشه كاني تران، سيفتي ډاويژي نوان ده خاته پيشچاو...

نور زيردي كه له زيره كاني دي چهند ههنگاونك له پيشتره، نور كه سبه
كه نرخ بړ عه قتل و بيري كه ساني ترش دادمنيت.

كارهگه درين نيكير كه ژنگي سر بير و بړچونده كان پاك بكانده
ډاويژه.

نه گهر دوو عه قتل له عه قتلک باشتر بن، ينگومان سه عه قتل زار له

پنتر له تنها عقلك. راورتریش برستیه له ناویشانی کڅبونوې نم
هموو عقله.

نومانی متحانه بیان به عقلی خویان همیه و ناگه پښموه بږ بیر و
بږچوونی کهسانی دی. لمبرنموه وازیان له راورتر هیناوه که پهمندیکي
گرنګ به داومری ژیری دمه خښت. نه گهر بلیمیش بن هښتا به ینمقل
دادفرن.

تدبیر

تدبیر برستیه له هلسوکه وړتیکي گرنګ له کار و بدرانمکانی
مرؤفا بږ نموی له هممیر گریسانی زیانه کان و پاشان لمبرامبر به لا و
موسیبه متکانی دمرنجامدا مرؤف دووچاری ناخ و داخ و په شیعیانی نمیت.
چمندین کسی ومها همن دمتیان داوخته کارنك پیش نموی له بازنی
هزکاره کاندنا ناماده کاری تعواری بږ بکمن له نمنجامیشا یان له نغزوی
خویان داوه یاخود پرخنمیان له قه دمر گرتوه. بلی. نوان سرخا له تدبیردا
که متمرخه می ده کمن و. پاشان په پرخنه گرتیش له قه دمر ده کمنه هملی
دوره همود.

نامانج و مهبستی هر کار و کڅشیک چهنه گموره یت. پوچاوگردنی
نم تدبیرانه ی که لمو پیناودا پویشن به همدان نمندازه گرنګن. پرممبای

نمه، نه گمر که ښک به نه ندازي گورهي نو بهر برسيارتيه ي که لمر شاني ناوه، بير له قازانج و زيانه کانيشي نه کاته وه و کاروباره کاني پرېکنه خات، مانای وایه یان که ښکي سرکه شي ناجديیه نیه لهو کارانده که دمستان دداتی، یاخود که ښکي گه مژمي ساویلکيه. کار و هدولی نم جزره که گه مزانه له ښکاری و پالده نومیان زیان به خستره.

له به دمه پتنيانی نو شتانه دا که مړوف نارمزوویان دهکات، ته دبیرو قایکاری سرمایه یه کی گورمه، هر که موکورتی و پشتگونختنیکي کم که نم لایه نه بگرته وه، په کيکه لهو هله گورانه ی که له نه جامدا تاوانبارکردنی لینده که ورته وه. که سی ژیر نو که سیه پیش ږوودانی زیانه گریمانکراوه کان ږنگریسان لښکات و چاریمان بو بدوزته وه، بهلن، یا پیرانمان وتوویانه "مالی خوټ توند ږابگره و کهس به دز مه زانه." هتا له نیوان تاوانبارکردنی دز و قه دردا نه بهیت و نه چیت.

پنورسته مړوف بز هه موو کارنک نه خشی پشوه خته و ته دبیری همیت. هه ږووها دمیت لهو شتانه ش دووریکه ورته وه که له نه جامدا سوو دینکی مادی و مدعنومی یان فزولت به مړوف نابه خشن. هر کارنک نه خسه و ته دبیری له گه لدا نه میت بېرودمه و. خوځه ریک کردن به شتانی پنهوودشوه هیمایه بو که میی عدقل و، مندالیی خاومنه کی دهرده خات.

مړوف له سرکه برتن له تاقیکردنوه سخت و هه لومره چه ناله باره کاند نرخ

و بهای خوی دمه‌لینیت و دمری ده‌خات، سرکه‌وتن لمر خزمه‌تانه‌شدا که له هه‌لومهرجه سه‌خت و مگرانه‌کاندا نه‌نجام‌ده‌رتن، پیتش له هه‌شت وابه‌ستی نه‌خشیه‌کی دروست و جولانمویه به‌پیتی نمو نه‌خشیه، به‌رمه‌بنای نه‌مه، نرغ و بهای تالک له گمل سرکه‌وتنه‌کانیدا و، سرکه‌وتنه‌کانیشی له گمل نمو بریارانه‌ی که پیتش دمه‌تانه‌کاره‌کانی دمه‌یات، راسته‌وانه ده‌گۆپیت.

همروه‌ک ته‌دبیر به‌تمو‌اویتی جیاوازه له ترسان و کشانه‌دواوه، نمو کارانه‌ش که بێ ته‌دبیر ده‌گرتن هیچ به‌یوه‌ندییه‌کیان به‌نازایدنی و دل‌تیه‌وه نییه. له‌پاستیدا له جوری یه‌که‌میاندا کاتیک زیاده‌میری ده‌گرتن هه‌ندیک زبان دروست ده‌بن! به‌لام نمو زیانانه به‌دل‌نیاپییه‌وه لاهه‌کین و ده‌گونجیت چاره‌میریان بۆ بۆزرتهموه. ده‌لی جولانده‌وی ناشکرا و بیه‌روای نه‌وانه‌ی که بێ ته‌دبیری به‌قارمانیتی نه‌ژمارده‌کمن و ره‌فتاری "دۆن کیشوت‌آنیان" هه‌یه، هه‌میشه مفرسیدار و زیانبه‌خشه.

بۆبۆلیزم که خه‌له‌تانیکی ته‌واو پروته و بریتییه له خۆدانه ده‌ست‌حاله‌تی نه‌وانی کۆمه‌لانی خه‌لک و پاشان به‌کاره‌یتانی بۆ راوکردنی هه‌ست و هستی خودی کۆمه‌لانی خه‌لک، به‌روته‌ی هه‌ر سیفه‌تیکی دیکه‌ی خراب، نیاسی بۆژناوابه بۆ نینه. به‌گۆرنه‌ی لایه‌نگرانی نمو بۆچوونه لاهه‌لورنه،

^۱ "دۆن کیشوت‌آنیان" به‌کاراگه‌ری بۆمانیکی نووسه‌ری نیسبانی "سیرفانتیس". له سه‌ده‌کانی ناوه‌میستما "هه‌رته‌ها خه‌لکی گه‌رگه‌کی زۆره‌مان به‌و کتێبه‌ ده‌کا که داسان و به‌مه‌وه‌کانی سوارچا که‌کانی ده‌گه‌ر به‌وه. نووسه‌ر له‌م بۆماندا له‌ به‌گه‌ی که‌سه‌یه‌کی "دۆن کیشوت‌آنیان" مه‌وه‌ کاله به‌م حالته ده‌کا. دۆن کیشوت‌آنیان له‌وه‌ که‌سه‌یه‌کی که له‌ ته‌نجامی خوینده‌مه‌وی به‌رده‌وامی نمو جۆره‌ کتێبه‌دا خۆی لایه‌وه به‌سهره‌کا و، ناشه‌کانی لایه‌وه به‌دۆزمین و، هه‌نرش ده‌کا به‌رامه‌به‌رکان به‌گومان نه‌وه‌ی سوپای نه‌زیمین!

چمندها گاره گار بډروور سړی هیلکمه کموه شتیکی ناسایه. بهلام بهرای
نیته پیوسته هه سړو بابیتکی میللی له چوارچینوی سېر و یینمگیبه کی
مېرجانیدا و، له چه په کترین شونډا و، به جۆرنک که له گڼل حالتی پر له
زان بهلام خاموشی جوړه له مېرجانیبه کاندې بگونجیت، مامه له ی له گڼل
بکړت.

گومړی پنگی مړوف لای خوا به نه ندازی گومړی هېمه نیتي.
دپاوترین نیشانه ی هېمه تېریش بریبه له به ختکردنی هه ز و چیره
کمیبه کان له پینار به ختومړی که سانی دیکه دا. نازانم داخو سبارت به
مړوف به دمر له ژرینختنی شهرف و نامووسی خود له پینار سولامتیی
میللمتا و، تمنانت خواردنه وی تورومی و دانبه خزاگرتن له جینه کدا که
پنوسته هاوارکات و بنویینت و، باج خسته سر به ختومړی که سی له
هر جینه کدا که یته پشموه، ده کړت ورنای فیداکاریه کی گه وروی دیکه
بکړت؟!

به شتمووی هه سړو سرکهوتنیک له سرباکاندا به هه لمه توره و گرنگینه دانی
نمرکانه کانی به پلان و نه خشه سربازیه کان چهند ییغه قلییه، به شتمووی
سرجه م سرکهوتنه کانی که سیک به نازابه تیی کوزرانه و و گرنگینه دان به
تدبیریش به معمان جوړ ییغه قلییه.

نه دبیره کانیش به ورته ی هودلاندان کان، وکړ بانگپشتنامیه ک وان که

پيشكش به كومه مې خواى گموره كراون و، دوو پرووى بهك حديقمن.
 كه موگورتى له په كېنك له مانده دا زور جاړ دمېته هژكارى بچرانى عينايت
 و له منځه امېشدا شكست و سر نه كموتن. پوښتنى يې كه موگورې به
 رينگايه كده دا بموړه دميت كه له همدو ساتنكدا چاوى به سېرت كراوميت.
 خوشبهختى بۇ نوانه ي پېى بهمه دېهنا!

نارامگري

نارامگري، بهرته ي گيا دمرمانيكې تال، هم نازادى مرؤف ددات و
 هم تيمارى دهكات.

هموړه كېشه و نارپه حيتيهك سكره به گرشادى و رزگار بوون. بهلام
 پيرسته له ماوى سكرېدا مرؤف نارامگر يټ.

نارامگري و دامه زراوى له گڼل سر كموتندا دوانمن نه گهرچى بهمرالمت
 لمېكتر جياوازن.

دورپاگان له دلزپه كان پينكېښ، بهلام كهس ناتوانيت ماوى پيوستى نتوان
 دلزپ و دورپا بهيتيموره يهك...

نارامگري و له سمرخوڼي نورو نه يترين ړنگای سدرکه وښته خوا زړاره کانه.

له خمرمانی کېنکدا که په له پهل ده کات و هه له شعیه زوړترین شیتل یم
ده دوزرستمه هه لویه.

ړنگای لرتکه کان له دوله کانه وه دست پنده کات.، پینګومان بؤ که سانبک
که نارامگرن..

نه گهر شیتل هه بیت سهرماکوی ژهر و کو تاییه کی شکر و شریعت
ییت. نموه صبره.

نارامگري بریښه له ناویشانی پره فتاری نهرنی له هه مېر پرود او کانه؛
له مېر نموه مېردانی خوا داواکردنی صبریان پش له وادهی خوی به شتیکی
گونجاو نه زانیوه.

به رگه گرتن نه کی زویر بوون

کاتیک دهوروبهر هینشتا دېجوور برو، نموه تو بویت که په پامه کانی خوات
دهدا به گرتی چرارد مېردا. نه گهر قه درنه شناسه کانیش پنی نه میزان، خو
ناسان و زوی شایه تن له سر نه مې. نه کمیت چار له حالی نادانه کان بکېت

و سکالا بکیمیت! نمر خزمه‌دهی دیکیمیت نه گمر خملکیش ستایشی نه گمر
خز خوا دیمینیت!

تو داخواری و پیناوستی خوو دمرشت جنبه‌چنکرد و نه‌مینتا چواردهرت
و هک لاله‌زار وایه... له‌کاینکدا نهم هه‌موو گولہ دوری داریت، بوجی
سکالا له دمت سئ چوار درک ده‌کیمیت؟ به‌تابه‌ت نه گمر نهم به‌دبه‌ختیبه
پهرچه‌کردارتک یت له دژی که‌موکورتی و ناهوای له ینگه‌یاندندا!

سبارمت به دلنک که وابسته‌ی خوی گه‌وره بووه، نایا داواکردنی
پاداشتی نمر خزمه‌تانه‌ی که له‌پیناو قیامه‌تدا کراون له دنیا‌دا هه‌لسوکه‌وتیکی
هیچنده‌یو و نادانانه نییه؟ نه‌ی دنیا و شتانی ناری فانی و، ناخیرتیش به
خوی و جوانی و شکۆمه‌ندیبه سه‌رسوورپه‌ینه‌ره‌که‌یه‌وه بافی و هه‌تاهه‌تایی
نییه؟ که‌وانه وهره! واز له پاداشتی نه‌و هه‌ول و کۆششت به‌ینه که له رینگای
خوادا داوته! جیهانه‌کانی نه‌ودیه هه‌زاران دنیا ده‌یتن.

نایت پروتیکردنی خه‌لکی نه گمر له‌سه‌ر حه‌قیش بن و هک نیشانه‌ی گه‌وره‌ی
خۆت نه‌زماریکیمیت و پشت به‌و پله‌وپایانه به‌ستیت که خه‌لکی به گومانی باشی
عزبان پشان به‌خشیوت، وه هه‌رگیز نایت دووچارای دوردی خۆبه گه‌ورمزانی
سیت و خملک له خۆت به به‌جووکرتر ببینیت! چونکه به‌ها و ینگه‌ی مرؤف
لای خوا، به گورهای پاکژی روح و مه‌زنی دل، گرنگیدان به جیسمانییه‌ت
و پلشانوه له‌زیر گوشت و نینساندا به‌دبه‌ختیبه‌کی چه‌ند تاله!

هستی ریزگرتن له گموره کان نه گمر بناغدهش یت، نایت بز غوت
داوای بکهیت، ریز و حورمندی خه لکی بهرامبهرت یتنموی داوای بکهیت
و چارمونی بکهیت زیانی نییه؛ به لام نه گمر نارموزوی بکهیت و به داوایا
را بکهیت، وه کو یارنکی دستینه گپشتو لیدیت و مرؤف له ژان و زموونیدا
جیده نییت.

نایت پشت به گموره زانین و گموره نیشاندانی خه لکی به ستیت! گمرچی
دروتنکردنکی له م جوزی خه لکی نه گمر رنگدانهوی ترمزامنندی
جیهانی غمیب یت به شتیکی قبولکراه همزماریکرت، به لام هر گیز شتیکی
نییه نارموزو بکرت. نه گمر بز ساتنکیش مرؤف دلخوش بکات، زورجار
دیگر به نیت و دیتلینیتوه، نایت به ستایشی را گوزری له م جوز به خه لیتیت
و دروونت رمش بکهیتوه!

نابا هر گیز بیرت لموه کردو و تموه که به مندازی گه شه کردن و گموره مونی
خرمست، به مونهی دوزمنه گانت، به چارادوره که شت تاقیده کریتموه؟ رابینه!
وه جوامیزه بهرامبر بهو دستانه که له دستی خوای گموردها هره کیکیان
ناهر ازنکی تاقیکردنمونا

نه کهیت نهو خرمتهی که له پینار میلله ته که تدا نه نجاسی ده دیت و نهو
چاکانهی که بهرامبر به چارادوره که دیکهیت بیعتمه به چارایاندا، له

خوژت بیزاریان بکیت! لمیرت نه چیت نمو شتانهی کردوژتن همره که نه رکینکن
و، توش فهرمانبر و لپهرسراونکیت!

نه گمر به مندازی نمو کتیبانهی دیانخورنیتوه و، نمو بابه تانهی بیریان
لنده کیمیتوه و شییان ده کیمیتوه و، به هدنا سه برکن له رینگای خوادا خرمهت
ده کیمیت، مهو نمیتوه و "قههر و لوتف" وهک پهک ته ماشا نه کیمیت، بیر لهو
بکمره که له هدمو جووله په کندا دهیت به ته لهی په نجه تیژه کانی منیتیهو
و، له ترسی نه مه هه لبلهرزه!

تکابه به هیچ جوژتک باسی نمو خرمه تانهی کردوژته و بالایی نمو
فیداکاریه زوژانهی نه نجامت داوه لای من مه که! نه گمر دمتوانیت نمو
بهره مانهی له سر دمت هاتوژته گوزی به مولکی میری بزانت و،
وهکو لوتفیک خویی ته ماشایان بکیت که له نه نجامی هولو و کوشی
هاورنیانت به خسراون و، له خرمه تکرندا له پیشی پشمو و له کاتی کری و
پاداشندا له دواي دواوه بیت، تکات لنده کم، نا نهوم بؤ باسکه! بؤم باس
بکه هتا زمانی شیرنت دلم ناوه دان بکاتهوه.

ملن "زانسته کم، عزیزم، شهرفم" و، به گوزانییه کانی تایهت به
نفس دوزمه کانت دلخوش و دوزمه کانت دلته نگ مه که! نه گمر بههره و
لپهانتیک همیه، وازی لپهنته با لهو دنیا گول بکات و میوبگرنت! نه گمر
ژنت داستان بیت، با وهک نه غمهی نه بهدی فرشته کان بمیتیهو.

دامەزراوى و ھەلگەپرانەوھ

دۆزىنەروھى ھەقىقەت و دلپىدان پىنى چەند گىرنگ بىت، وھفادارى و دامەزراوىش لەوای دۆزىنەوھ بەھەمان نەندازە گىرنگى و پىنوستە بەجددى ھەلۆستەيان لەسەر بگىرت. لەپاستىدا كەسەك كە لە پۇجىدا بە پروناكىيە ھەقىقەت گەيشتو، بەناسانى پى و ناپاستە ناگۆرپىت! ھەرچى نەوانەيشە كە بەيانى و نىوارە بەپى وەستان قىلەي خۇيان دەگۆر. كۆمەلەك بەدبەختى وھان كە ھەقىقەتەيان نەدۆزىنەوھ، ياخود كەسانىكى پىدەرەكن كە لە نىرخ و بەھاي ھەقىقەت تىنەگەيشتون.

نەو بەختەوھرانەي دلپان كەردوھ بە كەنارەلەك بۇ زەرياي ھەقىقەت. ھارپىي لەگەل شەوق و نىشتىباقتەكدا كە تىزىوون نازانپت، شەپۆلەكانى نەو زەريابە لە سىنەي خۇياندا دەترىننەوھ، ھەمىشە دەلپن "زىاتەر نىيە؟!" نەمانە كەسانىكىن گەپرانپان تەواو كەردوھ، ھەمىشە دەلپن "زىاتەر دىوھتەوھ، پۇجيان دامەزراوھ، ھەرچى نەوانەيشە كە ھەردەم لە شەپۆلەكانەن، يان كۆمەلەك نادانى وھان كە شىرازى گەپران نازان، يان كۆمەلەك بىنەقلى وھان كە گەپران و دۆزىنەوھيان تىنەكەل كەردوھ، تەنھا نەو كەسانە دەدۆزىنەوھ كە دەگەپىن، نەوانەش كە دەدۆزىنەوھ لە جىنى خۇياندا دامەزراو دەپى، نەو سەرگەردانانەش وادەزانن نەو شەيان دىوھتەوھ كە بەدووپىدا دەگەپىن، بەدەرزايى تەمەنەك لەھەمان شەپۆلە دەخولپنەوھ.

مانعوه له جنگای خودا و پاراستنی سنگر و ینگه، به کم هؤکاری
سهرکمون به سهر دوزمن و گمیشتن به ناسانجه، نوانهش که سنگر
جینجهیلن، لمر سامعوه که لئی جیادهمنوره چورونه سه پرنگای شکست و
دۆران.

همموره ههلاتویهکی سنگر، سهرتا له ویردانی خۆیدا و، پاشان
لمبرامبر میژوو و نموهکانی داهانودا خۆی مهحکوم دهکات و،
لنمنجامیشدا بهینچموانهی مهبهتهکی خۆیه ره زاله دهخوات. دامهزراوی
و پاراستنی سنگر له همموره دعوا و پدایمکی مهنذا، نیشانهی دلیرییه.
نوانهش که کۆیلهی نهفسن و له کورنوه با بیت لمرنوه شهن دهکن، نه گهر
لهمه تینه گهن و نه یانهوئیت تینگهن، مرؤفیک که مرؤفی راسته قینه بیت، پاش
نموی یهک جار له حهقیقهت تینگه بشت و دهرکی کرد، نیدی بهرژومندییهکان
ناتوانن زنجیر له قاچی بدن و، ترس سهری رنی پیناگرت و، شههوت
به خدی ناگرت، نهو همموره نه مانه تیده بهرینیت، وهک نموی به ههوادا و
به سهریاندنا بهریت.

نموانهی له خزمهتینکدا به بهردوامی بیر و ینگه دهگۆرن، ههروهک متمانه
و باوهریان به خویان نامینیت، هارپینکانیشیان هه میسه گرفتاری ناتومیدی
دهگهن. ههروهک چۆن نه گهر که سیک له کۆمهلیک بچیتته دهرمه که به عهش و
شهرتوره رینهکن، رهبتی جوولهی به کۆمهل تینکه دهجیت و دهیت به هؤکاری
تینجهوئن، بههمان جۆر جیابرونهوی که سیک له کۆمهلیک که له دوری

مه فکور ویدله و نامانجینکی دمتیان داوخته دمنی یه له دستان تووشی
لورین و ږمبښی و خیمالشان و. دوزمنایش نوقمی خوشی ده کات.

نومانی زور زور به لږن و پهمان دمشکتن و تووشی بېقه راری دېن
ږوژنک دیت که متحانه و باورپان به خوشیان نامینیت و. ورده ورده دمه
زیر کارگریمې که سانی تره. نهم ږوچه نیفلیجانه ی که به تیه پوونی کات
بمتواری که سایه تیپان له دست ددهن. دېن به لایه نیکې زیانه خش هم بږ
خویانه هم بږ نمر کومه لگایه ش که تیپدا دژین.

نومانی نهم ږو دېن به ږیر همدنیک حساباتی بچوکه و. فاپچان له
شانی وک پلموایه و ناویانگ و شهوت ده گیرنت. نازانم داخو نمر
ږوژانه ی که به ږومندیه کان وک په لکه زږینه ناسومان دقمن و. ترس و
نمندیسه کان نیراده مان کوت و زنجیر ده کمن. چی ده کمن؟!

له میرووی مرؤفا شاره کان و قهلاکان به هرل و ټنکوشان و خوتی
همزوان دلیر و بویز به دمه تاتون. به لام زور جاریش به هوی ږه تاري ناپاک
و نامردنک بږ همتاهه نایه له دستراون. له م بارمیه و ته نه نمر ږوده اوانی
که نایمېن به په ک گمل. هینده زورن که له خمره ننگه کاند جیان نایتمه...

ناخ ناویانگی بکړ و. شهوتی ښېمان و. ته ماعی نامرد! چه نه ماع
ږوچ ته نه به په کجار سردانی گمړه کی نپوه زمر و یس هه لگمران.

چەندىن دل لە ھەرنى نىرودا وەکو گەلای پايز ھەلومرین. وە چەندىن بالای
سەرووناسا بەھۆی قاقا شۆمەکەى نىرو، لە پەرتگاوە بەرھە مەيخانە
گواستيمو، بەلەن، ئەو پالەوانانەى پێيان لە ھەرنى نىو ھەلکەوت،
تەسۆک و فۆک دەرچوون و، لاوەکانیش پیر و پەککەوتە گەوتن.

باوەردار جارێک دەخەڵەتیت

ھەموو ئامانجێکى بالا و مەفکوروپەکی مەزن سەرما لە بێرکردنەوى
بێتەماتیزەگراو و نەخشەیکى تەندروستدا دیتە بوون و، لایەنگر بۆ خۆى
دەدۆزێتو، دۆزێتو چەند جارێک دەیت بە مەحرابێک یۆ پروتیکردنى
شەرتکەوتوانى. ئەو بێر و دەعوایانەى ناتوانن ئەم جۆرە پالێشتى و بناغەمە
بەدۆزێتو، پێش لەدایکبوون دەمرن.

ناییت ئەو پالێشت و ھیزانەى کە بوون و نەبوون و کۆبوونووە و
شیبوونوویان تايبەت نین بە تێمەو، ھەرگیز ھیچ ھۆکم و بانگەوازێنکمان
لەسەر بنیاتنرت، ئەوانەى بەدیھاتنى ئامانجەکانیان بەم شتانووە بەستووەتووە
ھەمیشە فەریوان خواردووە و، ئەوانەش کە داھاتوویان لەسەر بنیاتناوە، بوون
بەزۆر دارووەردووەکەمەو.

لە دەعوایە کدا ھەریەک لە مەزنى مەفکورو، پتەوى بێر و نەخشە و،
گەرموگۆڤى و نىخلاسى نۆتەرانى ئەو بانگەواز، چەند لایەنێکى زۆر

گرنگن. نومونده هه يه هه لېږاردنی هؤکاره کان و نامرازه کانی هر کارنک که
 نه خشی بؤ کيتشاره و، گونجانيان له گهل نهجامه چاوهر وانکراوه کانيدا.
 بهه مان نه نذازه گرنگن. نه وانهی له گهل کؤمه لیک هؤکاردا که مورتونه
 ږی که ديارنييه داخو مروؤف به نامانج ده گيه من و، پالېشتی داد گايه کی
 بهرزيان به دمه تنه هيتاوه، هه روک نه و که سانه ده خه له تينن که پشتيان پينه ستون
 و دوو چاری نا نوميديان ده کن، زيانيش به خویان ده گيه من.

پنوسته حق ديسان له سر حق بنيات بئرنټ و، له راسترين ږنگا کانه و
 مروؤف به دوايدا بگه ږيت. گه ږان به دوايدا له هه رنېنکا که تيدا يری
 حق ناناسرت غه فله ته و، هه ولدان بؤ به دمه تنه يانی له ږنگه ی هؤکاره
 ناحه که کانيشوه فرو خواردنه.

شانی نهرتی له سر بير و بؤ چوونی نهرتی و ميکانيزمی نهرتی
 بنياتنا رنن. پنگه ی شته نهرتيه کان له ناو نهرتيه کاندا، پنوسته وک
 ږويشتن وایت به ناو کؤمه لیک دهر گادا که ده کرتنه و و داده خرڼ. پنوسته
 ږويشتن به رد هوم يیت، به لام به هيچ جؤرنک پتکدا دان ږوونه دات.

هه قيه ته هه ميشه ييه کان به شانی بگؤږ و کاتييه و نابه تر تنه و.
 دامه زانی دامه زراوه هه گرنگه کانی زبان له سر دور گيه ک که له ناودا
 مه له ده کات چی يیت، خدمت کردنيش له سيته مېنکا که نيداره و جلمه وکي
 له دمستی هتزه جؤراو جؤره کاندایه، هه مان شته.

دژیه که کان

بیر له پاکژ بوونهوی هزر و همت و، گه شه پندانی توانا و لیهاته
مرژییه کانت ده که بته وه؛ بهی قوتار بوون له چیزه جهستییه کان و، یاخیبون
له نارمزوه نازملیه کان، نه مه که ی کارنکی کردنییه؟!

ده خوازیت له زیانی دلندا به توحید بگهیت و له چیزه پوچییه کاند
نوقم بیت؛ که چی ههزار و یک ههستی خراب له ناخدا دین و دهچن و،
له هه مووهر سووچینکدا به چیزه جهستییه کان دهلیت "بهلی". نهم دووانه
پنکهو چون هه لده کمن؟!

خه یالی نهوه لیدمه بیت که بال بگرت و پهرواز بگهیت و بهرز بیتهوه و
بگهیت به جیهانه کانی نهودیو، به لام وهک منهالیک وابهستی خاک و تووپی
دنیایه؛ نهم دووانه چون پنکهوه دهلونز؟!

چاوهریت هه میسه له ناسوتدا سینه ی نوئ ههلیت؛ به لام ههتا
دل به نامانجه مه زنه کان پرچهک نه کهیت و، پنگه که ی جازانت به دهست
نهجینهوه و، وهکر زابه لیهک له سینه ی دونیادا نه نالینیت، نه مه چون
میسر دهیت؟!

دتمونت چارمهر یو نمو کیشانه بدوزتموه که بهدرترایی چمنلین سده
که له که بوون بهلام نه گهر عهزم و نومندت نه بیت و، بریار نه دیت که لمر
رینگایه دا چمنلین سال و چمندها سده چاومړی بکهیتا چون دهمیتا؟

باس له پنشکمونتی نیشتمان و به ختموړمی مروؤفی نیمه دهکیتا بهلام
نهمه چون دهمیت نه گهر به سیانه ی قوتاخانه و سربازگه و ته که شاپال به
نموکانت نه به خشیت و، هیزش نه کهیمته سر هه موو سینگو شه گانی شمتان؟

دتمونت بگهیت به وجود و لهر ناستی هه ته کانت به کامی دلی
خوت تامی ژبان بکهیت، ولې نه گهر هه تا نیواره به بی شکاندنی پژووه کت
بمردموامی بم کاروانه نه دیت، جا چون بهوه دهگیت؟!

دتمونت هه میله لهر چاوان و له نار دلاندا بیت و چه پلهت یو لیبرت
و بیریت به ناسماندا، که چی پژوی سده جار عهده و په یمان دهسکتیت
نیدی چون دهگیت بهرمی دتمونت؟...

خوت یی تموار و کامله و هه دهکیت هه موو که سیکیش بم جوړه
بشاست، له کاینکا حال و په فتاره کانت پنجه واندی نه من و پژوانه باری
هزار گوناخت لهر شانه نیدی چون نه مهت دست دهکونت؟

بیری خرمه‌ت

ژمانیکه که تیندا خرمه‌تکردنی خوا و خملک نامانج نمیند چ جیاوازیه‌کی
له گمل ژمانیکی وحشیاندا مویه که تیندا ههزار و یهک ههله جرت و فرتیانه؟!

•••

ستابشکردنی هه‌موو جوژه جووله‌یه‌ک که به‌ناپاستهی راستی و هه‌قنا
یت، نیشانه‌ی پرترگرتنی هه‌قه. نه‌وانه‌ی هه‌ق ته‌نها له ریباز و مه‌شرمی
خویناندا ده‌مینمه، باو‌پ‌بکمن، هه‌روه‌ک زۆر نابات که به‌ته‌نها ده‌مینمه، له
تینگیشتن له هه‌قیشدا هه‌میشه گۆپ‌انکارییان به‌سهردا دیت و هه‌رگیز به
دامه‌زران "جینگیری" ناگن.

نماینده له هه‌موو ناستینگدا

سه‌بارت به‌نوته‌ر و نماینده‌ی نیدی له هه‌ر ناست و پینگه‌به‌کدا یت
سېفته‌کانی وه‌ک راستی و، نه‌مانه‌تپارێزی و، هه‌ستی لێ‌سراوتی و،
نیراک و تینگیشتنی به‌رزتر له‌چاو هاوشیوه‌کانیدا و، سېفته‌ی بینینی
سه‌ی له‌گمل نه‌مه‌ر‌دا و، ژبانیکی پاک‌دارنه‌نه‌ سهر‌م‌رای هه‌موو شتیکه،
زۆر گرنگن. له‌مستدانی یه‌کێک له‌م سېفته‌نه‌ سه‌بارت به‌ که‌سبکی نیداری،
کهمو‌کو‌رنیه‌کی جدیه‌ و، سه‌بارت به‌و لایه‌نه‌ش که نه‌و که‌سه‌ نوته‌رایه‌تی
ده‌کات چاره‌م‌شییه.

په کيڼي نيتوان ناووه و دروه

نمونه د جهانمنت دنيا چا کيڼ، سمرتا دميت خويان چا کيڼ،
 بلن، سمرتا پيرسته ناوويان له رڼ و نه فرمت و حسودي و، دروه شيان
 له هه سوو جوړه هه لسوگه وينيکي نابه جي پاکيکونه، هدا بين به نسونه يو
 دروه يريان، پيامي نمو که سانه ي که ناووه ي خويان کوترتړل نه کردوه و،
 له گمل نه فسياندا نه جمنگين و، فتحی دنيای هه سته کاني خويان نه کردوه،
 چند رازوه و جوانيش ييت، خوشو خرؤش له رؤحه کاندا بهر هه منا هيتيت و،
 نه گيرش بيکات بهر دموامنايت.

رؤحي نمونه يي

نمو که سانه ي له پيتناو پؤشنکردنوه ي خه لکيدا هه لندون و، هه ميشه يو
 به ختموريان په قاژه ده کمن و، له هه لندره جوراوجوره کاني ژياندا دمنی
 بارمعتيان يو درتړده کمن کو مەلنک رؤحي مەزنی وهان که پميان به خويان
 بر دوه و، له کو مەلگا که ياندا بهرنه ي فرشته ي پاريزم، پوهه پرووي نمو
 کيش و گرفتانه دهنده که هيرش يو سهر کو مەلگا دهيتن و، سنگ له
 زويانه کان دروه بهر پيتن و، بهر و پرووي ناگره کان دمرون و، له هه بهر له مرزنه
 گرمانکراوه کانيشمونه هه ميشه له ناماد مياشيدان.

له بابعتی هدلزاردن پيشهوا، كردنى گونجانی پيشه كه له گیل بانگمواز
و نيرشاد و تهليلدا به پير، نيشاندی نرخناسی و پرژگرتنى حهقیقهته.
نمواندى له بهرامبهر بانگمواز جوزاوجوره سهرنج اکتشهکانی چواردهوریانموه
بهین له روزه له پيشهوا پرتهكهن، دهن به نهندانزاره به ختمورهکانی داهاتوو.

نيراده به هيزمکان

نيراده و كهسايهتيه به هيزمکان نه گهر هزاران جار له مهنجدلدا بکولتيرن
و، چهندها جار له قالبی هه مهجوردا داپرژورن، ديسانيش هيچ شتک له
كهسايهتيی خویان له دهستاندهن و ناومرؤکی خویان ده پارژن. نهی دهيت چي
بوئرنهت بهو به ديهانوو بئيراداندی كه پرژوی چهند جارنك بير و ناراسته
ده گۆرن!

غەربەکان

غەرب نەو کەسە نییە کە لە مأل و نیشتمان و دوست و کەسەکانی
داهراوه. بەلکو نمو کەسێکە لەو دنیا و کۆمەلگابەدا کە تینا دژی، خەلکی
لە حال و ڕەبازی تیناگەن؛ کەسێکە لە ئەنجامی نامانجە بالاکانی، ڕێ
و بۆچوونی دەرباری جیهانەکانی غەیب و، بەختکردنی چۆڵە کەسییەکانی
لە پیتاوە کەسانی تردا، هەموو و هەممەتە بەرزەکە، زوو زوو لە گەڵ هەڵپەرت
و بەرزە مۆخیخوازەکاندا دژ دیتەوه، ڕەفتارەکانی لە لایەن چواردەمەری کەمیوه وە
غەرب و نامۆ تەماشادەکەیت.

پۆچی میلەت

ڕێگای نیمە بریتیە لە ستایشکردنی هەموو کار و هەوڵێکی خێر کە
لە پیتاوە میلەت و نیشتماندا بکەیت. هەرگیز بە (نەکفر) و (تەزلی) و (لامی
هیچ کەسێک نادینەوه، "نامین" بۆ لە عەت و دوعای شەڕ ناکەین!

بی‌ری یه‌گرتن

همه‌مران داوای تمسلیم‌بون ده‌گمن به ریتازده‌کی خویان و داوای "سیلم"
ناگمن. له‌کاتیکدا خوی گموره ده‌فرصوت (ادخلوا فی البلیم کافّة)!

ته‌گمر ناشتوانین یه‌ک بگرین با هیچ نه‌یت تروشی دووبه‌ره‌کی و دایران
نمین، یان بابەت و جیاوازیه‌کانی نیتوانمان گموره نه‌کمین.

لوتنی تایبه‌تی خوی گموره له‌گمئل جه‌ماعه‌تدایه؛ به‌جۆرنک تاکه همه‌ره
ده‌گمن و بلیسه‌ته‌کانیش سه‌ره‌رای همه‌موه هه‌ولیکیان ناتوانن به‌ده‌ستی به‌ئینن.

سه‌ره‌تا نه‌خشه

کاتیک نه‌خشه بۆ کار و پرۆژمیک دادمه‌پۆزرت، پینوسته له‌پال هۆکاره‌کاندا
به‌رمسته گریمانکراوه‌کانیش یه‌ک به یه‌ک هه‌لۆنسته‌یان له‌سه‌ر بکرت؛ بۆ
نوعی دواتر له‌کانی دهرکوتنی کیشه و گه‌رفته‌کاندا نه‌ره‌خنه له‌قه‌در
بگهرت و نه‌متحانه و به‌روای خه‌لکیش به‌رامبه‌رمان به‌هرزرت.

پلان

کاتېک کارگمېک له سر نه خښه کې پټو و بهیږ دادمه زرنترنت بمر دوامی
و نایندمېه کی گه شی دمیت. به لام نه گهر له بناغه کېدا فیکرنکی مه حکم
و حساینکی ورد بوونی نه بیت به حتمی دوو چاری شکست دیت. نه ی دمیت
کاره کانی تایبیت به میللت و، نیداره دانی دولهت و، بهر زکردنموی مروف
که همدو لایه نینکی مه تلنکی جیاوازه بڼ ناستی مروفتیستی راسته قینه.
دمیت چوڼ بڼ؟!

نه نجام

هېښوی کوتایي گرنکه، نهک باقویریق و هاشوهووشی سمرت.

چارموسی نهو کاراندی که بیر له سمرنجامیان نه کراوموه، زورچار به
په شیمانی کوتایي دیت.

پاسهوانی کولانه به رېوی ناسپرننت!

پنکمنی کوتایي، پنکمنی راسته قینه.

نهو ته یساع و ههنگرینهی نه مړوکه سیمینی خامی تونی و سوئرت پی
ده چیریت، له زهر نالتره.

دهگونجیت زورنك لمر شتانهی واده زانرت زیان به خشن له نه نجامدا
سوډ به خش بن، پیچموانه کښی همر راسته...

کوتا خالی تنگی و نارو همتی، سهر خای ناسوډمی و گوشادییه.

مهردی خاومن دهعوا

پالووانانی بواری حقیقت مهرج نییه خاومن پوښت بن.

مهردی خاومن دهعوا نه له سرکهوتن و نه له شکستدا پرفتاری خوی
ناگوریت.

ههسرو چاومروانی و داواکارییهك ههنا له ماله کانی هارشینوی مالی
نمی نمرقم دا پینه گات، واته ههنا له گهل نارامگریدا نه کولیت و پینه گات،
غیالیکی خاره.

نامراز و نه نجام

نامرازی ناحق مړوږ به نامانجی حق ناگهیمیت. هوکار و نامراز،
به کارهاتووه کانیښ پیوسته حق و مه شروع بن.

هوکاری ناحق

نمر سیته مانه دی که لهر درو و بانگ شعی یینه ما بنیاتنران، نه گمر
تدمه نیشیان درژ یت، زوو یان درنگ به سر خاومه کانیاندا دپروخیز و،
له دواي خوین خمونیکي تال و خمیالیکي پر له حمرت جینهیلن.

حدری خوشگوزهرانی و پالدهانه وه

همو دمو و حقیقه تیکي موزن به دامه زراوی و راستگویی
شرنکمو و نماینده کانی و، به هرلانیان له پیناو پاراستیدا، به ردوامی
به دمه مینیت و ناسامبه کی جیهانی ومرده گرت. دما نه گمر نم دمو به
له بهرامبر هیزش و دستدرژی به ردوامی دژمه کانیموه یینه ش یت له
دوستی خاوم نیدراک و راستگویی و وه، زوو یان درنگ مه حکومت
به دی بروخت و له یادموه کاندیا سرستموه.

ھەروەك چۆن ناوی و ستار و خامۇش بۆگەن دەيت، ئەمۇ تەمبەلەنەش
 ى خۇيان لە باۋىشى پالدا نەمە ھاۋىشتەۋە بەيىنگىرمانى دەپزىن و لەناۋدەپەن.
 نارەزۋى پالدا نەمە لە مەۋقدا يەكەم نىشانە و زەنگى مەردنە. بەلام نەگەر
 كەيك ھەستەكانى ئىفلىج بوۋىن، نە گۈنى لەم زەنگە دەيت و، نە ھېچىش
 لەم نىشانە تەتەگات. بىنگىرمان لە ناگادار كەرنەۋى دۇستانىش...

تەمبەلى و لاشەۋىستى يەكەنكە لە گەنگەرتىن ھۆكارەكانى ھەمەو
 جۆرەكانى سەرشۆرى و يىنەشېۋىن. ئەمۇ رۇخە مەردۋانەى كە خۇيان
 لە باۋىشى پشۋودان و پالدا نەمە دەھارن، بىن ھېچ گىرمانىك رۇزىك دىت
 دىۋچارى سەرشۆرىيەكى ۋەھا دەپن كە چارەپى دۋەكەن تەنەنەت پىۋىستىر
 پىناۋىسىيەكانىشيان لەلايەن كەسانى تەمە جىنەجىنەرت.

كانىك خانەپەرسى زىادەپەركارەنەش دىتە سە ھەزەردە بە پالدا نەمە و
 پشۋودان نىدى بىنگىرمان مەۋق ھىلى ھەۋلەدان و دۋەپەروپەرو نەمە جىنەجىنەت
 و لەمە ئاستى رۇخ دەمەرت. بەتايىت نەگەر ئەم نەمەپەرو نەمە ھەستى
 پشەكەرت و بە نازايەتى و پىاۋىتى دابىرەت، ئەمۇ دەيت بە كارمات و
 ئامەدچۈنەكى تەۋاۋىتى.

لەسايەى ھەشتى ھەۋلەدان و ھەزى كار كەرنەدا، نىچەم اتۇرەتەك لە
 ھەشەرتەكى بچۈكەمە لەدەيكچۈە. ئەمۇ دۇزەش كە نارەزۋى ھەرم جىنگاى

نم عشق و حهزی گرتوه، میلله تیکی گهوره و گران له گهل زویدا تدهخت
بووه.

نموانی له پیناو عهشقی همرم و خانه پهرستیدا شرتنی پاسهوانی خویان
جیه تیشتره، زورجار به پینچهوانی مه بهسته کی خویانه وه زله دیان خواردوه و،
له خانای گهرمرگوپی مندالی نازدار و شیرینی خویان بوون.

گۆزانی مرؤف و ریزی، هتواش هتواش و به وپه پری به ییندنگی
رپوودهدات. نه نانهت جاری وهایه غه قله تیکی به چوک و جیابونه وه به کی
کم له قافله دمیت به هۆکاری تیاچوون. به لām له بهرنه وهی نم جۆره
که سانه واده زمان هه میشه له هه مان پینگه و له سه هه مان هیل بوون.
زورجار ههست به وهش ناکه ن که له لوتکه ی مناره به که وه بۆ بنکی بیرنک
به رپوونه توه!

نموانی هیل و سه نگه ر جیده هیلن، هاورپی له گهل حاله تی دهر وونی
ههستکردن به تاواندا که شتکی سروشتیه له هه سوو هه له اتوریه کی سه نگه ردا،
چونکه هه ولده من به رگری له خویان به کن و په خنه له هه سه رینگه رکانپان
بگرن دزگارپوونیان له و لادانه ی تیی که ووتوون و گه رانه و جیان بۆ هیلای
پیشوویان نزیکه له نهسته سه وه، نه وه ها هه زرمی نادهم دوا ی نه و ی قاچی
خلیسکا، له سایه ی دانسان به که موکورتیه که یدا، به جه و له یه ک به رزبووه بۆ
پینگه کی خوی. له به رامبه ردا نیلیس سه رمه رای هه له گه و ره که ی دمی

کرد به بهر گری کردن له نه فسی خزی و له نه نجامیشدا نوشی تبا چرونی
دهمیشی بووو

همدېځك جار شو كهسانهې عهزم و نيراده و شعوريان نيغليج بووه،
 كاريگريدهكي گموريان لهسره بوړي و هيزي معدنموسي كهكاني
 چاردهوريان دميت. تهنانت جاري وايه دوودليبهكي بچوك و چرونه
 دواوبهكي كهسي شم يتييرادانه، بهنهنازي مردني پاستهينهې سه كهسه
 ديت به هوكاري لهريز و ناووميدى. حالهتيكي لهم جوړش تنها به
 كلكي نهوه ديت كه نازابهتي به درژمناي ميلهت و ولات بيهخشيت و،
 نارمزوي دسترژيكرديان بيزتيت.

جوانیهی سرنجراکیشه‌گانی دنیا و مال و مندا، فیتته و تاقیکردنمون،
قوتابییه سدرکه‌وتووه‌گانی ندم تاقیکردنمودیش نمر به‌ختموره خاوم عزم و
نیرادانن که به‌بانی و نیواره عهد و پیمانی خویان له‌گهل ده‌عراکه‌یاند
تازده‌کنمونه.

حدزی پندوپایه

ھەرەكەتچىل ئاۋاز ۋە تۆۋەن زۇررىك لەشتە باشلىغان لەش مەزگىلىدە بولۇپ،
مەيى، بەدىئەن جۈز ۋە لەپىتىۋاتقان ھەندىكە چىكىمتە بناغە شەخراپە كەينى
لەش مەزگىلىدە. بۇ نەمۇنە، لەيال سەفەتە باشلىغان رەكەت مەيىدە ۋە

تسېمېه كى زىندوو و، هؤنراوميه كى معمولودوه خۇيان خالى بىكمنره، زيانى
كهمنره و تمنانەت سەبارەت بە هەندىك كەس لەوانىيە خىزداتر یت.

سەمىيەت و ئىخلاص پۇخى نەو کارانەيە كە دەكرن و سېفەتى
بىكرەكمیانە، لەم پوووه بۆ نەوى كردەويەك لە كردەوكان لای خۆای گموره
قبولكراد یت، پىوستە لە دلەو كرايت و بىكرەكەى نىيەتى هېچ جۆره
پاداشت و بەرامبەرنكى نەيت و جگە لە پەزەمەندىي خۆای گموره، هېچ
شتىكى تر تىكەل بە دلى نەيت. نەوشدە هەيە سەركەوتنىكى لەم جۆرى
هەموو كەيك لە خزمەتكرەندا، شتىكى زۆر قورسە. بەرمەنبای نەه،
پىوستە حوكم سەبارەت بەم كەسانە لەسەر بناغەى نەو، بەریت كە داخۆ
لەو كەسەدا خىزىان شەرپ بالادەستە. بەلى، كاروبارى وەها هەن كە لايمنى
خۆدەرخستەن و خۆبادان تىباياندا قورسە، بەلام كەس ناتوانيت بانگەشى نەو
بكات كە بەشێويەكى وەها سەبارەت بە مرۇفى نىمە و ناسانجە بالاكانسان
و بېرە موقەددەسەكانسان زىانبەخستن. نەم جۆره كەسانە لەوانىيە نارەزووى
شەخسى و خواستەكانى خۇيان تىكەل بە كارەكانيان بىكەن و، هەموو گاتىك بىر
لە پەزەمەندىي خوا نەكەنەوه و، لەهەمبەر هەلەكانیانەوه قەدىان نەچەمىتەوه و
نەتائىت، بەلام هەرگىز راست نىيە كە بوئرت لە بىروياوم و ناراستەياندا،
لەگەل هەقدا نىن.

سەرمەى هەموو نەمانە، هەر تاكتىك كە لەناو كۆمەلەكدا خزمەت دەكات
نەگەر راستەوخۆ و سەرىهخۇيانە هەستيت بە نوێنەرایەتیکردنى نەو بواری
خزمەتى تىنا دەكات و، پاشان كەسانى ئرىش بە چاوتىكرەن لەمان نارەزووى

د مرکوتن بذات له سريان، د سپيليني کومل ټيکنه چيت و، همو شتيک
ژيړاووډور د ميتوه و به خيږايي ههنگاو بهرو نازاوه و پشيني دهرت.
دواتر لمانو همو چينه گاني کوملگادا جوولانهوي تاک تاک که له لامين
خوپرستي تاکه کانهوه پالمرين دمرده کون و، همو شتيک ټيکنه به په ک
دمن و، دمه لاتي مەرکه زى به مواموشى لمانوده چيت.

نه گمر سيمه سرکه وتوره گاني ناو حکومه تیک و، لایمه نه چالاکه گاني ناو
دمله تیک و، رڼه دینامیک و کاریگره گاني ناو دامه زراومه ک، به گوزي
توانا و لپه اتنی شخس و سرکه وتنه کانیاں داواى پشکى شیر بکن، نو
حکومه ته نیفلیج دمیث و، نو دمله ته دپروخت و، نو دامه زراومه ش
ده گوزیت به دیزنکی سروسه مەری وها که سه دهم و زهانی هه به.
حکومت به یاسا و دستورره کانیه وه حکومه ته و، دمله ته به بناغه و
پروضیه کانیه وه دمله ته و، سوباش به ریژ و گوزپراهیلی نیاوان نمرکانه کانیه وه
سوباشه. بانگه شه کردن بؤ پیچمه وانهی نه مه، چاونووقاننده له ناست نو ماکه
گرنگانه دا که دورتنی و نه مړوش گهره نتي بوون و هانه وه مانن.

خوزگه دلان بو شانهی به دیپته نری مەزن به خشیونی و له داهاتو شا
دچاپه خشینت قه ناعه تیان بگردایه و، له همو جیه کدا به دواى مزامه نیی
نمودا بگمراپه ا به لام وا دمرده گرت هه ندیک لهو خوپرستانه ی که قه ناعه ت
به درونایى چرا کره که ی خویان ده کن و پشت له تیشکه گاني خور ده کن،
هتا مایه گی دیکه ش نه توانن دروانیه کر و لیله گاني خویان ږنکجه نموه و
دمرگای درونایى نه دوزنموره!

گوږوټيڼى له ده ستر او

همو سرگموتنيك دمرخجامى گوږوټين و رنجكيشان و هملانې
پيشورته و، له پرويه كيشمونه هوكار و سرخاي سرگموتنى دواتره. به لام
نومنه همبه پيوسته نه وانهى به نامانج گميشورن هاورى له گمل مهنى
سرگموتندا، خويان بۇ باومنى پالانمونه نه هاون!

تيكچوونى پتومرگان

له دونيوه تا نه مړې سرجم خراپه و خراپه كاريه كان به پيشاندانى
شاني خراپتر و، وا له ميللهت كرا قبروليان بكات. تنانعت به ناوى
تسوكرين شمېرته (اهون الشر) چه پلهى بۇ لندرا. بهرتهى نمر پهنى كه
دلېت "رهعت له كفنمزي پيشو" ... قبولكردنى نه م فېكه ناپاگانمبه
نېدى له هر سېسته مينكى نه فرميسمونه سرچاوه بگرت جياوازيه كى نيه
دك راسنپه كى رها كه له خودى خويدا پرتميه جگه له تېلى" كردن بۇ
نارمسنبرن و بۇ گه نېرونيكى يېكزنابى شتيكى دى نيه.

گیزاوی خۇپە رستی

نەسانەتی مەنئیی کە بە مرۇف دراو، دیاریبەکی پیروژە و لەپنار
دۆزینمە و ناسینی گەورەترین راستیدا پنی بە خسراو، دیاریبەک کە راستەوخو
دوای نەوی نەرکی خۆی بە جیھینا پیوستە بشکێنرێت. نەگەر بەم جۆرە
پەفتار نەکرێت، گەورە دەمیت و فوری تێدەچێت و، وەکو عیفریتێکی لێدێت
کە خارنەکی هەلەملووشێت. مرۇف بەهۆی نەرمە لە بەدیپنەری مەزن
و پەهای توانست و زانست و رستەکی تێدەگات و، پەدی بەم دەیات کە
بەدیپنەرەکی ناتەواوی و کەموکوورتی توخنی ناکەون و، پاشان بە ناگری
نەو مەعرفەت و خۆشەویستیەیی کە لە سینمیدا تاوی داو، مەنئیی خۆی
دەرنێتمە، تەنھا بوونی «دیپنەری مەزنەو دەروانیت و دەمیت، بە نەو
بیردەگاتەر و بە نەو دەزانیت و تەنھاش بە نەو هەناسە دەیات.

خۆپە رستی بە مانای نەناسینی خوا و، هەنگارنەنان بەناوێستەیی
نەبەدیەت و، نایستایی چار و، سووڕانەو لە جیگای خۆدا دێت. نەوانەیی
مەمیش بیر لە مەنئیی خۆیان دەکەنەو، لە هەرنەمی تاریکی ئیگۆدا
بەدوای هەموو شتێکدا دەگەڕێن. نەگەر بەدەرژایی چەندین سالی لێ
لەشتنابن، هێندە دەرزێبەک پێ نابەرن.

نەو کارانەیی دەکرێن، تەننەت نەگەر گرانترین و سەختترین بن، هەنا

له‌پنتار منیتیدا نه‌نجام‌بدرن، نه‌فهرطه‌ت دوستی مرؤف ده‌خمن و نه‌له‌
 دمرگانه‌ی خواشدا قبول‌لده‌کرتن. نه‌وانه‌ی نه‌بانتوانیه‌و خویان تنبهرتن و،
 چه‌قو بگمن به‌ناو منیتی خویاندا و پارچه‌ پارچه‌ی بگمن و، به‌سیرمیان
 به‌ستراوه، هم‌موو هه‌ولیک که‌له‌پنتار جیهانی غه‌بیدا دپیدن خه‌ل‌تان و
 خؤ‌فریودانه و، هم‌موو فیدا‌کاریه‌کیشیان بی‌عه‌قلیه‌که.

چونکه‌ خۆ‌په‌رستی سیفه‌تیک‌ی شه‌یتانانییه، ناییت گومان له‌وه‌ بکرت که
 خاوه‌نه‌کانی دوو‌چاری هه‌مان چار‌موس‌ی شه‌یتان ده‌کات. ته‌نانه‌ت به‌هانه و
 به‌رگریه‌کانی شه‌یتانیش، سه‌دا و زایه‌له‌ی منیتی و خۆ‌په‌رستین، هه‌زرم‌تی
 نادم له‌و کاته‌دا که‌ ناسۆ‌ی تاریک‌ داها‌ت، به‌ فرمیک‌ه‌کانی هه‌وری ته‌راو
 نونی دروست‌کرد و هه‌ولیدا به‌هۆ‌بان‌ه‌وه‌ ناگری هه‌سرت و ناگری دموورنی
 بکۆ‌زیتته‌ره؛ به‌لام نیلیس به‌دوای یه‌کدا بیانو و به‌هانه‌ی ریزده‌کرد که
 هه‌موو وشه‌یه‌کی له‌خۆ‌باییبون و سه‌سه‌ختی و، هه‌موو دهر‌پ‌ینکی ییز‌ری
 بوو...

منیتی چه‌ندین جۆ‌ری هه‌یه؛ هه‌یه‌ له‌ زانسته‌وه‌ سه‌رچاوه‌ ده‌گرت، هه‌یه
 به‌ سه‌رموت و ده‌سه‌لات دهرده‌که‌موت، هه‌شه‌ به‌ زیره‌کی و جوانی فوری
 تینه‌چیت و گموره‌ دمیته‌... له‌به‌رنه‌وه‌ی هیچ‌ یه‌ک‌یک‌ له‌م سیفه‌تانه‌ مولکی
 زاتی مرؤف نین، هه‌ر بانگ‌ه‌شه‌ و لاف‌یک‌ له‌م رووه‌و لینه‌رت، وه‌کو هۆ‌کار
 و بانگ‌ه‌شنامه‌ وایه‌ بۆ‌ راکیشانی غه‌زمی‌ی خاوه‌ن مولکی راسته‌ینه و، به‌
 له‌ناو‌چوونی نه‌م رۆ‌حه‌ مه‌غرورانه‌ کۆ‌تایی دیت.

نور نیگژیته‌ی که دونیای ناوهری که سبکی داگیر کردوه، نه‌گه
 منبتی کومه‌لیشی بچته پال، به‌ته‌واومتی دماوسیت و عیفریتکی
 دست‌ریزکاری لندره‌چنت. نیدی له دست‌ی دوحیکی هاروی له‌م
 جزده‌ا تمانه‌ت خیزدارترین شته‌کانیش ده‌کر هه‌رونیکی ره‌شیان لیدیت و،
 بزمب و گولله‌ دبارتنن. به‌لن، له دست‌ی که‌سانی له‌م شوم‌ده‌ا زانت
 پروناگیه‌کی دروینه و، سه‌روه‌ت نام‌رازی خوبادان و که‌شوفر، دل
 ینشی مار و دووشک و، جوانی لاپه‌پیه‌کی خمه و بونی ناخوش
 بلارده‌کاته‌وه و، زیره‌کیش حاله‌تیک‌ی دژنوی وه‌ک به‌ سوک سه‌برکردنی
 خلگی ورده‌گرت.

لومته‌ی هیه فله‌فه‌ی موده‌گه‌ری نوته‌رایمتی منبتی و،
 ینفه‌مه‌رایه‌تیش نمایه‌ندمی حق و مه‌حویه‌تی کردوه. له‌ ریگای نه‌وانی
 به‌که‌مدا گرمان و دوودلی و خله‌تانندن و توقانندن و توندوینژی، به‌وته‌ی
 به‌به‌کاکشانی ترسانکی شاخه‌ سه‌ه‌ولینه‌کان، به‌ر یه‌ک کموتون و هه‌پرون
 به‌ هه‌پرون بوون. به‌لام له‌ ریگه‌ی دووه‌مه‌ا پروناکی و ناسودمی دل و
 بارمه‌تیدانی یه‌کتر و هاریکاری پرونیان هه‌پوه.

حاله‌تی دمرونیی باسکردنی خود له‌ هه‌موو شونن و دمرفه‌تیکدا،
 نیشانه‌ی که‌موکورتی و هه‌ستکردنی خارمه‌که‌یه‌تی به‌ که‌می و نر‌می. هه‌تا
 نور دژوش که‌ هارپی له‌ گه‌ل په‌رومرده‌کردنکی باشی دوحدا هه‌موو نور
 شتانه‌ی هه‌بانه‌ دیکه‌ن به‌ فیدای خاومی مولکی راسته‌قینه، نه‌م حاله‌نه
 هم‌ جزره‌ به‌ردوام دینت. هه‌موو کاروبارنکی نه‌م جزره‌ که‌سانه‌ که‌شوفنکه
 و، هه‌موو گوزارش‌نیکیان ته‌فه‌فه‌ی منبتیه و، هه‌موو خوبه‌که‌مزان‌نیکیشان

پان پروناکیه یاخود وچه رهتانه له پشناو باسکرانیان له لایښ خد لکیموه. هزار نه فرمت له خو په رستانی چه قنه ناس!

خو په رست هه روهك دؤستی راسته قینه ی نییه، ناسوودهی ویزدانیشی نییه.

له ږنگای نه به دیه تدا

به دیه پنه ری مه زن بوونی هؤکاری بوونمانه و، مه زنتییه کدی دوراندووری گه ردوونی داوه و، پروناکیه کدی له هه موو جیه کدا نومایانه. ناسمانه کان و زمری بریسکدی دروشانه وی نمون و، ټکرای بوونیش به ندی نه لقه له گرنی نمون. نو، میجرای هه میشه یی نو ږوچه کاملانده که به حقیقت گمبشتوون. نو، تا که مه وجود ښک که عاریفه کان به بالی هه سته کانیان هه ستی پښکمن و بیناسن. وه نو قیله ی تاقانده... وازمېنان له نو و ږاکردن بؤ لای شتانی تر شتییه؛ خدم هه لږشتن بؤ که سانی دیکدی جگه له نموش فریو خواړدنه. نموانه ی دمرگای نو جینه یلن تروشی به ده ختی هه میشه یی دېن و له ږندا جینه یلن؛ نو دلانه ش که به نووری نو ږوشت نابموره به دوا ی سواېدا ږاده کمن و پنهووده ماندوو دېن. سه رتا پای گه ردوون به نووری نو پروناکد میته و شېوه ی کتیبیک ده گرته خو. کات، له سابه ی نه فسه نه نسووناوییه کانی ږنگای به رو نو چووندا له گوږ میبوون دمرده چیت و، مانا و نرخیک به دستدېه یت...

نمونه که شتانی به‌دیه‌تتاوه و به هزار و یک زمان خسترونیه‌ته
 گۆ. نه‌گمر نمونه‌دینه‌هتتاویه، هیچ شتیک له خۆیموه دروست نه‌ده‌بوو. نمونه
 پینکوبینکی پین نه‌به‌خشیایه، هیچ شتیک یاسا و پینسای نه‌ده‌بوو. به‌هۆی
 عینایه‌تی نمونه‌ده‌دوون وه‌ک مرقوفیک و، یاسا و پینساکانیش وه‌ک زمانیان
 لیهات. هه‌موو شتیک باسی نمونه‌ده‌کات و به جوانیه‌ه‌کانی نمونه‌سه‌رمه‌ستن!
 نه‌گمر بوون نه‌یت به ناوینیه‌ک بۆ نمونه، له‌گه‌ل ناسینکی ژنگاویدا جیاوازی
 جیهه؟ نه‌گمر مرقوف باس له نمونه‌ده‌کات نایا ناوی ناده‌میزادی لێ
 دهرت؟! ناخ بۆحه تاریکه‌کان، نمونه‌که‌رانی هاواری ویزدان نایستن! هه‌تا
 که‌ی به بازچه‌کان خزان ژیر ده‌که‌ن و چاوتان له ناست پاستیدا دهرتین؟!
 له‌به‌رنه‌وه‌ی مرقوف له دونیایه‌کدا دینه‌ه‌بوون که چوار لای به‌ماده
 ده‌وه‌ه‌دراوه، سه‌رما باومر به‌ر شتانه‌ده‌کات که به‌ته‌ندامه‌کانی هه‌ت
 نه‌زمه‌وینان ده‌کات. پاشان به‌هۆی نمونه‌مانایانه‌ی که نه‌مانه‌دیه‌ه‌خشن،
 زنجیری ملی منیتی ده‌شکینیت و، هه‌ولله‌دات هه‌قیقه‌ته‌که‌ی ناو ویزدانی
 بیهیت، به‌لام نه‌مونه‌ه‌یه ژماره‌ی نمونه‌ی پینان له‌م زنجیره‌باریکه
 ده‌گیریت و به‌درژایی ته‌مه‌نیک ناتوانن هه‌نگاونک به‌رمه‌پشموه‌ه‌بنین، که‌م
 نین، له‌به‌رنه‌وه‌پشموه‌شتانی چوارده‌ورمان وه‌ک کتیبیک به‌خه‌رتنه‌وه‌ و وه‌ک
 کۆرینیک گرینان لینگیریت، له‌کاتی خه‌رتنه‌وه‌ و بیهیتیشا، ناییت نووسه‌ری
 کتیه‌که‌ و به‌رمه‌وه‌ری سه‌مفونیاکه‌پشتگوبه‌خه‌رت. نه‌گینا هه‌روه‌ک چۆن
 نمونه‌هه‌له‌یه‌ی که‌به‌پین هه‌ستکردن به‌نه‌مه‌ه‌کانی هه‌قیقه‌ت له‌ویژدانه‌دا
 سه‌رناپای گه‌مه‌دوون گه‌مراوه و له‌به‌لگه‌کاندا نووم به‌وه، هه‌روه‌ک هه‌رگیز
 ناتوانیت نمونه‌هه‌رتنه‌وه‌ و به‌هه‌رووری به‌گات. نمونه‌بۆحه‌هه‌نه‌ش که
 که‌ ناتوانن به‌هۆی هه‌رمه‌وه‌ و کتیه‌هه‌رتنه‌وه‌ی نمونه‌هه‌روه‌کانی چاو و

گورنیاں بدرنن و. بدره هه قیقه تی ناو ویزدانیاں بهرزبښه وه، توانای ناسینی
نمویان نایت.

ندی نه و خوا خاوم بهزمیبهی که به بوونی خوی بوونمان پښن دهکاتمه
و، چاومان پرنور دهکات و، له تاریکایه گانی نه فس پزگارمان دهکات!
نه گمر نه نووره نه زلیبهی تۆ نه بویه که گهردوون پروناک دهکاتوه، ښه
نه مانده ترانی به راستی و دروستی هیچ شتیک ببینن و، هیچ بریارنکی
پاست و دروستان بۆ نه دره. ښه هه موومان به کومه کی تۆ به بوون
گه یشتین عینایه تی تۆ تاجی سرمان ییت بهو شانهای تۆ پښت پراگه یاندوون
فیزی راستی بوون! نه گهر لوتفت نه نوادایه به درخستنی خوت له ناسوی
پښه گماندا، له کونړه دهانتوانی تۆ بناسین و له کونړه به دلنایی و
ناسودمی ده گه یشتین؟!

نمړه تۆیت که هه موو بوونه و مرگت کردوه به زمانیک و له ناو نم زمانه نشا
مرؤفت کردوه به بولبول یاخوا قت کم نه بن نهوانی باسی تۆ دهکن!
بملن، بهم کارهت وات له ښه کرد نهو نایه تانه بخوتښه وه که له چوارلای
جهاندا داتناوه، سرله نوی و جارنکی دی هه قیقه ته هه میشه یه کی ناو
ویزدانی خومات دایه وه به گونساندا! له سایه نه مه دا همت به پمړمنی
نیوان به دیهنه ر به دیهنه راو دهکین و، به فوراره گانی مه عریفه تی ناو دلمان
بدره تۆ به رزده مېنمه وه دیسان له سایه نه مه دا، له دالانه تاریکه گانی
نه فس و، گیزاوی نادیاری هه ته کان پزگارمان دهیت و پارزراو دهین. ښه
به ناسینی تۆ کاکلهی زانستان به دستېنا و چاومان کرایه وه به پروی نهو
جوانیانه دا که له سر پڅی بوونه موومان نه خشانووتن. نه گهر هه نوکه همت
به حیکمنی سر سیمای بوونه موومان بکمین و، وهکو نه غمه شیرنه گانی

زېزمېه کې موزيقي گوی له همدو دمنگینې ناو سروشت بگرېن، نهم
بتمواری له ترومپه، د ژحیمان قوریانی تزییت!

لهم کتبه ناوازه و شکو داردا که له بمرده مماندا ناوولات کردووه، نابلزی
جوانیه بیوته کانی خوت نیشانداين و، بهمهش جزو خرورشت به دله کانسنا
دا. گری زمانانت کردوه و، شمره فمندن کردین به پایهی به داستانکردنی
نهم جوانیانی که ناپهتن به تزی. نه گدر سدان جار موتالای نهم کتبه
گمردوون بکهین که پشاننگای جوانیه بیوته کهی تزیه، چمنین جار
گرښستی نه غم کانی ناو سروشت ببین که باسی تزی دهکن و، نهم کتیب و
نهم نه غمانه چمندها جار بخهینه پشچاوی ته ماشاکاره تاسه مهنده کانی تزی.
هینتا لهم همرمه نوروانیه تیزناخوین و، دیسان بهرو بیستنی تزی راده کمین
و، له رینگای تودا وه عاشقان همیشه له بهر خومانوه ناوی تزی دلمینهوه.

نهی نمو سولتانهی دلمان ناشنا دهکات به جوانیه شاروا کانی وجودی
خوی! له رابردووه تا نینتا هزاران جار باسی تزیان کردووه، چمنین جار
کاسی که دسری یه که له دواي یه که پشکمش بهو دلانه کران که تینوری
عشقت بوون. له پال ناوازی چه شنی سروی بههشت نمو دژحه پاک و
ینگرداندا که چه شنی سروی بههشته و، بوون به تویز و غویاری رینگای
تزی، نهم دمنگ له رزوک و، نهم "پریاب" شکاره و، نهم دسته ناکارامیه خو
قسیه کی بز رتن نییه! بهلام لنبوردهی فراوانی تزی که مانی قسه کردن
به همدو شتیک دبه خشت و دهکمین به پوره بز پروی یشمرمان و، له بهر
قسی دهلالان و بمیانی روانی مودی گوفتاری بهر دمرگاکه ندا دلمین
"نهمهش نه غمی شر و شکاوی نیمهیه" و، داواي لنبو شجرونت لیده کمین.

نمونه هدیہ لم بابته دا وتی پرسته قینه تایبته بعوان. جارنکی تر دان
 بهمه دا دمپین و، همول دهمین له گوښاره کانی نهواندا که وهک قهلبزه وهان
 سرله نوې باسی تۆ بکهینه وه و به زهرای بیتنوری مه عرفتمی تۆ بگمین.
 هه نا نیستا گورمان له هندیك ده لال پر اگرتوه که باسی تویان بۆ کردورین،
 گورمان بۆ دنگه کان هه لځستوه و، چاومان له هیما و نیشانه کان پرېوه.
 هه نووکه هدره کیک له دهلاقانہی که به پروی دلماندا کراونه توه به پهنجره
 قبول ده کمین، ده مانویت له ږینگه ی هیما و هیما به خشه جورا و جزره کانوه
 پرسپاری تۆ له هه موو شتیک بکهین و، له گشت جینه کدا به دواتدا بگمین
 و، به ږینگایه کی جیاواز بهرمو لای تۆ به رزبینه وه.

به نوورت چاومان ږوشنیکه وه و درماني دلان بکه! جارنکی تریش
 دهرقتی باسکردنی زاتی خوت بهو به ندانه ی بهردمږگاکت بیه خشه وه که
 به هانای به جیماوانی ږینگاره دهچن و، به ممش نهو به ندانه ی بهر درکت که
 به ندایه ی تۆ به بهرې نازادی دمپین به به خته ورمی هه میسه ی بگمینه.
 له زاتی تۆ مه زنی و، له وانیش ده لالی دمو شتیه وه...

دوعا

دوعا خوراکی دوحه پورته به یی بچران پی بدرت.

دوعا نه فسرونیکه بال به نیراده دمه خشینت که سی دیکه ی ینجگ
 له وانہی که له سوری بهردموام دمن، له هیزه نه تیبه ی تبتاگمن.

دوعا هۆکار و نامرازه‌کان تینه‌به‌پیتیت و، ههم هانا‌برده بز قودرتی
خوایی و ههم راگه‌یاندنی لاوازیه‌کانی مرۆفه.

ترسناکترین فایرۆس که تودوشی دوعا ده‌یت، بریتیه له پندانی کاریگه‌ری
پسته‌قینه به هۆکاره‌کان. نمو پۆحه‌ی نهم فایرۆسه‌ی گرتیت، چاره‌سه‌ری
زیاتری ده‌وت.

جواترین دوعا به‌رامبه‌ر به‌تنگانه و نارۆحه‌تییه‌کان، نمو دوعایانهم که
له کاتی خوشی و ناسروده‌یدا کران.

خوابه‌گیان، متحانه و برپای من به‌خۆت و به‌دوعا زیاد بکه، واش له
یژه‌نم بکه که وه‌ک نه‌رکینکی نه‌ستۆی، پ‌چاری هۆکاره‌کان بکات!

خوابه‌گیان، نه‌حالم به‌رگه‌ی عه‌زابت ده‌گرت و، نه‌توانای
مه‌رووسه‌بوویشم هه‌یه له پ‌حه‌مت...

موابه‌گیان نه‌گه‌ر بیه‌فایی ب‌وونم و له‌تۆش دوور بکه‌وصوه، حالم
ه‌دارده‌کان که ب‌ن‌ه‌لناکه‌م... هه‌رچه‌نده‌ بیه‌فام، به‌لام مه‌حتاجیم تالایی
لوتفی تۆیه!

پنهور یان پروناکییه‌کانی ږینگا

محمد فه تحوّللا کولهن

ماموستا محمد فه تحوّللا گرلهن خاوهنی ورده‌کاریه‌کی نوازه و تاییه‌ته له دهرپرینی بوجورنه‌کانیدا و نعم شاکاروش — که ده‌کرتت به یدیکه له گرنگترین ده‌لاقه‌کانی سر ناسوی دونه‌یایی نهو دابشرت — له به‌رحه‌سته‌ترین نمونه‌کانی نهو ورده‌کاریه‌یه. کتییی "پنهور یان پروناکییه‌کانی ږینگا" وه‌ک ږیښه‌رنکه که نووسهر له پاشخانی هزری ده‌سینی جیهانی بیرمانه‌وه و له گوشه‌نیگا سرده‌میپانه تاییه‌ته‌که‌ی خویه‌وه دیداته ده‌ست ږیښوارانی ږیی گه‌یشتن به که‌مال و خزمه‌تی سرقایه‌تی، تا له‌سرویه‌ندی نعم گه‌شته به‌رو ته‌به‌د درېژبووه‌ده‌دا زامنی دروست هه‌نگاونان بیت و، پارېژدی له شادی لادان... تییدا ږوشایی ده‌خانه سر نهو ناماژانه‌ی ږینگا که بؤ گه‌یشتن به نامانج پنیوسته به‌گورن‌میان هه‌نگاو هه‌لب‌گیرین و، پنیوهری سامه‌له‌یه‌کی دروست و سرکه‌وتووشمان له‌گه‌ل گرنگترین کایه‌کانی ژیاندا ده‌خانه به‌ده‌ست تا بئی خزان و لادان یگه‌ینه مه‌نزل.

نرخنی ۵۰۰۰ دیناره

IREAN
PUBLISHERS